

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Vitae Sanctorvm

Lippeloo, Zacharias

Coloniae Agrippinae, 1603

October.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42787

OCTOBER.
VITA S. REMIGII, AR-
CHIEPISCOPI RHE-
MENSIS: FRANCORVM
APOSTOLI:

Ex ea quam Hincmarus aequè Rhemensis Ar-
chiepiscopus conscripsit: additis & emendatis
quibusdam ex C. Baron. Obijt sacratissimus
Antistes nonagenarius sexennio maior Anno
Salutis quingentesimo quadragesimo quinto,
sedente Vigilia Papa.

Vide C. Ba-
ron in Notis.
ad Martyr.
Roman &

Tom. 6. An-
nal.

1. Octob.

quæ est dies
translationis

eius: Natalis
autem Idib.

Ianuar.

Montanus
monachus
insignis.

Eius eccla-
sis.

Post terribilem illam scelerum
vindictam, quæ Galliarum cæde
facta est à Domino, prosequente
Vandalorum crudelitate, Gallia
mirabili Remigij natiuitate rur-
sus recreata fuit. Erat venerabilis quidam, ac
professione sua non minus quàm nomine di-
gnus Montanus monachus; qui in vita solita-
ria, à prophanorum hominum congressu ac fa-
miliaritate penitus seclusus, cælestibus sæpè
& angelicis fruebatur alloquijs. Is cùm nocte
quadam in oratione peruigil anxie pro pace
sanctæ Ecclesiæ, quæ multis ac diuersis apud
Galliarum & Belgicarum prouincias calami-
tatib. affligebatur, laboraret, & indefessis pre-
cibus omnipotentis Dei clementiam exora-
ret: tandem leni, præ nimia lassitudine, oppres-
sus sopore, subito angelorū choris & beatissi-
marū animarū visus est sibi interesse ceteribus;

A qui

Psalm. 101.

*Cilinae ma-
tris Remi-
gij lam.*

*AEmylium
pater eius.
Principium
Suessionum
Episcopus
eius frater.*

*Montanus
secus.*

qui humanæ salutis auidi, de Gallicanæ eccle-
siæ deiectione queritabantur. Cumque varia
inter se crebro sermone cōferrent, subitò vox
à superioribus intonans adytis, gratulabunda
huiusmodi suauissimè promulgabat sententiā:
Dominus prospexit de excelso sancto suo, Do-
minus de cælo in terram aspexit; vt audiret ge-
mitus compeditorum, vt solueret filios inter-
emptorū: vt annuncietur nomen eius in genti-
bus; in conueniendo populos in vnum: & reges
vt seruiant ei. Cilinia in vtero concipiens, filiū
pariet, nomine Remigiū; cui à me saluandus
popul⁹ cōmittetur. Erat Cilinia insigni admo-
dū pietate matrona: q̄ licet corpore in terris,
mente tamē in cælis versabatur; pepereratq; in
flore iuuetutis de vnico viro suo Aemylio Prin-
cipium, Sueffionum ciuitatis postea sanctum e-
piscopum: & fratrem eius, B. Lupi episcopi
eiusdem Principij successoris patrem: vtrum-
que haud vulgari sanctitate conspicuum. Vir
autem ille venerabilis, tanta consolatione ac-
cepta, Ciliniæ diuinum oraculum deuota mē-
tis hilaritate innotuit. At illa cum marito suo
Aemylio, ambo genere nobiles, sed effæto
corpore steriles, & ab omni concipiendæ spe
prolis prorsus exclusi, audito Montani fausto
nuntio hæere animis: ægreque nimis dictis
eius fidem commodare potuerunt. Tum verò
Montanus, qui vtroque lumine orbatus erat,
vt, inquit ad Ciliniam, vera me nunciare scias,
tu ablactato infante, oculos meos tuo lacte
perunges, & ego eiusdem infantis meritis pri-
stinam videndi facultatem recipiam. His au-
ditis, pij parentes gaudio & exultatione reple-
ti haud

ti haud dubia spe prolem expectarunt: quam
 deinde Cilinia debito peperit tempore: cui Re-
 migij nomē in sacro fonte imposuit. Natus est
 aſit in pago Laudunenſi anno Domini 449. alto
 parentum ſanguine; multiplicib. à Deo meritis
 per Spiritus ſancti gratiā decoratus. Nam abla-
 ctatus vatis ſui oculos lacte matris, obſetricā-
 te matre, perungens, lumen illi diuina gratia
 reſtituit. Nec à myſterio vacare putandū eſt, q̃
 in chartis recenti tempore poſt illius obitum, &
 poſt plura annorū curricula, de reb. Rhemenſi
 Eccleſiæ cōſcriptis, Remediū fuiſſe nominatū
 legimus. Porro primū diſciplinārū capax fa-
 ctus eſt, ſtudijs à pijs parentibus adhibitus, non
 modò natu maiores, ingenij foelicitate, diſcē-
 diq; ardore, ſed & morū maturitate ſingulari,
 excelluit; cunctosq; admiranda cordis bene-
 uolentia ſibi cōcilians, ſilentij & quietis ama-
 tor præcipuus, populorū vitabat frequentiam:
 in caſtro Lauduno prudēter deliteſcens; vt ſo-
 litarius addiſceret, quod poſtmodum in cathe-
 dra populo prædicaret. Igitur cū in ſancto ſi-
 lentio iuſtus adoleſcens Domino militaret, iā-
 que ad annum ætatis ſuæ ſecundum & vicesi-
 mum perueniſſet, deſuncto per id tēpus * Ben-
 nadio Rhemenſi Archiepiſcopo, fuit repente
 omniū votis ad pontificij culmen nō tam ele-
 ctus, quam violenter raptus. Et quidem quod
 ad ætatem eius minorem attinet, accidiſſe in-
 terdum cognoscitur: vt cum in aliquo emi-
 nentiſſima virtus atque ſcientia egregia cer-
 neretur, de eadem ratio minimè haberi ſole-
 ret: vti videre eſt in S. Ioāne Chryſoſtomo: qui
 non niſi fuga ſibi conſulere potuit, nè eiudem

*Natiuitas
 S. Remigij
 ex parentib.
 nobiliſſimis.*

*Montanus
 recipit vi-
 ſum.*

*Remigius a-
 lias Reme-
 dium dictus.*

*Puer degit
 ſolitarus.*

** al. Genna-
 dio.*

*Huius viſa
 habet leſſor
 14. Septēb.*

A z ætatis

*Adolescens
rapitur ad
pontificatū:
anno Domi-
ni 471.*

*Eius electio
diuinitus
approbatur.*

*Diuinitus
ungitur.*

*Eximia eius
virtutes.*

ætatis Episcopus ordinaretur. Is verò his suble-
tò depressus angustijs, cùm nihil non molire-
tur vt tantum onus declinaret, pariterque an-
tiqui hostis veritus insidias fugam cogitaret,
placuit omnipotenti Deo manifestis indicijs,
suum de eo monstrare iudicium. Nam cunctis,
qui aderant, videntibus, subito noui luminis
super ipsius verticem descēdit radius: quo diu-
tius eum illustrante, sensit demùm ipse suo ca-
piti cælestem quandam infusum liquorem. Ta-
libus igitur ac tantis diuinitus acceptis auspi-
cijs, diutius voluntati cælesti reluctari nefas
esse existimans, posthabita omni dubitatione,
ancipitiq̃ue submota sententia, infulis se sa-
cerdotalibus indui, atq̃ue in cathedra honoris
collocari patitur.

Ea dignitate sublimatus, quo ordine cōmis-
sum sibi officium, curamq̃ue animarum admi-
nistraverit, quis p̃ dignitate explicare queat?
Inedia & vigiliarum ipse patientissimus, antè
omnia pauperū inopiam larga manu subleua-
bat. Pabulum diuini verbi sedulus vbique & o-
mni tempore administrabat; profundis igno-
rantia & peccatorum tenebris miserè occæca-
tos, singulari ratione pietatis & doctrinae illu-
strabat: denique omnibus omnia factus omnes,
pariter consolari, omnes ad æternæ vitæ gau-
dia secum adducere studebat. Cùm die quodā
pastorali solertia ex more diocesim suam per-
agraret, in vico fortè Calmaciaco inuenit ho-
minem miserè quidem oculorum lumine pri-
uatum, sed longè miserius occulti dæmonis in-
festatione, qui eum inuaserat, vexatum. Ibi vir
sanctus, qui totus misericordiae operibus dedi-
tus

rus erat, mox in terram prostratus, ac Domino
 pijs lachrymis supplex factus, & pristinum lu- *Cæci demo-*
 men cæci oculis reddidit, & pestem immundi *niaci cura-*
 spiritus ab eo depulit, & opes vitæ degēdæ ne- *tio.*
 cessarias pauperi assignauit. Alio quoque tem-
 pore in domo Sobrinæ suæ Celsæ, vasculū pe-
 nē vacuum, signo S. Crucis & oratione, vino a-
 bundare fecit. Hæc verò tam eximia viri sancti
 erga quemuis proximum charitas, quam fuerit
 Deo accepta, non erit abs re miraculis alijs,
 quibus eum Dominus in hac vita illustrauit,
 declarare.

Cum aliquando Rhemorum ciuitas, surgen-
 tibus subito flammæ globis, incendio va- *Incendium*
 staretur, iamque tertiam ferè partem, fauillis *Rhemorū.*
 extantibus, concrematio peracta consumpsis-
 set, victrixque flamma obuia quæque depasce-
 ret, Rhemigius antistes rei calamitosæ nuncio
 excitatus, mox ad orationem in beati Nicasij
 pontificis & martyris basilica (ibi namq; mo-
 rabatur) se prostrauit. Surgensq; deinde ab o-
 ratione, concito cursu per gradus petrarum, ci-
 uitatem petijt; statimq; extensa contra ignem
 dextera, cum Christi nominis inuocatione, si-
 gnū sanctæ Crucis expressit, totumq; illud in- *Signo Crucis*
 cendiū, fracta & cōcisa atq; in sese relisa virtu- *profigat in-*
 te, mirabiliter fugauit. Porro in ipsis petris im- *cendium.*
 pressa fuere viri sancti vestigia: q̄ hodieque ibi *En remuni-*
 ad memoriā diuini miraculi demonstrantur. *ram.*

Porro ijsdem ferè temporibus regnabat in
 Gallia Aquitania Alaricus Gothorum Rex; qui
 quantumlibet Arianus esset, tamē sanctos An-
 tistites Catholicæ communionis coluit & fre-
 quentaui officijs: eos præsertim quos editione

Curat demoniacam & mortuam excitat.

Clodovei ad huc pagani reverentia erga S. Remigium.

miraculorum Deo gratissimos sentiebat: inter alios sanctissimum hunc Antistitem Regiū. Ad eum siquidem cuiusdam benedicti, sui regni nobilis viri filiam, dæmonio sæuo & tetra obsessam curandam misit: quam sacer præsul non solum à dæmone diuina virtute liberauit, sed & iam defunctam ad vitam renouauit.

Eodem aut tempore quo vir sanctus cū magna sanctitatis laude populū sibi creditū pascebat, Clodoveus Regni Franciæ gubernacula tractabat; qui licet paganus & à Christi fide cū exercitu suo alienus multas deuastaret ecclesias, Remigium tamen ob celebrem miraculorum famam reuerebatur; eumque attentis sepe auribus de virtutum pulchritudine vitiorumque fœditate differentem audiebat. Quodam verò die secūs Rhemorum ciuitatem castra mouens, regio edicto seuerè cauit, ne quis ciuitatem ingredi tētare; sollicitus videlicet, ne quid Ecclesia viri Dei detrimenti vel incommodi ab infideli populo pateretur. Accidit autem vt quidam, sprete disciplina militari, eandem ciuitatem intrarent, & inter alia ornamenta sacrilego ausu abrepta, vrceum miræ magnitudinis atque pulchritudinis tollerent. Sanctus autem Remigius ea re haud mediocriter tristatus, ilicò suos ad Regem destinauit legatos, vt si alia ecclēsiæ vasa recipere non mereretur, saltem vel vrceum illum reddere iuberet. Rex hæc audiens legatos ad Suessionem vsque ciuitatē exercitum sequi iuber, illic haud dubiè, quod postularent, recepturos. Eò verò vt peruentum fuit, vniuersa præda in medium allata, Rex vrceum istū sibi donari postulauit.

Fuit

Fuit eius postulato, ut par erat, summa militum voluntate & reuerentia factum satis. Interim eorum vnus, incertum qua mentis temeritate, eleuata subito bipenni vrceum illum indignabundus percussit, dicens: Neque tu rex hinc quidquam accipies, nisi quod tibi fors vera donauerit. Eo hominis facto omnibus obstupescitis, rex preter opinionem iniuriam tulit patientissime; acceptumque vrceum nuntio ecclesiastico reddidit: ac dissimulata ira vindictam in tempus reseruauit. Transacto autem anno Clodoueus rex exercitus sui delectum habiturus, cum vires singulorum armaque lusteraret, venit ad hominem illum qui preterito anno bipennem in vrceum defixerat, aitque ad eum; Quid tu solus hic armis adeo incultis ac sordidis appares? Neque clypeus, neque lancea, neque bipennis utilis est. Simulque arreptam eius bipennem proiecit in terram. Cum autem ille inclinato corpore eam humi leuare tentaret, rex eleuata manu bipennem suam in caput eius valide defixit dicens: Quod tu anno superiori vrceo fecisti, hoc ipsum & ego nunc facio tibi. Nescio quid hic prius quidve magis in hoc rege admirari debeam; an eximiam beneuolentiam, qua rex ethnicus virum sanctum prosequeretur; an vero rarum patientiae documentum, quo illatam a vilissimo milite iniuriam anno integro dissimulauit.

Post hac Clodoueus decimo anno sui regni, Thuringiam sibi prouinciam subiugauit: indeque * Gundebaldi regis Burgundionum neptim, nomine Crotilde, insigni corporis specie puellam, & Christiana religione egregie imbutam, dedit uxorem.

A 4 inter-

*Militis cum
insulam tea
meritas.*

*Nota suppli-
cium homi-
nis sacrilegi.*

** Gundebaldi.
Clodoueus
Crotildem
dedit uxorem.*

*Ingomirus
Clodomiri pri-
mogenit fi-
lius mori-
tur.*

*Nota, in Al-
bis.*

** Ingomer.*

*Clodomirus
nascitur.*

interueniente Aureliano consiliario suo, sta-
bili sibi matrimonio copulauit. Illa verò gra-
uida facta, cum filium enixa esset, velletque il-
lum modis omnibus Christiano ritu lustratū,
rex totis viribus reluctabatur: sed regina oran-
do, obsecrando, & Christum illi assidue prædi-
cando tandem obtinuit, vt natus infans expia-
retur. Qui baptizatus & * Ingomirus de nomi-
ne vocatus in Albis vita functus est. Vnde rex
tristitia pariter & ira repletus, mortis causam
reginæ imputabat; impio mentis errore sibi
persuadens, irata deorum numina infantem,
quod Christo nomen dedisset, ea poenâ mul-
tasse. At regina nullo animi dolore ex morte
filij, quem ad cælestia regna translatus scie-
bat affecta, postea aliam genuit prolem, cui si-
militer sacro fonte lustratæ Clodomiri nomen
imposuit. Is verò Clodomirus paulò post haud
leui infirmitate correptus sopitum patris re-
nouabat dolorem, stimulabatque acriter, vt
Christum maledictis insectaretur; ac si ab eo &
mors & morbus in filios deriuassent. Ceterum
pietissima regina Domini misericordiam in-
stanter implorans, breui laboranti filio sanita-
tem impetrauit; regemque deinde opportunè
importunè admonuit, obsecrauitque, vt tan-
dem aliquandò Christum indueret: eumque
verum & solum cæli terræque Dominum agno-
sceret. Sed non poterat regis animus ad fidem
commoueri, donec tandem aliquando extrema
belli, quod contra Alemannos Suevosque mo-
uerat, calamitate oppressus, omni que auxilio
destitutus, ab ipsomet Christo opem flagitare
est coactus.

Factum

Factum est enim ut Frāci cum Alemānis
 & Sueuis bello decertātes, spectante sanē ma-
 gno cū animi sui dolore rege, foedē terga ver-
 terent, hostiliq̃ ferro concisi ruerent. Cumq̃;
 Rex inops consilij de fuga cogitaret, Aurelianus
 eum intuens; Quin, inquit, Domine mi rex
 credis in Christum, quem tibi regina assidue
 prādicat? certus prāsens tibi ab eo affuturum
 auxilium? Ille verō eleuatis in cælum oculis,
 commotus in lachrymas ait: Iesu Christe, quē
 Crotildis filium Dei viui prādicat, tuum adiu-
 torium deuotus postulo: spondens me tuo ex
 animo crediturum nomini, si fuis fugatisq̃
 hostibus victoriam dederis. Cumq̃ hęc la-
 chrymabundus oraret, Alemāni in fugam ver-
 si, terga dederunt; cæsoq̃ rege suo, Clodoue
 potestati se subdiderunt.

*Bellum inter
 Francos &
 Alemannos.*

*Clodonē
 adhuc paga-
 ni ad Chri-
 stum preces.*

*Alemanni
 succumbunt.*

*Clodoue
 conuersio.*

*Franci cree-
 dunt.*

Tunc verō regina Clodoueum regem cæle-
 sti ornatum victoria, lætabūda excipiens, hor-
 tari instantius ut Christi potentiam agnoscat,
 illiq̃ confestim salutare fidei obsequium ex-
 hibeat. Nec diutius recusauit rex; quin potius
 supplex à Remigio salutis monita postulans;
 ipsum quoq̃; populū sibi subditum ad Chri-
 stianā inuitauit sacra: cunctosq̃; permouit, ut
 excusso infelici dæmonum iugo, Christo, libē-
 benter sua nomina darent. Igitur rege iam to-
 ta mente in Christianam religionem propen-
 so, Remigius pridie illius diei, quo rex sacro
 fonte lultrandus erat, regij cubiculi ostiū pul-
 saturus accessit; quo benignē admissō, mox pō-
 tifex, ut per alta silentia noctis, regi, alijs curijs
 absoluto, liberius sacra diuini verbi commit-
 teret mysteria, cum cū regina paucisq̃; fa-

A 1 milia-

*Vox cælitus
auditur, lu-
men itē ap-
paret & o-
dor suavis-
simus percipi-
tur.*

*Nota reue-
rentiam.*

*S. Remigius
prophético
spiritu cla-
rum.*

*Chrisma cæ-
litus adfer-
tur.*

miliaribus in oratorium Principis Apostolo-
rum, quod regio cubiculo contiguum erat, in-
troduxit. Ibi positis sedilibus, cum verba sa-
lutis magna cum pietatis significatione exor-
sus esset, repente lux copiosa totam replevit
Ecclesiam, & è luce vox pariter intonans: Pax,
inquit, vobis; ego sum, nolite timere: manete
in dilectione mea. Et post hæc verba, luce ab
oculis omnium sublata, incredibilis odor sua-
uitatis eadem in domo remansit: prorsus vt
auctorem pacis ac lucis illuc venisse, nemo du-
bitaret.

Rex verò & Regina salutare timore perculsi,
mox pedibus venerandi antistitis prostrati,
magno cum gemitu cōsolationem eius requi-
runt. Quibus ille optimè sperare iussis, multa
prophético spiritu futura prædixit; diligentis-
simeque interim regem cathecesi instruxit. In-
dè vbi dies baptismo designatus adfuit, rex
cum suis, pompa regia magnificentia ac tanto
gaudio dignissima, ad fontem deductus fuit.
Ibi tunc nutu plane diuino chrisma deesse cō-
pertum est. Nam, ne tam præclara regis con-
uersio miraculo careret, cum Clericus qui
chrisma deferebat, à populo interceptus ad
fontem venire nequiret, ac propter populi
pressuram nulli omnino egressus ingressusque
pateret Ecclesiæ, Pōtifex oculis ac manibus in
cælum protensis, tacitè cum lachrymis ora-
re coepit. Et ecce subito columba niue can-
didior, attulit in rostro ampullam, chris-
mate sancto incredibilis fragrantia repletam:
quam simulac sanctus antistes in manibus
sumpsit, species columbæ euauit; cunctus-
que

que populus ad rei nouitatem vehementer obstupuit. Rex verò viso tanto miraculo venerabundus ad fontem processit: expiatusque lauacro, sacro chrismate pariter ad lucem spiritalem est inunctus. Eius exemplo cæteri prouocati, tria virorum millia de exercitu eius, exceptis paruulis & mulieribus, eodem die lustrata sunt. Albosledis quoque & * Lantildis regis sorores eandem baptismi gratiā perceperunt.

*Rex baptizatur.
Vngitur
Chrismate.*

Item tria hominum millia & sorores Regis.

** Lantildis*

Baptismate lustratus Rex, mox in Remigium munificus, plurimas per varias prouincias ei tradidit possessiones; quas vir sanctus ne attingere quidem voluit, sed diuersis assignauit Ecclesijs, prudenti utique consilio; ne ex Christi Euangelio, turpis lucri cupidus, non animarum salutem, sed diuitiarum iniquitatem querere videretur. Cuncta quoque quæ fuerant belli tempore Ecclesijs ablata restitui curauit: assignauitque iisdem alia magni pretij bona Rex iam factus Christianus. Ijs igitur possessionibus Ecclesiam S. Mariæ in castro Laudunensi imprimis locupletauit, bonisque omnibus mirificè efflorentem reddidit. Administrabat autem eam parochiam Genebaldus, vir cum generis dignitate, tum diuinarum humanarumque rerum cognitione valde conspicuus; qui ducta prius in matrimonium nepte ipsius Remigij, vitam deinde religiosam, magno utique coniugis consensu, expetierat, & Laudunensem parochiam antistes administrandam susceperat. Sed accidit ut is idem, parum de vitandis hostis insidijs sollicitus, post sanctum diuortium, eandem quasi

Existimant nonnulli Clodouem Regem in Baptismo dictum esse Ludouicum.

Historia Genebaldi Episcopi notatu digna.

pro

pro instructione salutarij frequentius se visita-
re permitteret: sicque demum vxoris delinens
blanditijs ad carnalem copulam rediret, filiū-
que ex coniuge susciperet. Postmodum verò
conscientia stimulis doloris concitata, gemēs
dolensque factum damnauit; & quia nimio se
pondere premi cernebat, tandem archipræsu-
lem Remigium aduocauit, vt, quemadmodum
prætendebat, exortas Lauduni causas quasdam
grauiores per se diffiniret. Adfuit mox voca-
tus Remigius, debitaque cum reuerentia à Ge-
nebaldo exceptus, intellexit protinùs ex viri
lachrymis & singultibus, quod enòrmi aliquo
esset delicto obstrictus. Cumque Genebaldus
penè desperabundus crimen protulisset, Remi-
gus ne abundantiori tristitia pœnitens absor-
beretur, mirabili lenitate medicam illi manū
porrexit; hortatusque pœnitentiam, tugurio-
lum ei cum lecto instar sepulchri assignauit;
claustroque reuinctum septem annorum pœ-
nitentiam damnauit. Interea Remigius
Ecclesiæ eius cura in se suscepta, vtrique
populo diuini verbi pabula administrabat;
& vna quidem Dominica Rhemis, altera ve-
rò Lauduni Missarum celebrabat solennia.

*Nota pœni-
tentiam tan-
ti viri.*

Cæterum septimo iam indictæ pœnitentiæ
anno, pridie illius diei, qua Ecclesia Dominicę
coenæ recolit memoriam, cum Genebaldus
pernox in oratione profusis lachrymis delictū
suum deploraret, adest subitò angelus Domi-
ni, admirabili fulgore coruscans; ac humi pro-
stratum pœnitentem his verbis solatur: Exau-
ditæ sunt pro te patris tui Remigij orationes:
Dimissum est peccatum tuum. Surge igitur, &
assum-

*Eccē pœnitē-
tiæ virtutē.*

assumpto Episcopali ministerio, Domino poenitentes reconcilia, Genebaldus nimio terrore perculsus, cum rursus angeli voce animaretur tandem ait: Non possum hinc egredi, quia pater meus Remigius ostium hoc suo muniuit sigillo. Et rursus ad eum angelus: Vt, inquit, non dubites, me à Domino missum, sicut patet tibi cælum, sic & ostium istud patebit. Et statim saluo sigillo ac sera, ostium refferatum est. Tunc Genebaldus in modum crucis in limine prostratus, cum lachrymis exclamans ait: Etiam si ipse Dominus meus Iesus Christus ad me peccatorem venire dignatus fuerit, pedem foras non efferam, donec ille, qui me in eius nomine, hoc ergastulo conclusit, aduenit.

Nota eximium contriti cordis exemplum.

Dum hæc fierent beatus Remigius pernox Rhemis in precibus, ab eodem angelo paulò post rem totam est edoctus, admonitusque ut Laudunum peteret, & Genebaldum pristinae dignitati atque officio restitueret. Nec mora. Gaudio incredibili perfusus, confestim edetendit, cunctaque ex mandato angeli fideliter peregit: & Genebaldus deinceps cum magna sanctitatis laude munus suum administravit.

Genebaldus restituitur sedis sue.

Cæterum Rex Clodoueus (quem alij in fonte saluari Ludouici nomē assumpsisse volunt) indigno ferens animo Gothos Arianos optima Galliarum partem occupare; religionis zelo permotus, eos è regno exturbare cogitabat. Ipso autem expeditionis exordio, prudenti consilio Regina vsus, insignem basilicam in honorem Apostolorum Petri & Pauli Parisijs curauit

Pietas Clodouei Regis.

* *Aureliani.*
En humili-
tatem tanti
Regis.

En infigne
miraculum.

Gothi vixti à
Clodoueo
Rege.

Munificentia
Regis Clodo-
uei Hormif-
dam Papam
creatum.

curauit ædificari; pugnaturus siquidem aduer-
 sus hæreticos, iure sibi Principis Apostolo-
 rum eo munere conciliandos putauit: ut-
 pote validissimos, aduersus impios propu-
 gnatores Ecclesiæ. Hortamine quoque bea-
 ti Remigij * Aurelijs Episcoporum Synodum
 conuocauit: in qua multa Ecclesijs vtilia
 constituta fuere. Demum ad debellandos
 hostes pergens: benedictionem à sacro An-
 tistite petijt. Quam cum Regi beatus Re-
 migius largitus esset, & victoriam in ver-
 bo Christi spondidisset, dedit & illi vtrem
 vino à se benedicto plenum: præcipiens il-
 li, vt tam diu ad bellum procederet, quam
 illi & suis, quibus indè dare vellet, vinum
 de vasculo non deficeret. Bibit ergò indè
 Rex ac regalis familia, & numerosa turba po-
 puli; & ex indè vberimè satiantur; & vascu-
 lum vini detrimentum non patitur: sed bene-
 dictione Dei per beatum Præsulem indita, mo-
 re fontis inundatione repletur.

Inito itaque prælio cum Gothis, iisdem fu-
 gatis, & Alarico eorum Rege interfecto, mul-
 tisque ciuitatibus suæ ditioni subiugatis, Clo-
 doueus Rex cum opimis spolijs & glorioso
 triumpho tandem ad propria redijt.

Multo verò post tempore sanctissimo Pa-
 pa Symmacho felicissimè vita functo, Hor-
 misda summa cleri Romani concordia ad Ca-
 thedram Pontificalem sublimatus est. Quod
 cum beato Remigio innotuisset, Christia-
 nissimo Regi persuasit, vt nouo Pontifici
 coronam auream cum gemmis (quæ regnum
 appel-

appellari solet) ad honorem beati Petri, dirigeret. Sed & ipse S. Remigius literis suis nouum Romanæ Ecclesiæ salutauit Pontificem. Ad quem idem rescribens; illi ob præclaram, meritum excellentiam & nobilissimæ sedis prærogatiuam, vt in Francorum regno vicem gereret ipsius Romani Pontificis, dedit: excellens sanè amplissimæ dignatis munus & præfectura.

*Excellent
dignitas
collata S.
Remigio ab
Hormisdæ
Papa.*

Et quidem Hormisdæ acceptis literis S. Remigius nihil cunctatus, generalem Synodum colligendam curauit: ad quam conuenire Episcopi Galliæ ac diuersarum prouinciarum. Erant autem Gallicanæ Regionēs ob Gothos Arianos, qui ibi regnarent, nonnihil eius hæresis labe conspersæ: quamobrem sanctissimi Episcopi in illud præcipuè incubuerunt, vt fidem Catholicam ab ea contagione liberam conseruarent. Coacto igitur Rhemis sacro Patrum conuentu, accidit vt inter filios Dei (vt est in Iob) & satan quoque asfistere præsumpserit; nimirum Arianus Episcopus: qui tanquam nouus Goliath, exprobens agminibus Dei viuentis, prouocansque eos ad singulare certamen, strenuus perfidiæ propugnator, superbiaque inflatus, Catholicis omnibus insultabat. Sed exurrexit ex aduerso non iuuenis rursus aspectu vt Dauid, verum veneranda canicie sanctissimus senex Apostolicus vir Remigius; eiusque factum mirabiliter compressit, atq; victum ad Christi fidem perduxit.

*Synodus
Gallicana.*

Iob, 1.

1. Reg. 1.

Cum

*Mirabilis
conuersio cu-
iusdam A-
riani Episco-
pi.*

Cum siquidem Episcoporum Concilium ingrederetur, & à multitudine Patrum expectatum, assurgentes omnibus reuerenter, sicut Angelus Dei susciperetur S. Remigius; vnicus ille nimis elatus hæreticus, & malè de viro Dei sentiens dedignatus est ei assurgere. Et quidem ille, simulac sanctus Præsul antè eum transijt, ita obmutuit, vt nec verbum quidem vlù effari potuerit. Magnum planè miraculum, garrulam linguam & petulantem, quæ Dei filium iugiter blasphemarat, solo transitu compressisse; vinculis inuisibilibus obligasse: atque intrà dentium claustra arcto carcere obserasse. Expectantibus etenim omnibus, vt post allocutionem B. Remigij hæreticus ille aliquid diceret, nihil potuit loqui: sed ad vestigia sancti viri pronus cadens nutibus veniam petijt. Cui sanctus dixit; In nomine Domini nostri Ihesu Christi verè filij Dei viui, si ita de eo ratè sentis, loquere: & de illo sicut Catholica credit Ecclesia, crede & confitere. Ad cuius vocem antè superbus hæreticus, humilis iam & Catholicus, Catholicam fidem de sancta & inseparabili Trinitate, & de Christi incarnatione Catholicè confessus est; & in eadem confessionis fide se permanfurum professus est: Sicque animo per infidelitatem perduto & corporali voce propter superbiam condemnato, virtute diuina S. Remigius & animæ & corporis reddidit sanitatem.

*S. Remigius
ad tempus
cæcus.*

Ceterum post præmissas & alias multas admirandas operationes S. Pontifex, oculorum corporalium lumine à Domino est priuatus: vtique vt mentis oculis intentius quæ superna sunt

sunt (ad quæ toto anhelabat desiderio) cõtem-
plari valeret; quod tamen lumen vir sum-
mæ patientiæ antè mortem iterum à Domino
recepit; gratus Deo in omnibus tam ad-
uersis quam prosperis: utpotè quem nulla
calamitatis tempestas vel latum vnguem ab
amore diuino dimouere poterat. Recepto
lumine non multo post cùm iter illud ad cæ-
lestem patriam sibi optatissimum instare in-
telligeret, condito testamento & rebus Ec-
clesiæ suæ ritè ordinatis, omnibus sacrosancto
Missæ sacrificio, ac sacrae cõmunionis largitio-
ne pacè & salutem à Domino postulàs, ex cor-
poris ergastulo foeliciter emigravit: postquam
in Episcopatu annos septuaginta quatuor san-
ctissime exegisset. Corpus eius fuit in sacello
S. Christophori (nam alio moueri non po-
terat) vbi est altare sanctæ Genouefæ sacrum,
quæ huic sanctissimo Præsuli familiarissima
extitit, honorificè tumulatum. Sepulto ibi-
dem aliquandiu corpore, cùm in eadem Ec-
clesia multa & stupenda eius meritis coru-
scent miracula, visum est cunctis structu-
ram illam nouo opere dilatare, modisque o-
mnibus in honorem sancti Antistitis adorna-
re. Exstructa iam & adornata Ecclesia eum in-
nouam cryptam retrò altare, sanctissimū cor-
pus trāsferre vellēt, nullaq; id, ut prius, vi, suo
loco mouere possent, tandem nocte, cūctis al-
to sopore oppressis, inuētum est subitò Ange-
licis manibus ibidem decenter positum.

Ceterum trecentis plus minus annis post
hanc, anno nimirum Incarnationis Domini-
cæ 852. secunda sacri huius Antistitis corporis

B

trans-

*Recipit lu-
men antè
mortem.*

*Fœliciter
decedit no-
nagenarius
sexennis.
Locus sepul-
turæ eius.*

*S. Genouefæ
vitam repe-
riet lector 3.
Ianuar.*

*Claret ad-
mirandis si-
gnis post obi-
tum S. Re-
migijs.*

*Translatio
corporis e-
ius hoc die
ab Angelis
facta.*

*Secunda
translatio
S. Remigij
quando &
qualis.*

translatio facta est : adhuc ampliata ipsa Ecclesia . Cumque de loco cryptæ prioris, sepulchrum vna cum B. Remigij corpore transferretur in cryptam maiori & pulchriori opere factam , ipsum sanctissimum corpus omnino incorruptum inuentum est ; ac in locello argenteo transpositum ; sepulchro marmoreo in quo antè iacuerat superpositum : etiam tunc sicuti & antè multis & insignibus miraculis coruscans.

*Lib. 1.
Epist. 7.
Lucubrationes
S. Remigij
perire.*

Quod ad lucubrationes eius attinet , eas excellentis admodum fuisse styli , videre est ex testificatione Sidonij Apollinaris viri doctissimi ac istius seculi Gallicanorum scriptorum ornamenti. Verum (proh dolor) nobis istudem haud frui licet ; sed quod viuens vir sanctus præ animi summissione eas obliuione potius obruere voluit, quàm perpetuitati dicare.

Versus inscripti sepulchro S. Remigij.

Hic famulus Hincmar Domini, sacra membra locauit

Dulcis Remigij: ductus amore pio.

*Qui prius est sanctus, mundo quàm matre creatus:
Et magnus dictus calitus ore Dei.*

*Bis denos binosque gerens feliciter annos,
Sorte Dei sumpsit pontificale decus.*

*Sexaginta simul bis septem manserat annis,
Istius vrbs honor, præsul & orbis amor:*

*Vitam defunctis reddens; quoque lumina cæcis:
Egerat & viuens plurima mira satis.*

Nam

Nam domuit fera corda animo pius, ore profusus, *Epitaphium*
 Sicambrae gentis Regia sceptris sacrans *S. Remigij.*
 Nonaginta quidem sex cum compleuerat annos:
 Splendida lux nostras deseruit tenebras.
 Idus iam plenas cum Ianus mensis haberet;
 Emeritus miles pramia digna capit.

* al. Al-
 uinus.

VITA S. BAVONIS, QUI PROPRIO *Vide 8.*

nomine dictus est* Alloynus. Ex ea quā Theodo- *Tom. C. Bar.*
 ricus Abbas S. Trudonis conscripsit. Migravit *Annal. &*
 ē corpore anno Domini 631. Honorij Papae 6. *Not Martyr.*
Roman.

G LORIOSVS Dei athleta Alloyn^o, cog- *Item Ioan.*
 nomento Bauo, in Gallia Belgica pago *Molen. in*
 Hasbaniensi oriundus, patrem habuit* *Ind. SS.*
 Eilolphum Hasbanie, Comitem fratrem patrue- *Belgij.*
 lem Carolomanni matrem Adelthrude: parētes *1. Octob.*
 claro in primis stemmate & diuitiarum gloria ** Agilulph^o.*
 valde illustres. Tale igitur generatus stirpe Al- *Patria &*
 loynus, Austrasiorum Ducū hāeres, cum adole- *parētes eius.*
 uisset primū militauit sub Imperatore Mauri-
 tio, deinde sub Regib. Frācie & Austrasie. Por-
 rō vxorē duxit nobilissimis æquē ortā natali-
 bus, Comitis Adilionis videlicet filiam; quæ
 grauida facta filiam enixa est, insigni postmo- *Agelthrudis*
 dum castitate virginem, Algethrudem nomi- *filia Bauo-*
 ne; quæ admiranda sua sanctitate ipsis quoque *nis.*
 parentibus sanctioris vitæ viam aperuit.

Nam eius potissimum exemplo prouocatus *En mutatio.*
 Alloynus pater, animū à terrenarum rerū cu- *nē dextera*
 ris ad cælestia paulatim inflectere: prorsus *excelsi in*
 vt tandem virtutum pulchritudine suauitate *Bauone.*
 quæ allectus, mūdum eiusq; gloriā penitus de-
 spiceret, totaq; mentis aueritate ad Antoniorū

B a

Maca-

Macariorumque eremū aspiraret. Sed hoc eius celestis viæ desiderium tardabant coniunx nimirum, filiaque; quas nullo sanctioris vitæ proposito sine scelere deferere poterat.

Obitum coniugis eius.

** Gandau.
S. Amandus
Gandau
prædicat: cuius
vita habetur 6. Fe-
bruarij.*

*Venit ad S.
Amandum
Bayo.*

At verò hæc die nocteque meditantem coniunx tandem salutaris mortis interuentu deseruit, maritumque præcedens, multò ardētius ad celestem patriam totis viribus expetendam inflammauit. Ea tempestate B. Amandus vir Apostolicus* Gandā accessit; populo isti, nescio quo impietatis furore ebrio, Euangelium annūciaturus. Qui nō semel ab impia gente contumelia affectus, exturbatusque; cum nihilominus in gentium salute statuenda firmandaque, inuicta virtute perseverat, tandem præsentis Christi numine, locum, in quem totius penè orbis demonia, quasi in sentinā confluerant, verbo veritatis expugnauit; populoque baptismo lustrato, Ecclesias constituit. Ea viri sancti fama quasi quodam odore suauissimo, longè lateque diffusa, Allynus protinus excitatus, Gandam, per longa viarū dispēdia, aduenit; totumque sese, regni celestis cupidus, Amando in disciplinā tradidit. Et licet Mauritius lege lata prohibuisset, ne quis ex seculari militia ad monasticam vitam transiret, in proposito tamen constanter perstitit, suffultus fauore Clotarij & Dagoberti Regum; animatus quoque à Gregorio magno Papa: qui militum pium studium aduersus Mauritiij edictum defendebat. B. Amandi itaque, salutaris doctrina plenius informatus, mox mūdo eiusque pōpis valere iussis, possessiones suas omnes solenni donatione, Ecclesijs pauperibusque erogauit; impositaque humeris suis Chri-

Christi Crucē, latus sanctorum viam calcare
 incipiens S. Amando promotore Gandavi in
 honorem S. Petri monasterium construxit, e-
 gregieque dotauit: quod ab eo postea denomi-
 natum est. Et quidem ne victus aliquando
 mentis humanæ inconstantia pedem ab ingres-
 su itineris retraheret, sacris se initiari voluit;
 ut hoc modo vel necessitate saluari coactus,
 usque spiritum sanctioris vitæ ad extremum
 propositum exequeretur. Gaudius S. Aman-
 dus viri alacritate, multa prius diaboli
 machinamenta prudenter prætere; gra-
 uem esse, quem vellet arripere, ascensum de
 casu timere: inceptum quidem facile, finem
 verò prædicabat esse difficile. At verò Allo-
 ynus nihil rerum difficultate perculsus, in
 proposito perstabat immobilis; obsecrabatque
 Amadum, ut se armis omnibus internis exter-
 nisque ad spiritale bellum perfectè muniret. Tū
 verò vir diuinus non diutius cunctandū ratus,
 Alloynum tãquam filium amplexatur charis-
 simum; eumque antè aram B. Petri in Gandensi
 * ecclesia quam ædificarat Christianā militiā
 profitentem suscipit: & barba ac capillis ton-
 sum in Clericatum assumit. Ibi tunc ornamen-
 tis illis decoratus Alloynus, statim quasi na-
 uim corporis optata iā collocasset in littore;
 omnium bonorum, quas olim collegerat,
 merces exponere; humilitatem ostendere; pa-
 tientiam exercere; charitatis latum manda-
 tum ex præcepto Dei ad inimicum usque ex-
 tendere: solus ipse omnibus seruire; gloriam
 virtute superare; denique loca sanctorum vici-
 nosque cœnobitas circuire; ut instar Antonij

*Renuncias
 mundo: &
 construis cœ-
 nobium.*

*Affiscitur in-
 clerum: &
 tondetur.
 * monaste-
 rio.*

*Sedulo stu-
 det proficere
 Bano.*

virtutum flores vndecunque colligeret , & in aluearium melliti cordis sedulus compor-
taret.

*Beilam Ere-
mum petens
degit in ar-
bore.*

*Populi fre-
quentem fu-
giens visita-
tionē, Meg-
medung ere-
mum petit.*

*Reuertitur
Gandavum.*

Inter hæc studio virtutū anachoretis hæud inferior, eremum ceu paradysum vehementer concupiscebat . Nec mora , capta temporis & loci opportunitate , saltum , quem Beilam nuncupant, ingressus, inuenit in remotiori diuexæ vallis latere, annosam fagum; cuius spatiosa altitudo, in modum fornicis camera-
ta, hominem in aluo erectum sustinere poterat. Hoc quasi habitaculum diuinitus sibi præparatum tanta cum iucunditate est ingressus velut si totius orbis delicias angusto secum in pariete clausisset. Cumq; aliquādiu ibidem latitasset, virtus eius , quæ diu occulta esse non poterat, populi frequentiam illicò allexit; qua animi quietem se perdere cernēs, nocturno silentio indè migravit: seseque in vastam & penè inaccessam condidit eremum, Medmedung nomine, duobus à Ganda miliaribus distantem. In ea , vepribus sarculo hinc indè erutis, vile extruxit tuguriolum; in quo, quasi sepultus sub protectione Dei, cæli, iucundè morabatur. Cibos ei saltus nucum pomorumque ferax ministrabat; potum amnis . Ibi cum aliquamdiu gratissimum iucundissimumq; pariter Deo famulatum exhibuisset, iterum fama eius hinc indè dispersa, loco illo cedere est coact⁹, si vellet frequentem populi vitare cōcursum. Igitur comperto, quod beatus Amandus amoris clericis monachos in Gandensi Ecclesia substituis-
set & iisdem ad monasterium suum venerabilis vitæ Florebertum præfecerat Abbatem, illicò
ad

ad professionis suæ locum redijt; vt ibidem in silentio Deo deinceps famularetur.

Receptus à fratribus, cum singulari amoris *Cellulam in*
& beneuolentiæ significatione, mox cellulam *abbatia ca-*
diuinis studijs aptissimâ ædificari curauit, qua *rat exstrui*
in ædificatione omnipotēs Deus electi sui meritum præclaro ostēdit miraculo. Erat Artinus quidam qui sabulum lapidesque plaustro aduehebat. Is cum quadā vice infano canū latratu impediretur, grauiusque vrgeretur: ore procaci murmurare, & nescio cuius susurrij maledicta in sanctum virum euomere: permissus diabolus, qui fana dirui, & Sanctorum Ecclesias erigi dolebat, hominē vehiculo proturbatum, mole desuper ponderis & iumentorū incursu reliquit mortuū. Euocatus populus, cadauer conclamatum in nauim imponūt, funeriq; necessaria non sinē miseratione præparāt.

Interea Bauo, vt de hominis interitu certior est factus, dolore gemituq; repletus, reatū suū accusare, defuncti sanguinē sibi imputare, totisq; ad Deum visceribus conuersus misero Artino vitam postulare. Vix trium horarū spatio lachrymis gemitibusq; pro defuncti salute, incubuerat, cum ecce Artinus vitæ restitutus surgere, ac tandem ambulare; populo ad miraculi nouitatē multum stupefcente. Mirum spectaculum, & ad roborandos nascentes Ecclesiæ filios congruum: qui in huius resurrectione speciali, cogeantur non hæsitare de sua & omnium resurrectione generali.

Ad alia vt transeamus: quadam die de habitaculo egressum, obuiū contigit habere seruum, quem aliquando neglecta re familiari

*Ecce miram
pœnitentiam
ob venditū
olim seruum
nexum sus-
ceptam.*

caussa supplicij venalē iusserat exponi. Quem
ut vidit, mox amarissimis perflatus lachrymis,
ac si ipsum in mortem vendidisset Christum,
pedibusque illius prostratus, petita humiliter
ab eo venia, forpicem ei flagellumque obtru-
sit: sacris eum obtestans verbis, ut duris iustis-
que verberibus in venditorem Christiani san-
guinis vindicaret. Cumq; seruus reluctans hoc
ipsum deprecaretur, Alloynus mira nolentis
animum expugnans eloquentia, hominem im-
pulsit, ut eam crudelitatem in dominum exer-
ceret, quæ vel saxis pias lachrymas excutere
potuissent. Ligatis enim manibus pedibusque
vir sanctus, totum se flagellis concidendum,
caputque detundendum, latronum instar, tra-
didit. Nec eo supplicio contentus, cum ex hoc
eculeo ad cellulam delatus esset, ut peccato-
rum rubiginem, quamvis raram, ardentiore
tribulationis fornace decoqueret, in neruo,
quem vulgò cippum vocant, pedes suos arctari
præcepit. In quo totos quatuor desudans men-
ses, cum quotidie penè moreretur, poenam ta-
men pro delicijs reputabat.

*Recluditur
in cellula.*

His verò pietatis exercitijs, ignitus Christi
amor tantum in eius pectore crescebat, ut non
modò pedum, sed & totius macerati corpus-
culi integram reclusionem à S. Præsule Aman-
do & Abbate Floreberto peteret, & vix aliquā-
do impetraret. Et quidem arctam specum me-
dio cellula æquore, ad capacitatem erecti ho-
minis sibi effoderat: quæ introgressum non nisi
stantem sustineret: & quasi Crucifixi corporis
suspensum vultum in neutram partem deflecti
permitteret. Eam orationis crucem sibi præpa-
raue-

fauerat: in ea inter canonicas horas suspendi
magis quam stare elegerat. In eam fuit vir di-
uinus ab Amando pontifice & Abbate Flo-
berto, Clero populoque cum hymnis & Cru-
cibus prosequente, quinto Idus Nouemb. anno
Domini 629. introductus: ac in cellula reclu-
sus. Ab eo igitur tempore antè omnia dirissi-
mum ventri suo indixit bellum; prorsus vt pa-
ne infermentato aquaq; ad mensuram præbi-
tis, eum spiritui integrè deseruire cogeret. Vi-
gilię semper vsque ad defectionem: Somnus e-
rat talis, vt vix pertingeret vsque ad refectionem:
ac magis eum aliqua meditari, quam dormire
putares. Lectisternia, humus & cinis in-
spersus. Defesso capiti lapis orarium: tegu-
mentum erat Cilicium. Nec aliorum interim
curam, salutemque, animarum negligebat: sed
optimam hanc sibi hominum iniunxerat pro-
uinciam, vt discordes in pacem conciliaret;
dissidentesque animos firmissimo charitatis
nexu coniungeret. Sal verò terræ cum esset in-
fatuatorum defricabat stultitiam; animorum
quotidiè putredines refecans, neminem non
saluari poenitentia medicamento curans.
Confluebat ad eum tota penè vicinia; nobilis
& ignotus; doctus & indoctus: homines vtriuf-
que sexus, integros dies noctesque pro foribus
excubabant. Nunquam sinè egeno mensu-
lâ; nunquam sinè hospite fuit eius cellula. Præ-
tereà, quæ extrinsecus erant instantia, quoti-
diana eius sollicitudo omniū Ecclesiarum: su-
per quas ita inuigilabat, ita se afficiebat, ran-
quam si solus ipse pro eis debitor Domino ra-
tionem redditurus esset. Hæc aliaq; admiranda

*Oratorium
eius quale.*

*Summus
eius vitæ ri-
gor.*

*In cellula
degens etiā
saluti ani-
marum inui-
gilat.*

*Multi ad eū
confluunt.*

*Hospitalita-
tem sectatur.*

*Pia eius sol-
licitudo.*

B 5 san-

*Exigiter cor-
pus suum ca-
stigat.*

sanctitatis opera quâquam eum omni populo mirè celebrem redderent, ipse tamen humanæ fragilitatis probè conscius, nunquam ab affligendo corpusculo cessabat: nè remissior quandoque factus, hostili impetu, insidijsve obrueretur. Hinc ad alios labores corporis quæ molestias, illud quoque postremò adiecit, vt inter frequentes genuflexiones, & perpetuas preces, immani pòdere lapidem brachijs teneret: quo sese assiduè lassabat, mortificabat quæ.

*Tentatur à
demonibus.*

Cæterùm tortuosus ille serpens, cuius sunt mille mæandri, æstuans inuidia, iam senem, & emeritum Christi militem in pugnam euocare nò dubitauit. Cellulam igitur die quadam, turbinis instar, aggressus, furores ei aculat: stygios minatur ignes. Sed Christi seruus, opposito fidei scuto, hostis facillè dissipauit insidias, turbinem quæ precibus extinxit. Turbine cessante, rursus iniquitatis exercitus, in variarum animantium, tetrarum quæ bestiarum apparuit formis: serpentinos pariter & ferales ostentans motus: vt inuidtum Christi athletam, quemadmodum sperabant, inani formidine prosternerent. Sed nihil eo terrore motus vir sanctus filium iniquitatis intus irridebat, subsanabat quæ grandi cum fiducia: vtpotè qui ex Christi promissione, imperterritus pede, demonia calcare didicerat.

Luce 9.

*Angelus ei
in specie co-
lumbæ appa-
ret.*

Inter hos verò tribulationis scopulos, & quotidiani martyrij syrtes, cùm die quodam leui oppressus sopore ardentius ad conditoris sui aspiraret desiderium, Angelus in specie columbæ adfuit: tanta quæ odoris fragrantia totam cellulam repleuit, vt se paradisi delicijs inter-

interesse existimaret. Ablata ab oculis visione, cum sibi redditus, vigilanti animo causam discuteret, tanto diuini spiritus amore deinde succensus est, ut nihil aliud dies noctesque, quam corporis sui dissolutionem, desideraret. Nec distulit eum Dominus longis certaminibus fatigatum clementer consolari, & glorioso sanè miraculo de æternæ beatitudinis corona securum reddere. Eccè enim die quodam, sole in medio centro æstuante, admiranda viuificæ Crucis figura, spectante populo super viri iusti caput descendit, eumque mirificè illustrauit: lætitiâque incredibili affecit: prorsus ut deinceps, omni proturbato mœrore, securus de sua remuneratione in Crucifixi consideratione exultaret.

*Item Chr-
stus in Cru-
cis specie.*

Interea imminente tempore quo ad beatam immortalitatem euocandus erat, incidit in lectum ægrotudinis: ac languore sensim ingrauescente, cum iam iam migrare pararet familiarem sibi in primis Domlinum, Thurholtensis Ecclesiæ presbyterum requirebat. Is cum, propter iter prolixum, vastam solitudinem, nemus densissimum, aliaque, quæ facilem negabant transitum, haberi non posset: & famulus ad accersendū eum festinare iussus, domini sui imperium, quanquā viarum prorsus ignarus, non recusaret: eccè Angelus Domini derepentè comes illi factus, iter non modò ostendit, sed a Thurholt usque deduxit, & saluum gaudentemque vnā cum presbytero reduxit.

*Morbo corri-
pitur vir
sanctus.*

*Ennem-
iam.*

*a propè Bru-
gas in Flam-
dria.*

Præsente Domlino vir sanctus depromptis secretò pectoris sui arcanis, mox manibus,

*Præfentes
cernens An-
gelos felici-
ter expirat
animam.*

*Apparet ani-
ma eius S.
Gertrudi.*

*Clavit mi-
raculis post
obitum.*

*Sepultura
eius.*

*Translatio
eius.*

bus, oculis, & toto denique corporis habitu, ad cælum erectis, conciuēs suos angelos recognoscens, eorumque dulci delectatus præsentia; Vale, ait, seruatorum Dei Ecclesia: Christus adest: egredere in occursum eius anima mea. In hæc verba spiritum de luto facis huius efflans, corpus sanctis monachis luctu lacrymisque oppletis, terræ mandandum reliquit. Fertur verò sanctissima illius anima, in ipsa exitus sui hora, virgini apparuisse Gertrudi, mandasseque vt linteamina condendo funeri necessaria, mitteret. Aderat in funeris curatione, præter aliam turbam innumerabilem, pauperum multitudo; quæ patre amisso, orphana, vestes & solatia, quæ de manibus eius acceperant, ostendebat; totamque Ecclesiam inconsolabili luctu replebat: gloriosis interim miraculis sanctum suum Deus illustrauit. Cæterum expletis, quæ necessaria erant funeri, cum lampadibus & cereis & psallentium choris, ex Ecclesia B. Petri Apostoli, vbi ad pernoctandum pridè delatum fuerat, in locum agonis sui, reclusionis nimirum cellulam reportatur: ibique ex officio S. Amandi sepelitur.

Porro Anno 1010. à Christi Incarnatione sacræ eius reliquæ multo antè tempore Gandauum translata: ab Eremboldo Abbate in præstantiorem thecam transpositæ in Cathedrali Ecclesia SS. Bauonis & Ioannis Baptistæ collocatæ sunt.

MARTYR

MARTYRIUM SANCTI ANANIAE *Vide Tom. 1.*
 Christi discipuli : Ex eo quod est apud Meta- *Annal. C.*
 phrasten. *Baron. &*

ANANIAS qui fuit septuaginta Christi *Not. in Mar-*
 discipulorum vnus diuina quadam vir- *tyr. Roman.*
 tute & oculo numinis instinctu, Antio- *25 Ianuarij.*
 chia, vbi Christiani prima ditatus fuerat ap- *1. Octob.*
 pellatione, venit Damascū, vt eam quoque Eu- *iuxta Græ-*
 angelicæ veritatis doctrinæque suæ radijs illu- *c. 15. Latini*
 straret. *verò agunt*
25 Ianuarij.

Eodem verò tempore Saulus Iudaicæ do- *Ananias v-*
 ctrinæ strenuus æmulator, magno in Christi *nus ex sep-*
 discipulos furore concitatus, obtentis à Ponti- *tuaginta*
 fice literis, acerrimam in eos mouebat perse- *Christi disci-*
 cutionem: cunctosque, quos poterat, Christiana- *pulis.*
 næ pietatis cultores, vinctos in custodiam, va- *Act. 9.*
 rijs excarnificandos supplicijs tradebat. Cum *Saulus per-*
 verò ea propter Damascum quoque pergeret, *sequitur Ec-*
 plenulque minarum, non paucis stipatus sa- *clesiam.*
 tellibus, ciuitati appropinquaret, ecce subitò *Christus ap-*
 cælesti circumdatus lumine, à Domino humi *paret Saulo,*
 prosternitur, increpaturque; Saule, Saule, *& monetur*
 quid me persequeris? Saulus ea Christi Iesu *vt ad Ana-*
 voce totus tremefactus, supplicem se protin- *niam vadat.*
 nus ei exhibet; & quid fieri à se velit, treme- *Ananias*
 bundus rogat. Cui Dominus: Vade, inquit, in *Saulum in*
 ciuitatem, diceturque tibi, quid te facere oport- *vroque ho-*
 teat. Eodem illo tempore monuit Ananiam *mine illumi-*
 Dominus visione cælesti, vt rectà ad Saulum *nat.*
 pergeret, impositisque manibus caliginem ab *terla-*
 oculis eius abstergeret. Hac visione admonitus *terla-*
 Ananias, aliaque omnia, quæ prolixè in Actibus

tersaque ab oculis ac mente caligine, videndi facultatem ei restituit: eumque deinde diuinis rebus præclare instructum, ad prædicandum gentibus Euangelium misit.

Hoc munere, magna cum Christi gloria, erga Paulum functus Ananias, cum ibidem Ecclesiam collegisset, iter suum Eleutheropolim versus instituit: sparsoque ibidem & alibi Euangelij semine, haud poenitendos fructus collegit. Interea cum prospero rerum successu vberem animarum segetem in horrea Domini referret, quidam egregij dæmonis satellites, quorum

Vinctus ducitur ad Lucianum Præsidem Ananias.

** Licinium.*

Lucianus ei blanditur.

Flagellatur Ananias.

Ananie eximia constantia.

erat munus Christianos venari, præter alios, hunc quoque præcipuum Christi athletam, inietis vinculis, ad * Lucianum Præsidentem protraxerunt. Præses, quanquam incredibili in nomen Christianum odio flagraret, multosque inaudita crudelitate tormentis subiecisset, visa tamen Ananiæ animi corporisque pulchritudine, simulata benignitate à Christi eum confessione auocare conatus est. At verò Ananias, occulta hominis feritate, fraudeque probè perspecta, impietatem illius constanter redarguit: dixitque fieri non posse, ut ullis vel blâditijs vel tormentis, à Deo suo, cæli terræque conditore, auelleretur. Hæc audiens Lucianus, laxatis iræ suæ habenis, protinus martyr dorsum plagis conscindi iubet. Sed cum martyr tormentis minisque cunctis esset superior, rursus à supplicijs ad blanditias conuersus Præses: Quin tu, inquit, parcis tuæ pulchritudini? An tibi iucundum videtur, tot tantisque tormentis fatigari, & non potius sacrificijs deorum benignitatem deprecari? Ad quæ Christi discipulus: At

ego,

ego, inquit, dijs non modo non sacrificabo, sed quacunq; via modoq; possum, omnes ad eandem Christi Iesu salutarem cōfessionem inuitabo.

Propter hęc ira percitus Iudex, iussit nudatum martyris corpus ferreis dilacerari vngulis, aduriq; lampadibus: ac tandem in Christi confessione constanter permanentem lapidibus obrui. Ea mortis prolata sententia, discipulus Christi lætabūdus ad certaminis locum extrā ciuitatē perrexit: protensisq; in cælum manibus, tanquam alter Stephanus, Deo, lapidibus obrutus, spiritum tradidit: cuius corpus in paterno solo Damascenorum regione splendē conditum iacet.

Dirē cruciat.

Obruitur lapidibus.

VITA S. NICETII TREVIRORVM,

31. Episcopi: Ex ea quam Gregorius Turonensis *Vide Tom. 7*
conscripsit. Lib. de vita Patrum cap. 17. & de *Annal. C.*
gloria Confessorum cap. 94. ex certa relatione *Baron. &*
Aredij Abbatis vr̄bis Lemouicinz, ab ipso Nicetio *Not. in Mar-*
enutriti & clericatus ordinem sortiti: nec *tyr. Roman.*
non miraculis clari. Quo tempore vixerit, pa- *5 Decemb.*
tet infrā.

NICETIVS Episcopus ab ipso ortus 1. Octob. *ado vero*
sui tempore diuinis quibusdam signis *& alij non*
in sortem Domini electus fuisse vide- *nulli 5. De-*
tur. Nam cū partu effusus, aliorum instar in- *cemb.*
fantium capillis nudus in lucem prodiret, in *Enrem mī-*
circuitu tamen capitis tenuis pilorum ordo *ram in nato*
ap̄tē distinctus apparuit; haud secūs ac sic cle- *S. Nicetio.*
ricali corona ex arte ornatus fuisset. Exindē *à stu-*

Fit Abbas.

*Ordinatur
Episcopus
Treuirorū.*

*Non respicit
personam ho-
minis.*

à studiosissimis nutritus parentibus, literisque imbutus, Abbati cuidam sanctioribus informandus disciplinis commendatur quo in loco breui tam insigni morum apud omnes candore enituit, ut migrante Abbate, ipse vnus omnium qui succederet dignissimus haberetur. Iam verò assumpto Abbatis officio, tantum se actalem exhibuit, ut omnium moribus ad seueriorem disciplinam prudenter ac modeste reuocatis, ipsum etiam Theodoricum regem à multis vitijs criminibusque abstraheret: cui ea propter inprimis adeò charus erat, ut decedente Treuericæ urbis Sacerdote, ab eodem ad pontificiam dignitatem administrandam euocaretur. Veruntamen cum à Regis legatis honorificè esset adducendus, & illi, occidente sole, fixis haud procul ab Vrbe tentorijs, laxatos per segetes pauperum dimitterent equos, vir sanctus misericordia ergà pauperes motus, ipsis legatis fulmen excommunicationis, ni protinus equos reuocarent, interminatus est. At illi hominis magnanimitatē vehementer admirantes, indignantesque: Et tu, inquiunt, Episcopalem cum nondum adeptus sis apicem; itane intrepidè cælestes nobis iras minaris? Cui vir sanctus magna sanè constantia respondens ait: Scio quidem Regem me huic oneri destinasse; & fiet quidem voluntas Dei: sed nullius voluntas in malis actibus, me obistente, adimplebitur.

In cathedram igitur pontificiam collocatus, quanta animi constantia, quantaque seueritate iustitiam sanxerit, sanctamque inuiolatam seruari voluerit, exemplo patebit. Cum defuncto

Theo-

Theodorico rege, filius eius Theodobertus in regni gubernacula successisset, & is libertatis amans, sapius à viro sancto iniquitatis argueretur, accidit vt die quodam Dominico, multis à pontifice anathemate ictis stipatus, ecclesiam ingrederetur. Quibus visis antistes Niceus, oblati iam muneribus, Missarum solennia cessare iussit: donec omnes illi communione priuati ecclesia excederent. At Rege renitente pontificisque mandatum spernente, ecce subito vnus de plebe, arreptus à dæmone puer iuuenis, valida, inter torturæ suæ supplicia, voce exclamans, sancti viri virtutes, Regisq; crimina confiteri; & eum quidem sanctum, sacerdotio impollutum, Christi spiritu humilem, dicere: illum verò adulterum, gloria regni superbum, ideoque ab auctore sceleris velociter elidendum pronunciare.

*Seuerum se
exhibet in
peccati co-
ercendis.*

*Nota rem
admirandam.*

Cumque Rex timore concussus energumini ab ecclesia eijsi præciperet, contra episcopus constanter asseruit, vt ipse omnes illos sententia sua damnatos prius exire mandaret, si vellet os hominis obstructum iri. Quibus expulsis, dæmoniacus foras pariter extrahi iussus, nulla vi à columna, quam mordicus apprehenderat, auelli potuit: donec Christi Sacerdos, expressa in eum Crucis figura, integra eum sanitate donaret: qua donatus nunquam deinde post acta solennia reperiri potuit. Creditum est, eum à Domino missum, vt Regis conversationem, ad sui emendationem: & Sacerdotis opera ad multorum profectum, reuelaret. Nam & ipse Rex, orante pro eo antistite, melioris deinde vitæ de se frugem præbui, & Ni-

*Signo Crucis
sanat dæmo-
niacum.*

C cetius

cetius maiore auctoritate animarum salutem promouit.

Non poterat eius constantia ullis Regum minis vel mortis timore infringi: quinimò martyrij vehementer cupidus, vltro sese percussoribus obtulit; & exerto gladio ceruicem præbuit. Cùm Clotarius rex pro iniustis operibus ab ecclesiæ communione ab eo sæpius segregatus esset, multauit eum exilio, ratus eo terrore viri iusti cōstantiam fractam iri. Cūque ab omnibus derelictus, vnicum tantū diaconum sequentem se cerneret; Quid tu, inquit, agis? Quin sequeris fratres tuos, vt tibi, sicut & illi, ad libitum consulas? Cui Diaconus: Viuit, inquit, Dominus Deus meus, non te deseram, quamdiu spiritus hos regit artus. Tum antistes: Quia hæc dixisti, dicam & ego tibi, quæ Domino reuelante cognoui. Cras hac hora Ecclesiæ meæ cum honore restituar, desertoresque magno cum pudore ad me confugient. Præstolante eam promissionem attonita cogitatione diacono, eccè crastina illucescente subito Regis Sigeberti aduenit legatus, Clotariū nuncians mortuum, Sigebertumque legitimum regni successorē, cum episcopi charitate ac benedictione gubernacula suscipere velle. His auditis, cuncti qui ab eo descuerant, pudore suffusi, se illi supplices exhibuere: quos ille nequaquam auersatus, magna beneuolentiæ significatione, recepit. His alijsque cū virtutibus tum miraculis præclarē vir sanctus in vita adornatus, postremò ab ipso Apostolo Paulo & Ioanne Baptista secundū quietem ad regna cælestia est inuitatus. Qua visione de transitu suo certior factus

*Clotarius
rex ab eo ex-
communica-
tus.*

*Fidelitas
cuiusdā eius
Diaconi.
Prophetia
eius.*

*a Obijt anno
Domini 565.*

*Benignitas
eius.*

*Feliciter
obijt.*

factus, paucis post diebus, in febrim incidit; qua aliquamdiu exercitus, tandem beatum Deo spiritum tradidit; corpus vero in basilica Maximini antistitis, suis curandum reliquit; inclytis admodum glorificatum signis: vincti siquidem soluti; obfessi liberati; & cæci ad tumulum eius illuminati.

Cornescat miraculis post obitum.

MARTYRIUM S. LEODEGARII: E-

piscopi Augustodunensis: Ex eo quod Vrsinus, iubente Ansoaldo Pictauorum Episcopo conscripser. Coronatus est anno Domini 685. sub Theodorico Francorum Rege.

Vide Tom. 8. Annal. C. Baron.

BEATVS Leodagarius ex nobilissima Francorum progenie ortus, in primis ætatis initijs à parentibus in regiam Clotarii adductus ab eo Rege paulo post; Didoni Pictauensis vrbis præfati literarum studijs imbuendus est traditus. Is autem Præfatus eum cuidam sacerdoti, egregia morum honestate & eruditionis laude præfati, erudiendum tradidit; qui eum multis annis magna cura docuit, probeque institutum episcopo deinde reddidit. Receptum autem Episcopus suo cubiculo sub disciplinæ custodia adhibuit; frequenterque admonuit, ut, quemadmodum ille, virginitatem ad extremum vite spiritum illibatam cōseruaret. Habebat in primis in votis episcopus, ut eum post se muneri episcopali admoueret; cui sane cum aptum & idoneum cerneret, annos fere natus 20. Diaconum ordinavit. Deinde non multo post tempore Archidiaconus effectus, omnibus eius diocesis ecclesijs ab eodem pontifice præfectus atque prælatus est. Erat enim multis magnisque & animæ & corporis dotibus ornatus, & rara quadam facun-

2. Octob. Patria & Siema eius.

Traditur Didoni Episcopo instituendus.

Sacris instituitur.

C 2 dia

*Proficitur
monasterio
S. Maxentij.*

dia præditus, & diuinarum literarum apprime eruditus. Defuncto autem per id tempus sancti Maxentij Abbate, iussu eiusdem Pontificis illud monasterium regendum suscepit. Quod sex ferè annos, tanta prudentiæ ac pietatis opinione administravit, vt famæ eius fragrantia in omnes partes dimanante, & Regis etiam aulam adimplente, ipse Rex Clotarius iunior, qui tunc temporis regni Franciæ habenas cum matre Batilde moderabatur, eum ad se accersierit ac paulò post, perspecta viri virtute ad Augustodunensem episcopatum promouerit.

*Creatur An-
gustoduni e-
piscopus.*

Quo munere postquam decem annis strenue functus est, Clotarius vita functus Childericum Austrasiorum regem adolescentem regni successorem reliquit. Porro Ebroinus, qui sub Clotario rege Maior domus fuerat, contentione Theodoricum Childerici fratrem Clotario substituere nitebatur: sed cum nomē eius apud Francos esset odiosum, reiecto Ebroini consilio, Childericus summo procerum omniū con-

*Ebroinus fit
monachus.*

sensu electus fuit. Tunc verò Ebroinus timore correptus, ne id sibi apud Regem fraudi foret, quasi aulicarum rerum pertasus, in Luxouien- se monasteriū Deo deinceps militaturus concessit, & Leodegarius in eius locum Maior domus substitutus est.

*S Leodega-
rium fit Ma-
ior domus
Franciæ.*

*Seminantur
discordiæ in-
ter Regem et
Leodegariū.*

Ea potestate antistes accepta, Regem adolescentem ijs breui informauit moribus, vt cūcti sibi talem tamque facilem, & benignū Regem habere gratularentur. Interim cum hæc annis ferè tribus, multo cum decore ageretur, quidam facibus inuidiæ à dæmone incensi, inter Regem & antistitē discordias seminârunt aded

adeo pestiferas, vt ipse Rex viro sancto exitiū
machinaretur. Cognitis autem insidijs, antistes
habito cum suis consilio, vna nocte, Rege cun-
ctisque regni proceribus, & mundi opibus re-
lictis, iter ad Luxouienſe monasterium susce-
pit, vt ibidem pauper Christi effectus, in silen-
tio & quiete Deo feruaret. Eo tempore Leode-
garius Ebroinum clericum inuenit, eumque
modis omnibus sibi conciliauit, & veniam, si
quid in eum peccasset, humiliter petijt. Fuere
tamen ab Abbate seiuncti, vt contracta quon-
dam, per cōtentionem in Regis electione, odia
dignis pœnitentię operibus expiarent. Interea
ipsi, inter monachorum contubernia, tam stre-
nuè se gerebant, vt nullis vnquā vel prosperis
vel aduersis à monastico instituto auelli posse
viderentur. Sed, vt dici solet, gaudetur vbi
bene se habent principia, sed exitus acta pro-
bant.

*Leodegarius
se confert in
Luxouienſe
cœnobium.*

Per id tempus sublato ex humanis Childeri-
co rege, Theodoric⁹ ad regni sceptrā peruenit.
Ibi tunc vtriusq; amici ingenti studio & fauo-
re eos ad propria reuocarūt; & antistitem, po-
pulo mirificè gratulante, in sedem suam resti-
tuerunt. Porro Ebroinus pristini honoris titil-
latus blanditijs, nocte fugam capeffens, ab vrbe
recessit, & Austrasios, quos olim sibi aduersa-
rios habuerat, sibi amicos asciuit. Indè, laxatis
scelerum omnium habenis, cū flagitiorū so-
cijs Francorum fines populabundus inuasit, &
multis stragibus passim editis, multis vastitati-
bus vbiq; illatis, tandem in Theodorici Regis
conspēctum venit: à quo peramanter exceptus,
in pristinum gradum restitutus est.

*Mortuo Chil-
derico succe-
dit Theodo-
ricus, & E-
broinus cum
Leodegario
ex monaste-
rio ad pristi-
nas dignita-
tes reuertitur.*

C 3

Ita

*Ebroini sum-
ma impietas
& scelera.*

Ita ergo praefectus palatii & Maior domus effectus, cogitare coepit de vlciscendis inimicis, qui eum subregulum, id est, Maiorē domus habere recusauerant. Igitur bellum horredum & exitiosum cunctis, qui olim aduersus eum egerant, indixit; eorumque opes ferro & flamma consumpsit. Cumque instar leonis rugientis cuncta vastaret, nullisque cadibus crudelitas eius satiari posset, eò impietatis tandē prorupit, ut ipsum quoque antistitem Leodegarium crudelissimo supplicio interemptum vellet. Nec mora: adhibitis in consilium nequissimis hominibus: Didone & Guaimero, maximè auctoribus, Augustodunum copioso exercitu obsedit: qui & urbem circa moenia vastare coepere.

*Ebroinus ob-
fidei Au-
gustodunum
ut S. Leode-
garius inter-
ficiatur.*

Id cernens vir Dei, ne commissam sibi plebem, propter se vnum, illorum furori exponeret, Christi exemplo animam suam pro ouibus suis ponere paratus, cum Clero totius ciuitatis, reliquijs, crucibus, & psallentium choris, obuiam illis processit, sponteque ad martyrij certamen sese obtulit.

*Spoliatur
oculus vir
sanctus.*

At illi, nulla moti reuerentia, eum comprehenderunt, atque extra urbem ductum statim eum, ut Ebroinus iusserat, crudeli ferro oculorum lumine spoliarunt; indeque in quoddam cenobium abdiderunt: vbi toto ferè biennio admirandū patientiæ & humilitatis de se documentum præbuit. Eodem tempore Gairinus frater eius, Ebroini persecutione cum alijs quoque proceribus profligatus, iussu Regis Theodorici & principis Ebroini ad regiam redire compulsus est: Adductus fuit ex monasterio etiam Leodegarius, contumelijs utiq; & opprobrijs

** al. Gerinus
Gairinus fra-
ter S. Leode-
garij.*

brijs ab Ebroino afficiendus. Cumque vir iniquus eorum calamitatibus impiè insultaret, illi inuicta virtute subsistentes, petulantiam illius constanter redarguerunt, cælestemque vindictam breui affuturam denunciarunt. Vnde magno correptus furore Ebroinus, iussit alterum ab altero separari; ne mutuis sermonibus supplicia lenirent. Auulsus à fratre Gairinus, eiusque verbis ad spem future glorię præclare animatus, mox lapidum imbre obrutus fuit: quod tyr. ille supplicium eam virtutis & pietatis significatione pertulit, ut nemo dubitaret, quin ex corporis ergastulo martyr ad cælos euolaret.

Et quidem B. Leodegarius cum fratre sanguinem profundere cupidus, atrocioribus multo supplicijs reservatus fuit. Primò enim nudis plantis per quandam piscinam, acutis, clauorum

Diris cruciatur supplicijs. S. Leodegarius.

instar, petris contratam ambulare iussus est.

Indè humi prostratus, lingua & labijs incisis,

& corporis virib. omni ex parte eneruatis, ad

blasphemiam Deo inferendam, pro scelus, pro-

uocatus est. At ille in omni supplicio inuictus,

diuinum tacitus implorabat auxiliū: clarissimū-

que de Tyranni impietate suo spiritu trium-

phum agebat. Post hæc Ebroinus eum cuidam

VVaningo, in monasterio virginum, quod Fis-

canum vocant, custodiendum tradidit: ubi di-

uinitus recepto linguę vsu, salutaria admodū

documenta magno cum fructu in populo spar-

sit. Porro Diddo & Guaimerus hoc tandem à

Theodorico & Ebroino impietatis suę recepe-

re præmium: ut hic quidem capite damnatus

vitam finierit: ille verò cæsus flagellis ac la-

queo suspensus interierit.

Diuinitas ei loquela datur.

Persecutores viri sancti male pereunt.

*Leodegarij
sanctitas &
innocentia
celitus de-
monstratur.*

*Impius E-
broinus mo-
dis omnibus
eam obscura-
re nititur.*

*Detruncatur
S. Leodega-
rius.*

*Hæc Mola-
rus, in indi-
culo SS. Bel-
gij.*

Cæterum Leodegarius post multa sanctita-
tis suæ documenta, in monasterio virginum ex-
hibita, postremò fuit cuidam Chrodoberto in
custodiam traditus: qui eum in domum suam
ducturus, illustri sanè miraculo sanctitatē eius
cognoscere meruit. Cum enim ex itinere fessū
potu refocillari mandaret, priusquam pincer-
na ad eum veniret, ingens lux cælitus descen-
dens, caput eius, instar circuli, circundedit: &
spectantium animos in tantam pietatem per-
mouit, ut tota domus istius familia haud secus
ac sanctum eum veneraretur: eiusque sermo-
nes, ut diuina oracula, deinceps exciperet. At
verò Ebroinus qui modis omnibus illustrem
viri sanctitatem obscurare nitebatur, nimia
inuidia contabescens, tandem ultimæ crude-
litis suæ misit satellites: qui eum neci da-
rent. Illi ergò veloci cursu ad custodiæ lo-
cum tendentes, acceptum eum è domo viri,
per ignota loca abduxerunt. Cumque ad cer-
tum quendam locum deuentum esset, ille mar-
tyrij audus, Non est opus, inquit, filij, ut diu-
tius vos fatigetis. Cuius causa huc venistis, id
ocius perpetrate, ut voto vestro fiat satis. Erant
quatuor ad cædem eius missi; è quibus tres sce-
leris conscientia victi, ad eius pedes se prouol-
uerunt, audaciæ impietatisque veniam postu-
lantes. Quartus verò superbè erectus, districto
gladio ad perpetrandam cædem paratus pro-
cumbentem in preces Sacerdotem capite trū-
cauit. Peregit hoc certamen martyr in loco
Atrebatensis territorij, qui nunc dicitur Syl-
ua S. Leodegarij. Ferunt autem corpus sese
post necem protinus erexisse, & quasi horæ
spatio

spatio substitisse. Id conspiciatus percussor eius, pede eum trussit, ut citius in terram corrueret. Sed miser ille non diu post à dæmonibus arreptus, menteque captus, tandem in ignem se præcipitem dedit, atque expiravit. Corpus verò beati viri iussu coniugis Chrodoberti in villam Sarcingensem magno omnium luctu à ministris deportatum, in exiguo oratorio sexto Nonas Octobris sepultum est: vbi annis duobus & dimidio multis admodum miraculis clarum quieuit.

*Miserandus
interitus in-
terfectoris
viri sancti.*

*Claret mira-
culis post ob-
itum.*

Interim cum fama sanctitatis & miraculorum eius longè lateque manans, ad Ebroini quoque notitiam peruenisset, misit continuo ad tumulum eius nuncium, ut rei veritatem diligenter exploraret. Is verò nuncius propè tumulum consistens, pedeque per contemptum, humum percutiens: En, inquit, mortuum, nulla virtutum signa efficientem. His dictis indè abiit; sed ante quam ei, è quo missus fuerat, nunciare posset, in ipso itinere martyris virtutem experiens, miser animam efflauit. Tribus verò indè elapsis annis, omni lachrymarum fonte plangendus Ebroinus, gladio percussus interiit.

*Vltio diuina
in contem-
ptorem viri
sancti.
Ebroinus
trucidatur.*

Postquam autem miser ille viuendi finem fecit, rerum earum rumor, quem impius inuidia tabescens, opprimere semper conatus fuerat, cum multa laude in regiam penetrauit. Aderat tum illic magna Episcoporum & procerum frequentia: qui cum inter se de sancto martyre conferrèt, pia fuit trium episcoporum de sacro eius corpore contentio. Ansoaldus Pictauensis antistes illud sibi monasterij & consanguinitatis priuilegio vendicare volebat: Hermencharius

*En quanti
fecerit anti-
quitas SS.
Reliquias.*

*S. Vindiciani
vitam inue-
nit Lector
11. Martij.*

*Transfertur
S. Corpus e-
ius ad Picta-
uijse solum.*

*a In Nota-
tionibus ad
Martyr.
Roman.*

*2. Octob.
Patria &
& parentes.*

*Pietas ad-
huc pueri.*

Augustodunensis iure episcopatus illud suum esse asserbat. Sanctus vero Vindicianus Presul Atrebatensis, nullo modo id sibi auferri patiens, locum martyrij & sepulchri in sua dicecesi esse contestabatur. Fuit tandem vna omnium Episcoporum sententia, vt ieiunijs & orationibus pium illum confictum dirimerent. Facta igitur communi oratione, Picta- uensi Episcopo sanctum corpus donandum ex indicijs declaratum est: sicque cum debita reuerentia & stupendis per viam virtutibus atque miraculis in nouum amplissimum in B. Martyris honorem extructum templum translatum & sepulturæ mandatum est: propè B. Maxentij monasterium.

**VITA S. THOMAE HEREFORDEN-
sis in Anglia Episcopi. Ex ea quam, teste a Baro-
nio, Surius ex Anonimo fidelissimè conscripsit.**
*Migrauit ex humanis anno Domini 1287. Re-
latus à Ioanne Papa X X I I. in numerum san-
ctorum.*

S Thomas Herefordensis antistes, in Bri-
tannia maiori, quam Angliam vocant,
claris natalibus, patre V Vilhelmo de
Cantilupo, matre Milicenta Comitissa Ebro-
icensi, ortus est. In ipsa pueritia, cum lite-
rarum studijs traditus esset, haud vulgarem de
se pietatem præbuit, ætatem moribus trans-
cendens, quotidie preces, quas horas Cano-
nicas vocant, dicere; & Missæ interesse solebat.
Studiorum causa primò ad Oxoniensem Aca-
demiã, indè Lutetiam se contulit: vbi logicæ
operam dans, & Philosophiæ secreta rimatus
magi-

magisterij titulo ornatus est. Postea Oxoniam reuersus, Iuris Pontificij Doctor & Academiae Cancellarius creatus, ea animi prudentia causas discussit, ut fama increbescente, Henricus tertius Angliæ Rex eum quanquam inuitum sibi in suo regno Cancellarium asceruerit. Eo honore à Rege decoratus, mores, qui tunc in alijs præcipue diffuere solent, multo magis composuit, suasque actiones arctiori virtutis præscripto deuinxit.

Fit Cancellarius Regis Angliæ.

Postquam verò Henricus Rex in viuis esse desijt, vir sanctus Oxoniam repetens, animum ad Theologiæ studia appulit, Doctorisque insignibus affectus, tanta deuotione & pietate rebus diuinis operâ dabat, ut intuentium fidem & mores informaret; tanto lachrymarum imbre Missæ sacrificiû peragebat, ac si Christum coram se in humana carne patientem videret. Cum alia vitia omnia vehementer detestaretur, tum obtreptiones canepius & angue detestabatur: cunctosque ab eo crimine reuocare nitens, si quos obtreptantes audiret, seueriter illos castigabat. Mentis & corporis eius integritas & mundities tam fuit rara, ut Robertus Cantuariensis Archiepiscopus, deinde Portuensis Episcopus Cardinalis, qui ei à pueritia confitenti aures præbuerat, Oxoniæ publicè de eo fateretur: tantam illius & corporis & animi castitatem esse, quanta maior infante non fuerat.

Mortuo Rege confert se ad studium Theologicum.

Odit vehementer detractores.

Corpus suum vigilijs & ieiunijs, asperoque cilicio permultis annis secretius maceravit. Cum autem Heresfordensis Ecclesia suo esset pastore orbata, omnium votis ad eam functionem

Admiranda illius castitas.

Fit Episcopus.

*Benignitas
eius in pau-
peres.*

nem electus est. Tum verò longè etiam magis quam antea vigil ad curam factus, & suavis ad mores, sedulò in primis pauperibus subueniri præstantique benignitate ac liberalitate inopiam eorum subleuauit. Magna laboris instantia in eam incumbebat curam, ut ecclesiæ iura rueretur, & quæ alij sibi præter ius fasque vendicarent, ab iniustis possessoribus ablata ecclesiæ restitueret. Ea causa cum grauis extitisset contentio, Romanum pontificem adire decreuit, ut ab illo tantis molestijs opportuna remedia impetraret. Eo igitur tam longo & difficili itinere non sine multo labore & corporis sui detrimento suscepto atque confecto, Romam venit, & à Martino Pontifice honorificè acceptus, rebusque & negocijs, quorū causa eò venerat, pro voto expeditis, dum in patriam redire contendit, morbo oppressus, apud Florentinos iuxta Flasconis montem è vita excedit, sexto Nonas Octobris. Interea sex diebus corpus eius exanime asseruabatur, odorem spiras suauissimum. Deinde caro ab ossibus separata, in Ecclesia S. Seueri honorificè sepulta est: ossa verò per tam longinqua terrarum ac maris spatia in Angliam ad sedem eius apporata sunt.

*Migrat ad
Dominum in
itinere con-
stitutus.*

*Sacra eius
ossa in An-
gliam trans-
lata.*

*Præclarum
miraculum.*

Cumque obuiam illis venisset Gilbertus de Clara Comes Glouerniæ, qui ob iura ecclesiæ beatum virum fatigauerat, mox ab eis sanguis copiosissimus manauit; ita ut vasa, in quibus ferebantur, sanguine tincta viderentur. Quo sanè miraculo concussus Comes, iura omnia Ecclesiæ restituit; & ea, quæ temerè egerat, pietudine expiauit. Porro inter alia eius, quæ scri-

scriptis de eo mandata inueniuntur, miracula, sexaginta mortuos excitasse legitur; quadraginta & vnum cæcos illuminasse; quinquaginta duos contractos sanasse; viginti & vnum paralyticos restituisse; cæcis & mutis viginti tribus lumen reddidisse.

MARTYRIVM DVORVM * EVV AL-
dorum Presbyterorum. Ex historia Angelorum a Teste C. Ba-
Venerabilis Bedæ, Lib. 5. Cap. 11. a Passi sunt
anno Domini 693. iuxta Chroni. Sigeberti.

Quo tempore VVitbertus in Frisia, frustra diu multumque in opus Euangelij desudabat, Egbertus vir Domini quia ipse propriæ Ecclesiæ necessitate retentus, ad prædicandum gentibus proficisci nõ poterat, tentauit adhuc in opus verbi alios egregia sanctitate & Christianæ facundiæ laude præstantes viros mittere: in quibus eximius Vvillebrordus presbyterij gradu & merito præfulgebat. Qui cum à Pipino Francorum duce grante suscepti, & in citeriorem Frisiam, ad prædicandum missi, haud pœnitendos operæ fructus facerent, multosque ab infando idolorum cultu ad Christi fidem conuerterent: duo presbyteri, ex Anglia oriundi, qui in Hybernia multo tempore pro fide ac religione exulauerant, horum exemplo prouocati, pariter ad prouinciam antiquorum Saxonum venere; si forte aliquos ibidem prædicando Christo lucrari possent. Erat vtrique nomen Evvaldus eadem distinctione, vt pro diuersa capillorum specie, vnus niger, alter albus Evvaldus diceretur. Quorum vterque pietate religionis imbu-

*Multa eius
& admiranda miracula.*

** Henual-
dorum.
a Teste C. Ba-
ron. in Notat.
Martyr.
Rom. &
Tom. 8. An-
nal.*

3. Octob.

*S. Vville-
brordi vita
reperies le-
gor. 7 No-
uemb.*

*Patria Ea-
naldorum.*

imbutus; sed niger Evvaldus magis sacrarū literarū erat scientia instructus. Qui veniētes in prouinciā, diuerterūt ad villici cuiusdā hospitiiū; obnixē ab eo petentes, vt ad Satrapam (neque enim Regem antiqui Saxones habebant) legationem suam exposituri transmitterētur.

Suscepit eos benignē satis villic⁹, fouitq; diebus aliquot, spondens se postulata facturū. Inter ea verò cogniti à barbaris, quod Christiana essent religione imbuti (nā hymnis & psalmis quotidianisq; precib⁹ sedulò vacabāt & sacrificium salutaris victimæ Deo offerebant) sinistra apud eos suspicione laborare cœperunt, quòd Satrapam à deorum Cultu auertere, & ad Christi fidē traducere intēderent. Itaq; mutuis sermonib⁹, pestiferisq; cohortationib. excitati, subitò, in eos impetu factò, nefarias illis manus intulēre; albū quidem Euualdū gladio interimentes; nigellum verò longo suppliciorum cruciatu, & horrenda membrorum omnium discerptione gloriosa morte afficientes.

*SS. Euualdi
crudeliter
necantur.*

*Satrapas vl-
ciscitur ne-
cem eorum.*

*En in signo
miraculum.*

Porro Satrapas, cognita peregrinorū inter-
necione, immani ira excandescēs vicinos illos
omnes ferro flammāq; deleuit, vicinūq; incen-
dio penitus consumpsit. Corpora autem ab ho-
mucidis illis in Rhenum proiecta, cōtrā impe-
tum fluij decurrētis per quadraginta ferē pal-
suum millia, ad loca, vbi eorum erant socij ra-
dio lucis per maximo desuper fulgēte, transue-
cta sunt. Postremò vnus martyrum istorum, vi-
ro cuidam illustri, cui nomen Tilmon, in visio-
ne nocturna apparuit; monuitq; ibidem eo-
rum corpora esse, vbi splendor ille celestis
fulgebat. Itaq; Tilmon, qui ex milite seculari

Chri-

Christianæ militiæ monachus nomen dederat, socijs suis eam visionem aperuit; inuenta-
que eorum corpora digno martyribus honore
sepeliri curavit. Quo comperto, gloriosus
Dux Francorum Pipinus, adducta ad se san-
ctorum corpora, splendide admodum hono-
rificeque in Ecclesia Coloniensi condidit. Po-
stremo S. Anno secundus Coloniensis Archie-
piscopus, anno Dominicæ incarnationis mil-
lesimo septuagesimo quarto, quinto Nonas
Octobris, ex oculis propter præcedentium i-
gnorantiam admodum vilibus (vt ipse vir san-
ctus consignatis manu propria literis testatum
reliquit) transtulit.

*Ea Ecclesia
hodie S. Cu-
niberti vo-
catur. S. An-
nonis vitam
reperiet le-
ctor 4. De-
cemb.*

*Vide Tom.
10. Annal.*

*C. Baron. &
eius.*

In Martyr.

Rom. Notat.

**al. Gunthe-
rum & Gon-*

tir.

** Bromien-
sem.*

3. Octob.

Patria &

parētes eius.

*Spiritalis
profectum e-
im.*

*Asciscitur
in familiam
Comitis Be-
rengarij.*

VITA S. GERARDI ABBATIS: EX EA
quam Gregorius Episcopus Tarracinenfis, ad
Gunterum Broniensem Abbatem conscripsit.
Obijt anno Domini 958.

VIR Domini Gerardus claris quidē na-
talibus illustris, sed morum vitæque in-
tegritate illustrior apud Stallerelbas
Lomacensis territorij vicum, patre AErantio ex
prosapia Haganonis Austrasiorū Ducis, matre
Electrude, quæ Stephani Tungrorum Episcopi
germana fuisse memoratur, procreatus est. Is à
teneris vnguiculis pietatis studio mirè dedi-
tus, prauorum deuitans consortia, animum as-
fiduis precibus, monitisq; salutaribus erudie-
bat; quæ, sacrarum ædium terens limina, illic à
diuini verbi præconibus hauriebat.

Ea tempestate Comes Berengarius Namur-
censis castri dominus hunc iuuenem in suā af-
sciuit familiā: eiusque opera magno rei fami-
liaris

*Eximia vir-
tutes S. Ger-
ardi.*

*Quanti fece-
rit eum Co-
mes Beren-
garius.*

*Celitus do-
cet orato-
rium con-
struere.*

*Quibus An-
tistitis vi-
a reperiet le-
gor 15. No-
nemberis.*

liaris cōmodo utebatur. Præstabat enim Ger-
ardus non militia tantum sed & consilio: prorsus
ut ea propter præcipuum apud Comitem &
amicitiæ & familiaritatis locum obtineret.
Eximia oris facundia, singularis morum comi-
tas, perspicax animi prudentia, mira in collo-
quijs suauitas, cæteræque haud vulgares cor-
poris animique dotes eum cunctis gratū red-
debant: Comiti vero adeo charum ut ei præ cæ-
teris difficiliora quæque magisque arcana cō-
mitteret. Lætabatur tanti viri conuictu & con-
tubernio; raroque eum à sua præsentia abesse
patiebatur. Hinc cum die quodam pro nobi-
lium consuetudine cum suis venatum iret, è re
sua arbitratus est fore, si hunc quoque sanctum
virum secum educeret. Post eum igitur venan-
di laborem, cum iam prandendi hora Comitē
cum sua familia domum inuitaret, Gerardus
spiritualia corporalibus anteponebat, propin-
quam Bronij adiit ecclesiam; quæ cum quibus-
dam prædijs adiacentibus ad ipsum successio-
ne hereditaria deuoluta erat. Cum hic esset
vir Dei cœpit diuinis vacare contemplationi-
bus, donec accersitus veniret sacerdos, qui di-
uina perageret mysteria. Dum verò longas ne-
ctit moras sacerdos, diuinitus sopore iam eum
irruente, didicit in visione à B. Petro Aposto-
lo locum formamque oratorij, quod postea ex-
dificauit.

Eo verò oratorio constructo, & copiosis ex
prædiorum suorum redditibus ditato, multum
cogitare cœpit qua ratione beati Eugenij E-
piscopi & Martyris sacro corpore potiri pos-
set: quod Apostolorum princeps ei in visione
pro-

promiserat. In ea cogitatione crebro illo ver-
 fante, Comes Berengarius, oblata occasione, *Mittitur le-*
 legatos in Gallias ad Comitem Robertum, *gatum in*
 quem postea ad regni Fracorum sceptrum perue- *Franciam*
 nisse constat, mittere decreuit. Itaque accito ad *Gerardum.*
 se Gerardo eam legatione obeundam commi-
 sit: qui nihil cunctatus paucos intra dies Lu-
 retiam venit. Cumque vergente ad occasum so-
 le, tardior hora ulterius progredi non sineret,
 dato quibusdam suis inquirendi opportunum
 hospitium negotio, ipse cum paucis, beatorum *Visitat S.*
 Dionysij & sociorum eius, optata imploraturus *Dionysium*
 patrocinia, ecclesiam petijt. Ibi cum inter alia *& socios*
 sanctorum suffragia, Eugenij quoque comemo- *martyres.*
 ratione fieri audiret, protinus optatissimi mar-
 tyris mentione exhilaratus absolutis demum
 vespertinis precibus, quosdam ex primis fratri-
 bus seorsum abducit, eosque peramanter, ut si-
 bi sancti istius martyris concederent reliquias,
 rogauit. At illi postulatam hoc admirantes pri-
 mo renuunt fieri posse, ut talis ac tanti martyris
 infinitis miraculorum signis per Gallias celebra- *Innumera S.*
 rimi corpus transferatur. Sed cum inter verba *Eugenij in*
 ultro citroque instituta eximia viri prudentia *Gallijs mira-*
 atque animi pietatem magis magisque cognos- *cula.*
 cerent, tandem spem faciunt, ut votis fortassis *Suadetur ei*
 suis potiri posset, si hoc eodem in loco caelestis *ut mona-*
 militiae stipendia facere vellet. *chus fiat.*

Hoc a fratribus illis percepto consilio, coepit *Varij in ani-*
 aestuare animo; & nunc quidem diuino amore *mo Gerardi*
 inflamatus ad castra spiritualis militiae aspira- *conflictus de*
 re, nunc blandientis mundi delicijs atque diui- *eligenao v-*
 tijs ab ea mete auocari. Cumque hisce cogitatio- *te genere.*
 nibus secum luctans, nunc in hanc nunc rursus in
 D illam

illā flesteretur sententiam, tādē sub ipsa nocte manante ab oculis lachrymarum imbre, in has aduersum se prorupit voces: Quid, agimus, anima? quid tāto amore vanitatem sectamur? Ecquid tādē mundi huius gloria, quid pompa, quid fastus emolumenti habent? An nō friuola hæc, & caduca omnia, instar fumi & umbræ citò euanescent? An non hæc eadē infinitis vndiq; periculis circūuenta, dominos suos immani seruitutis iugo premunt? Quid igitur salutaris, quid prudentius fieri potest, quā spretis labentibus & caducis cælestia atque æterna sectari? Hęc aliaque flens lachrymansq; athleta Dei dum secum tractat, sol, rubescere cælo terris lucem refundēs, cœpto eum cogit pergere itinere. Rebus autem ex sententia confectis nō multò pōst ad Comitē regressus est. Cui postquā cuncta ordine exposuit, totus cælestis vitæ desiderio æstuans, cōscientiæ suę arcana pariter aperuit. Tū verò Comes subortis lachrymis, & crebro singultu respondens: Itane, inquit, amicorum amicissime, amicum prorsus vnanimem deserturus es? Ecquid verò tibi in me displicuit? In te eheu, hætenus securē recumbebam; in mutua inter nos concordia atq; animorum conspiratione acquiescebam. Ideoq; sanē nisi diuinitus isthuc fieri existimārē, quis te à meo posset complexu diuellere? Ast nunc cum tibi cēlitūs hunc animum adspirari haud dubitem, fiat voluntas Dei.

*Intentionem
suam mani-
festat Comitē.*

*Consentit tādē
Comes.*

Talia effatus Comes fraternis oscula labris impressit; lachrymisque faciem irrigans: permisit abire gemētē. Itaque vir Dei indē recedēs, rectā ad Tūgrensem Episcopū Stephanū tendit,

tendit, ut eius munitus benedictione paratior ad pugnam procederet. Eius igitur Antistitis oratione armatus, cum spiritali gaudio ad beati Dionysij monasterium concessit, & capite barbaque rasis monasticum habitum induit; seseque totum in disciplinam caelestem tradidit: ei que monasterio, quæ iuris ipsius essent in Lotaringia, donauit. Et primò quidem, nè ab inerti ocio periculum immineret, statim, literarum planè rudis, ad prima elementa instar quinquennis pueri ediscenda se contulit; ac tandem paucos intrè dies nò ea solum, sed & totum psalterium memoriæ commendauit. Indè pari animi virtute atque alacritate ad sacros codices gradum faciens, diuinis præclarè est eruditus dogmatibus: ac tandem, nono à conuersione sua anno, post alios ordines iam antè susceptos sacerdotio initiatus.

Relictis omnibus Gerardus fit monachus Parisijs.

Discit prima literarum elementa pro-nefca atatis vir Gerardus. Initiatur sacerdos.

Interea vir sanctus cunctis virtutibus egregiè ornatus, opportunum petendi sentiens adesse tempus, & beati Eugenij Martyris sacras impetrandi reliquias, conuocatis in vnum fratribus, pia & luculenta oratione visionis suo seriem exposuit: neque difficile à fratribus suis, quod petebat, obtinuit. Eo igitur potitus thesauro, incredibili delibut^o gaudio, ad Broniensem Ecclesiam, assumptis secum quibusdam professionis suæ monachis, cum eo properauit. Et quidem B. Martyr, ut quondam in Gallia, ita etiam Bronij miraculorum illustribus signis coruscavit atque virtutibus. Porro vir Dei Gerardus de bono ad meliora contendens, & Broniensem Ecclesiā in cunctis prouehere volens, remoto ea ex Cle-

Obtinet reliquias S. Eugenij, & vadit ad Broniensem Ecclesiam. B. Eugenius Bronij miraculis celebris.

*Abdicato
Præfetti of-
ficio abdit se
in cellam.*

ricorum instituto, quod initio ipse eò introduxerat, monasticum illi substituit. Cumque aliquandiu strenuissimi præfecti munus in eò monasterio esset executus, nec ferre posset eò cõfluentis populi strepitũ, electis Prioribus ipse in remotiorem cellulam diuinæ contemplationi perpetuò vacaturus, sese recepit.

*Ingens abu-
sus SS. reli-
quiarum.*

Ea tempestate Vrsidongi Cellenses Clerici (quo in loco S. Gislei corpus quiescebat) regularis disciplinæ prorsus ignari, partim rei familiaris inopia cõpuli, partim auaritiæ morbo incitati, sacra beati confessoris ossa suis humeris per vicos & plateas cãtãdo quæstus causa solebat circumferre. Qua iniuria sanctus iuste offensus, Gisleberto Lotaringiæ Duci secundum quietẽ apparuit, monuitque vt eas cõtumelias quotidianas amoueri, & Gerardũ idoneũ monasterij sui pastorem substitui curaret. Dux ea visione incitatus Tietdonem Cameracensem Episcopum & Raginerum Hainoensem Comitẽ accersijt, eosque ad inquirendũ Gerardum & curæ Ecclesiæ istius præficiendũ mittit. Abeũt illi & virũ Dei in suo latitantẽ ergastulo, prodire, & Vrsidongensis monasterij curã suscipere ex Ducis legatione rogãt. Is primò modis omnibus reluctãs, cũ illud onus declinare non posset, admissa Abbatis dignitate, Vrsidungum cum eis profectus est: & quia iam antea teter malæ famæ Clericorũ istorum odor ad ipsum perlatus erat protinũs omnibus clericis ab illa ecclesia exclusis, in eorũ locum dignã Deo monachorum sodalitatem substituit: & beati Gislei reliquias, ex Melbodio, quo furtim perlatae erant, Vrsidungum reduxit.

*Monasticam
disciplinam
introducũt
Vrsidungum.*

Ille

Ille ergo beatus pater pastorali hac cura suscepta, monastica apprimè edoctus disciplinā, omniū sibi ingenia, moresq; , mira quadā charitate deuinciebat, malens subditos amore ducere, quā timore cōpellere. Missarū ferè quotidie celebrans mysteria, die quodam mulier ex vico Buxuto, qui Cellæ propinquus est, iam pridem luminibus orbata, aqua illa qua vir sanctus manus in sacrificio abluerat, cæcas humectans pupillas lumen recepit: quod tamen vir diuinus non suis meritis, sed fidei mulieris & sacramenti virtuti tribuebat. Marchio quoque Arnulphus, qui per id tempus Flandriæ dominabatur, acerbissimis calculi laborans doloribus, cum nulla medicorum industria curari posset, ad beati viri configiens auxiliū, tali remedio sanitatem ab eo percepit. Suadebat vir sanctus vt ex diuitijs suis, quibus abundabat, aliquid pauperibus erogaret, ac tri-duano pariter ieiunio Deum sibi propitiū redderet. Sequutus ille prompto animo salutare hoc consilium, cum expleto ieiunio, ad Christi percipienda mysteria accederet, atque à viro Dei, peractō sacrificio, cælestem panem perciperet, protinūs reddendi lotij appetitu correptus, vna cum Vrina calculum reiecit, pristinamque sanitatem mirabiliter recuperavit. Eo tam insperato potitus beneficio Arnulphus, ingens auri & argenti pondus viro sancto obrulit, quod ille præcisè recusauit, asserens monachum peculium sibi in terris vendicantem, omnis religionis planè expertem esse. Attamen terribilibus Comitibus obstrictus sacramentis, tandem omnium facultatum

Cæca curatur.

*Arnulphus
Marchio
Flandriæ
curatur à
calculo.*

*En studium
paupertatis
in S. Gerardo
Abbate.*

eius decimas pauperibus distribuendas suscipere debuit, quas pro sua prudentia pie ac religiosè dispensauit. Nec hoc tamen contentus Comes, beati viri insigni probitate & religione permotus, Abbatiarū omniū, quæ eius ditio-
ne cōtinebantur, ei procuracionem commisit.

*Blandiniense
monasterium
ab impijs oc-
cupatum re-
stituit.*

Hac ille sanctus pater auctoritate fretus, mox creditas sibi oues inuisens, antè omnia Blandiniense monasterium, omni nō solum monastica religione nudatum, sed & à sceleratissimis quibusdā clericis, inani nobilitatis titulo inflatis, occupatum, breui in pristinum sanctitatis statum restituit: ac præsentis mortis contempto periculo, quam nefandi illi Clerici strictis mucronibus ei machinabatur, omnibus pietatis & iustitiæ ornāmētis decorauit. Nec minori cum laude S. Bertini aliquādiu præfuit monasterio, alijsq; numero octodecim; quæ omnia peruigili cura administrauit. Tandē diuini spiritūs reuelatione de obitū sui die edoctus, sciens imminere diē illum, quo esset redditurus rationem villicationis suæ, in singulis cœnobijs sub cura eius degētibus, pastores singulos suo loco idoneos præfecit, sicq; pauper spiritu ditioribus monasterijs, quæ gubernārat, relictis, ad amicam Broniensis monasterij paupertatem se recepit. Vbi cū omnia mira solertia disposuisset, & fratrum pectora geminæ charitatis limpidissimo fonte vbertim irrigasset, iam prouectiori ætate prægrauatus, exitū suum Corporis & sanguinis Domini perceptione muniens, tandem è corpore ad immortalem vitam transmigravit.

*Migrat ad
Dominum.*

VITA

VITA S. PETRONII, BONONIENSIS Episcopi : Ex ea quam Carolus Sigonius vir doctissimus ex vetustis monumentis excerpfit. *Vide C. Baron. Not. in Martyr. Roman. & Tom. 5. Annal.*

PETRONIUS Bononiæ Episcopus, patre Petronio ciue Constantinopolitano viro clarissimo & homine literarum discipulis egregiè erudito natus est. Nam cum is prætorij præfecturam, quæ dignitas apud Imperatores amplissima fuit, gessit, tum librum de Episcopi ordinatione, plenû doctrinæ & Christianæ pietatis conscripsit. Hic igitur ut Græcè & Latine doctus erat, sic filiû Petronium erudiendum, Christianisq; moribus imprimis atq; optimarum artium doctrina instituendum curauit. Itaque puer breui in magna rerum cognitione progressus, in sanctè viuendi institutis ita profecit, ut frequenti ciuium sermone eius sanctitas celebraretur. Spiritu enim Dei ductus, cum rei omnis initiû ab oratione fieri oportere intelligeret, nihil aggredi solebat, nisi primò Ecclesiam ingressus, sanctioribus precibus rei agendæ auxilium à Deo imploraret; ad eum vnum referens cogitationes, actiones & studia sua. *Optimè instituitur à parente. Cuncta sua ab oratione auspiciatur.*

Confirmata iam ætate, ardore quodam Christianæ religionis vehementius inflammatus, monachorum imprimis amore flagrauit; quorum eo tempore disciplina erat in Aegypti solitudinibus florentissima. Quare, etsi quæcunque illi piè religioseque agerèt ab alijs ipse cognorat: tamen cum ad instituti sui rationem non satis esse putaret, ea auribus percepisse

D 4 pisse

*Profciscitur
in AEgyptū
vt exatē
sanctorū mo-
nachorum
hauriat dif-
ciplinās.*

pisse, oculis perlustranda esse existimauit; tum loca, tum cetera omnia quæ studiosè audierat. Itaque intimam AEgypti eremum penetrans, singulorum colloquio vti non destitit, quoad planè sancta eorum instituta cognouit. Indè domum reuersus, illam disciplinam tam vehementer amauit, vt literarum monumentis tradiderit monachorum vitas: quas religiosè cōscriptas, valdeque probatas ijdem monachi amplexi sunt, quasi certas quasdam regulas, in quibus maximè eluceret omnis optima monastici instituti sui ratio.

*Visitafacra-
tiffima Re-
demptionis
nostræ loca.*

Omni igitur cura & cogitatione vir religiosus in sanctissimis Christianæ fidei institutis defixus, quò magis in dies contemplationi accèderetur, AEgypti solitudine iam peragratā, Hierosolymam peregrinari statuit; vbi perfectæ redemptionis nostræ vestigia Christus reliquit verus Deus & homo. Itaque cum ad eam urbē venit, totus meditationis studio exardescens, Domini sepulchrum imprimis, ceteraque illius sacra rerum gestarum monumēta sanctè & religiosè veneratus est: eorumque sitū ac rationem, quò magis ad contemplationem fixa in animo hærent singulari diligētia notauit. Quamobrem meritò quidem Theodosij iunioris, qui tūc imperabat, gloriosissimi principis gratiam & amorem sibi ita conciliauit, vt is sanctitatis opinione non minus auctoritatis apud illum obtineret, quàm pater rerum gestarum industria obtinuisset.

Nam pietate ad Dei religionem attentissimi viri & prudētia cognita, Theodosi^{us} eius potissimum opera, Nestoriū Constantinopolitanū Episco-

Episcopum, peruerso dogmate sanctissimam Catholicæ fidei doctrinam violare conantem, opprimere statuit. Itaq; princeps Theodosius eius rei causa vniuersæ Ecclesiæ pastorem Romanum Pontificem consulendum sibi existimans, Petronium Romam legatum misit, qui rem cum Cælestino Pōtifice diligenter ageret. Factum est autem Dei consilio vt eodem quoq; tempore Bononienses legati Romæ adessent, alium à Pontifice, in defuncti recens Felicis Episcopi, qui intus S. Ambrosij Mediolani Episcopi sodalis extiterat, antistitem petitura. Paulo autem antè, quàm ij legati Romam aduentassent, diuina voluntate à S. Petro Apostolo in somnis Cælestinus Pontifex admonitus est, vt quando Felix Bononiæ Episcopus è vita hac migrasset, Petronium qui legatus à Theodosio Imperatore missus, ad Urbem propediem affuturus erat, Bononiensibus Episcopum præficeret. Qua quidem re commotus Pontifex, cum iam Petronius simul & Bononienses adessent, ac sua utriq; postulata exposuissent, quæ per quietem acceperit, eis ostendit; atque Petronium idoneum Felicis successorem se dare pronunciauit. De re autem Nestoriana, quam ille Theodosij nomine retulerat, collaudata primùm religiosi illius principis pietate, priuatim ei respondit; se, nè ea pestifera hæresis latius serperet, œcumenicam, vt moris esset, Synodum indicturum: quæ Synodus Ephesi prior sequenti anno celebrata est, frequenti ducentorum Episcoporum conuentu.

Diuinæ igitur voluntatis significatione declaratus, à Pontifice Bononiæ Episcopus Petronius;

*Theodosius
Imp. Romæ
eum Legatū
mittit contra
Nestorium
hæreticum.
Anno Domini
430. iuxta
Baron.
Tom. 5. Annual.*

*Cælestinus
Pontifex di-
uinitus mo-
netur, vt Pe-
tronium Bo-
noniensem
creet Episco-
pum.*

*Prima Syno-
dus Ephesi-
na
œcumenica
de qua con-
sule Tom. 5.
Baron.*

*Creatur Pon-
tifex Bono-
niensis, à Ce-
lestino Papa:
qui floruit
anno Christi
430. &c.*

nus; cùm diuinitus sibi delatum munus depre-
cari non posset, Pontificis iussui necessario ob-
temperauit, floruit autem is Romanę sedis exi-
mius Pontifex Cælestinus Anno Christi 430. &
alijs: Theodosio & Valentiniano Impp. Itaque
datis, vt Pontifex iusserat, ad Theodosium lite-
ris de Synodo contra Nestorium Ephesi cõuo-
canda, Bononiam Romã vnã cum legatis pro-
fectus est. Fuit ab effusa omnium ætatũ atque
ordinum gratulantis ciuitatis multitudine ho-
noricẽ exceptus, & in cathedram collocatus.

Eo tempore quo Bononiam ad explendas o-
ptimi pastoris partes venit, Arianę hærësis re-
liquiæ nondum prorsus extinctæ erant: & Ec-
clesiæ multæ nefaria eorum impietate & Bar-
barorum simul, qui proximẽ in Italiam irrupe-
rant, immani feritate euerſæ ac prostratæ iace-
bant. His malis inprimis occurrendum existi-
mans, primũ doctrina & sanctæ vitæ officijs
ciuitatem instruere, propositoque S. Ambrosij
exemplo, fidem Catholicam, Ariana perfidia
violatam, restituere summoperẽ contendit.

*Ecclesijs ab
Arianis &
barbaris di-
struktas re-
ſtaurat.*

Deindẽ templa Dei disturbata, atque euerſa
refecit; & alia item noua, quo maior ad Dei
cultum in dies accessio fieret, summo Bononi-
ensium studio ædificauit. Dum autem in con-
struendis Ecclesijs opera & industria multo-
rum sudarent, mirifici operis in Dei nomine e-
dendi occasio ei est oblata. Nam faber quidam
non tam viribus corporis, quàm ingenio fre-
tus, obnixè columnam marmoream, operis &
instrumentis adiuantibus, erigebat: sed fu-
nibus, quibus columna tollebat, effractis, il-
le repëtina columnę ruina oppressus, interiit.

Ea

Ea re audita, beatus Petronius accurrit, orationeque ad Deum habita, fabrum, qui mortuus iacebat, ad vitam diuinitus reuocauit; omnibus, qui praesentes aderant, cum rei admirabilis spectaculo obstupescerentibus, tum Petronij Episcopi sanctitatem certatim inter se collaudantibus.

Ne verò quid officij, quod à se proficisci posset, erga populū Bononiensem pratermitteret, Theodosij Imperatoris, cui charissimus erat, & ciuium Bononiensium, quos vnice in Christo diligebat, auxilio vsus, vrbs ambitum auxit.

His igitur operibus perfectis, vir sanctus Constantinopolim reuersus, pro ea, qua multum apud Theodosium valebat, auctoritate, sacras multas ex ea vrbe alijsque locis reliquias transferendi facultatem impetrauit: quibus mox domū indè regressus, erectas à se Ecclesias pie ac religiosè ornauit.

Cum ergò aliquot annos exemplo vitæ pietatisque operibus Bononiensem Ecclesiam administrasset, & vrbi præclaro ornamento fuisset, demum morbo correptus, cum obitus sui tempus instare sentiret clericos ad suos vocauit, eiq; Ecclesiā ac fidem Orthodoxam quam grauiissima potuit oratione commendauit. Paulò post omnibus Ecclesiæ minutis sacramentis, Theodosio & Valentiniano Imperatoribus migravit ad cælum: qui multis etiam post obitum miraculis clarus, vt præcipua à Bononiensibus coleretur religione promeruit. Eius corpus in Ecclesia S. Stephani sepultum est; quod multis post seculis diuino consilio ciuitati ignotum, Innocentio secundo Pontifice inuen-

Excitat mortuum.

Exornat Ecclesias SS. Reliquijs.

Obitus eius.

Operatus est miracula post mortē.

Corpus eius inuenitur

anno 1146.

inuentum est, dum sacras reliquias Henricus Episcopus recenseret; quas in ea Ecclesia extare, à maioribus traditum erat: Vixit autem isdem ferè temporibus in Gallijs eiusdem nominis Episcopus; anno nimirum Domini 452. fortasse ille, ad quem extant duæ Sidonij Apollinaris epistolæ.

VITA BEATISSIMI PATRIS FRANCISCI: Ex ea quam S. Bonauentura, Cardinalis & Episcopus Albanensis doctissimus eiusdem instituti sectator conscripsit. Migravit ex humanis anno Domini 1226. Relatus inter sanctos à Gregorio Papa nono, anno 1228. XVII. Kalend. Augusti. Translatum est corpus eius anno 1230. VIII. Kal. Iulij: ad basilicam in honore ipsius constructam.

Fide Notat.
C. Baron in
Martyrol.
Rom.

4. Octob.
Patria eius.

Optima eius
indoles.

Eius bene-
gnitas in
pauperes.

EGREGIVS planè vir Franciscus, Assisij ciuitate oriundus, omnibus extrà controuersiam celestis philosophiæ ornamentis decoratus, admirabile planè suæ conuersionis habuit initium. Etenim cùm inter vanos mundanosque homines, in vanis iuuenili ætate fuerit enutritus, & post aliqualem literarum notitiam lucratiuis mercatorum negocijs deputatus, nequaquam tamen inter lasciuos iuuenes, quamuis effusus ad gaudia, carnis sese petulantij tradidit; nec inter cupidos mercatores mentem in pecuniæ thesauros per fas perque nefas coaceruandos defixit. Inerat namque ei ardens quoddam pauperibus benignè faciendi studium, & insita quædam diuinitus erga inopes & calamitosos misratio: pror-

prorsus ut neminem pro Dei amore stipem petentem vacuum à se dimittere proponeret. Cū autem quadam vice solis negociationis intentus tumultibus, præter insolitum morem pauperem à se repulisset, statim poenitudine ductus, rapido cursu illum affecutus est, & elemosyna clementer impensa, promisit Domino Deo nunquàm deinceps se pauperi pro facultate stipem pro amore Dei petenti negaturū. Quod sanè ad extremum vitæ spiritum indefessa pietate vir sanctus observauit. Porro animi lenitas cū eximia morum elegantia coniuncta, cæteræque dotes, quibus bonæ indolis adolescens certis florere conspiciebatur indicijs, quædam videbantur esse præludia, quibus à Domino tandem ad summæ perfectionis sanctitatisque culmen prouehendus erat.

*Virtutes ei⁹
adhuc laici.*

Hinc vir quidam miræ simplicitatis à Deo, ut creditur, eruditus, cū aliquando per ciuitatem eunti obuiaret Frâncisco, suum ipsius pedibus venerabundus strauit vestimentum; asserens eum omni reuerentia dignum; utpotè qui breui magna facturus, ab vniuersa fideiū plebe magnificè esset honorandus. Ceterum Franciscus diuini erga se consilij ignarus, rerumque cælestium adhuc rudis, mundanis sese oblectabat voluptatibus; donec à Patre misericordiarum diutinis afflictus languoribus ex afflictione corporis ad spiritalis vitæ intelligentiam paulatim excitari cœpit. Cū itaque ex longa infirmitate resumptis viribus, solito more cultioribus se vestibus induisset, fortè obuium habuit militem generosa quidem animi virtute insignem, sed pauperem satis, sordibus miserè

*In aduersis
eruditur à
Domino.*

Viso eim.

*Vult se dare
militiæ, sed
diuinitus re-
uocatur.*

*Aggreditur
vitam spiri-
tualē ab hu-
militate.*

serè squalentem:quem protinùs pio miseratus affectu, suo illum habitu donauit, & benignè admodum eius penuriam subleuauit. Nocte verò sequenti, cum se sopori dedisset, vidit regiam, speciosam & magnam, militaribus armis Christi Crucis signaculo insignitis, mirificè fulgentem, alijsque rebus splendidis ac preciosis ornatum. Cumque cunctabundus cuiusnam illa forent omnia, quæreretur, audiuit ea sua futura, pro eleemosyna pauperi militi benignè impensa. Ea visione incredibiliter exultans Franciscus disposuit, utpotè rerum diuinarum adhuc rudis, in Apuliam ad Comitem quendam liberalem admodum se conferre; sperans se ibidem offensurum militiæ decus & gloriam illic adepturum. Cumque paulò post iter aggreßus, ad proximam ciuitatē diuertisset, nocte audiuit familiari sibi sermone dicentē Dominum: Francisce, quisnam melius tibi facere potens est? Dominus an Seruus? Diues aut pauper? Cui cum Franciscus promptè respōdisset: Vtique tam Dominum quàm diuitem melius facere posse, intulit statim: Cur ergò tu pro seruo Dominum: pro paupere homine diuitem Deum relinquere statuis? Reuertere igitur in terram tuam, spiritalibus à me opibus, non terrenis ditandus.

Mane itaque factò, cum festinatione Affisium reuersus, cœpit abdicato publicæ negotiationis tumultu, diuinam attētiùs opem implorare: ut quid sibi factò opus esset, clariùs ostendere dignaretur. Itaq; frequenti orationis vsu cælestis desiderij flammam quotidie accendens, à mundi cōtemptu sui que ipsius victoria

ini-

initium auspicatus est. Quadam die per planitiem, Assisio ciuitati subiacentem inequitans, fortè inopinato occurrit leprosus: qui prima fronte non paruum ei incussit horrorem. Sed mox propositi sui memor ad deosculandum eum, equo lapsus, accurrit. Cui cum manū, quasi aliquid accepturus, leprosus protēderet, pecuniam cum osculo reportauit. Indè ascēdens rursus equum cum se circumquaque conuerteret, leprosum illum minimè vidit. Admiratione itaque repletus & gaudio, ardenti desiderio seipsū ad maiora excitauit: ac proindè solitaria loca mœroribus amica requirens, gemitibus inenarrabilibus Domini clementiam incessanter deprecatus est. Nec in vanum multiplicatæ preces. Nam die quadā nimio in Deū feruore absorptus, ipsum Saluatorem veluti cruci confixum conspiciatus est: cuius aspectu adeo passionis Christi memoria cordi ipsius medullitus est impressa, vt à lachrymis gemitibusque ad primam eius recordationem deinceps sibi nunquā temperare posset. Itaque vt Christi Saluatoris sui vestigijs viriliter insisteret, multò vehementiūs sui ipsius contemptum expetere: paupertatem humilitatemque totis viribus sectari: leprosoꝝ hominum consortia adamare: eisque humanitatis obsequia benefica pietate præstare.

Cum aliquando limina Apostoli Petri visitarer, cōspecta pauperum multitudine antè fores ecclesiæ, partim pietatis dulcedine ductus, partim paupertatis amore allectus, vni ex eis magis egēti proprias largitus est vestes: illiusque

Christum osculatur in leproso.

Vidit Christum crucifixum.

Summa amor paupertatis.

que contactus semicinctijs, diem illum in medio pauperum cum insolita spiritus iucunditate transegit: Ipse quoque secularis gloriæ fastu, quasi gradatim ad Euangelicam perfectionem conscendit. Et quia seruus altissimi nullo ductore doctoreve per ignotas semitas ambulabat, Christus Dominus en altera vice eum visitare dignatus est.

*En in signe
miraculum
in imagine
Crucifixi.*

Cum die quadam in S. Damiani, quæ præ nimia vetustate ruinam minabatur, antè Crucifixi imaginem nõ sine lachrymis prolixius oraret, vox de ipsa Cruce ad eum dilapsa; Vade, inquit, Francisce & labantem domum meam restaura. Tremefactus ea voce Franciscus, metis quoque excessu alienatus, cum ad se tandem reuersus esset, surrexit; sumptisq; pannis venalibus Fulgineum abijt: ibique venditis, quæ portauerat, pariter & equo, cui infederat; assumpto precio, cuncta dereliquit. Rediensque Assisium pauperi cuidam sacerdoti in illa fortè ecclesia inuento pecuniam ad templi restoratione deuotus obtulit: & habitationem ad tēpus apud eum requisit. Acquieuit sacerdos petitioni ipsius, sed oblatam pecuniam timore parentū recusauit. Quam verus pecuniarū contemptor in quadam fenestram proiciens, abiectam velut puluerem vilipendit.

*En pecunia-
rum contem-
ptum.*

*Latitans
queritur à
patre.*

Moram autem faciente seruo Dei cum sacerdote, parens animo perturbato ad locum venit. At ipse, auditis persequentium minis, occultam quandam in foueam diebus aliquot se abdedit: ac deinde damnata apud semetipsum pusillanimitatis ignauia, relicta fouea & abiecto pauore Assisium verius iter aggressus est.

Quem

Quem cum ciues facie squalidū ac mente mutatum cernerent, ac per hoc à sensu alienatum putarent, luto platearum & lapidibus impetebant: & tanquam insano & dementi clamorosis vocibus insultabant. Cumque clamorem huiusmodi audisset pater, statim accurrens, non ad liberandum, sed perdendum potius, omni miseratione subtracta, pertractum, domi primò verbis, deinde verberibus & vinculis angit. Ipse autem nulla fractus aut mutatus iniuria, ad exequendum opus Domini promptior validiorque reddebatur.

Multis iniurijs afficitur à ciuibz.

Item à patre.

Constantia eius.

Post hæc patre è patria rei domesticæ causa discedente, mater eius à vinculis absolutū abire permisit. Pater autem domum reuersus, eoque non inuento, illatis vxori conuicijs, fremens furensque eum inquisiuit: vt, si reuocare non posset, de prouincia effugaret. Franciscus verò Christi gratia confortatus, furenti se ultro obtulit parenti, libera voce clamās, se pro nihilo vincula & verbera ducere: insuper & contestans se pro Christi nomine gaudenter mala omnia subiturum. Videns itaque pater inflexibilem eius constantiam, ad extorquendam pecuniam se conuertit. Qua tandem in fenestella inuenta, aliquantulum ipsius mitigatus est furor; auaritiæ siti utique per haustum pecuniæ temperata. Tentauit deinde pater carnis, filium gratiæ pecunia iam nudatum ducere coram Episcopo ciuitatis, vt in ipsius manibus facultatibus renunciaret paternis, & omnia redderet, quæ habebat. Ibi tunc Franciscus coram Episcopo, continuò omnibus depositis vestimentis, restituit ea patri: Reper-

Contemnit vincula ac verbera.

Renunciat omnibus facultatibus.

E tus

*En vt oculi
te carnem
domabat.*

*Denudatus
a patre, ite-
rum vestitur
ab Episcopo.*

*Incidit in
latrones.*

tus est autem vir Dei, cilicium habere ad nu-
dam carnem sub vestibus delicatis. Insuper ex
admirando feruore, spiritu ebrius, reiectis et-
iam femoralibus, planè denudatus, inquit ad
patrem: Vsq̃ue nunc vocaui te patrem in ter-
ris: amodò autem securè dicere possum: Pater
noster, qui es in cælis: apud quem omnem
reposui thesaurum, & omnem spei fiduciam
collocaui. Hoc cernens Episcopus & ad-
mirans tam excedentem in viro Dei feruo-
rem, protinùs exsurrexit, & inter brachia sua
cum fletu eum recolligens pallio, quo erat a-
micтус, operuit: præcipiens suis vt aliquid ei
darent ad membra corporis contegenda. Ob-
lata est ei toga vilis & abiecta cuiusdam agri-
colæ Episcopo seruientis; quam ille, gratanter
fufcipiens cœmento ad modum crucis consi-
gnauit.

Solutus exindè mundi contemptor à vincu-
lis mundanarum cupidinum, ciuitate relicta,
securus & liber secretum solitudinis petijt, vt
solus & silens supernæ audiret alloquutionis
arcanum. Dumque per siluam quandam iter fa-
ciens laudes Domino lingua Francorum, vir
Dei Franciscus, cum iubilo decantaret: latro-
nes ex abditis super eum irruentes, ferali ani-
mo, quis esset, interrogârunt. Quibus ille con-
fidentia plenus respondit: Præco sum magni
Regis. At illi verberibus afflictum in defossum
niuib. plenum proiecerunt locum, dicentes:
Iace rustice præco Dei. Ipse verò, recedentibus
illis, magno cum gaudio de fossa exiliens, al-
tiori voce per nemora laudes creatori omni-
um personabat: Indè ad vicinum delatus cœ-
nobium

nobium stipem petijt: quam, vt incognitus & despectus, recepit. Agnitus verò Eugubij à pristino quodam amico, & humaniter susceptus, paupere tunica, vt Christi pauperculus est contactus. Exindè totius humilitatis amator ad leproforum obsequia se totum contulit: lauans ipsorum pedes; vlcera ligans; plagarumque educens putredinem saniem abstergebat. Inter ea admirandæ humilitatis pietatisque officia, quidā, cuius os & maxilla fœdo illo horribiliq̃ morbo depasta penè erant, osculo Francisci sanitatem recepit.

*Franciscus
leproforum
seruus oscu-
lo sanat le-
prosum.*

Hiscetam profundis firmisque humilitatis charitatisque fundamentis præclarè positus, iterū sese Assisium contulit, vt diuinæ voci obediens saltem mendicando Damiani Ecclesiam restauraret. Igitur deposita omni verecundia, apud eos, inter quos abundare solebat, mendicitatem exercebat: effecitque mendicando, laborandoque (neq; enim attritum ieiunijs corpus ac debile, lapidum onerib. supponere; verebatur) vt breui prædicta ecclesia reficeretur. Ea verò resecta, nè post laborem corpus torperet ignauia, transtulit se ad reparandam B. Petri ecclesiam longius à ciuitate distantem: qua similiter consummata peruenit ad locum, qui Portiuncula dicitur: in quo ecclesia Virgini Matri quondam sacra, penitus deserta videbatur. Eo in loco placuit pedem figere: quòd sentiret Angelicarum ibidem visitationum frequentiam: iuxta nomen ipsius ecclesiæ, quo ab antiquo, Sancta Maria de Angelis vocabatur. Hunc locum vir sanctus præ cæteris mundi locis adamauit. Hic etenim coepit, hic

Assisi mendicat.

*Tria tenet: la-
instauras.*

*Eligit locum
S. Mariæ de
Portiuncula.*

E 2

vir-

virtuose profecit; hic foeliciter consummauit: hunc in morte fratribus, tanquam Virgini charissimum commendauit.

Matth. 10.

*Admirabile
studium pau-
pertatis.*

*Multos ad
Dominum
conuertit.
Bernardus
primus eius
socius.*

*Huius S.
Aegidij vi-
tam reperiet
lector 23.
Aprilis.*

In ea igitur Ecclesia vir Dei, die nocteque precibus vacans, cum die quadam inter Missarum solennia illud Euangelici audirer, quo Christus discipulis ad praedicandum mittendis, formam viuendi euangelicam praescribit, ne videlicet possideant aurum vel argentum; nec inzonis pecuniam; nec peram in via: nec duas tunicas habeant: nec calceamenta deferant, neque virgam: protinus Apostolicae paupertatis amicus, incredibili perfusus laetitia: Hoc est, inquit, quod cupio, hoc quod totis praecordij concupisco. Soluit proinde calceamenta de pedibus: deponit baculum: peram & pecuniam execratur: vnaque contentus tunicula, reiecta corrigia, pro cingulo funem sumit, Apostolicisque se regulis per omnia coaptat. Coepit ex hoc vir Dei diuino instinctu Euangelicae perfectionis aemulator existere, & ad poenitentiam ceteros inuitare. Erant autem ipsius eloquia non inania nec risu digna, sed virtute Spiritus sancti plena: quae cordis medullas penetrantia vehementem in stuporem conuertebant audientes. Cuius quidem simplicis doctrinae veritas & vitae sinceritas cum multis paulatim innotesceret, coepere ipsius exemplo viri quidam ad poenitentiam animari, eidemque, reiectis omnibus, habitu vitaeque coniungi. Quorum primus vir venerabilis Bernardus extitit: tertius Aegidius: haud vulgari sanctitate praeditus & celebri memoria dignus. Peruenit tandem eodem tempore ad septem.

septenarium numerum benedicta viri Dei soboles.

Tunc pius pater de aliorum similiter salute vehementer sollicitus, conuocatis ad se fratribus, plura ad illos de regno Dei, de mundi contemptu, de propriae voluntatis abnegatione disseruit: ac postremo suum illis propositum de mittendo eos in quatuor orbis partes aperuit. Et quidem sciens se illis in exemplum datum, *Mittit fratres suos ad* vno sociorum sibi assumpto versus vnam orbis *predicandam.* perrexit partem; reliquos sex ad modum Crucis alijs tribus mundi partibus deputauit. Cæterum pro viatico singulis hoc psalmographi *Psalm. 54.* tribuebat, inculcabatque: Iacta cogitatum tuum in Domino, & ipse te enutriet. Modico autem elapso post tempore, benignus pater charæ prolis exoptans præsentiam, cum per se in vnum eos conuocare non posset, precibus suis à Domino obtinuit, vt omnes in sperato non sine ipsorum admiratione pariter conuenirét: quo tempore, alijs viris quatuor cum primis honestis illi adhærentibus, ad duodenarium numerum excreuerunt.

Cernens autem Christi famulus paulatim accrescere fratrum numerum; sibi suisque vitæ *Conscribit Regulam.* formulam simplicibus scripsit verbis: eamque Romam profectus, de sola confusus directione diuina ac cælesti visione oblata roboratus, Pontifici confirmandam obtulit. At Pontifex in palatio Lateranensi, altis occupatus meditationibus, deambulans, primò Christi famulum *Viso Pontificis.* quam ignotum repulit indignanter. Sed nocte sequenti diuina reuelatione edoctus, mandauit per urbem sedulo eum inquiri: inuentum-

E 3 que

que ad se confestim adduci. Præerat tunc Sedi Apostolicæ Innocentius tertius; vir utique sapientia clarus; qui quanquam tacitus, simplicis animi puritate Francisci perspecta, propositi constantiam ignitumque sanctæ voluntatis feruorem amore complecteretur; distulit tamen postulata probare: maximè quod Purpuratis quibusdam Patribus nouum aliquid, & supra humanas vires arduum proponere videretur. At verò Franciscus proposita parabola, Regis cum paupere, eaque formosa muliere, matrimonium ineuntis; Non est, inquit, formidandum, quod fame pereant æterni Regis filij & hæredes; qui ad imaginem Regis Christi per Spiritus sancti virtutem de paupere matre nati, & ipse per spiritum paupertatis sunt in religione pauperula generandi. Si enim Rex cælorum imitatoribus suis regnum promittit æternum, quāto magis illa subministrabit, quæ communiter largitur & bonis & malis? Hac audita parabola Christi Vicarius, cum haud mediocriter miraretur, tum cælesti visione alia, ad postulata sine vlla dubitatione concedenda, admonitus est. Videbat namque in somnis Lateranensem Ecclesiam ruinæ iam proximam dorso cuiusdam pauperis, eiusque despecti, sustentari. Qua potissimum visione excitatus, oblatam non modo à Francisco, regulam approbavit, sed & alia cuncta, quæ vellent, benignè ac largè se facturum promisit. Porro eandem Regulam vir sanctus postmodum cōpræhensus scriptam, ab Honorio Papa quoque confirmari curauit.

Fretus exinde Franciscus superna gratia &
Pon-

*Proponit
Pontifici pa-
rabolam.*

*Alia Ponti-
fi. exhibe-
tur visio: &
regulam S.
Francisci ap-
probat.*

Pontificis auctoritate, iter versus Vallem Spoletanam arripuit. Cumque in via de perfectionis studio diutius inter se tractarent, iamque labore itineris fatigati & fama siti que exhausti in solitudine subsisterent, neque vlla alimonia spes præ manibus esset, ecce diuinitus homo adfuit, qui tradito illis pane, subito rursus euanuit. Eo diuinæ liberalitatis dono magis, quam cibo exhilarati; statuerunt firmiter nullius inedia, aut tribulationis impulsu à sanctæ paupertatis resilire proposito. Igitur ad Vallem Spoletanam reuersi cum fluctuarent animo, solitarie loca, an publica incolere deberent; Franciscus per orationis instantiam supernæ reuelationis impletus oraculo, intellexit ad hoc à Dño se missus, ut Christo lucraretur animas, quas diabolus conabatur auferre.

Panis ei socijs diuinitus præbatur.

Igitur pusilli gregis pastor Franciscus, duodenarium illum fratrum numerum, ad S. Mariam de Portiuncula deduxit, ut ubi meritis Matris Domini, Minorum sumpserat ordo initium ipsius illic suscipere auxilijs incrementum. Ibi factus Euangelicæ veritatis præco strenuus, ciuitates circuibat & castra; cunctos verbis factisque ad cælestia inflammans, & copioso foetu societatem suam multiplicans: adeo ut ad extremos vsque orbis terræ fines, veripauertatis professores peruenirent. Alij quoque quam plurimi vtriusque sexus omnis conditionis, prædicationis ipsius feruore successi, secundum formam à viro Dei acceptam nouis se penitentiae legibus vinciebant: quorum viuendi modum idem Christi seruus ordinem fratrum de penitentia nominari decreuit. Et quidem inter illustres

Deducit suos ad S. Mariam de Portiuncula.

Mirifice Ordo multiplicatur.

Instituit Ordinem fratrum de Penitentia.

E 4

virgi-

*Huius vita
exiat 12.
Augusti.*

*Et diuinam
providen-
tiam.*

*Austeritas
vita eius.*

virgines quæ ad perpetuum cœlibatum con-
uertebantur, virgo Deo charissima Clara, vir-
tutū meritīs ac generis nobilitate clarissima,
ipsarum plantula prima, tanquam flos verians
& candidus odorem dedit, & tanquam stella
præfulgida radiauit. Processu verò temporis,
multiplicatis iam fratribus, cū in loco B. Vir-
ginis de Portiuncula generale vt vocat, Capi-
tulum indixisset, fratrumque multitudo ultra
quinque millia conueniret, diuina opitulante
clementia, & victus sufficientia suberat, & spi-
ritualis iucunditas affluebat.

Cū autem vir sanctus cerneret indies suo
exemplo plurimos ad spiritalis militiæ castra
trāsire, ipse instar optimi ducis ad palmam vi-
ctoriæ per culmē inuictæ virtutis suis præibat,
tantaque disciplinæ rigiditate sensuū cupidi-
tates elidebat, vt vix corporis necessitati satis-
faceret. Difficilē namque fore dicebat, & na-
turæ necessitatibus facere satis, & pronitati
sensuum non parere. Hinc sanitatis tempore
cocta rarò admittebat cibaria: admissa verò
aut cinere conficiebat, aut condimenti sapore
aquæ admixtione inspidum reddebat. De potu
verò quid dicā: cum & aqua frigida æstuantē si-
tis ardorem rarò plenē extingueret. Nuda hu-
mus lassato corpusculo, vt frequentius, lectus
erat: & sæpius sedens ligno vel lapide capiti
supposito, dormiebat.

Porrò qua animi virtute, qua constantia ho-
stium vel insidias eluserit, vel insultus infrege-
rit: hoc insigni clarissimè patet exemplo. Quo-
tiescunque ardentem libidinis flammā in suo
corpore præsentisceret, mox in fœueam glacie
plenam

plenam seipsum plerumque mergebat, ut cādi
 dum pudoris vestimentum, à voluptatis incen- *Egregiè in se*
 dio præseruaret. Aliquando verò cum vehe- *ardorem li-*
 mentior carnis tentatio eum infestaret, primò *bidinis com-*
 deposita veste, funiculo seipsum seuerè casti- *pescit.*
 gavit: Indè admirādo spiritus feruore anima-
 tus, aperta cella, foras in hortum profiliens,
 nudum se planè in magnam demersit niuem;
 septemque ex ea plenis manibus compingens
 massas, suo sic exteriori homini loquebatur.
 Ecce hæc maior vxor tua Franciscus; quatuor i-
 stæ, duo filij & duæ filiæ: reliquæ duæ, seruus &
 ancilla. Festina igitur omnes induere, quoniā
 frigore moriuntur. Si verò multiplex eorū so-
 llicitudo molestat, vni Domino sollicitè serui.
 Hoc stratagemate & hostis ilicò fugatus est; &
 vir diuinus cum victoria ad cellam reuersus,
 nūquam deinceps à libidine impugnatus fuit. *Sensus custo-*
 Non modò autem mortificari debere dicebat, *diendi.*
 vitia carnis, & eius incetnua frenari; verum- *Hieremi. 9.*
 etiam exteriores sensus, per quos mors intrat *Femina vi-*
 ad animam, summa viligantia custodiri. Mu- *tanda.*
 lierum familiaritates, colloquia & adspectus
 qui multis sunt occasio ruinæ sollicitius euita-
 ri iubebat: asserens per huiusmodi debilem
 frangi, & fortem sæpè spiritum infirmari. Do-
 cuit insuper discretionem in omnibus sectan-
 dam, ut aurigam virtutum; non eam quidem
 quam caro suadet: sed quam edocuit Christus
 sacratissima vita sua.

Ociū autem omniū malarum cogitationum
 sentinā, docebat summo perè fugiendū, & re- *Ocium sum-*
 bellem ac pigram carnem disciplinis cōtinuis *moperè ca-*
 & fructuosis laboribus edomandā. Vndè cor- *uendum.*
 pus

Perpetuis lachrymis oculos valde ladit.

En vt vetudiu superbie tumorem.

pus suum fratrem asinum appellabat; tanquam laboriosis subdendum oneribus, crebris cædendum flagellis, & vili pabulo sustentandum. Porro licet iam esset adeptus cordis & corporis puritatem mirabilem, non cessabat tamen lachrymarum imbribus iugiter oculos expiare mentales, corporeorum luminum non ponderando iacturam. Cum enim ex continuo fletu infirmitatem oculorum, incurrisset gravissimam, suadente sibi medico, quod abstineret è lachrymis, si corporis visus cæcitatem vellet effugere, vir sanctus respondit: Non est, frater medice, ob amorem luminis quod habemus commune cum muscis, visitatio lucis æternæ repellenda vel modicum: quia non spiritus propter carnem, sed caro propter spiritum beneficium lucis accepit. Malebat siquidem corporalis visus lumen amittere: quam lachrymas, quibus oculus mundatur interior impedire. Humilitatem verò, quæ omnium virtutum custos est & decor, tanta contentione animique pertinacia sectabatur, vt frequenter omni seposito pudore, suos ipse defectus populo panderet; seque peccatorum omnium maximum pronuntiaret. Cumque frater quidam hoc sana cōscientia eum dicere nō posse assereret, ille: Immo inquit, si quantumcunque sceleratum hominē tanta fuisset Christus misericordia prosequutus, arbitror sanè, quòd multò quàm ego, Deo grator esset. Laudantibus verò eum dicere solebat: Filios & filias adhuc habere possum, nolite laudare vt securum. Nemo laudandus, cuius incertus est exitus. Et ista quidem laudantibus;

tibus ; sibi verò hoc frequenter inculcabat : Latroni si tanta contulisset altissimus, gravior te foret, Francisce. Accidit ut semel infirmitate graustus, rigorem abstinentiæ non nihil relaxare cogeretur, Viribus autem corporis utcunque resumptis, verus sui contemptor, Non est, inquit, conueniens, ut populus me abstinentem credat, & ego in occulto carni indulgeam. Moxque ligato ad collum fune, à fratribus ad sceleratam petram se pertrahi mandauit: ibique concionabundus inter alia populo nunciauit, se non tanquam spiritua-lem hominem honorandum, sed tanquam car-nalem & gluttonem ab omnibus contemnen-dum.

*En exemplū
summæ hu-
militatis &
animi can-
doris.*

Ut autē pluribus modis negociator hic Eu-angelicus lucraretur, ac totum præsenstem-
pus confaret in meritum; generalis cedens of-
ficio, Guardianum ut vocant, petijt; cuius
voluntati per omnia subiaceret. Tam enim
vberem asserbat sanctæ obedientiæ fructum,
ut eis qui iugo ipsius colla submitterent, nil
temporis sine lucro transfiret. Hinc fratri iti-
neris sui cuiuscunque socio, semper obedien-
tiam promittere ac seruare consueuerat. Cum
verò vice quadam quæreretur ab eo, quis es-
set verus obediens iudicandus; corporis mor-
tui similitudinem pro exemplo proposuit;
Tolle (inquiens) corpus exanime, & ubi pla-
cuerit pone; videbis non repugnare mo-
tum, non murmurare situm, non recla-
mare dimissum. Quod si statuatur in ca-
thedram, non alta sed ima respiciet; Si

*Submittit se
alterius vo-
luntati in o-
mnibus.*

*Obedientiæ
quale meri-
tum.*

collo-

*Verè obediens
quis sit.*

*En quanta
requiratur
perfectio in
Religioso.*

*Franciscani
cur Minores
dicti.
Matth. 20.*

*Paupertas
virtutum
regina.*

collocetur in purpura, duplò palleſcet. Sic ve-
rus obediens, cur moueatur non dijudicat; vbi
locetur non curat: vt tranſmutetur non inſtat.
Euectus ad officium, ſolitam tenet humilitatē:
plus honoratus, plus reputat ſe indignum. Di-
xit quoque aliquando ſocio ſuo: Non mihi vi-
deor frater minor, niſi in eo, quem tibi deſcri-
pſero, ſtatū inuenior. Ecce caput rectorq; fra-
trum exiſtens, concionabundus capitulum in-
gredior; prædico, & commoneo fratres. Illi in
fine ineptum, elinguem, idiotam & indoctum
me clamitant. Tandem eiſcior; cum opprobrio
vilipenſus ab omnibus. Dico tibi, niſi eodem
vultu, eadem mentis lætitia, & eodem ſancti-
tatis propoſito hæc verba excepero frater mi-
nor nequaquam ſum. Et Addebat: In prælati-
one caſus, in laude præcipitium, in humilitate
ſubditi, animæ lucrum eſt. Cur ergò periculis
plus, quam lucris attēdimus, cū præſens hoc
tempus ad lucrum acceperimus? Hac igitur de
cauſa vir ſanctus fratres ſuos Minores appel-
lari voluit, Ordinisq; ſui prælatos Miniſtros;
vt & verbis vteretur Euangelij, quod obſerua-
re promiſerat; & ex ipſo nomine diſcerent di-
ſcipuli, quod diſcendæ humilitatis ergò ad hu-
milis Chriſti ſcholas veniſſent.

Porro paupertatis Chriſti cum eſſet ſingu-
laris ſectator, in hoc maximè ſuus offende-
batur adſpectus, ſi quicquam videret in fratribus,
quod paupertati non per omnia conſonaret:
hanc ſiquidem virtutum aſſerebat eſſe reginā,
quia in Rege Regum & in Regina matre ipſius
tam præſtanter effulſit. Hanc ſpirituaſem viam
ſalutis tanquam humilitatis fomentum, per-
fectio-

fectionisq̃ue radicem prædicabat. Hanc sui ordinis dicebat fundamentum: cui substrato primariè, sic omnis structura religionis innititur, vt ipsius firmitate firmetur, & euersione funditus euertatur. Ideoque non nisi expropriatos & nihil penitus retinentes admittebat ad ordinem: tum propter verbum sancti euangelij, tum etiam ne forent in scandalum loculi reſeruati. Vnde & eleemosynis ostiatim quæſitis *Matth. 19.* vtrebatur multo libentius quàm oblatiſ. Si quãdò enim inuitatus à magnis personis, mensis eſſet profuſioribus honorandus, prius per propinquas vicinorum domos panum fragmenta petebat, ac deindè sic ditatus inopia, discumbebat. Fratres quoque suos ad petendas eleemosynas ſedulò hortabatur: *Doget fra-* Ite (inquiēs) quoniam hac nouiſſima hora fratres minores commodati ſunt mūdo, vt electi in eis impleant, vnde à Iudice commendentur, illud audiētes ſuauiſſimum verbum; Quamdiu feciſti vni ex fratribus meis minimis, mihi feciſti. Iucundum proindè dicebat, ſub fratrum minorum titulo mendicare, quem in retributione iuſtorū Euangelicæ veritatis magiſter ore ſuo tam ſignāter expreſſit. *tres ſuos mēdicare Matth. 25.*

Pietas verò, quæ ſecundum Apoſtolum, ad *1. Tim. 4.* omnia valet, adeò cor Franciſci repleuerat ac penetrauerat, vt totum videretur ſeruum Dei in ſuum dominium vèdicāſſe. Cùm autem per hanc, piè moueretur ad omnia, ſpecialiter tamen animas Chriſti Ieſu precioſo ſanguine redemptas, cùm aliqua peccati ſorde inquinari cerneret, tanta miſerationis teneritudine deplorabat, vt eas tanquam mater in Chriſto quo-

*Pietas eim
eximia.*

*Detesta-
tur obrecta-
tiones.*

*Pia eius af-
fectio erga
creaturas.*

1. Tim. 4

*Erga Sacro-
sanct. Eucha-
ristiam eius
amor ingens.*

quotidiè parturiret. Afflictis quoque, qualicū-
que corporis molestia, miro pietatis affectu
succurrebat, & si quid penuriæ, si quid defectus
in aliquo cerneret, pij cordis dulcedine rege-
rebat in Christum. Detractionis quoque vitiū,
inimicum fonti pietatis & gratiæ, tãquam ser-
pētinum abhorrebat morsum, & atrocissimam
pestem; & pijssimo Deo abominabile fore di-
cebat: pro eo quod detractor animarum san-
guine pascitur, quos gladio linguæ necat. Con-
sideratione quoque primæ originis omnium,
creaturas quantumlibet paruas, fratris vel so-
roris appellabat nomine: pro eo quod sciebat
eas vnum secū habere principium. Illas tamen
viscerosius amplexabatur & dulcius, quæ Chri-
sti mansuetudinē similitudine naturali præte-
dunt & scripturę significatione figurāt. Erat il-
li ingenta clementia, quam superfusa Christi
pietas duplicabat. Haud vulgariter igitur de
sanctissimi viri pietate est sentiendum: quæ tã-
tæ fuit dulcedinis atque virtutis, vt domaret
ferocia, domesticaret sylvestria, mansueta do-
ceret, & brutorum naturam homini iam lapso
rebellem, ad sui obedientiam inclinaret. Verè
hæc est, quæ cunctas sibi creaturas confcede-
rans, valet ad omnia, promissionem habens vi-
tæ, quæ nunc est & futuræ.

Porro charitatem feruentem, qua sponsi
amicus Franciscus ardebat, quis enarrare suf-
ficiat? flagrabat sanè erga Sacramentum Do-
minici Corporis feruore omnium medulla-
rum; stupore admirans permaximo illam dig-
nationem charissimam, & charitatem dignan-
tissimam. Sæpè communicabat, & tã deuotè, vt
alios

alios deuotos efficeret; dū ad immaculati agni degustationem suauem, quasi spiritu ebrius in mentis vt plurimū rapiebatur excessum. Deiparam Virginem, Angelicos spiritus, denique sanctos omnes summo complectebatur amore. Saluti animarū nihil præferendū esse dicebat; eo maximē probans, quod vnigenitus Dei pro animabus dignatus fuerit in cruce pēdere. Hinc sibi in oratione luctamē; in prædicatione discursus: & in exemplis dādis excessus.

Item erga Christi matrem & sanctos omnes.

Item erga mortalium animas.

Feruenti quoque charitatis incēdio gloriosum sanctorum martyrum æmulabatur triumphum. Sexto namque conuersionis suæ anno, desiderio martyrij flagrans, ad partes Syriæ Saracenis & alijs infidelibus Christi Euangelium prædicaturus transfretare disposuit: sed fuit eius desiderium diuinitus bis impeditum, contrarijs nimirū ventis, morboque interueniente præcisum; ne absens teneram adhuc Ordinis sui prolem planē deseruisse videretur. Tertio verò decimo conuersionis suæ anno ad partes Syriæ tertiā vice intrepide pergens, multis se periculis cōstanter exposuit, vt Sultani Babylonix posset adire præsentiam. Erat enim Christianos inter & Saracenos implacabile bellum; exercituum castris hinc indē in cāpo cominus exaduerso locatis: vt via mutui trāsitus sine mortis discrimine non pateret. Siquidem ipse Sultanus Byzantium aureum præmij loco, cuius propoluerat, qui Christiani hominis, incisa ceruice, caput adferret. Ea re ad certā martyrij spem excitatus Franciscus, alacriter assumpto socio ad Sultani castra perrexit: moxq; ab obuijs

Flagrans desiderio martyrij vult ire ad Saracenos, sed diuinitus retardatur.

*A Saracenis
malè tracta-
tur.*

*Studet mo-
dis omnibus
conuertere
Sultani.*

*Contemnit
munera Sul-
tani.*

obuijs militibus exceptus, primò multis con-
uicijs oneratus, indè verberibus crudeliter o-
neratus fuit: ac postremò Sultano oblatus, in-
terrogatus à quibus & ad quid missus esset, in-
trepido corde Christi seruus respondit: Equi-
dem non ab homine, sed à Deo altissimo mis-
sus sum, vt tibi tuoque populo salutis viam o-
stendam, & veritatis Euangelium annūciem.
Sultano autem admirandum in viro Dei fer-
uorem spiritus virtutemque tacite consideran-
te, Franciscus superno illustratus oraculo, Si,
inquit, hæsitās legem Mahometi propter Chri-
sti fidem dimittere, iube copiosum accendi ig-
nem, vt ego tuis cum sacerdotibus eum ingre-
diar; & sic tandem ignis ostēdat, cuius certior
sanctiorque fides habenda sit. Sultano hanc vi-
ri fiduciam magis magisque stupefcente, & sa-
cerdotibus ad eam conditionem trepidantibus
ac fugientibus; quā igitur, inquit Franciscus,
solus ego flammās subibo, si modò spondere
velis, te ad sanctissimā Christi sacra transitu-
rum, si ego illæsus supplicium euasero. Sulta-
nus seditionem populi cum formidaret, hanc
optionem accipere se non audere rēpondit:
attamen protinùs ingentem pecuniæ vim ei
obtulit, aliaque haud contemnenda mune-
ra; quæ vir diuinus constanter reiecit: afferens
præter animarum salutem se in hoc mūdo de-
siderare nihil. Hæc tam admiranda viri virtus,
ipsi etiam hosti virtutum omnium Sultano ad-
eò grata acceptaque fuit, vt hominem arctio-
ri quodam amoris vinculo complecteretur,
tantis que prolequeretur honoribus, quantis a-
lium neminem. At verò Christi seruus, qui

non honores, sed sui cōtemptum ac ipsam pro Christo mortē venabatur, cernens segentis salute, & martyrij desiderio fraudari, ilicō, relicto Sultano, ad partes fidelīū, diuina reuelatione edoctus, remeauit. Porro cū iam ad terrēna foris desideria per Christi charitatem totus esset insensibilis factus, ne foret absque consolatione dilecti, sinē intermissione orans, spiritum Deo contendebat exhibere præsentem, vnde & gratiam orationis viro religioso desiderandam super omnia firmiter asseribat: nullumque credens sinē ipsa in Dei prosperari seruitio, modis quibus poterat fratres suos ad eius studium excitabat. Ambulans siquidem & sedens, intus & foris, laborans & vacans, orationi aded erat intentus, vt illi videretur, non modō quicquid erat in eo cordis & corporis, verum etiam operis & temporis, dedicasse. Suspendebatur multoties tanto contemplationis excessu vt suprā semetipsum raptus, vltraque humanum sensum aliquid sentiens, quid ageretur circā se exterius ignoraret. Ad loca verō solitaria pro intentione conseruanda recollectione oraturus nocte pergebat: vbi dæmonum pugnās horribiles frequenter sustinuit, sensibilibus secū confligentium, & ab orationis studio ipsum perturbare conantiū: quos ille inuocato Christi numine eximia mentis constantia spreuit, ac confusos abscedere compulit. Visus est aliquādō orās manibus ad modum Crucis protēsis, toto corpore subleuari à terra, & nubecula quadam fulgēte circumdari: vt illustrationis mirabilis intrā mentem, mirā circā corpus perlustratio testis esset. Horas au-

*Cum nihil
proficeret a-
pud Saracē-
nos reuer-
tur ad suos.*

*Quā fueris
assiduum in
oratione.*

*Item in con-
templatione.*

*A Dæmoni-
bus inesta-
tur.*

*En indicia
seruentis
in oratio-
ne.*

F tem

*En vt per-
soluerit ho-
ras canoni-
cas.*

tem Canonicas non minus timoratè quam deuotè Deo persoluebat: psalmos cum tanta mētis attentione recitans, quasi Deum præsentem haberet.

*Diuinitus e-
doctum intel-
ligit Scriptu-
ras, & cla-
ret prophe-
tia spiritui.*

Et quidem ad tantam mētis serenitatē, indefessum orationis studium cum continua exercitatione virtutum, virum Dei perduxerat, vt quamuis nullam sacrarum literarū per doctrinam haberet peritiam, æternæ tamē lucis irradiatus fulgoribus, scripturarū profunda intellectu scrutaretur acumine. Penetrabat enim purum ab omni labe ingenium mysteriorum abscondita; & spiritus eius superno illustratus lumine, futura præuidebat; cordiū contuebatur occulta; absentia quoque haud secus ac præsentia cernebat; & se præsentem absentibus mirabiliter exhibebat.

*Quam potens
fuerit in ser-
mone & o-
pere.*

Ceterum efficaciam concionū eius ac miraculorum imbres quis enarrare sufficiat? Erat enim verbum eius velut ignis ardens penetrās intima cordis: omniumq; mentes admiratione replēs. Per diuersas itaq; regiones progrediēs, euangelizabat ardēter, Domino cooperatē & sermonē confirmante admirandis signis: simul sanctitatē corporibus reddens & cordibus. Eijciebat dæmonia; quacunque infirmitate detentos sanabat: In sceleribus obduratos ad saniorē mentem reducebat.

*Genes. 28.
Distributio
tēporis eiu.*

Sed enim mos erat Angelico viro nunquam ociari à bono: quin potiùs instar supernorum spirituum in scala Iacob, aut ascendebat, in Deum, aut descendebat ad proximos. Nam tempus sibi concessum ad meritum ita prudēter partiebatur, vt aliud lucris proximorum labo-

laboriosis impenderet, aliud contemplationis
tranquillis excessibus dedicaret. Biennio ita-
que, ante quàm spiritum cælo redderet, diuina
providentia duce, ad montem Aluernæ perdu-
ctus est. Ibi cum ad honorem Archangeli Mi-
chaelis Quadragesimam ieiunare cœpisset, &
Seraphicis desideriorum ardoribus sursum a-
geretur in Deum, quodam manè circa festum
Exaltationis S. Crucis, vidit Seraph vnum de
cælorum sublimitate descendere, sex alis non
minùs ignitis quàm splendidis coruscantem.
Porro inter alas, hominis Crucifixi apparebat
effigies. Duæ alæ super caput ipsius eleuabatur;
duæ ad volandū extēdebatur; duæ verò totum
velabāt corp⁹. Hoc vidēs vehemēter obstupuit,
mixtumq; mœrore gaudiū cor illius incurrit.
Ea autē visione disparēte, mirabilem protinùs
sensit in corde ardorem; viditque statim ma-
nus & pedes atque latus suum sacrosanctis
Christi stigmatibus signata. Cernens verò vir
Dei ea vulnera carni tam luculenter impressa,
& dexterū latus quasi lancea transfixum tu-
nicam ac femoralia sæpè sanguine resperge-
re: nitebatur ille quidem modis omnibus ea
occultare: sed Dominus ipse qui signacula il-
la secretè impresserat, miracula quædam aper-
tè per ipsa edebat, vt illorū occulta & mira vis
stigmatū manifesta pateret claritate signorum.

Christo igitur iam Cruci confixus, tam car-
ne quam spiritu, non solum Seraphico in Deū
æstuabat amore, verum etiam animarum om-
nium salutem incredibili sitiebat ardore. Cū-
que propter excrescētes in pedibus clauos am-
bulare nō posset, corpus emortuū per ciuitates

*Apparet ei
Christus cru-
cifixus.*

*Inprimuntur
ei quinque
vulnera.*

*Zelus ani-
marum.*

*Morbis con-
tinuis exer-
setur.*

*Patientia e-
ius summa.*

*Vide exi-
miam pau-
pertatem.*

*S. Franciscus
totus Euan-
gelicus.*

& castra circumuehi curabat; vt voce ad Chri-
sti Crucem ferendam cæteros animaret. Vt au-
tem viro Dei cumulus meritorum accresceret,
quæ omnia verò in patientia consummantur,
coepit tam vehementibus, ijsque continuis, ex-
cruciari morbis, vt consumptis iâ carnibus so-
la cutis ossibus cohæreret. Cû autê grauius do-
lorû vrgeretur aculeis, duro casu debilia hu-
mi collidens ossa, exclamabat: Gratias tibi ago
Domine Deus pro hisce doloribus; teq; rogo,
vt centuplum, si placet, addas: nam tua mihi
voluntas in omnibus gaudio & solatio est. Ad-
mirandum erat hoc fratribus spectaculum; vi-
rum sanctum tanquam alterum Iob acerbissi-
mis passionum doloribus excruciatum, cerne-
re in crescente carnis languore maiorem men-
tis vigorem sumere, & Deum multò ardentius
glorificare.

Cû itaque toto ab impressione sacrorum
stigmatû biennio, anno videlicet à sua conuer-
sione vicefimo, multis fuisset pœnarum angus-
tijs excoctus, tandem obitûs sui haud ignarus,
ad S. Mariam de Portiuncula se portari popo-
scit; vt vbi acceperat spiritum gratiæ ibi redde-
ret spiritum vitæ. Eò perductus mox, vt osten-
ret sibi nihil cum terrenis cupiditatibus esse
commune, nudum se in nudam prostrauit hu-
mum; vt in extrema illa hora nudus cum nudo
hoste luctaretur. Itaque tota mête ad res diui-
nas animo recolendas cõuersus; cû præclare
multa de patiëntia & paupertate & fide Roma-
næ Ecclesiæ seruandis ad fratres differeret, tû
sacrofanctum Euāgelium cæteris institutis an-
teferendum cûctis edixit: ac postremò benedi-
ctione

Etione peramanter ac piè impartita, omnibus alijs cogitationibus abiectis, locum Ioannis, quo Christi passionem exponit, sibi legi faciebat. Qua lectione cum mirum in modum delectaretur, tandem voce, qua poterat, in Psalmum 141. erumpens, versu illo, Me expectant iusti, donec retribuas mihi, suauiter prolato, ex ergastulo corporis in cælum emigravit. Porro sicut vir iste beatus mirandis virtutum signis in vita claruerat, sic à die transitus sui usque in præsens per diuersas mundi partes præclaris miraculorum prodigijs, diuina se potentia glorificante, coruscat. Nam præter cæcos, surdos, mutos, claudos alijsque necessitatibus afflictos ipsius meritis curatos; complures & mortui mirificè fuere suscitati.

Ioh. 13.

Felicissimè
migrat.Eximij claret
miracula
post obitum

VITA ET PASSIO SS. PLACIDI Vide C. Bamonachi, discipuli sancti Benedicti, & fratrum eius, Victorini, Eutychij ac sororis Flauia virginis, Donati, Firmati, Diaconi, ac Faustij & aliorum triginta, Ex actis, à Gordiano eiusdem Martyris famulo, iussu Iustiniani Imperatoris conscriptis. Tempus passionis patet infra.

Vide C. Bamon. Annal. Tom. 7.

TEMPORE, quo Theodoricus 2. Gothorum in Italia Rex, in seniori Roma, in noua verò Iustinus senior & Iustinianus Romani Imperij scēpra moderabantur, Tertullus vir nobilissimus, & in vtraque euria Romani Imperij post Augustos nulli secundus, ac patriciatūs honore in suo merito decoratus, tanta sapientiæ, fortitudinis atque

* Constanti-nopoli.

Eximia laus
patris eius.

F 3

pruden-

prudentiæ opinione apud omnes vigeat; ut ab omni populo Romano ipsiſque imperatoribus pater patriæ vocaretur. Is ex Aniciorum ſanguine præclaro inprimis atque illuſtri, genus ducens, ducta de Octaviæ gentis familia vxore, corpore ac moribus ſpecioſiſſima, primū ex ea filium ſuſcepit Placidū, ſecundum Eutyrium, tertium Viſtorinum: quarto verò loco puellam; quam ea propter, quod ex Octavioꝝ & Flavioꝝ ſtirpe deſcenderet, Flaviam nominandam cēſuit. Hæc tam fecunda à Deo ditati ornatique prole pij parentes, nihil in votis habuere prius, nihil ardentius, quàm ut cuncti optimis ſanctiſſimiſque ornarentur moribus, virtutibuſque: quò poſt breuem & caducum huius vitæ curſum æterno in cælis præmio affici mererentur. Nam ipſe pater vir patricius licet aſſiduè penè regni negocijs implicitus eſſet, animum tamen ſemper ad cæleſtia erigebat, pulueremque ex humanis actionibus contractum frequenter per pias ardentesque orationes & meditationes in Eccleſijs ac monaſterijs excutiebat.

a Anno Chri.

ſt. 323 Theo.

dorici Regis

31 Juſtini

Imp. 6.

Placidus tra-

ditur S. Be-

nedicto in-

ſtituendus.

ſtudet ſedu-

ſo proficere.

Eodem a tempore Benedictus ſanctitatis opinione celeberrimus apud Sublacum velut Lucifer inter aſtra radiabat; totumque Imperium Romanum fama virtutum ſuarum replebat. qua, inter alios, Tertullus Patricius excitatus, ad eum contendit, ſuumque filium Placidum ſeptennem, optimis diſciplinis imbuedum tradidit.

Ea ætate puer, prompto hilarique animo ad caſtra Benedicti, Chriſto militaturus, accedens, mox ſummam vitæ ſobrietatem, ſacraſque
vigi-

vigilias amplexatus; semper ad ardua & sanctiora anhelare: die noctuque quæ Dei sunt querere. Cumque feliciter admodum placideque una cum beato Mauro sub signis Benedicti spiritualis militiæ stipendia faceret, & quibusdam sanctitatis à Deo præmijs ornaretur, quidam presbyter Florentius nomine, antiqui hostis veneno debriatus, cum sancti patris inuideret studijs, modis omnibus primo vitæ illius, ac deinde animarum perditioni sub eo militantium sceleratè insidiabatur. Quo sanè scelere offensus Pater, simulque diuinitus edoctus ad montem Cassinum fugibundus cum discipulis suis migravit: ibidemque subuerso Apollinis templo, & idolo contrito Cassinense monasterium opera Placidi & Nauri præclarè fundauit.

Eonuncio Tertullus, qui hæreditario iure Cassinum montem possidebat, incredibiliter gauisus, mox assumptis secum Boëtio, Symmacho, Vitaliano, Gordiano atque Equitio, viris nobilissimis, ad Cassinum montem, Patrem Benedictum filiumque suum Placidum visurus perrexit. Quo ut peruenit, ut erat auro gemmisque ornatus, humi se ad sanctissimi Patris vestigia proiecit; ac omni deinde cōgregatione peramater deosculata, supplex se in eadem societatem ascribi postulauit. Fecit eius postulato satis Benedictus; hominemque peramanter amplexas vitæ suæ sanctimonia clarissimisque cum suis tunc discipulorum virtutibus, adeo in instituti illius amore pertraxit, ut Cassinum montem cum castris villis & possessionibus perpetuò possidendum Tertullus traderet. Neque ea solū, sed & præter

*Hec latine
habet Lector
in vita S. Be-
nedicti.*

21. Martij.

*Tertullus
pater Placidi
heres montis
Cassini.*

*Donat eum
S. Benedicto.*

alia bona amplissima, decē & octo patrimonij sui, quas in Sicilia habebat cortes possidendas viro sancto detulit: modisq̃e omnibus sanctissimum illud vitę institutum confirmare dilatare, atque ornare studuit.

*Placidus sub
S. Benedicto
vi am agit
angelicam.*

Inter hæc cū beatus Placidus robusta ætate vir angelicam in terris vitā præclare æmularetur, accidit, vt quidā in Sicilia nefanda auaritia prouocari, per fas, perq̃; nefas collatas possessiones diriperent, suisq̃e cupiditatibus aggregare vellēt. Quibus auditis venerabilis pater Benedictus, vt illorum fraudi obuiam iret, Christi q̃ue patrimonij à direptione defenderet, ilicō Placidū eō destinauit, mandauitq̃ue, vt pulsus fugatisq̃ue iniquis possessoribus, pietatem ac monasticam disciplinam sedulō amplificaret. Eo patris mādato vir summæ perfectę q̃ue obedientię instructus, iter suscepit, passimq̃; per loca, varijs coruscās miraculis, multos languoribus ac egritudinibus oppressos sanauit; cæcos illuminauit; dæmones ex obsessis corporibus fugauit, aliaq̃ue sanē admirandæ virtutis, quæ longum foret singulatim referre, opera edidit.

*Venit in Si-
ciliam.*

Cæterū vbi Messanā Siciliæ ad urbem deuenit, fuit à Messalino, ciue Romano, patris ei⁹ Tertulli amicissimo, peramanter exceptus, ab eoq̃ue summo cum honore in hospitijū deductus. At verō beatus Placidus, quietis ac solitudinis amantissimus indecorū asserens, sanctissimoq̃ue Ordinis sui instituto contrarium, hominem religioni cōsecratum, in ædibus laicorū diuersare, mentemq̃; caligine mundanæ cōuersationis inuoluere, ilico ad monasterium exstru-

*Hec obser-
uent Reli-
giosi.*

extruendum animum adiecit, breuiq; operis
 feruorum, quos numero septem millia ex pa-
 terna hæreditate habebat, adiutus, vna cum ec-
 clesia S. Iohanni Baptista sacra ad tectum per-
 duxit, ibidemque à turba & hominum cōgres-
 su segregatus cælestib. disciplinis operam de-
 dit. Interea fama virtutum ac miraculorum
 eius longè lateque vagante, multi sese in eius
 disciplinam tradere, sanctissimumque institu-
 tum haud segniter æmulari. Quin etiam Eu-
 tychius & Victorinus germani eius, vnà cum
 sorore sua Flauia virgine, diuturno fratris de-
 siderio incensi relicta vrbe Roma, in Siciliam
 venerunt, diesque aliquot cum fratre exigere
 decreuerunt.

*Extruit mo-
nasterium.*

*Inuistur à
fratribus
suis & soro-
re.*

Eodem illo tempore, Barbari cum instru-
 ctissima classe oras Siciliae populabūdi, ingen-
 ti strage plurimis nostrorum illata, tandem ad
 S. Placidi peruenēre coenobium: ac protinùs
 vi summa effractis foribus, fratres in nocturnis
 laudibus ac hymnis depræhenfos, eorum Dux
 Mamucha vinculis arctissimè constringi iu-
 bet. Porro Gordianus (qui cum Donato è Cal-
 finensi coenobio S. Patris comes extiterat) ad
 primum irruentis exercitus strepitum fuga per
 quandam domus posticam elapsus, cædem eua-
 sit: Donatus verò, quòd deuexa ætate vir esset,
 sinè vlla interrogatione, capite truncatus oc-
 cubuit. Indè furore & amentia præceps Mamu-
 cha, Placidum sibi vnà cum fratrib. Eutychio
 Victorino, & Flauia virgine, Fausto, Firmato
 Diacono simul cum monachis triginta catenis
 vinctos adduci præcepit. Quibus adductus &
 in Christi confessione, minitante furenteque

*Barbari de-
populantur
Siciliam.*

*Irrunt in
Monasteriū.*

*Placidus cū
suis sustinet
cædi.*

F 5 nequic-

*Mittuntur
in carcerem.*

*Secundò a-
cerimè ca-
duntur.*

*Iterum car-
ceri manci-
pantur.*

nequicquàm Mamucha, constanter persistentibus, tandem cunctos vestibus spoliatos, fustibus grauissimè cædi mādauit. Sancti verò martyres ijs in supplicijs gaudio exultātes, Christū Saluatōrē vno ore laudabant, q̄ digni haberentur pro nomine Iesu cōtumeliā pati. Stupefactus ad ea crudelissimus arbiter, iussit multiplicari flagella, verbera verberibus addi, omniq̄ cruciatuū atrocitate eorū constantiā fatigari. Sed sanctis pari animi virtute sinè vlla timiditatis significatiōe ea supplicia perferentib⁹ Dux stupefactus præcepit oēs, vinctis post terga manibus, ad carcerē recipi, & continua 7. dierū inedia affligi. Indè cum barbari nihil immutatos martyres inuenirēt, Duci renunciārūt, Placidū cū socijs absq̄ omni cibo potuq̄ sanos & incolumes Christi gloriā prædicare. Dux belluina rabie accēsus, iussit oēs pedib. ex alto suspēsos, flagellis hinc indè crudelissimè laniari: & sub capite vniuscuiusq̄ horridū tetrumq̄ fumum subministrari. Sāctis verò in ijs cruciatib. inuicta animi virtute persistētibus tandē pugillum hordei crudi & paululū aquæ singulis præberi iussit: sicq̄ gloriosos martyres in ergastulū detrudi. Post hæc nefand⁹ arbiter cernēs se suppliciorū atrocitate nihil ꝑficere, statuit eorū animos promissis ac munerib. blanditijsq̄ delinire. Sed cum neq; illa fraus quidq̄ succederet, Dux maiore ira accensus, cuncta furoris sui instrumenta in mediū proferri, & martyres mēbris omnibus crudelissimè torqueri præcepit. Cumq̄ ministri iniquitatis, ducis iussa exequētes, post alios oēs sēuissimis supplicijs excarnificatos. Flauiam incredibili decore micantem, pedi-

pedibus in altum sustulissent, & Dux ea propo-
 sitis tormentis à Christi cōfessione auocare co-
 naretur: illa nihil truculenti hominis sœuitia
 exterrita respōdit: Nunquam adeò demens fui *Admiranda*
 vt dij vestris in summi illius Domini & æterni *fortitudo*
 Regis cōtemptrum, honores deferre: quare age *Flauie vir-*
 nō modò præsentem hāc nuditatis ignominiā, *ginis.*
 libens fero, sed etiā gladium & ignem, pro Dei
 mei amore, perferre parata sum. Dux eo tā ge-
 neroso virginis respōso laceffit: Citò, inquit
 ad ministros, fustibus hāc sine intermissiōe cæ-
 dite. Frontē, mammillas & brachia torquētes
 dissipate. Fumū acerrimū subministrate, varijs
 tormentis corpus illius excruciendo necate.

Fuit, visu sanē horrendū, dies integra in talib. *Horrendi*
 supplicijs virgini inferendis expensa: actan- *cruciatu*
 dem omnes pariter eodem conclusi ergastulo. *virginis.*

Indè barbari ad alios similiter Christianos
 conuersi, inauditis ferè omnes supplicijs affe-
 cēre. Interim Placidus suos luculēto sermone
 precibusque assidujs, ad cōstantiam adhortans
 sequenti die rursus cum fratrib. socijsque tri-
 bunalī Mamuchæ oblatu est: vbi post multas *Rursus Pla-*
 blanditias, minasq; verborum frustra intentā- *cidus cum*
 tas, denuò ad priora tormēta ventū est. Cumq; *suis crucia-*
 in Placidum & duos fratres eorumq; sororem *tur.*
 præcipua crudelitate virgarū adeò diū graui-
 terque sequitum esset, vt cuncti eos expirasse ex- *Ab Angelo*
 istimarent: Deus, cui cura est suorum, Angeli *curantur.*
 sui ministerio mox eos sanos & incolumes red-
 didit: absterfisque plagarum liuoribus, maiore
 quàm antè, pulchritudine decorauit. Ea re stu-
 pefacti pagani, impiè istius miraculi gloriam
 suo deo ascribere volebant. Sed Placidus eam
 impie-

*Os cōfringi-
tur ac lingua
Placido ex-
trahitur: at
nihilominus
laudat Deū.*

*Flauia diui-
nitus à stu-
pro præfer-
uatur.*

*Horrendum
supplicium.*

*Respūit san-
cti martyres
oblata mu-
nera.*

impietatem nō ferens, magna voce clamabat, Christum Iesum solum Deum, vt omnium virtutum, ita & istius miraculi auctorem esse. Qua confessione cū Dux, tum alij irritati, sacrum illius os, arteriasque lapide confregerunt, linguamque radicibus præsciderunt. At verò Placidus præcisa lingua exclamans dixit: Benedictum nomen & virtus Domini nostri Iesu, qui liberat nos ab omni malo. Cumque fratres & soror Flauia respondissent, Amen: Dux præ nimio furore frendens dentibus, iussit eos iterū grauissimis contundi fustibus: Flauiam verò lenonibus quibusdam, pro scelus, violandam tradi. At virgo diuinæ bonitati virtutiq; egregiè confisa, fusa ad Christū oratione, corporis sui integritatem, stupentibus repenti brachijs eorum qui eam stuprare tentabant, conseruauit.

Post hæc impius Mamucha tetra peccatorū caligine circumseptus, tali eos supplicio die nocteque cruciari iussit. Anchoras immani pondere, martyrium tibijs impositas grauiori lapidum pondere deprefferunt: vt hoc dolore compulsi Christum negarent. Interim pagani in tali supplicio constitutis, ingentem auri & argenti vim, lapidesque preciosos & splendida vestium ornamenta offerebant; maioraque promittentes, tota die ac nocte ad cultum idolorum blandè eos inuitabant. At Placidus cum suis omnibus Syrenarum voces psallēdo orandoque depellens, in supplicijs inuictus permanebat: & interdum impios illos graui oratione increpabat: monitaque, vicissim salutis præbebat.

Qua

Qua constantia Mamucha sæuissimus in
 biem furoremque cōuersus capitis in eos sen-
 tentiam protulit: corporaque lupis, ac canibus
 & volucris cæli, obijcienda dictauit: Tunc
 ilicō nequissimi ministri eiectos de custodia
 sanctos flagellando ad littus vsque maris, vbi
 truncandi erant, perduxere. Ibi postremò mi-
 nis blanditijsque frustra eorum cōstantia bre-
 uiter tentata, cū maiore alacritate Christi nu-
 men pariter prædicarent, celebrarentque: glo-
 rioso fine præclaram martyrij palmam gladio
 perceperunt, apud Siciliam in portu Messanæ
 ciuitatis: vbi diebus quatuor sacre eorum reli-
 quie inhumatæ iacuerunt.

*Damnantiur
capitis.*

Interea furor impietasque Mamuchi, fuso
sanctorum sanguine necdum exatiata, mona-
sterium solo tenus adæquari iussit: ne qua Chri-
stiani nominis memoria extaret: & quia sacra
ædes ab eodem Placido vassa admodum & am-
pla extructa, faciliè eueri nō poterat, eam im-
pij modis omnibus, quibus poterant, pollue-
runt, profanaueruntque. Indè verò quasi re-
præclare ac gloriosè gesta, conscensis nauibus,
fauente mari, Rhegyum petere accelerârunt.
Et ecce, vix medio cursu prosperè ac tranquil-
lè transacto, subitò ingens tempestas exorta, in
apertam classis totius conspirans perniciem,
fluctibus eam inuoluit, nauesque centum cum
pugnatorum millibus admodum, sexdecim &
octingentis ad ima depressit.

Десолантинг.

Monasterii
S. Placidi
diruitur.

Barbari omnes in mari submerguntur.

Rhegyum
oppidum sitū
in margine
Italiæ.

Corpora verò sanctorum, quæ à feris intacta
suavissimo referta odore eodem adhuc in loco
iacebant, Gordianus religiosa animi pietate
sepultura mandavit: Placidi quidem, Eutychij
Victo-
cantes.

Victorini, & Flauia in templo Ioannis Baptistæ prius rite, vt potuit, emundato; reliquorum verò ibidem arena contextit: vbi præclara & admiranda beneficia, cæcis, claudis, paralyticis, alijsque morbis & calamitatibus oppressis, I E S V S Christus meritis sanctorum suorum in hodiernum vsque diem præstare non desinit.

Passus est autem beatissimus martyr anno ætatis suæ vigesimo sexto Iustiniani Imp. quinto decimo: qui fuit Christi Domini quingentesimus quadragesimus primus. Iuxta Baro. Tomo 7. hoc anno, 3. Nonas Octobris apud Messanam Siciliæ ciuitatem. Oblatus fuit à patre suo Tertullo patritio, anno ætatis suæ septimo S. Benedicto instituendus: Cum quo apud Sublacum annis habitauit quinque. In Cassinensi verò monasterio annis nouem. Indè missus in Siciliam cōdidit monasterium in patrimonio suo per annos quatuor: præfuitque eidem anno vno. Natus anno Domini quingentesimo quintodecimo: Primus omnium, in Ordine Benedictino, martyrio coronatus quadragesimo primo ac quingentesimo.

*S. Placidus
protomartyr
Ordinis Be-
nedictini.*

MARTYRIVM S. ET GLORIOSÆ
Virginis * Charitines: Ex eo quod est apud Metapbrasten. alia est Charitina, quæ Roma passa est, cum Iustino, & Charitone, &c. Passa est autem, de qua hic agimus, anno Domini trecentesimo octauo, Marcelli Papæ 5. Constantini Imp. 3. sub Maximino in Oriente Imperante.

* Charitina.

Vide C. Baron. Annal.
Tom. 3. &
Notat. in
Martyr.
Roman.

GENE-

GENEROSA virgo Charitina, cum impietas & Imperatorum furor Christianos ubique ad necem inquireret, in intimo cubili studio religionis ac pietatis dedita, à Comite quodam comprehensa fuit: statimque plagis varijs & ferreo nexu tenerrimo collo impositis Consulari Iudici iniustissimo tradita. Qui perspecta generosa eius animi virtute: Misere, inquit, tui antè quàm periculum facias suppliciorum, & dijs immortalibus sacrificas. Si feceris, sapienti vsa consilio, & deorum tibi potentiam reddes propitiam, & Imperatorum conciliabis beneuolentiam; & florentem iuuentutis tuę speciem multis magnisque honorum & diuitiarum præmijs exornandam, conseruabis illibatam.

His auditis, martyr, oculis insita pietate ad cælum erectis, formatoque Crucis signo in hæc verba respondit: Ego Christi Iesu gratiæ confisa, neque minis neque blanditijs tuis cedam vnquam. Non enim tu, quemadmodum speras, poteris promptum in me pro Christo patiendi emollire studium. Quin potiùs, si rectè tibi consultum velis, tu erroris tui poenitentiam cape, & execrabili inanium deorum cultu relicto, ad Christum accede. Iudex hoc virginis accepto responso, vehemèter incanduit: ac protinus capillos eius superficie tenus radii iussit. Rasa verò virgo mox diuinitus comata apparuit. Tunc Iudex acriori stimulatus furore, prunas ardentes capiti imponi, acetum infundi, doloresque intendi quàm maximè præcepit. Ea verò supplicia sancta martyre per continuum orationis studium inuicto animo

per-

5. Octob.

Comprehenditur virgo in cubili suo pietati vacans: & illic plagis afficitur.

Iudex eam blanditur.

Signat se Cruce: & respondit Iudici fidei.

Capilli ei angustius circumferuntur & diuinitus restituntur.

Acerbè cruciatur.

*Mittitur in
mare, & il-
la egedi-
sur.*

*Horrendum
supplicium
celitus im-
pediunt.*

*Vngues &
dentes ei e-
uelluntur.*

perferente, Iudex ferreos obeliscos igne can-
dentes, vberibus eius infigi, & lampades late-
ribus admoueri fecit. Illa verò tota mente in
Deum absorpta, supplicium sustinebat egre-
giè: prorsus vt Iudex constantiæ magnitudine
victus, eam in mare lapide ad collum ligato,
præcipitem dari iuberet. Martyre autem oran-
te, vincula protinus dissoluta sunt; & illa siccis
plantis aquas inambulans, rectà ad littus maris
tetendit. Excepit eam stupore propemodùm
oppressus Consularis: sed mente in scelere ob-
durata, Christi potentiam præstigijs adscribēs,
ilicò præstò iubet esse rotam, ignitis in circui-
tu carbonibus munitam, martyremque in ea,
vinctis post tergum manibus, torqueri, vt con-
tritis paulatim membris cum graui dolore &
vita excederet. Et quidem machina dicto ci-
tius perfecta fuit: sed superno auxilio citius
dissipata. Nam Angelus Domini, extincta pri-
mùm carbonum flamma, robur carnificum dis-
soluit, ità vt, ad motis nequidquàm manibus,
eam circumagere nequirent.

Hinc animo perplexus & consilij ignarus
Iudex, frendens manuum pedumque vngues ei
euelli, dentesque crudelitate immani, extrahi
iussit. Deinde purum eius corpus probro affi-
cere cogitans sceleratus, ad ministros conuer-
sus: Ite, inquit, & in excelsum eam deducite lo-
cum: & chorum impudicorum ex finitima re-
gione per præcones auocate: qui eam probro,
quo digna est, efficiant. At illa nihil vel suppli-
ciorum immanitate, vel ludibrijs fatigata: Ad-
est, inquit, mihi Christus, qui solo nutu omnia
dissipare potest: qui etià hodie, tuis, ô prophane,

ne, dispersis dissipatisque consilijs, meam suscipiet animam. Hæc cum dixisset, fusa ad Christum cum admiranda pietate oratione, spiritum tradidit.

Consularis autem qui post eius mortem, immortalem apud se alere volebat insaniam, ut Christianos reliquiarum diuitijs & gloria priuaret, corpus eius sacco cum arenæ pondere infutum, in vndas maris præcipitari iubet. Sed Christo illud toto triduo in mari illæsum seruante, tandem propinquæ cuidam appulit terra: vbi Claudius, vir quidam moribus mitis ac moderatus, cuius, ab infantia sancta virgo, disciplinis enutrita fuerat, illud sustulit: & rapim extructo sepulchro cum debita veneratione, condidit.

VITA S. MARCELLINI RAVENNATIS Archiepiscopi. Ex ea quam Hieronymus Rubens vir doctiss. Historiarum Rauennatum lib. 1. conscripsit anno 230.

A GAPITO Rauennatum decimo Archiepiscopo, Marcellinus successit, trigessimum circiter annum supra ducentissimum ab ortu Christi: Urbano Romanæ sedis pontificiam administrante dignitate. Qui Marcellinus quadraginta & septem annis, tanta sanctitate atque innocetia Rauennati Ecclesiæ præfuit, ut sola opinione homines à maleficio deterreret, & ad leges diuinas seruandas colendasque inflāmaret. Sæpius cacodemonū furorem (tanta in illo fuit magnitudo & præstantia benignitatis diuinæ) nullo labore compressit.

G Cum

Inter preces
suum Christo
tradit Spiritum.

Corpus eius
non potest
submergi.

Sepelitur.

Teste C. Baron. in Notat.

ad Martyr.

Roma.

5. Octob.

Marcellinus

succedit A.

gapito.

Sedit 47.

annis.

Compressit
demones.

* *Quintiano*
S. Agathe
Martyrium
habetur 5.
Februa. quæ
pissa reperi
tur anno
Christi 254.
Decij Imp.
2. vnde et
tempus obi
itui huius
presulis col
ligi potest.
Moritur fe
liciter.

Cumq; virum sanctum illi, vallatum tenerent, ac circumuenissent: eo Deum suppliciter inuocante, statim prostrati, misereq; afflicti sunt. Huius tempore Fusca virgo nobilis, Idibus Februarij, sub * Quintiniano Præfide, qui in Sicilia Agatham trucidauit, ob Christi religionem Rauennæ interfecta est: adeoque passim in Christianos generatim sæuitum est, vt paucissimæ eorum familiæ, nedum ciuitates, eius calamitatis expertes fuerint: Hoc itaque tempore Marcellinus Rauennatum Antistes, in tanta Christianæ religionis perturbatione in fide Christi constans permanens, demum plenus dierum ac bonorum operum, ex mortalitatis huius ergastulo ad immortalem vitam migravit. Eius corpus in extremo spiritu suauissimorum vnguentorum diuinum efflans odorem in D. Probi basilica sepultum est.

VITA S. ATTALINI, EPISCOPI ZA-

Teste C. Ba-
ron in Not.
ad Martyr.
Roman.

morensis in Hispania: Ex ea quam Lucius Ma-
rineus Siculus, Regius Historiographus conscri-
pfit, de rebus Hispania. lib. 5. Claruit circa an-
num Domini 820.

5. Octob.

Ingrreditur
monasteriū.

Præficitur in
Priorem.

ATTILANVS quinque & viginti annorum iuuenis, cum multa de eximia Morerolæ monasterij sanctitate, quod à Samora non longè distabat, audiret, ilicò pietatis apprimè studiosus se eò contulit. Vbi postquam annos decem cælestis militiæ stipendia, sub Floriani Abbatis disciplina fecisset, in eius monasterij Priorem cōstitutus est. Eo tempore cum

eum Zamorensis & Legionensis pontifices vi-
tae & dignitatis munere perfuncti essent, Atti-
Janus in Zamorensi, & Florianus in Legionen-
si Episcopatu successerunt. Clarissima enim
virtutum eorum fama per omnem regionem
peruolabat.

*Fuit Episco-
pus.*

Itaque Attilianus eo ministerio roboratus,
strenue non minus quam pie commissum sibi
munus administrans; annos ferè decem conti-
nuos, magna cum laude in omni salute procu-
randa desudauit. Interim anteaetate vitæ, crimi-
numque quæ commiserat memor, Episcopatus
sui redditib. pauperib. assignatis, peregrè pro-
ficisci statuit. Igitur cum suis, non sine difficul-
tate, itineris istius necessitatem persuasisset,
statim discessit. Cumque ad pontem templo
S. Laurentij vicinum venisset, annulum quem
digito gestabat in flumen proiecit dicēs: Hunc
quando annulum reuidero, tunc ab omnipoten-
ti Deo omnium delictorum meorum veniam
promerebor. Indè autem discedens, vno comi-
tatus amico, quem plurimum diligebat, adeo
festinauit, ut eum in itinere defatigatum reli-
querit. Solus itaque pannis se quam vilissimis
induit, & stipem annis duobus à nemine co-
gnitus mendicauit.

*Post annos
decem in
Episcopatu
exactus, re-
lieta functio-
ne sacra, diu-
ram subit
penitudinē.*

Interea totis viribus pristinis vitæ sordibus
per pœnitentiam elucis intentus, nocte qua-
dam in somnis, voce diuinitus allata, admoni-
tus fuit, ut pœnitentiam repeteret: certus exau-
ditas iam eius à Deo preces esse. Hoc præcepto
attonitus spem metumque inter, itineri se ac-
cinxit. Nocte itaque ad eremum, cui nomen
erat à sancto Vincentio de Cornu, d. l. l. u. ,

*Diuinitas
mouetur, ut
Pœnitentiam
repetat.*

G 2 fuit

*Notarem
miram &
dupendam.*

*Restituitur
sedi suæ.
Adscribitur
Catalogo
Sanctorum.
Iuxta Gene-
brardi Chro-
nicon, sedit
hoc tempore
Ioannes 18.
& 19. & re-
gnauit in Hi-
spania 41.
fonsus 5.*

fuit à muliercula quadam cum marito suo ex-
iguo hospitio mensaque sobria exceptus. Ma-
ne autem cum pro consuetudine ad ædes Epi-
scopi maritus vnà cum vxore pisces petiturus
abirent, Attilani custodiæ ædes commiserunt.
Reuersi verò piscibus acceptis, eos similiter
Attilano exenterandos tradiderunt; ipsi inter-
rim aqua & igni adferendis occupati. Cumque
vir beatus piscem cæteris maiorem accepisset,
excæcis intestinis, reperit nō sine stupore, eun-
dem illum annulum quem à ponte in flumen
proiecerat. Tum verò gaudio incredibili exul-
tans, mox, fixis humigenibus, Deo gratias age-
re; lachrymarum imbrem præ gaudio funderet;
diuinam bonitatem sine fine mirari. Dum verò
hæc fiunt, continuò campanæ suæ sponte iubi-
lantes, vniuersam ciuitatem ad spectandam rei
nouitatem prouocarunt. Fit ingens populi cō-
cursus: lustrantur ædes: variaq; loca, num quid
in ijs noui & admirandi laritet perscrutantur.
Inuenitur tandem Attilanus mulierculæ in-
certo indicio, vili ac detrita veste contactus.
Mirantur omnes: Fit noua exultatio: gra-
tulantur cuncti sibi mutuo; gratulantur Epi-
scopo; eumque cum magno ad sedem hono-
re reducunt: quam deinde annos circiter o-
cto cum eximia sanctitatis laude, administra-
uit. Quem vita functum Urbanus Pontifex Ma-
ximus in sanctorum numerum retulit: anno
millesimo secundo: quo in Hispania
Henricus regni gubernacula
tractabat.

VITA S. MEINULPHI DIACONI ET

Confessoris: ex ea quæ est per Gobelinum Per-
sonam. Floruit anno salutis 816. &c. sub Lodo-
uico Imperatore & eius predecessore ac patre
Carolo Magno.

Vide Tom.
9 Annal. C.
Baron.

5. Octob.
Patria ac
parētes eius.

Baptizatur
& accipit
Carol. Mag.
Imp in pa-
trinum

Imbuitur li-
teris.

Est Badura-
do Paderbor-
nēsi Episcopo
à secretis.
Eius virtu-
tes.

SANCTVS Meinulphus propè Paderbor-
nam, VVestphaliæ haud ignobile oppidū
oriundus, parētibus opulentis admodum
ac illustribus, Christiana quæ religione initia-
tis progenitus est. Porro mater eius VVictru-
dis nomine, viro iam victa functo, captata op-
portunitate ad Carolum magnum Imperato-
rem, qui tunc in illis partibus versabatur cum
filiolo suo fidenter accessit, atque eius gratiam
& beneuolentiam promereri studuit. At ille
fæminam humaniter & piè accipiens, filium e-
ius coram se curauit baptizari, eumque de sa-
cro fonte suscipiens, Meinulphi nomen ei im-
posuit.

Et quidem procedēte tempore insignis puer
apud Baduradum, Antistitem Paderbornensē
secundum virum, multa virtute clarum literis
addiscendis est admotus. Cumq; ætate & scien-
tia plurimum proficeret, ab Episcopo, Ecclesiæ
sux Canonicis accuratè commendatur, vt sub
instituto regulari, pietatis & bonorum morum
acciperet incrementa. Vbi ille sanè cum ætatis
accessione tantos habuit in vera pietate pro-
gressus, vt Præsul morū eius grauitate & haud
obscuris virtutum indicijs multiuarijs per-
motus, eum sibi peculiariter à secretis esse vo-
luerit. Erat siquidem ingenio perspicax, cor-
pore castus, mente pius ac Deo deuotus; iusti-

Fit Diaconum.

*Matth. 8.
Luce 9.*

*En q. à m
presint collo-
quia bona.*

*S. Meinulph^o
cōstruit mo-
nasterium
Badiense.*

ria pollens, instructus tēperantia, cōsilio prouidus: fortis in aduersis, largus elemosynis, sermone facundus, corporis forma decorus. Deindē sacris initiatus, Diaconus ordinat^o est: in quo ordine ad supremū vsque vitæ diē permansit. Accidit autē ut quandoq; idem Baduradus Antistes in familiari colloquio circūstantibus quæstionem proponeret, quid sibi vellēt ea saluatoris verba: Vulpes foueas habent, & volucres cæli nidos: filius autem hominis non habet, vbi caput suum reclinet; & quidam ex eis responderet, Meinulpho audiēte: Christus filius homin^{is}, cordis nostri domicilium sibi expetit, sed peccata nostra eum inde excludūt. Quod responsum, Episcopo illud mox approbate, Meinulphi animum tantum Christum in pectoris sui hospitio recipiendi accendit desirio, ut non satis putaret suum illi præparare pectus, sed etiam templum materiale illi construere modis omnibus peroptaret.

Igitur trina cælesti visione, loco opportuno ad structuram tēpli iam designato, summa Antistitis sui cōgratulatione ac Lodouici Imperatoris (q. Carolo Patri iam in regno successerat) ratificatione, ibidē insigne Cœnobiū cum Ecclesia ex patrimonij sui facultatib. condit: Ecclesiam dedicari curat, multaq; ex paternis bonis ei prædia largitur: instituitq; illic congregationē seculariū, ut vocāt, Canonicarum. Ipsum verò locum dici voluit Saxonice Nienbodeken, quod latine possit reddi Nouum dolium: idq; propterea, ut inuenosci posset à villa propinqua, quæ Bodeken tūc dicebatur, & postea, vena Bodeken appellata est.

Inter

Inter hæc miraculorum signis illustris, ita vitæ actuosæ sese impendebat beatus Meinulphus, ut tamen contemplatiuæ quietem non amitteret: ita contemplationi cælestium vacās, ut curam proximorum sibi minimè putaret omitterendā. Sicq; demum plenus dierū & bonorum operū, ab his euocatus tenebris, lucidissimis Angelorū ordinib. insertus est. Accidit vero protinus res admiratione digna. Nam cum corpus ei⁹ exanime in feretro iaceret, reuixit: seq; erigens, apertis oculis ad circūstantes hæc inter cetera ait: Quandoquidē ego vobis præsentibus vitæ functus, rursus vitæ restitutor, vos gratias agatis Deo, quorū salutis causa id fit, & ego ut id fieret apud Dei Genitricem & virginem perpetuam impetraui. Nec mihi facilè videtur denuò oppetere mortem, tametsi non ita acerbam, ut fuit nuperrimè. Vos autem ite, quæso, ad Episcopum, & quot sudoribus mihi constiterit huius Cœnobij structura, ei indicātes, petite ab illo, ut quæcunq; huius loci fuerit electa Abbatiſſa, etiamsi ancilla sit, non id interdicit: simulq; dicite ei, me corpore exutum didicisse, quid de illis fieri oporteat, qui pastores ecclesiarum esse videntur. His dictis, clausit oculos, seq; reclinans in feretrum eo in loco composuit, vndè prius se orexerat. Sepultus est autem intra Ecclesiam illam quam ibi condiderat: multiq; ad eius cōfluxere monumētum, alij fama præteritorū, alij edendorum miraculorum spe inuitati.

Ceterū quinquagesimo anno ab eius obitu, Imperante Arnulpho eleuatum est corpus S. Meinulphi à Bisone 4. Paderbornēsi Episcopo:

G 4

atque

*Miraculo
clarum me-
dium tenet.*

*Feliciter ex-
cedit è vita.*

*Stupendum
miraculum
in defuncto
loquens.*

*En quæ petas
Episcopo sig-
nificari.*

*Mendacio ve-
liquiarū eius
miraculis co-
lebrū.*

*Canonicis
datur eius
monasteriū.*

atque in arca decenter conditum, reuerenter in ipsa Ecclesia collocatum: vbi protinus eximijs miraculis Dominus sanctum suum glorificauit. Porro monasterium illud multo post tempore cum à primo illo suo splendore plane defecisset, ab Episcopo Dioecesano Canonicis regularibus datum est: & ab illis Deo adiuuante in statum pristinum reuocatum.

Vide C. Baron. Notat. in Martyr. Roman.

VITA S. BRUNONIS, CARTHUSIENSIS Ordinis Eximij Patriarcha: Ex ea, quam V. P. Laur. Surius, ex RR. & Religiosis admodum Patribus Francisco de Puteo & Petro Blomienne paraphrasticos conscripsit. Vita sanctus est vir sanctissimus anno Domini 1101. Relatus verò in numerum Sanctorum à Leone 10. Romano Pontifice.

*6. Octob.
Patria &
parētes eius.*

*Optima illi
indoles.*

*Mittitur Lu-
tetiam stu-
diorū ergo.*

BEATISSIMVS Bruno, sacri Carthusiensis instituti primus auctor & architectus, in insigni Colonia Agrippina oriundus, parentes habuit, & genere & virtute claros: quibus tamen ille, atque aded toti familie suae maiorem viam suae sanctimoniam attulit splendorem. Ab ipsis autem incunabilis, puer aetatem morum grauitate vincens, praclarū quoddam quasi futurae religionis de se praebat specimen: egregia indole, illustri ingenio, memoria tenaci, voluntate denique tota ad optima quaeque consecretanda studiosè propensus. Itaque adolescens cunctis ferè naturae gratiaeque dotibus à Deo eximie ornatus, Lutetiam Parisiorū maximarum artium disciplinis erudiendus destinatur: vbi inter praestantes philosophos facile primas

primas tenens, magna cum laude magisterij titulo decoratus est. Indè ad sacræ Theologiæ studia se conferens, ingenij facilitate, ardore *Fit doctor* que proficiendi perpetuo, Theologorum do- *Theologia* ctissimus ac celeberrimus evasit: ecclesiastico *celeberrimus.* beneficio in Rhemenſi ecclesia per id tempus honoratus.

Cùm igitur vir nobilis, & haud vulgari eruditione præditus Bruno, in huiusmodi studijs tota mente versaretur, essetque Lutetia & artium maximarum disciplinis, & candidatorum frequentia sanè florentissima: accidit ijs temporibus, Gregorij videlicet Septimi Romani Pontificis, & Henrici Imperatoris Tertij, anno humanæ salutis millesimo octogesimo plus minus secundo, spectaculū in ea vrbe horrendum & seculis omnibus memorandum: q̃ Carthusianæ vitæ instituendæ occasionem præbuit, Quidam enim Doctor, præ cæteris & eruditio- *Horrendum* ne, & eximia morum honestate conspicuus, in *spectaculum* morbum incidit: ex quo, antè tamen omnibus, *Lutetia, de* ritu Catholico, Ecclesiæ sacramentis munitus, *præstantissi-* vita functus est. Cumq̃ ei, recepta apud Chri- *mo quodam* stianos cōsuetudine, celebres pararentur exe- *Doctore de-* quia: funus, magna magistrorum, candidato- *functo.* rum, civiumque prosequente caterua, in templum, vbi sepulturæ mandandum erat, illatum est. Ibi verò, cùm sacerdotes, alijque sacris deputati ministerijs, solitum officium perageret, precesque, quas Vigiliis defunctorum vocant, recitarent: vbi ad eam lectionem ventum est; Responde mihi quâtas habeo iniquitates? subito cœdaver, eleuato paululum capite, cunctis videntibus, & audientibus, & ad tantam rei

1.
Clamat idem
defunctus se
accusatum.

nouitatem haud immeritò stupentibus, alta & horrenda voce dixit; Iusto Dei iudicio accusatus sum: & his dictis rursus in feretro caput deposuit. Qui verò funeri intererant eius voce, & gestibus non mediocriter perterrefacti, consultò quidem & proindè, sepulturam eius in crastinum diem differendam decreuerunt: tam inuisitata rei exitum suspensis animis præstolantes.

2.
Item se iudi-
catum.

Altera luce, cùm iam facti huius fama toto esset vrbe diffusa, innumera propè hominũ vtriusque sexus turba, ad eam confluxit ecclesiam. Tum verò denuò repetitis exequiis, postquam supradictæ lectionis initiũ recitari coepit, idẽ defunctus erecto capite, ingenti rursus voce clamat; Iusto Dei iudicio iudicatus sum: moxque in feretrum se reponit. Corripiuntur adtãtes omnes summa & incredibili admiratione: horrendumq; spectaculũ stupore afficit vniuersos. Sed quia ea, quæ hætenus dixerat, apertam necdũ habebant damnationis eius significationem; cunctis visum est, etiã in tertium diem protrahere sepulturam. Eo autẽ illucescente, tota ferè ciuitas, tam inusitati & terribilis Dei iudicij expectatione suspensa, eò certim confluxit. Cumque eodem modo iterarentur exequiarum ritus, & ad lectionem, quam diximus, peruentum esset.

3.
Clamat de-
functus se
damnatum.

Tũ rursũ exanimus feretro caput extulit alto,
Atq; infelicem se contemplando, locutus;
Sic ait immenso luctu, grandiq; boatu:
Parcite funeribus, mihi nil prodesse valetis;
Hæu infelicem cur me genuere parentes?

Ach

*Ach miser eternos vado damnatus ad ignes.
Indeq; conticuit semper, iacuitq; supinus.*

Ad eam vocem, quis est, qui non intimis sensibus exhorrescat? Penetrauit illa terribilis vox, Iusto Dei iudicio damnatus sum, ipsas ossium medullas omnium; videbanturque adstātes, omnes penē exanimēs, totis membris contremiscere. Quid enim? Si homo ille, nō modō diuinarum rerum sciētia ornatus, sed & opinione omnium sanctitatis laude prāditus, dānatum se iusto Dei iudicio clamabat. quid putandum est eos sibi proposuisse, qui nullis virtutū meritis instructi, aut grauioribus etiā delictis onerati, huic tam tremendo spectaculo intendant? Tandem ea omnium fuit sententia, vt doctor ille, ad eum vsque diem celeberrimus, & sempiterna memoria, vt putabatur, dignus, omni Ecclesie suffragio, & ecclesiastica quoque sepultura indignus censeretur: eiulq; cadauer in sterquilino sepeliretur.

*In sterquilino sepelitur
vir celeberrimus.*

Verumenimverō cum tam inauditum miraculum multis efficax esset incitamentum ad vitam animumque corrigendum, tum ipse quoque venerabilis Bruno, qui prāsens suis oculis auribusque omnia dicta factaque hauserat, nimium formidando obstupescit exemplo, totus in lachrymas resolutus, profundius secum diuini iudicii seueritatem, & incertū huius vitæ exitum perpendere cœpit. Territus ergo, & diuini iudicii compunctus aculeis, accersuit ad se nonnullos ex sodalium suorum intimis: magistrum Laudunium; qui post eum primus fuit Carthusiæ præfectus; duos Stephanos, Burgen-

*Permoretur
S. Bruno eo
spectaculo
ad penitentiam.*

sem & Diensem; ambos S. Ruffi Canonicos; Hugonem, solum inter omnes sacerdotio initiatum; & laicos duos, Andream & Guarinū: qui & ipsi huic spectaculo interfuerant; aitque la- chrymabundus ad eos.

Oratio Brunonis ad So- cios adhortatoria.

Vidimus per hos dies fratres & amici mei, vnicè mihi in Christo chari; vidimus, inquam, admiranda planè atque stupenda; quæ tamen magnæ nobis vtilitati esse queunt, si ita, vt par est, defuncti huius, modis omnibus infœlicissimi, non periculum aut casus dubius, sed certissima damnatio, cautos nos & sollicitos faciat, ad placandum Dominum; cuius manum ef- fugere omninò potest nemo. Sed quis obsecro tam letali sit somno vitiorum oppressus, vt in- faustis deplorati hominis huius clamoribus, immò & tonitruis, ad curadam salutem suam

Qualis in vi- uis extiterit Doctor ille damnatus.

non excitetur? Nouimus hunc virum multa sapientia præditum; moribus ornatum; castum, pudicum, prudētem: ab omnibus honoratum, & magno in precio habitum. At nunc ex ipsiusmet ore audiuius, iusto eum Dei iudicio sempiternis gehennæ flammis condemnatum. Quavoce, quid dici aut fingi terribilius possit? Quid est enim damnatum esse, quam in ea incidisse mala, quæ nulla mens capere, nulla lingua explicare potest? Et quidē si ea finem quandoque haberent, possent saltem vtcunque videri tolerabilia; iam verò cū sint longè acerbissima, & in omni seculorum æternitate duratura, non possunt non omnium esse miserrimi & infœlicissimi, qui ad ea deuoluuntur. Videamus nunc quæso, quid ei apud inferos tam multo parta labore scientia profit, cū illic sem-

Æternitas semper ob oculos ponenda.

sempiterna laboret cæcitare & ignorãtia: quid
opes & copix; cum nec vna ei suppetat aquæ
gutta, qua possit æstuantis gehennæ ardoribus
exustam refrigerare linguam: quid honores &
deliciæ: cum tót nunc in omnem æternitatem
cogatur ferre tormenta, quot in mundo habuit
oblectamenta. Vidimus corpus eius summa cū
ignominia in sterquilinio sepeliri: cogitemus
animam eius sulphureis semper arsuram flam-
mis, sepultam in inferno; vbi vermis eorū non
moriatur, nec ignis extinguetur: vbi ignis sæ-
uit intolerabilis, foetor cruciata bominabilis,
dolor vastat ineffabilis. Hæc serio, fratres mei
charissimi, cogitantes & in intimos animi recel-
sus cōdētes, nobis quæso prospiciamus, ne etiā
cum illo misero nos quandoque misere pereā-
mus. Amplectamur vnicum, quod superest,
pœnitentiæ remedium, ad quam sacra nos scri-
ptura instanter hortatur. Sint nobis lachrymæ
nostræ panes die ac nocte, & ijs diluamus pec-
catorum nostrorū sordes: certi eas voces pro-
pter nos editas, quos adhuc diuina clementia
longanimiter expectat. Non differamus quæso
vitæ correctionem, de die in diem, cum nescia-
mus, qua hora Dominus noster vēturus sit. Qui
enim, ut ait beatus Pontifex Gregorius pœni-
tenti veniam spopondit, peccanti diem crasti-
num non promisit.

His verbis omnium animi ad pœnitentiæ ri-
gorem inflammati sunt. Itaque Lauduino viro
docto & pio, de modo & loco percunctan-
ti, Bruno respondit: Spectaculum, quod vidi-
mus, quod salubri nos mœrore affecit, quod
conturbauit & exterruit nos, & pœnæ sempi-
ternæ

Isaie 66.

Inferorum
horrenda
pœnæ.

psalm. 41.

Pœnitentia
haud protra-
hinanda.

Matth. 24.

v. 25.

Psalm. 54.

*Fugienda
peccandi oc-
casiones.*

*Incomion
solitudinis.*

Matth. 11.

Luc. 1.

pernae formidine ad poenitentiam adduxit, id
efficiat in nobis, ut spreto mundo, extra eum,
quoad eius fieri potest, aufugiamus. Succurrat
nobis, quod de se olim dixit S. David contri-
stus in exercitatione sua & cōturbatus à vo-
ce inimici, & à tribulatione peccatoris: quan-
do cor eius intra ipsum conturbatum fuit, &
formido mortis cecidit super eum; timor quo-
que & tremor venerunt super eum, & conte-
xerunt eum tenebrę, quę omnia, ut nostis, nos
quoque experti sumus. Quis dabit mihi, inquit,
pennas, sicut columbę, & volabo & requiescā?
Eccē elōgaui fugiens & māsī in solitudine. Fu-
gere nos admonet hominū frequētiā & peccā-
di occasiones, & degere in solitudine, quę locū
est agēdę poenitentię opportunus, virtutū do-
ctrīx, glorię reuelatrix. Eā ergo nos par est stu-
diosissimē inquirere; in ea diligētissimē cōmo-
rari; & virtutum operibus tota mēte insistere.
Habemus exempla in ipso Saluatore, quē con-
stat sæpē deserta expetiisse loca, ut nos ad simi-
lia prouocaret. Ioānes Baptista, quo inter natos
mulierum nemo surrexit maior, in deserto ad
vsque diem ostensionis suę commoratus est.
Longum sit, ceteros commemorare homines
sanctissimos, qui, spreto mundi pompis, in in-
timas sese solitudines abdiderunt.

• Inter hęc cū solitarię vitę desiderio vehe-
menter incēsi, de loco cogitarēt, deq; viro bo-
no & fidei inquirēdo tractarēt, qui locum op-
portunū indicare posset, Stephani duo Burgen-
sis & Diēsis, S. Brunoni Hugonē Episcopū Gra-
tianopolitanum suggererūt; virū in omni vir-
tutum genere probē exercitatum, & intima eis
fami-

familiaritate deuinctū: ac laudibus humanita-
tis & benignitatis egregiè ornatū. Cōfirmauit
protinūs Stephanorū sententiā Hugo sacerdos;
dixitq; sibi virū illū probè cognitū esse, anima-
rūque salutis summopere studiosum, obuijs,
quod aiūt, vlnis aduentū eorū excepturū. Quid
multis? Cuncti, pari animorū concordia atque
ardore in nouā Christi æterni Regis militiam
coniurantes, amicis & notis omnibus valere
iussis, lōgo & molesto ac duro itinere, ad bea-
tissimum Hugonem Episcopum Gratianopoli-
tanum se conferūt. In ipso autē itinere, ad quē-
dā magnæ religionis eremitā diuertunt, vt ab
eo tanquā experto, de vitæ solitariæ ratione
exactè instruantur. Eius sermonibus & pijs ad-
hortationibus mirificè exhilarati confirmati-
que, alacriter cœptum iter prosequuti sunt.

*Conferunt se
Gratianopo-
lim ad Epif-
copum Hu-
gonem.
Consulunt e-
remitam in
itinere.*

Per idem autem tempus Hugo antistes vidit
secundum quietē, Deum in ea eremo, quæ Car-
thusia dicebatur, domū suæ maiestati exadifi-
cantē; septem quoq; rutilo colore stellas in or-
bem depositas & à terra paululum subleuatas,
ab illis cælestibus situ, motu, colore & splēdo-
re discrepantes, itineris ducatum sibi præstan-
tes. Cumque eam visionem mente cogitabun-
dus volueret, nunciatur ei septē viros stare præ-
foribus, qui eius colloquiū humiliter experāt.

*Visio S. Hu-
gonis Episco-
picum vitæ
reperiet le-
gor 1. April.*

Cōfestim benignè admissi; eiusque pedibus re-
uerēter prostrati, optata inprimis benedictio-
ne potiūt. Cumque ab eo eleuati pariter cō-
sedissent, causamq; aduentūs Antistes diligen-
ter inquireret; Sanctus Bruno, quid Parisijs vi-
dissent, quid audijsent prudēter grauiterq; cō-
memorat; & quemadmodum ipsi inter se, de

*Excipiuntur
humaniter
ab Episcopo.*

VITA

vita solitaria complectenda sanctè conspira-
sent, exponit: locumque poenitentiae aptum ab
Episcopo postulat. At ille prę rei nouitate pri-
mum obstupescit: sed tamen eorum cōuersio-
nem, animi cōstantiam, & ardui propositi plu-
ribus quandoque profuturi; & visioni suę ac-
commodati magnam vtilitatem accuratè con-
templans, ingenti cum gaudio eos amplexa-
tur. Deindē visionis suę seriem referens, locū
quem expeterēt sibi iam diuinitūs demonstra-
tum dicit.

*Hebr. 11.
S. Hugo e-
gregiē eos
hortatur ad
perseueran-
tiam.*

*Horridus
valdē locus
Carthusia.*

Luc. 9.

Genes. 19.

Veruntamen ad perseuerantiam eos vt hor-
taretur, proferens ex Apostolo locum illum
Sancti, quibus dignus non erat mundus, egen-
tes, angustiatī, afflicti; circuiērent in melioris
in pellibus caprinis; in solitudinibus errātes,
in mōtibus & spelūcis, & cauernis terrę: Ho-
rum, inquit, insistere vestigijs laudabile & val-
dē quidē salutare est; sed difficile certē, in his
præsertim regionibus frigidis: quæ nihil cum
Aegypto & Palestina commune habent. Vobis
autem locus diuinitūs assignatus, est eremus
quædam in altissimis mōtibus, quam Carthu-
siam vocant; ampla illa quidem, sed prorsus
inculta, solisq̃ue feris peruiā; hominibus verò
& cæteris domesticis animantibus propter lo-
ci asperitatem pene incognita & inaccessa. Et
vt verbo concludam, tanta est eius eremi aspe-
ritas, & horror tantus, vt carceris ciusdam po-
tius, quam humanę habitationis nomen me-
reatur. Nōstis autem vosipsi, fratres mei, quam
turpē & probrosum sit, post missam ad aratrum
manum, retrō respicere. Nōstis vxorem Lot,
vbi respexit, ibi constitisse, & in salis statuam
con-

conuersam esse: ut suo prudentes condiret exemplo.

Hæc & pleraque alia cum dixisset antistes, sanctus Bruno ita respondit. Posset quidem nos fateor, Reuerendissime Pater, locus ille sanè terribilis, facile à constàtia detertere, nisi huc tali accessissemus animo, quo omnia, Christi amore, perferre parati sumus. Et quanquam infirmi fragilesque, tantis ferèdis laboribus impares videmur, diuina tamen freti misericordia, in sancto proposito, ad extremum vitæ spiritum constantiam speramus. Tum verò antistes illorum proposito ex animo gratulatus, eorum Carthusiæ eis donauit; paucisque post diebus, quibus fessa ex longo itinere membra curabant, novos eremi incolas ad Carthusiæ solitudinem deduxit. Annus tunc agebatur seculi istius millesimus octogesimus quartus; quo tempore: circa solennitatem S. Præcursori sacram, prima ecclesiæ (quæ dicitur ad beatam Mariam de Casalibus) & domiciliorum cellularumque iacta sunt fundamenta. In singulis earum bini fratres degebant; qui secundum priscos illos Aegyptij monachos, silentio, orationi, & rerum diuinarum contemplationi sedulo vacabant. Atque ut suæ & inopiæ consulerent, & laborantem Ecclesiam quisque pro viribus adiuuarent, operi manuum, conscribendis præcipuè libris, strenuè viriliterque incubebant: ut quandò verbum Dei ore non poterant, manibus saltem predicarent.

Igitur post multas difficultates, easis, veriùs, quam cellis in ea solitudine extructis, cum omnes inter se incredibili charitate deuicti,

H

ange-

*S. Bruno re-
spondet Hu-
goni & p. sc.*

*Donatus
Carth. p. sc.
Hugo.*

*Ecclesiast.
& cellulas
edificant.*

*Praeceptorum
exercitia.*

*Encomium
S. Brunonis.*

angelicam in humanis corporibus exhiberent vitam, tū ipse Bruno, velut sol inter astra, inter alios vitæ sanctitate excellere videbatur. Sublimis enim & ardui instituti futurus architectus, singulari debuit celestis gratiæ prærogativa eminere. Nihil attinet hic eximias sanctissimi viri laudes commemorare; cuius sanctitas licet in vasta solitudine & præruptis esset inclusa motibus, diu tamē occulta latere nō poterat. Nam cum non totos sex annos in exigua illa quidem, sed sancta sodalitate exegisset, Pontifex Urbanus secundus, qui olim beati viri discipulus fuerat, cum ad illud sublimē præcipui honoris fastigium euectus esset, cuperetque tantum munus accuratē implere, non immemor egregiæ virtutis & illustris doctrinæ eius sui præceptoris, acciuit eum per literas ad sanctæ Ecclesiæ præstanda officia; grauitē præcipiens, ne venire ad Urbem cunctaretur.

*Euocatur à
Pontifice ad
Urbem S.
Bruno.*

*Fratres nolunt
finē illi manere in
Carthusia.*

Illo Pontificis mādato consternati sanē fratres, negabant se in vasta illa solitudine perdurare posse; si tanti patris præsentia orbarentur. Quorum lachrymis, incredibili mœstitia affectus Bruno, cum Pontificis mandatum finē manifesto rebellionis scelere reiicere non posset, conatus est quidē modis omnibus, & paterna quadā cōsolatione illorū lenire dolorem: sed persuadere nō potuit, ut finē eo in vasta illa solitudine permanerent. Tu enim, dicebāt, venerande Pater, post Deū es spes nostra, tū refugiū nostrū, tu cōsolatio & cōsiliū nostrū. Te ergo recedēte quid nos facturi sumus? aut te absente, ad quem recurremus? Quamobrem si
ad Pon-

ad Pontificem te trahit obedientia, tecum nos
vnà trahet supereminens charitas, quæ est in
Christo Iesu: quam separare & conuellere non
poterit, neque mors, neque vlla creatura.
Audiens hæc beatus Bruno, cernensque eos
nullam admittere consolationem, nec per-
suadere se illis posse, vt in Carthusia mane-
rent, ne locus ille iam Deo dicatus ad prophā-
nas laicasque rursus deuolueretur manus, cō-
mendauit eum tradiditque venerabili viro Si-
guino Abbati Calæ Dei: qui vnus ex primis do-
natoribus tali eū recepit conditione, vt reuer-
tēti cū suis S. Brunoni eum restitueret. Peraētis
igitur omnibus, perceptaq; beatissimi Hugonis
Episcopi benedictione, vrgente Pontificis mā-
dato Romā profectus est. Patet hinc luce meri-
diana clariū, quam eximia fuerit virtute præ-
ditus Bruno, à quo sic toti pendebant religiosi
fratres, vt vitam ipsam prorsus insuauem &
molestam sibi putarent, si eius præsentia fru-
strari ipsos oporteret.

*Proficiscitur
Romam S.
Bruno cum
suis.*

*A Pontifice
humaniter
excipitur.*

Numer. 12.

Vbi autem ad Urbem peruenit, Pontifex ad-
uentu eius rairè exhilaratus, intimis eū protin-
nū sociauit cōsiliarijs, & fidelibus amicis: nū-
quā nō eius in arduis Ecclesiæ negocijs vtēs cō-
silijs. Fuere autē eò fratres omnes diuino haud
dubiè spiritu delati; sed incredibili sanè dolo-
re postmodū affecti, quòd Carthusiæ solitudinē
reliquissent. In mentē enim eis veniebant non
carnes, aut cucumeres & pepones, vt illis quō-
dā Israeliticis in deserto murmuratoribus, sed
sāctæ meditationes, feruētes orationes, studio-
sæ lectiones, ceteræque spiritalis vitæ delicijs
quibus in Carthusiano deserto perfrui erant;

H 2

nec

nec poterant erumpētes cohibere lacrymas, cum cernerent ex tam alta quiete & tranquillo silentio in molestissimos strepitus & varios rerum tumultus se coniectos. Itaque B. Bruno cū recedendi copiam à Pontifice necdum impetrare posset, obtentis ab eo ad Abbatem Signinum literis, ut Carthusiæ eremum restitueret, præfectoque cæteris suo loco in Priorem Lauduino, eos ad Carthusiam præmisit, mox, ubi per Pontificem liceret, alacriter sequuturus.

*Carthusiani
fratres, reli-
ctæ Urbe, re-
deunt ad
Carthusiam.*

Postquā autē duce Lauduino in Carthusiam venēre, fuēre quidē peramanter à Signino Abbate excepti, & in eremi istius possessionē constituti, crebrisque S. Brunonis literis in arduo vitæ proposito confirmati; sed paulō post antiqui serpentis insidijs vehemēter oppugnati ac penē circumuenti. Præsentiens enim iam tunc tortuosus ille coluber, quāta ad ipsum, ex illo prælaro sublimis & Angelicæ vitæ instituto, reditura essent damna, ac detrimēta; immodicam illis fratribus pusillanimitatē & perplexitatem iniecit: adhibitis ad eam rem, tāquā aptissimis instrumentis, quorundam malignorum hominū linguis, fraudulentis fallacibusque: qui novitatis eos infimulātes, aiebant illos in mortis discriminē sese cōijcere. Et effectū est sane, ut optimi patres, animis fluctuare inciperēt, quidnā factō opus esset; tum propter susceptæ vitæ austeritatē, tum propter deserti illius horrore & vastitatem: in qua, illorum nequam hominum moti sermonibus, in vitæ periculū se venturos etiam ipsi iam formidabant. Cōtrā autem non parū verebantur, si indē recederēt, se Deum,

*Mali homi-
nes eis mag-
nos iniiciunt
scrupulos.*

se Deum & stellas duces, quas sanctus antistes
viderat, offensuros. Verum in tantis tenebris
ac procellis nutantibus & in magnum pericu-
lum adductis, peropportunè diuinæ bonitatis
mox adfuit consilium: quo diabolica fraude
discussa, in susceptæ vitæ proposito planè con-
firmati fuere. Cum enim die quodam hisce,
de rebus anxie inter se colloquerentur; inter-
uenit fortè vir quidam, vultu canitie, totoque *Celestivi*
corporis habitu venerabilis; qui huiusmodi *sione confir-*
verbis consilioque, absterfa ab animis caligine *mantur.*

atque anxietate, eos confirmauit: Perplexi e-
stis animis, fratres, vtrum hanc eremum inco-
lere, vel ex ea recedere expediat. At ego, omni-
potentis Dei verbis vobis annuncio sanctis-
simam Dei genitricem perpetuò, suo patroci-
nio, hoc in deserto vobis affuturā, si eius in ho-
norem Horarias preces quotidie legere veli-
tis. His dictis repentinè ab eorum oculis ablatus
senex, incredibili eos gaudio delibutos reli-
quit. Fuit vna omnium opinio hominem illum
Apostolorum principem extitisse, quod eius *preces hora-*
successor Urbanus secundus in Concilio Cla- *rie beatæ*
remontensi beatissimo matris Dei preces hora- *Virginis &*
rias à toto Clero dicendas instituit. Igitur hac *quo insti-*
visione in Domino mirificè confortati, statue-
runt in ea solitudine sub protectione Virginis
matris & Præcursoris Baptiste ad extremum
vitæ spiritum latitare.

Interea B. Bruno Curie strepitus & tumultus
vehementè perturbatus, totis votis ad tranquillū
solitariae vitæ portū aspirabat: obtinuitq; tan-
dem multa precum instatia à Pontifice, ad suā
recedēdi eremū; vel certè si sic visum esset, aliā

H 3

expe-

Recusat Archiepiscopatum Rheginensem S. Bruno.

Assumptis socijs aliquot, deserta Calabria expetit.

Ratio quare non repetierit Carthusiam.

Enseruens eum desiderium esse cum fratribus in Carthusia.

expetendi copiā & facultatē. Per id tēpus, annuente eodē Pontifice, electus fuit vir sanctissimus, Rheginensis ecclesiæ, quæ est prima totius Calabriae metropolis, Archiepiscopus; multusque erat in eo Pontifex, ut eum in ea dignitate confirmaret: sed non ignorās ille, quot periculis, quot curis & molestijs eiusmodi ecclesiasticæ functiones obnoxie sint; noluit electioni præbere assensum, modestè humiliterque eam dignitatem deprecans. Tandem summa Pontificis voluntate, à Curia discedens, deserta Calabriae loca expetit, adiūctis sibi aliquot eiusdem propositi viris, quos iā vitæ eius odor bonus, & feruentes exhortationes ad mundi cōtemptū adduxerāt. Didicerat. n. in Calabria regione multas esse solitudines agendæ pænitiæ & vitæ solitariae consecrandæ aptissimas. Et quidē erat illi charior multò solitudo Carthusiæ; sed quia Pōtifex Maximus tūc tēporis cum sua curia Gallias petebat, (in quarum finibus Carthusia sita est) verebatur, si ipse quoque eō se conferret, ne aut Curiā declinare nō posset, aut illam nō relinquere, sed sectari videretur.

Igitur, quanquam incredibili fratres in Carthusia reuiscendi teneretur desiderio, visum tamē est potius Calabriam petere nihil interim mutata voluntate Carthusiam optatissimam repetendi, compositis sedatisque rebus; sicut & declarant literæ quas ex Calabriae solitudine Fratribus in Carthusia degentibus scripsit; in quarum calce sic habet: De me (inquit) Fratres, scitote quoniam vnicum mihi post Deum desiderium est veniendi ad vos & vos videndi: & quando potero, opere adimplebo, Deo adiuvante.

uante. Inuenit autem in eadem Calabria quamdam eremum, cui nomen Turris, in diocesi Squillacensi; ubi raptim humiles ac nullius penè precij casas excitauit: in ijsque, cum nouis suis eremi militibus, tanta animorum suauitate & cælestis vitæ dulcedine, degit, quantā ille ipse vir sanctus insigni eloquentia, in epistola ad Radulphum Rhemensis Ecclesiæ Præpositum, postea episcopum, pro dignitate satis prædicare non potest.

In ea autem Turrensi eremo vir sanctus ut primū cum suis habitare cepit, accidit die quodā ut Rogerius Calabriae Comes, venationi deditus, ad eum locum, totius rei nescius perueniret. Cum enim canes sagaciter ferarum explorarent vestigia, ad casas in quibus vir beatus commorabatur, accurrere; atque illic subsistentes, magno latratu optimam se reperisse prædam domino suo indicabant. Aduolat ocus cum suis Comes; offendensque patres, erectis in cælum vultibus manibusque in speluncis suis Deum laudantes, ingenti admiratione repletus, protinus ab equo desiliit: & data acceptaque peramanter mutua salutatione, causam aduentus eorum conditionemque requirit. Cognitis autem omnibus, maiori gaudio exultans, Deumque glorificans, qui eum tali præda dignum iudicasset dedit eis ecclesiam S. Mariæ & beati Stephani de eremo, ut quietius illic diutiusque permanere possent. Persuadebat enim sibi, se terramque suam eorum meritis & precibus apud Deum, adiutum & in pace conseruatum iri. Neque sanè eum fefellit opinio. Nāque beati viri meritis.

H 4

precii

*In deserto
Turrensi
degit.*

*Proditur la-
tratu canū.*

*Comes Cala-
bria dat eis
Ecclesiam B.
Mariæ.*

precibusq; Dominus à præsentissimo periculo
& structis ei insidijs illum liberavit: quod ipse
Comes in Dei gloriam & ob diuulgandâ ubiq;
Brunonis sanctitatem, literis suis posteritati
omni testatum reliquit in hæc verba.

*Littere Ro-
gerij aditis
Calabriæ &
Siciliæ.*

Ego Rogerius diuina misericordia Comes
Calabriæ & Siciliæ nota esse volo, cunctis
Christi fidelibus præclara beneficia meritis
precibusq; reuerendi fratris mei Brunonis, pi-
entissimi patris fratrum, qui habitant in eccle-
sijs S. Mariæ de eremo & S. Stephani protomar-
tyris, à Deo mihi concessa. Cum essem in ob-
sidione Capuæ Kalendis Martij, & præfecis-
sem Sergium natione Græcum, ducentis armi-
geris nationis suæ principem, exercitusq;
excubiarum magistrum: is idem Principis Ca-
puæ promissis, & ingenti auri argentiq; vi, ad
proditionis scelus inuitatus; ad inuadendū me-
meumq; exercitum, noctu ipsi Principi adi-
tum se præbiturum est pollicitus. Igitur ve
constituta proditionis aduenit nox, Princeps
Capuæ, eiusq; exercitus ad cædem extirpæ
parati. Cumq; me sopori dedissem interie-
cto aliquanto noctis spatio adstitit cubili meo
quidam reuerendi vultûs senex: qui scissis ve-
stibus, lachrymisq; totus infusus, ploratum
reprimere nequibat. Cui cum in visu dicerem,
quæ causa ploratûs & lachrymarum esset; vi-
sus est mihi durius lachrymari: iteratò qua-
rèti mihi, quis esset ploratus, sic ait: Fleo Chri-
stianorum animas, teq; cum illis simul de-
ploro; Exurge quamprimū, lûme arma, si libe-
rare te Deus permiserit, tuorumq; animas pug-
natorum. Hic mihi per omnia visus est venera-
bilis

P. 126.

bilis Bruno. Expergefactus igitur cum terrore
grandi, ilicò fumpfi arma: militesque pariter
& arma conclamans, visionem, fi vera effer fa-
tegi probari. Ad quem strepitum clangoremq;
tubarum Sergius cum fequacibus fuis in fugam
conuerfus, & centum fexaginta duo, vulnera-
ros inter & fanos, capti milites, veram fuiife
visionem comprobârunt. Reuerfus itaque fôm
Deo volente, vicesima nona menfis Iulij Squil-
ladium occupata Capuæ ciuitate, in qua conti-
nuos quindecim dies infirmitate detētus fum.
Venit verò ad nos venerabilis Bruno cum
quatuor de fratribus fuis, fanctis fuis deuotif-
que colloquijs me confortaturus: cui cùm vifio-
nem referrem & gratias, vt par erat, agerem,
ille non fe, fed Angelum Dei, mihi adfuiffe hu-
militer afferuit. Volui autem ea propter, mul-
tis eū, rerum mearum, quæ in Squillacenfi ter-
ra poffideo, donis muneribusque afficere: fed
ille fummus paupertatis amator, vt potè qui
domum patris fui, meamque dimiffiffe fe con-
tendebat, quo liberius Deo diuinisque rebus
vacaret, conftanter quidquam admittere recu-
fabat. Tandem rogando obteftandoque perui-
ci, vt monafterium S. Iacobi cum caftro & res,
aliaque bona cum ampliffimis libertatibus ad-
mitteret.]

*Migno mira-
culo ferua-
tur.*

Et quidem ea Comitibus liberalitate fretus
vir fanctus, condidit ibidem primò Ecclefiam
in honorem matris Dei apud Specum quandā
fubterraneam, in qua ipfe morabatur. Deindè
extruxit & alteram haud procul ab illa diftan-
tem S. Protomartyri Stephano dicatam, cum
monafterio illi coniuncto in quo ceteri fra-

*S. Bruno
duas condit
Ecclefias.*

H 5

tres

tres sub cura & gubernatione tati Patris Christi militabant. Cum quibus vir sanctus ad supremum usque vite diem in ea viuendi ratione viteque asperitate perseuerauit; quam antea in Carthusia & dictis factisque professus fuerat: interim etiam sollicitè curam eorum gerens, qui ibidem sub Profecto Magistro Lauduino degebant.

En ut se præparet ad mortem vir sanctus.

Felicitissime decessit S. Bruno.

Fons ad eum sepulchrum, admirandis miraculis gloriosus.

Post hæc beatissimus pater lethali correptus morbo, cum sibi vltimum diem instare sentiret, conuocatis fratribus suis, ab infantia singulas ætates suas replicauit; totiusque vite cursum, scientia & sententia dignum, proclamauit. Postea suam de Sanctissima Trinitate fidem, protracto profundoque sermone, professus; & sacramenta, quæ sancta credit & veneratur Ecclesia, ac nominatim veritatem corporis & sanguinis Domini sub panis vini que speciebus, integra fide amplexans: proximè inde Dominico die placidissimè animam efflauit, Pridie Nonas Octobris: Anno post Christum natum millesimo centesimo primo. Corpus eius fuit à fratribus non sine multis lachrymis in gaudio mixtis, in monasterio S. Stephani post summum altare honorificè tumulatum. Eius autem sanctissimam vitam mortemque preciosam multa sunt cõsecuta miracula: quæ ob eius præclara merita Christus edere dignatus est. Ad eius quidem sepulchrum fons viuus scaturijt: morbidis adeò salutaris, vt cæci visum, surdi auditum, manci mutilique membrorum integritatem, leprosi munditiem, & varij varijs oppressi languoribus perfectam sanitatem reciperent. Non debet autem cuiquam scrupulum mouere, si fons ille iam non cernatur ad bea-

ad beati viri sepulchrum. Fontes etenim miraculose ebullientes, non semper perpetui sunt: sed interdum propter hominum demerita, eiusmodi Dei beneficia subtrahuntur.

Ad eius verò sepulchrum huiusmodi Epitaphium appositum est.

*Primus in hac, Christi fundator ouilis, eremo,
Promerui fieri: qui tegor hoc lapide.*

Bruno mihi nomen: genitrix Germania: meq;

Transtulit ad Calabros, grata quies nemoris.

Doctor eram: prece Christi: vir notus in orbe.

Desuper illud erat: gratia: non meritum.

Carnis vincla dies Octobris sexta resoluit:

Ossa manent tumulo: spiritus astra petit.

*Epitaphium
B. Brunonis.*

MARTYRIVM SS. ET GLORIOSO-
rum Christi martyrum *Sergij & Bacchi*. Ex
eo quod est per Metaphrasten.

TEMPOR E Maximiani tyranni, cum vni-
uersus ferè orbis terræ profundis igno-
rantia tenebris immersus nefario idolo-
rum cultu insaniret, *Sergius & Bacchus*, ambo
Romani, pietatis fideique in Christum operi-
bus tanquam stellæ lucidissimæ, in regia fulge-
bant. Neque enim plebei erant, aut obscuro: sed
Sergius scholæ Centiliorum primicerius, *Bac-
chus* secundicerius multum apud Maximianum
Imperatorem & gratia & auctoritate polle-
bant. Sed à terrena cupiditate longè alieni, cœ-
lestibus perpetuò rebus intenti, cum diuinas
sedulo scripturas voluerent, clarissimisque
virtutum exercitijs sceleratorum quorun-
dam

7. Octob.

*Patria SS.
Sergij &
Bacchi.*

*Accusantur
ab emulis.*

dam animos, ut sit, ad inuidiam prouocarent: fuere ad Imperatorem delati, quod neglecto deorum cultu, ad Christianam religionem declinarent.

*Recusant in-
gredi fanum
idolorum.*

Ea accusatione stimulatus Imperator, statuit rei veritatem splendido quodam & magnifico sacrificio (sæpè enim solam inuidiam calumnie fomitem subministrare non ignorabat) experiri. Itaque fanum cum multa multitudine ingressus, suo cunctos exemplo ad sacrificandum inuitabat: obseruatis interim Sergio & Baccho, num pari impietate prompti paratique sese contaminarent. At illi viri generosissimi non modò sacrificium, sed & templi adyta execrati, foris Christi numini vota nuncupabant: precibus lachrymisque impijs idolorum cultoribus cæleste lumen veramque à Deo fidem postulantes.

*Sistuntur
Imperatori.*

Porro Maximianus solos illos absentes cõspiciens: veram esse accusationem ilicò intellexit. Vnde consueta animi sæuitia feritateque exardescens: Quid, inquit ad satellites, cunctamini? Ducantur execrandi, cum iussu terribili. Nihil à ministris cunctatum est: sed protinus adducti martyres, Imperatori sublato supercilio torueque eos intuenti oblati sunt. Qui ut se manifestos euasisse cognouerunt, rati oblatam fidei & pietatis profitendæ occasionem nequaquam negligendam esse, magna dicendi libertate Christi potentiam ac diuinitatem extulerunt: inania verò simulachra verbis, quibus cunq̃ue potuero, deprefferunt. Ceterum Imperatorem, honore quo par erat afficientes, ita compellabāt: Nos, ó Imperator, hoc solùm tibi debe-

*Præclare re-
spōdenti Im-
peratori.*

debemus, vt in hac terrena militia grato tibi animo inferuiamus: & munus, quod vtriq; mandatum fuit, promptè fideliterque impleamus. Surdis verò & inanimis dijs, in summi illius Dei & vniuersorum Domini iniuriam sacrificare, neque iustum est, neq; vllis vel minis vel supplicijs adduci possumus: vt tanto nos scelere obstringamus. Pietate enim cum nihil sit fortius, tum pro ea pati nihil beatius.

His ad iram furoremque vehementius motus Maximianus, iubet statim magistratus spoliatos insignibus, muliebribus indui vestibus, colloque ferreis iniectis vinculis per mediam ciuitatem ad regiam duci. Postquam eò, non sine multorum in via contumelijs, peruentum est, Imperator quanquam puniendæ eorum constantiæ cupiditate arderet; cum tamen ad eorū splendorem respiceret, verebatur talium virorum facere iacturam. Itaque habito cum suis consilio eos ad Antiochum, Orientis Ducem, transmisit: tum vt longi & laboriosi itineris molestia & ignominia, eorum frangeretur constantia; tum quòd sperabat Antiochum, crudelitatis suæ & industria, qua in puniendis Christianis valebat plurimum, haud dubia de illis victoria potiturum. At sancti in ipso itinere cælesti visione mirabiliter confirmati, & molestias cunctas inuicto animo deuorabāt, & vultu læto alacrique eum ingenti omnium admiratione, truculentum Antiochi conspectum sustinebant. Fuerat is Antiochus summum illum honoris gradum Sergij intercessione & gratia consecutus: vnde satis admirari non poterat, ad tantam eos animi procellisse magnitudinē,
vt &

*Afficiuntur
ignominia.*

*Antiochus
Dux crudeli-
ssimus.*

vt & supplicia, & minas, & gloriam, & Imperatorem, & ipsam deniq; mortem despicerent. Primò igitur in tutam eos custodiã recipi iussit: varia interim cum animo suo agitans consilia, vt à fidei Christianæ professione eos reuocaret, & sibi suisque maiorem apud Imperatorem eo facto gloriam compararet.

Summo igitur manè sanctos precibus sedulo intentos, Dux blanditijs minisque egregiè instructus, ad tribunal suũ adesse præcepit. Ibi vafra primum & callida oratione verbisque magnificis accepta ab eis beneficia replicare, & quasi incredibili animi dolore affectus, casum eorum deplorare: deindè ni mandatis Imperatorijs obedirent; minas intentare; & nomina tormentorum eis enumerare. At illi nihil fraudulentis illis emolliti blanditijs neque minis deiectionis tale fere Iudici responsum dedere. Qui Christum, ô Index, & quæ apud ipsum vitam absconsa est, diligunt, ijs præsentia curæ nõ sunt: non honor, non gloria, nõ potentia: nec aliquid deniq; eorũ, quæ homini in hac vita grata vel ingrata accidere possũt. Nos enim blanditias tuas æquè vt minas contemnimus. Cessa igitur eiusmodi antiqui serpentis insidias nostris ingerere auribus, quas tota mente auersamur.

Dux cernēs eos tanta libertate & animi magnitudine præditos, omiſſis verborum lenocinijs periculum, per tormenta, facere cõstituit. Igitur Sergio in custodiam recepto, Bacchum fortiter à quatuor extensum, bouum neruis cædi crudeliter iussit. Et quidem sanctissimi martyris corpus flagellis foedè concisum fuit, frustis

*Mittantur in
custodiam
Sancti.*

*Antiochus
suis blandi-
tijs & minis
conatur eos
seducere.*

*Martyrum
memorabile
responsum.*

*Adhibet tor-
menta Dux.*

frustis carniū hinc indè per aërem dispersis, sanguinisque riuis in terram manantibus: sed mens in supplicijs inuicta, præclarum, omniū in conspectu, triumphum agere videbatur. Lictores fessi, humi accumbebāt; cum Martyr ad cælestia gaudia vocatus animā in manus Creatoris deposuit. Corpus fuit iussu Tyranni feris obiectum; quæ tantum abest, vt in illud sæu-
rent, vt etiam Christianos illud ad sepulchrum deferentes, tanquam satellitum munere fun-
gentes, comitarentur.

*S. Bacchus
in supplicijs
tradit ani-
mam.*

Sergius autem cum interim ingenti propter separationem affligeretur molestia, tum rur-
sus propter expectationem læticia exultabat: cum ecce diuinus Bacchus, cōsueti habitu mi-
litari, noctu ei apparens, omnem discutit tri-
stitionem animique ægritudinem: & firmiorem
fortioremque ad subeunda pro Christo suppli-
cia reddit. Die autem sequenti Dux fallaci rur-
sus beneuolentia instructus adfuit; modisque
omnibus athletam Christi ad deorum sacrifi-
cia inuitauit. Sed cum eum & blanditijs & mi-
nis superiorem longè conspiceret, in furorem
cōuersus, iussit Martyrē crepidis ferreis, clauis
vndiq; cōfixis indui: indutumq; è ciuitate Ro-
saphorū ad Tetrapyrgiam 70. stadia antè se cur-
rere. Fuit hoc crudele profecto & acerbū sup-
plicium; sed martyris constantia aded cunctis
inuicta apparebat, vt satis superque mirari nō
possent. Post quàm autem Tetrapyrgiam venis-
set, ilicò datus est in custodiam, omni solatio
destitutus humano, quò facilius se suppli-
cem, quemadmodum Dux sperabat, exhibe-
ret. Sed Martyr Christo suo supplex factus,
media

*Apparet S.
Bacchus Ser-
gio.*

*Crudele sup-
plicium in
Sergium.*

*Angelus ei
apparet &
sanat eius
vulnera.*

media nocte Angelica visitatione non modò recreatus confirmatusque, sed & integræ sanitati restitutus.

*Dux eius cu-
rationem as-
seribit ma-
gis.*

Manè verò Dux martyrem è custodia ad tribunal deferri imperavit. Neque enim fieri posse credebat, ut pedibus consisteret. Cùm verò alacritate incredibili eum venientem conspiceret, stupore propemodùm oppressus: Quid est, inquit, quod tantos illi animos addit? Magia profectò: quæ ei prius & apud Imperatorem tantam præbuit fiduciam, & hunc statim sopiit, acresque vulnerum obrudit dolores. Ex hinc igitur omni spe victoriæ de Sergio abiecta, sermonem cum martyre familiariter instituere, & ad priorem assentationem redire: si fortè eum sic allicere posset. Sed cùm Christi martyr certaminum audius ad coronam æternam aspiraret, non potuit non omnia sua responsa ad Christum eiusque regnum dirigere, vanaque Antiochi solatia deridere. Ille itaque adhuc magis desperans, sanctum denuò transmittit in carcerem: dans interim operam menfarum lautitijs & lætitijs.

*Rursus ei
blanditur
vi fallat.*

Cùm autem tempus instaret, quo ad Rosaphorum præsidium euocabatur, athletam rursus prioribus calceatum crepidis, à Tetrapyrgia ad Rosapha usque sequi iussit. Eo itinere, pari, ut prius, alacritate confecto, Dux Antiochus omnes suos conatus irritos cadere cernens, capitis eum sententia damnavit: quanti vir sanctus multis victorijs inclutus, post breuem pro se & suis persecutorib: fusam ad Dominum orationē, ingenti vtriusque sexus spectante multitudine, alacriter excepit. Ex ijs autem

*Damnatur
capitis.*

Truncatur.

autem nonnulli, qui ad spectaculum conuen-
rāt, viri religione & pietate ornatī, sacras eius
reliquias apud ipsum locum martyrij honori-
ficē ac magnificē condiderunt. *Sepeliuntur.*

Post longum verò temporis interuallū, qui-
dā pietate feruentiores à Surorū præsidio, ad
furripiendas martyris reliquias venerūt. Cum-
que tumulto appropinquantes iam iam se voti
compotes sperarent, repentē ingens flamma
furti index prorupit: qua ciues Rosaphorum
excitati, rati adesse hostē, ad arma concurrunt:
Surenosq; pios fures inopinato offendūt. Pro-
hibent itaq; ne communem thesaurum propri-
um faciant: Rosaphorumq; ciuitatem præsidio
martyris nudent. Surani autem ne frustra eo
contendisse viderentur, parū quoddam tem-
plum in loco sepulchri condiderunt: eoq; mu-
nere animum pietatis & religionis ergā mar-
tyrem plenissimum ostenderunt. Paulatim ve-
rò pietate in Saluatorem & Dominum Christū
Iesum augmentum capiente, antistites nume-
ro 15. Rosaphorum ciuitatem ingressi egregio
opere templum sanctis extruxerunt: eorumq;
reliquias in eo cū summo honore ac reueren-
tia deposuere. Cæterum quā præclaris dein-
dē coruscarint miraculis, testis est a Euagrius
Ecclesiasticæ Historiæ scriptor eximius: testis
item b Nicephorus Callistus, qui in signe de
puero Iudæo refert miraculum: testis postre-
mò c Iustinianus Imperator: qui cū Con-
stantinopoli, tū Ptolemaide egre-
gias s. Sergio Martyri erexit
basilicas.

*En Surenos
rum ferro-
rem pium.*

*Translatio
reliquiarum
ss. Marty-
rum in in-
si-
gne templū
illis erectū.*

*a Lib. 4. cap.
27. & lib. 6.
cap 20.
b Lib. 15.
ca. 23.
c Procop. lib.
1. & 5.*

VITA S. OSITHAE VIRGINIS ET

*Vide Tom.**8 Annal. C.**Baron.*

*Martyrii: Ex ea quam fortè Albericus Veerni
Regularis conscripsit. lib. 1. Catalog. Britannic.
Tempus martyrij patet infra.*

*7. Octob.**Patria &**parêtes eius.*

*Ositha à flu-
mine absor-
betur.*

*Vide mira-
bilem vim
precum san-
ctarum vir-
ginum.*

BEATA Ositha nobilissimis Anglorum
Orta natalibus, filia quippè Fricthuualdi
Regis, & VVilteburgæ filiae Regis Pendæ
Merciorum, præclaro meruit in Ecclesia Chri-
sti, martyrio coronari. Hæc cum puella, sanctæ
Moduennæ Abbatissæ bonis esset informan-
da moribus tradita: illaque eam Edithæ virgi-
ni sanctitatis merito claræ, sanctarumque vir-
ginum matri commendasset; Editha die quo-
dam pij cuiusdam codicis lectione mirificè re-
fecta, vt Moduennam salutaris lectionis par-
ticipem faceret, misit Ositham cum eodem co-
dice ad sanctam Abbatissam: vt eundem vitæ
spiritalis succum abundè ex eo hauriret. At ve-
rò Ositha ligneum quendam pontem transitu-
ra, parum cautè vestigia firmans, vi ventorum
impulsa, deorsum in flumen per præceps cor-
ruit, atque eius impetu raptâ, momento tem-
poris absorpta est.

Elapsis autem tribus diebus Angelus Domi-
ni Moduennæ in cella oranti apparès, monuit
eam, vt festina ad fluuium pergeret, remq; ap-
primè necessariam expediret. Moduenna vo-
ci angelicæ obediens, vt eò peruenit, inuenit
Editham, puellam Ositham anxie quærantem.
Qua non inuenta, Moduenna cum ea in vota
precesque incumbens, post largum lachryma-
rum imbrè, Ositham è fluuiio cum codice pro-
dientem recepit, eamque magna cum exulta-
tione

tionē amplexans Edithæ restituit, domumque remisit. Locus autem ille ab euetu nomen sortitus, ab incolis Nunpole appellatur: quanquā illa nigro solum pallio amicta, monialis tunc non fuerit.

Post decessum autem sanctæ Moduennæ beata Ositha virtute & moribus ornatissima, ad ædes paternas reuocata fuit. Ibi cum in studio virtutū quotidie proficeret mirifice, iamque nubilis à Sigero Orientalium Saxonū Rege, in coniugem expeteretur, illa reiectis semper parentum blanditijs, animo & actione virginitatis sibi puritatem vnicè cordi esse declarabat. Attamen quamuis renitens & inuita, nuptijs regali apparatu instructis, Regi illi tradita est. Sed affectum & desideria sua cælesti spōso sedulo commendans, preces vōtæque Deo offerebat instanter, vt ipsam à viri cōtactu im-
maculatam conseruaret. Interim diebus multis, laudabili quadā fallacia, multarumque occasionum opportuno prætextu, represso Regis desiderio, tandem in secretius cubiculum Rex voti eius plarè ignarus, iussit eam introduci, vt diu optatis eius frueretur amplexibus. Eccè aut nutu diuino adest nuncius, Regi iucundos adferens rumores, ceruū habitu & forma corporis spectabilē, præ foribus regię domūs discurrere. Ita Rex intactam deferens Reginā, adiunctis sibi venatoribus, ad persequendum ceruum perneciter aduolat. Ositha verò tanquā è naufragio erepta, gratijs, vt par erat, liberatori suo Christo actis, mittit celeriter Oriētalium Anglorū Episcopis Eccæ & Beduino viris religiosis literas, vt festino gressu veniētes

Inuita coniungitur Stigero Regi Ositha.

Diuinitus intacta seruatur.

*Induit habi-
tum mona-
sticum.*

ipsam religionis habitu exornent, veloque im-
posito monialem consecrent. Adsunt illi di-
cto citius; cunctaque ex imperio Reginae exe-
quuntur.

*Rex id per-
mittit &
monasteriū
ei condit.*

Paucis verò post diebus rediens à venatio-
ne Rex, ad visitandam Reginam alacriter pro-
perat; cernensque eam sancto indutam habitu,
& voto diuino obligatam, moerore quidem
afficiebatur: sed nolens amorem in odium
commutare: constructis ædificijs religioni ac-
commodatis, Chichensem ei villam possiden-
dam tradidit. Tum illa sacras sibi virgines ad-
iungens, vitæ austerioris propositum aggredi-
tur; morum disciplina, silentij rigore & censu-
ra continentiae singulas informat, & tum ver-
bo tum exemplo ad amorem cælestiū & mun-
di contemptum indefinenter accendit. Cum-
que in Dei famulatu aliquamdiu defudasset,
humani generis inimicus, & virtutum exter-
minator diabolus, beatæ eius cōuersationi in-
uidit, & quam de die in diem proficere conspe-
xit, à via sanctitatis auertere studuit. Itaque sa-
tellites suos ad sanctæ virginis euersionē mi-
sit, è Danorum finibus filios perditionis: Chri-
stianæ fidei & pietatis expertes, piraticis &
Christianorū cædibus assuetos; rapinis inhian-
tes, & cunctis sceleribus impijsque facinori-
bus plus satis insignes.

*Danorum
feritas.*

Anno igitur Domini sexcentesimo quinquage-
simo tertio, mense Octobri, gentilium cater-
ua è Danorum partibus nauibus aduecta, apud
Orientales Saxones ad villam Chichensem
appulit; atque in terram exposita rapinis & in-
cendijs in Christianos sæuire cœpit. Ille verò,
qui

qui inter scelestos illos primas obtinebat, conditione beatæ Osithæ & religione comperta, precibus & munerib. eam ad idololatriam provocare, minas etiâ verberum vulnerumq; intētare, nisi deorū, quos colebat, venerationi consentiret. At virgo sancta & blanditias contemnens, & minarū asperitatem nihil reformidās, supplicia impendentia parvipendit. Quamobrem princeps ille, neque eius constantiam, neque deorum suorum iniuriam ferre sustinens, capitali in eam lata sententia, caput submittere coēgit. Quod cū amputatum ei esset, corpus mox sese subrigens, apprehenso humi capite, recto tramite, & firmis vestigijs progrediens, ad Ecclesiam Apostolorū Petri & Pauli per tria ferè stadia illud detulit. Ad ostium aut Ecclesiæ obseratum subsistens, manibus cruentatis fores pulsat, relictisque ibidem sanguinis vestigijs, in terram corruit. Eo autem loco, ubi capitalem virgo sancta subiit sententiam, fons perspicuus erupit, varijs morborum generibus præbens sanitatem.

*S. Ositha de-
collatur &
fert caput
suum.*

*Miraculum
ad locū eius
Martyrij.*

Porro audito eius martyrio, parentes præcipuo eius desiderio æstuentes, ut vel truncati corporis pignore consolati doloris iacturā redimerent, corpus ad se adferri curarunt: idque in Ecclesia Ailesbirię, in plumbeo locello, honorificè collocarūt: ubi perpetratis multis miraculis, tandem sacræ reliquiæ, cælesti visione quendam ad hoc opus excitante, ad Ecclesiam Chichenensem translata sunt; quas Mauritius Londoniensis Episcopus in precioso scrinio recondidit: & Roffensis Episcopus, qui præsens aderat, à graui infirmitate curatus est.

*Claret mira-
culis post o-
bitum.*

CERTAMEN S. ET GLORIOSI MAR-

*Vide Tom. 2
Annal. C.
Baron. &
Notat ad
Martyrol.
Roman.*

*tyris Demetrii Thessalonicensis: Ex eo quod est
apud Metaphrasten. Coronatus est anno Chri-
sti 304. Marcelli Papæ 1. Const. & Galer. Imp.
1. vel circiter.*

8. Octob.

*Patria &
genus eius
illustre.*

DEMETRIUS ciuitate Thessalonica oriundus, parentum stemmate & genere clarus, primam originē ab antiquis Macedonibus traxisse fertur. Sed hic tantus natalium splendor, quanquā non contemnendus, tamen si ad illustria illius virtutum maximarum ornamenta conferre velimus, obscurus quodammodò earum respectu videri potest. Nam cum eo tempore seua & immanis Tyrannorum persecutio, Christianam pietatem vehementer oppugnaret, Demetrius, vnus inter omnes, nō fide tantum, religione & pietate ornatissimus, sed & miraculorū gloria illustris, præclarum sanè certamen sustinuit. Quod quatione confecerit, non erit abs re per cunctas illius ætates describere.

*Præclara illius
indoles
& ingenium.*

Cum puer adhuc liberalibus disciplinis adhibitus esset, corporis animęq; nobilitate omnibus superior, singulari quodam ingenij acumine præditus erat: tum ad disciplinas imbuendas, tum ad mores colligendos & benignitate quadam admiranda condiendos. Vultus verò elegantia internum animi candorem sole meridiano clariùs, exprimebat. Optimis igitur moribus & instituto vitæ honestissimo, pueritiam pubertatemque transmittens, antequam togam sumeret virilem, insigne aliquod mili-

*Dat operam
militiæ.*

militaris gloriæ decus annorum exercitatione
comparare sibi statuit : comparauitque, tan-
ta cum sui nominis prædicatione ac celebri-
tate, vt Imperator Maximianus ingenij eius
animique magnitudine permotus, Græciæ
Proconsulem eum crearet : & consularibus
insignibus suis ipse manibus indueret. Ille ve-
rò nequaquam, abiecto & pusillo animo, ca-
duca sibi proponens, sed excelso planè &
diuino æterna assiduè voluens paruam oblatæ
dignitatis habebat rationem: Quin potius to-
ta mente in suam & omniū salutem vehemen-
ter intentus, intrepidè cunctis Christum annū-
ciabat, nihilque ferè aliud præter Dei verbum
in ore habebat. Neque frustra sanè Christianæ
facundiæ præstantiam exercebat, sed multos
à densis errorum tenebris, ad dulce veritatis
lumen adducebat. Ardebat interim magis quo-
tidie magisque incredibili desiderio salutis a-
nimarum omnium; summumque damnum re-
putabat, si non omnes, ad quos verba, institue-
bat, ab infœlici dæmonum seruitute in Christi
libertatem vindicaret.

Cùm autem totus in eo esset, suauissima-
que doctrinæ suæ fluente multorum auribus
instillaret, quidam dæmonum satellites, qui
ex Christianorum sanguine Imperatoris gra-
tiam & fluxos mundi venabantur honores, e-
um die quodam palàm verba salutis facien-
tem comprehendunt, vincitumque ad Impe-
ratorem, spe præmij ingentis inescati, per-
trahere parant. Cùm primùm ergò institu-
tam aduersus eum audisset quæstionem Impe-
rator, variè fuit affectus. Stupebat; dolebat,

*Fit Græcia
Proconsul.*

*Christum
prædicat: &
multos ad eū
conuertit.*

*Zelus ani-
marum.*

*Comprehen-
ditur inten-
tus concionan-
tem.*

*Ducitur ad
Imperatorē.*

timebat: irascebatur. Stupebat, propter rei novitatem, quam audiebat. Dolebat, propter viri iacturam. Timebat, ne cum talis esset, populum ad suam traheret religionem. Irascebatur, quod honoris ei delati nullam duxisset rationem. Sed cum solo auditui ægrè fidem accommodare posset: (nam quod qui nō vult, difficile credere potest) voluit oculos rei auditæ testes adhibere. Iubet ergo virum ad se adduci.

*Eius animi
magnitudo.*

Is autem neque imperij magnitudinem expauescens, neque supplicia, quæ expectabatur formidans, neque Iudicis sævitiam contremiscens, liberè fidei suæ edidit professionem: ac idolorum vanitatem constanter irrisit. Deinde orationem ad Imperatorem conuertens: Honores tui, inquit, ó Rex, & bona, ijs sunt, qui tibi parent; quique nihil, præter huius mundi gloriam & opes, sitiunt. Quomodo enim illa eum allicere poterunt, qui invidiosam imperij tui coronam despicit atq; contemptui habet? Quod si mihi etiam mortem intuleris, tunc scias te mihi rem, vnam omnium optatissimam incundissimamque præstare, utpotè qui per eam ad Christum me transmittas, cuius aspectum vnicè desidero.

*Abducitur
in carcerem.*

His auditis Maximianus eum in carcerem abripi præcepit; sperans temporis longinquitatem animi mutationem inducturam. At simulac carcerem subiit martyr, scorpius, è latebris proserpens, pedem eius sublato puncturus stimulo properabat: quem sanctus martyr, edito Crucis signo, protinus interemit. Inde cum CHRISTO iucunda psallens voce, moræ quo

*Crucis signo
perimit Scorpium.*

re quodammodo impatiens, auidè ad certamen anhelaret, Angelus Domini ei consolator adfuit, pacem adferens; & animi robur sua presentia confirmans. Et quidem Demetrius hoc modo in ergastulo conclusus, Christi gratia & misericordia fretus certamen expectabat.

*Consolatur
ab Angelo.*

Maximianus autem gladiatorum spectaculis intētus, effusione humani sanguinis oculos animumque pascebat. Erat autem vir quidam barbarus patria Vandalus, ipsi Maximiano sanguine iunctus, corpore viribusque ad luctū validus: eaque de causa admodum ei gratus & existimatione virium facilè princeps. Nomen erat ei Lyæus. Is cum insolenter vires suas iactaret, ceterosque gladiatores gloriabundus ad certamen prouocaret, & multis humi stratis, multis etiā vita spoliatis, de omnibus palmam obtineret; quidam ætate admodum iuuenis, Nestor nomine, inclyto martyri Demetrio probè notus, æmulatione gloriæ Lyæi prouocatus, ad martyrem abiit, supplexque ab eo petiit, ut virtutem sibi à Deo impetraret, qua superbientem temerè Lyæum prosterneret. Demetrius haud ignarus quòd de Lyæo nō modò, sed & de hoste animarum omnium terribimò, victoria potiretur; ilicò frontem eius & pectus Crucis signo cōsignauit, suisque munus precibus intrepidè in certamen descendere iussit.

Lyæus Vandalus, gladiator validissimus.

Nestor inuenis, eius superbiam, deestatur.

Crucis signo in fronte & corde à S. Demetrio armatus, venit in stadium contrà Lyæum.

Statim igitur Nestor in stadium veniens, reiecta tunica Lyæum ad singulare certamen prouocauit. At Imperator primò adolescentis stupefactus audacia, deindè nihil aliud esse opi-

I S natus

natus, quàm ostentationem virtutis; ò inquit, adolescens, facilè colligo extremam pecuniæ inopiam te adhanc tantam adigere audaciam, ut si viceris, opes ingentes consequaris, sin victus succumbas, paupertatem simul cum vita effugias. Sed æquo animo esto, ego & ætatis tuæ & pulchritudinis misertus: inopiæ malum larga manu à te propulsabo. Nam cum Lyæo congregi, viro robustissimo, & omnibus victorijs inclito, est in apertam perniciem furibunda mente ruere. His auditis Nestor neque munerum oblatione emollitus, neque prædicatione virium Lyæi exterritus, Minimè, inquit ad Imperatorem pecuniarum causa in certamen prodeò; sed virtutis tantum & gloriæ. Hæc Nestoris dicta cum & Imperatorem & adstantes ad iram prouocarent, tum Lyæus verbis Imperatoris acrius ad certamē stimulat, impetu & audacia plenus, in circū descendit. At Nestor, precibus Demetrii confusus, oculos ad Christum sustulit, tacitusque illius numen deprecans, venientem aduersariū stricto acinace excepit: ac celeritate incredibili mortiferum vulnus ei infixit. Et ille quidem statim concidit exanimis: Imperator verò dolore propemodum enecatus; ira & tristitia plenus, celeriter ad regiam abiit.

Ibi cum grauius apud se versaret, tum nihil non molitus est, ut Nestoris virtutē obscuritate inuolueret, Lyæumque magicis interfectum artibus diuulgaret. Nec longa mora. Vocatum ad se Nestorē iubet profiteri, qua arte, quibusve fraudibus inuictō robore Lyæum strauisset. Cui Nestor nihil territus: Est, inquit, solus Deus

Deme-

*Nestor Lyæi
viri robustissimum
prosternit.*

Demetrii: Deus inquam Christianorum, cuius virtute in hoc certamine superior euasi. Hoc Nestoris responso vehementer irritatus Imperator, dictum factum, proprio ense eum transfigi iussit. Et sic quidē Nestor martyrico sanguine expiari & sanctificari meruit. Ceterū furor Imperatoris, propter Lyxi mortem, lōgius vagans, iubet quoque ipsum Demetrium in carcere constitutum lanceis confodi; & corpus inhumatum relinqui; quod non multo post faditur. tempore à Christianis noctu indē ablatum piē ac religiose sepultum fuit.

Hoc beato fine, Martyre coronato; quidā famulorum eius sacrum cruorē linteo excepit, annulumq; eius sanguine tinctum, magni thesauri loco, apud se habuit. Quę virtutis nequaquam expertia, stupenda patrabant miracula; morbos curabant; demones ex obsessis fugabāt corporibus; & totam denique ciuitatē miraculorū gloria replebant. Vndē cum neque Maximianum ea laterent, famulum ad se perductū (is Lupus vocabatur) antē ipsum Tribunal capite plecti iussit. Procedente autē tēpore, & signis ex loco, in quo latebat corpus Martyris, coruscantibus, & tū Macedoniam, tum Thessaliam peruadentibus, quidā Leontius & gloria clarus, & Christi amore ardens, qui tunc erat Præfectus Illyrici, graui morbo detentus, vltimoq; languore, sinē vlla spe curationis, oppressus, Thessaliā ad Martyris ædiculam profectus est: ubi fufis ritē precibus, sanitatem repentē consecutus est. Quam adeptus, in grati animi significationē, nouum insigni opere templum in Thessalonica ciuitate à fundamentis excitauit; culis claro.

Nestor cœditur pro Christo.

Demetrius lanceis confoditur.

Plurima facit miracula sanguis eius.

Lupus Demetrii famulus pro Christo occiditur.

Leontius Præfectus ad Martyris tumulum celeriter curatur.

Elegantissimum templum condit S. Demetrio miraculis claro.

uit; quod pulchritudine & magnitudine sua nulli alij ex ijs cedit, quæ mouent oculos ad admirationē & voluptatem. Porro multa miracula & curationes ad chlamidem martyris Syrmium à præfato præfecto translatam plurimi sunt consecuti.

VITA S. PELAGIAE, QVAE EX IN-

8. Octob.

Errant qui
hanc Pelagiā
conuersam
dicunt à
Nonno Epif-
copo Portuē
si, referuntq;
eam ad tem-

pora Nume-
riani vt la-
tius docet
Baron in
Martyr.
Rom.

Notat. &
Tom. 6. An-
nal.

Fuere Mæ-
nades, mu-
lieres, quæ
Bacchi sacra
celebrabant,
passis crini-
bus furentiū
more huc at-
que illuc
curstantes.

signi peccatrice, facta est perfecta pœnitentia exemplar: Ex ea quàm Iacobus, Diaconus Heliopoleos cōscripsit. Vixit Temporibus Theodosij Iunioris: qui peruenit vsque ad annum Domini 450. inclusiue.

SACRATISSIMVS Antiochenæ ciuitatis Episcopus Maximus, cum certā ob causam omnium vicinorum episcoporum haberet conuentum, & inter alios Nonnus antistes Edissenus sanctitate & doctrina admirandus (nam ad illud honoris fastigium ē Tabenēfiotarum monasterio solitarius propter solam spectatæ vitæ morumque integritatem euectus erat) rogatus est vt sermonem ad ipsos de rebus diuinis institueret. Conuenerant pariter ad fores beatissimi Iuliani martyris, vbi vir sanctus cum luculentis sanè verbis ingenti omnium admiratione exorsus esset, ecce subito, prima Mœnadum Antiochiæ, insignis meretrix asello insidens cum incredibili pompa & apparatu illac iter habuit. Erat autem vsque adeo compta & ornata, vt nihil in eius vestibus præter aurum, margaritas, & gemmas, ingenti splendore micantes, cerneretur. Ipsi etiam pedes eius auro & margaritis tecti fulgebant. Stipabant verò eam ingens puerorum & puellarum

rum turba, cultis magnique precij induta vestibus. Ex ijs alij antecedeabant, alij eam sequebantur; cuncti vestium & monilium fulgore coruscantes. Tanta autem erat eius formæ pulchritudo & elegantia, ut homines huic mundo dediti, nullo eius aspectu exatiari possent. Cūque limina templi præteriret, pigmentorum odorūque quibus delibuta erat, fragrantia & suauitas totum implebat aërem.

Pelagia scortum insigne.

Eam ut viderunt Episcopi impudenter & inuerecundè, nihil velato capite, & nudis scapulis, omnium oculis petulenter expositis, prætereuntem, taciti ingemiscebant: & facies suas tanquam à re execrabili & immani scelere auerteabant. At Nonnus fixo oculorum obtutu diu eam contemplabatur; ita ut abeuntem luminibus, quoad poterat, diligenter sequeretur. Deinde vultu ad Episcopos, ea re stupefactos, conuerso, An non, inquit, affecit vos huius scemina tantus decor, tantaque venustas?

Illis nihil respondentibus, deposuit faciem ingenua sua & sudarium, quod manibus tenebat; totumque sinum largo complēs lachrymarum imbre, & ab imo pectore longa ducens suspiria, rursus ait ad Episcopos: Nihilne delectati estis tanta eius pulchritudine? Illis tacentibus, Ego verò, inquit, mirificè delectatus sum. Eccè enim omnipotens Deus, ex hac scemina, coram admirabili & tremendo suo tribunali nostrum iudicaturus est ministerium. Quot enim horas hæc mulier suo in cubiculo expèdere putanda est, dum se comit, & ornat, tota mentis cogitatione & animi cura in id intenta, ut eximio suo decore & pulchritudine

Ex turpi scemina capit occasionem pietatis vir sanctus Nonnus.

tudine huius mundi amatoribus placeat, qui hodiè sunt, cras fortassis nusquam erunt. Et nos habentes patrem omnipotentem in cælis, Dominum immensæ maiestatis, sponsum immortalem, in quem desiderant Angeli prospicere, cuius pulchritudinem sol & luna mirantur, amplissima reponentem præmia ipsi fidem integram seruantibus; nihil studemus ornandis miseris animabus nostris, neque sordibus detergendis, culpisque quibus animæ turpissimè fœdantur, expiandis: sed patimur eas iacere supinas, ocio desidiaque marcescere.

*Plangit sese
comparatio
nemeretricis
illius.*

His dictis apprehensa manu Diaconi sui ad suum abiit cubiculum; ibidemque humi prostratus vim lachrymarum effundens, cœpit suam coram Deo detestari socordiā dicens: Ignosce Domine Iesu Christe, ignosce misero & indigno mihi peccatori. Ecce enim vnus diei ornatus, quem hæc fœmina adhibet componendo & excolendo corpori suo, vincit omnem ornatum animæ meæ. Quæ ergo fronte te respiciam Deus meus, aut quibus me sermonibus in conspectu tuo iustificare potero? Væ mihi misero, qui assisto ad sanctum altare tuum, nec exhibeo tibi pulchram, sicut tu expetis, animam meam; Illa promisit, omnem se daturam operam, ut placeat mortalibus; statque promissis suis; ego verò pollicitus sum, totis animæ corporisque viribus annixum iri, ut oculis diuinæ maiestatis tuæ placeam: atqui turpiter mentitus, fidem desidia & pigritia mea fefelli.

Hæc illo dicente, & raultum plorante, ac eiulante, dies illa magna celebritate transacta est.

A due-

Adueniēte autem Dominico die, post absolu-
tas nocturnas preces, obtulit se illi somnium;
quod haud mediocrē illi attulit perturbatio-
nem. Stanti namq; ad cornu altaris, visa est co-
lumba nigerrima multis sordibus cōspurcata,
cuius foetorem squaloremq; ferre nullo mo-
do poterat. At illa nihilominus, donec cathe-
cumini dimitteretur, suo loco permansit. Nam
simulatq; diaconus ad cathecumenos procla-
mauit, Procedite, vel Abscedite, nusquam illa
cōparuit. Porro à Missa fidei, & peracto sacri-
ficio, cū dimissa esset Ecclesia, prodeūte Epi-
scopo extra tēpli limina, rursus aduenit colū-
ba, multis cōtaminata sordibus. Tum verò Nō-
nus extēsa manu apprehensam, proiecit in la-
uacrum, aqua plenū: in qua, omnibus sordibus
integrē absterfis, instar niuis cādida exiuit, at-
que in sublime volans, prorsus ab eius se con-
spectu subduxit. Hoc somnum ut suo Diaco-
no per ordinem retulit, ad sacram ædem cum
cæteris episcopis abiit: ubi Antiochenus om-
nem populum adhortabatur. Cumque antisti-
tes confedisent in thronis suis, idem ciuitatis
Episcopus sacrosanctum illi Euangeliorum
porrexit codicem, cum mandato, ut verba ad
populum faceret.

Tum ille plenus Spiritus sancto tanta cū gra-
tia & auctoritate de peccatorum foeditate, ex-
tremo iudicio, & bonis sempiternis, cūctis De-
um diligentibus, repositis differuit, ut populus
mirē compunctus yberrimis lachrymarū riuu-
lis pauimentum rigaret. Accidit autem, diuina
id agēte misericordia, ut ad eam ecclesiam et-
iam, hæc, quam diximus, meretrix iā cathecu-
mena

*Visio S.
Noani.*

*Hæc est mis-
sa, vel missio
cathecume-
norum, qui à
mysterijs sa-
cro sanctis
arcebantur.*

*Magna effi-
cacia conce-
nis Noani &
piscopi.*

Pelagia respicit.

mena veniret; cum antè illum diem neque ecclesiae limina vnquam subiisset, neque minimè peccatorum suorum cogitationem instituisset. Itaque subito, diuino adèd est compuncta timore, vt copiosum ex oculis funderet lacrymarum imbrem, nihilque prius aut posterius haberet, quam vt salutare quamprimò vulneribus suis medicinam adhiberet. Protinus igitur iubet duos pueros, abeuntem sequi antistitem, sibi que renunciari vbinam hospitium habeat. Id verò simulac iam nosset, mox maxima consequendae salutis concepta spe, hunc in modum conscribit literas, easdemque ilico per pueros episcopo mittit:

Scribit ad Nonnum Episcopum.
1. Tim. 1.

Matth. 9.

Ioan. 4.

Rescribit S. Nonnum.

SANCTO DISCIPULO CHRISTI,
peccatrix & discipula diaboli.

Audiui de Deo tuo, quod caelos inclinans, descenderit in terras: non propter iustos, sed vt peccatores faceret saluos; vsque adèd se humilians, vt publicanis familiariter se adiunxerit, & is, in quem Cherubim nò audent respicere, cum peccatoribus versatus sit. Et tu mi Domine, qui multa præditus es sanctitate, tamen corporeis oculis non vidisti Christum, qui illi meritrici Samaritanæ se apud puteum exhibuit humanissimum: attamen verus illius cultor es, quemadmodum à Christianis accepi. Quòd si ita est, & illius Christi verus discipulus es, non me despicias, per te illius conspectum desiderantem, eiusque sanctissimam faciem inueniri cupientem. Ad hæc sanctissimus Nonnus ita rescripsit: Quaecunque tandem sis, manifesta es Deo, nec latet eum consilium & volun-

humilitatem meam, qui ſum homo peccator ſeruus omnipotentis Dei. Quòd ſi reuerà tenet te deſiderium pertingēdi ad huius Dei virtutem & fidem, meque videre viſ, ſunt mecum alij epiſcopi, quibus præſentibus nō negabitur tibi copia me videndi: ſed ſola proſectō nō admitteris ad conſpectum meum.

Hæc cū illa legiſſet, magna perſuſa animi exultatione, curſu cōtendit ad Baſilicā B. martyris Iuliani: ibidemque pronovultu epiſcopis ſe proſternēs; apprahēſis beati Nonni pedibus ait ad eum: Ecce ego pelagus flagitiorū & quædā iniquitatis abyſſus, rogo te, mi Domine, imitare magiſtrū tuum Dominum Ieſum Chriſtū & impertire mihi humanitatē, meq. Chriſtiāna effice. Cumq; vix ei perſuaſiſſet antiſtes, vt humi ſurgeret, ſic illi locutus eſt: Sacri Epiſcoporū Canones vetant ſacro fonte luſtrari meretricē, niſi fideiuſſores adhibeat, qui fidē dēt, eam nō redituram ad anteaſtæ vitæ turpitudinem. Hac epiſcopi ſentētia audita, rurfus humi ad pedes eius ſe abiicit, eoſque rigans lachrymarum imbre, capillis ſuis demum detergit, dicitque illi: Tu itaque iuſto Iudici Deo pro anima mea rationē reddes, & tibi omnia ſcēlora & flagitia mea imputabo, ſi diſtuleris mihi impurę & turpiſſimę ſalutaris lauacri impertiri beneficium.

Tū verò Epiſcopi omnes & Clerici, qui cōtinerant, videntes illam inſignem meretricē, flagitijs omnibus coopertā, magno Dei deſiderio eiufmodi ſermones promentē, tantoq; obtinēdæ ſalutis ardore flagrante, cōmuni ſententia baptiſmatis gratiam ei conferenda eſſe

K

decre-

decreuerunt: missoque huius rei ad Episc. Antioch. nuncio, postulârunt, vt vnam ei ex Diaconissis salutis adiutricem assignaret. Misit is confestim ad eam dominam Romanam, quæ in Diaconissis primas obtinebat. Ea veniens, offendit Pelagiâ ad pedes Sancti Nonni adhuc iacentem: vixque ei persuadere potuit, vt à terra surgeret. Hortabatur autem eam Episcopus Nonnus vt cuncta peccata, oris confessione integrè expiaret. At illa lachrymis tota infusa, respondit: Si velim conscientiam meam nulla prorsus sui parte sanam, euoluere, opus nullo fine absoluendum aggredior. Certa enim sum, peccata mea suo pondere vincere maris arenam. Sed tamen immensæ Christi gratiæ & bonitati confisa, spero eum pondus iniquitatum mearum remissurum: meque pro sua clementia respecturum.

Tû Antistes ad illam: quo, inquit, vocaris nomine? Respondit illa: Est quidē mihi à parentibus Pelagiæ nomen impositum: at ciues Antiocheni Margaritam me vocant, propter copiam margaritarum, & moles ornamentorum, quibus me mea scelera instruxerunt. Tunc Episcopus antè omnia, profligato, per diuina immunditiam ex ea spiritu lustralibus eam tinxit aquis, fecitque participem diuinorum mysteriorum: & fit demùm salutari Crucis signo munitam, Diaconissæ tradidit, vt eius precibus consilioque adiuta, sæuientis inimici impetum constantius reprimeret.

His ita peractis, humanæ salutis inimicus dolens eam animam è faucibus suis ereptam horrendos coepit edere eiulatus; Nonni virtutem

ab immodico ornatu, Margaritæ nomen accipit Pelagia.

Baptizatur.

Communicat. Accipit spirituale mare.

c. An-
Dia-
ific is
qua
niens,
adhuc
à ter-
copu-
ffione
infu-
neam,
opu-
enim
manu
tia oc-
uitati
emen-
is no-
renti-
antio-
opiam
uibus
copu-
unde
fecie
re: & fi-
diaco-
ne ad
antiu-
icus
otam
i vir-
utem

tutē sapiūs inculsans, quod is spes omnes ei ab-
stulisset: neophytamque Pelagiam infidelitatis
arguens. Indē post biduum noctu dormientem
cum Romana excitans Pelagiam, blanditijs eā
delinire cōepit: maiora multò, quàm antē ac-
ceperat, promittens, si Christū deferere veller.
Sed illa, à Nonno Crucem sibi imprimere edo-
cta, salutari signo hostem vti prius in fugā con-
uertit.

*Satan multa
conatur ad e
renuocare Pe-
lagiam, sed
frustratur.*

Tertio deindē die à percepto baptismo, Pe-
lagia cunctas suas opes & facultates Antistitis
voluntati permisit qui eas in pauperes, orpha-
nos, & viduas erogari curauit: peccatricis opes,
religiosē in iustitię thesauros cōuertens. Pela-
gia inter eā toto desiderio ad vera pœnitentię &
cœlestis vitę studia anhelans, octauo die, quo
albam debuit deponere vestē, nocte, cūctis in-
scijs, cilicina se induit, relictaque Antiochia,
Hierosolymā abiit: ibidemq; in monte Oliueti
angusto pœnitentię cōstructo domicilio, cer-
tamen cum antiquo serpente resumpsit.

*Pelagie fa-
cultates om-
nes paup-
ribus distri-
buitur.*

*Clam fugit
Hierosoly-
mam.*

Nō diu post Antiochenus Episcopus, soluta
cōgregatione, singulos ad sedes suas remisit an-
tistites. Elapso autē indē quadriennij plus mi-
nus spatio, Iacobus antistitis Nonni diaconus,
magno, loca sacra Hierosolymis visendi desi-
derio inflāmat, obrenta ab Episcopo Nonno
venia, eò profectus est: inuenitq; Pelagiā viri-
li indutam habitu, in cellula vndiq; conclusa
acerbos pœnitentię labores sustinētem. Parua
tantū in pariete ad colloquiū erat fenestra; qua
parefacta, Iacob⁹ à Pelagia cognitus eā minimē
cognouit. Erat enim facies ei⁹, quę antea incre-
dibili pulchritudine nitebat, dira maci-

*Nimio ieiunio
confecta
non agnosci-
tur.*

K 2

fecta

fecta & lachrymis exesa; ita ut oculi intrare conditi concava quendam fossam exhiberent. Porro ut data acceptaque salutatione, cognovit eum ab Episcopo Nonno missum esse, nihil dixit aliud quam ut se viri sancti orationibus commendaret: moxque occlusa fenestella preces Horæ Tertiæ psallere coepit.

*En preces
horæ Tertiæ.*

*S. Pelagia
possim virtu-
tibus cele-
stibus.*

*S. Pelagia o-
bitus.*

*In veste vi-
rili cinctus in-
cognita egit
penitentiam.*

*En antiquū
Christianorū
sepeliendi
modum.*

Quocirca Diaconus inde recedens cætera monasteria Hierosolymis perlustravit, fratresque inuisit. Cūq; multa eaq; admiranda de fratribus Pelagij audiret virtutibus, statuit rursus ad eam reuerti, ut de fontibus salutaris eius doctrinæ vberimè hauriret. Reuersus autem cum fores pulsasset, nullumque eius responsum acciperet, secundo item & tertio die perseueravit pulsans. Sed cum nullam omnino vocem persentisceret, audacius per fenestram introspexit; viditque eam exanimem iacentem. Tum ille concito gradu Hierosolymam contendens, patres omnes fratresque ad exequias conuocauit. Qui cum, patefacto cellulae ostio, corpusculum aromatibus condire vellent, derepente eam foeminam esse conspiciunt. Vnde admiratione pariter & gaudio repleti debitas Domino laudes concinunt, diemque illum magna festiuitate transigunt. Percrebescente interim longè lateque tam admirabili rumore, venerunt ex omnibus virginum monasterijs, rā quæ in Hiericho, quàm quæ ad Iordanem erant, cū cereis, lampadibus, & hymnis: sacrasque Pelagiæ reliquias honorificè non minus quā splendide condiderunt.

MARTIRIVM SANCTI DIONYSII

Vide C. Ba-

Areopagita; qui à S. Paulo Apostolo Athenien-
ſum Archiepiſcopus ordinatus eſt: Apoſtolica
verò auctoritate B. Clementis Papæ, totius Gal-
liæ conſtitutus Apoſtolus: Ex commentario Hil-
duini Abbatis: quod iuſſu Ludouici Pij Auguſti,
ex veteribus Græcorum monumentis cõtexuit.
Paſſus eſt autem ſanctiſſimus martyr & doctor
Eccleſiæ diuinus, poſtremò tempore Traiani
vel ſub Hadriano Imp. circa annum Domi-
ni 120. anno atatis ſuæ plus minus decimo ſu-
prà 100.

ron. Annal.
Tom. 1. &
2. & Not. ad
Martyr.
Roman.

vbi præter a-
lias, eorum
refutat opi-
niones, quæ
primum Pa-
riſiorũ Epiſ-
copum alium
ab hoc Dio-
nyſio aſſerũt:

quique eum
ſub Domitia
no poſſum
exiſtimant.

In quo &
Hilduinus
lapſus eſt.

9. Octob.
Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

Latæ Athe-
næarum.

ATHENÆ ciuitas, qua nihil habuit
Græcia ſitu terrarum clarius, artium
maximarum inuentrix; eloquentiæ nu-
trix; philoſophorum & ſapientium generix;
in qua Apollo, Hypocrates, & Ariſtoteles,
cæteriſque inuentores & totius peritiæ propa-
gatores exorti ſunt: temporibus Cecropis, qui
eam condidiſſe fertur, & Menandri, Regum-
que ſuccedentium, ſimulacrorum cultui ad
infantiam uſque dedita erat. In ea, tempore il-
lo, quo Paulus Apoſtolus face Euangelicæ lu-
cis ad eam illuſtrandam acceſſerat vir quidam
nobilis degebat; qui Symmyſtes, id eſt conſe-
crætalis Apollo Kronoſpagita (quoniam in ea-
dã vrbe cæteros præcellebat) nominabatur; no-
biliffimi cuiuſdã Apollinis Athenienſiũ prin-
cipis proſapia genit⁹: cuius pater Nicolaus, vir
magni ingenij, literarũ ſtudio pollens, ciuis &
Argolicę artis Magiſter fuit. Huius igitur filius
Apollo, dũ inter philoſophorũ ſcholas clarus

Apollo Chro-
noſpagita.

K 3 habe-

haberetur, & autheticas bibliothecas studiosè reuolueret, deditusq; philosophiæ, vanis superstitionibus, ritu paganorum, cōfiscaretur; audiuit Apostolum noua & inaudita antea dogmata prædicantem; & idolorum cultum ceteraque gentilium superstitiones vi veritatis refutantem: cuius quidem doctrinæ cum obuiam ire non posset, relicto detestabili inanum deorum cultu, Apostolo manus dedit; eiusque proculutus pedibus, Christianis se sacris initiandum obtulit.

Apollo credit in Christum Paulo docente.

His ita gestis, cum vocis nouitate Athenienses permoti, quadam die Paulum ad Areopagum duxissent, ut ibi examen suæ doctrinæ subiret, adorsus est Dionysius: qui ab opinione præstantis doctrinæ, Theosophi, & à regione urbis, quæ sedulo iudicis officio fungebatur, Areopagita, genuino quasi vocabulo dicebatur: altissimo sanguine primi & magni Dionysij nõ illius Semelæ vel Deucalionis, sed eius, qui vitis inuentor apud Athenas insignis est habitus, longissima & clara propagine genitus. Hic namq; annos quinque & viginti agens, omni penè genere doctrinæ instructus, ardenti studio excitus, vna cū Apolophanio Iymmathite suo, astrologicæ disciplinæ ergo, Aegypti Heliopolim transmigravit. Vbi cū tota mēte astrologiæ studio sedulo incuberet, die illo, quo Christus Dominus pro humani generis salute ignominiosam Crucis mortem volūtariè subiit, animaduertens Solem lucis suæ radios in terræ noctis mutasse horrore, atq; orbis climata tenebrarum obtexisse caligine, signo antea inuiso & inaudito attonitus exclamauit: Aut Deus naturæ pati-

Dionysius dicitur Theosophus item Areopagita. Genus S. Dionysij clarissimum.

Dionysius proficiscitur in Aegyptum studiorum causa.

Tenebrae Christo patiente.

tur,

etur, aut mūdi machina dissoluetur. Vndē exple-
tis, pro quibus venerat, foeliciter redijt; arciq;
totius Urbis, & Curiaē Areopagi præfectus,
omnium negotiorum ciuiliū vt nobilior
nobilissimis moderamina disponebat, pri-
musq; inter primos syllogistica doctrinarū
acumina, toga infulatus philosophica ciuib;
ac vndique ad id studium confluentibus pro-
fundeabat.

Hunc igitur tāq; eruditionis opinione cele-
brē, Paulus interrogare cœpit, quid coleret, &
quibus numinibus in tā spatioſo & venerabili
loco inferuaret. Cui respōdit Dionysius; Deos,
quos coluerūt patres nostri, quorum virtute &
solertia, mater terra cōtinetur, hos colimus &
adoramus: Aras, quas vides, Martis & Herculis,
Mercurij & Priapi. Dū verō Apostolus singu-
la altaria, & falsōrum deorum simulacra, per-
lustrasset, inter cæteras aras, vnā reperit, cui
titulus erat, Ignoto Deo: Et conuersus ad eum
Paulus, interrogauit illum, quisnam esset ille
Deus incognitus. Ad quem Dionysius: Adhuc,
inquit, non est is in deorum numerum relatus;
sed incognitus nobis & vêturo seculo futurus.
Tūc Apostolus diuino spiritu impulsus, illum,
inquit, Deū, quem incognitum appellatis, ego
prædico vobis: verū Deum & hominem natum
ex Maria Virgine, passum sub Pontio Pilato,
pro salute humana mortuum: vt nos à mortis
sempiternæ imperio eriperet.

Hæc & alia plura Paul⁹ cū admirabili quadā
circumspectiōe diuino afflatus spiritu prædi-
casset, templaq; singula perlustrās Christum
commendaret: Dionysius radium quendam

*Pauli cum
Dionysio
disputatio.*

*Ara Dei ig-
noti Athe-
nis.*

*Paulus cecū
illuminat.*

*Damari vx
or S. Diony-
sij
Dionysius cū
fuit baptiza-
tur.
Ordinatur
Episcopus A-
theniensis.
Unde de se in
Episcopatu
gesserit.*

*Quam subli-
mē eius doctri-
nae scripta.*

Lucis in cordis sui penetrabili excepit: eidemque Paulo libenter cedens, vberiores salutaris doctrinae fontes sicire coepit. Postero autem die, cum Paulus iter ageret, & quidam à natiuitate cæcus lachrymabili voce eum compellaret, Apostolus infra pietate permotus, Crucis signo in Christi nomine eius oculis impresso, repente illi lumen contulit: mandauitque, ut festinus ad Dionysium abiret, eumque ad se, ab omnibus peccatorum nexibus per salutare lacuum soluendum, venire iuberet. Abijt ille; fecitque ut à Paulo iussus erat. At verò Dionysius ut vidit cæcum clara habentem lumina, miraculi magnitudine penè stupefactus, abnegatis paganorum erroribus, ilicò cum Damari vxore sua, omniq̃ue familia, ad Paulum contendit; sacriq̃ue baptismatis vnda respersus, totum sese in disciplinam Apostoli contradidit: à quo cælestis doctrinae mysterijs præclare per triennium imbutus, ab eodem Atheniensem est ordinatus Antistes: quo munere sanctissimè fungens eandem ciuitatē, maximamque patriæ partem ad fidem veritatis conuertit.

In eo verò constitutus ministerio, multatam voluminibus, quam differetibus ad diuersos epistolis, ut fluuijs mystici eloquij, edidit; & velut oraculū sancti spiritus præcipuo opere, & ore, ac philosophico magisterio ad subuertendos errores prælagiuit. In cōmendando verò cælestis patriæ beatitudinem & æternæ vitæ immortalitatem, tantus cum docendo tum scribendo extitit, ut cuncta, magnifica sua excellentia senius nostri exiguitatem lōgè excedant.

cedant. Et quidem de eius præclarissimis operibus, quod nonnulli ambigant: certum sanè est, ea ut reuera eius, cognita & accepta ab antiquioribus: Dionysio quippè Alexandrino, Arthanasio: Ioan Chrysostomo, Cyrillo, Alexandri-
S. Dionysij opera antiquioribus cognita.
 no, Gregorio Magno, Martino Papa & martyre, Agathone, Adriano, & denique Nicolao primo: præter innumeros recentiores. Quod verò Eusebius ut Arianus de illis recitauerit, id dolo malo ab eo factum possumus suspicari: cum ea hæresi illi aduersentur.

Cæterum cum Paulus Romæ Euangelij sata spargeret, Dionysius (qui à patria Ionicus, Christiano autem agnomine, propter maximam sanctitatem vocabatur Macarius, id est, beatus) nè post discessum magistri, lupi rapaces Dominicas oves inuaderent, quod institutor eius plantauerat, abundanti sollicitudine rigare contendit. Undè vicinas & longè positas pertransiens ciuitates prædicando, & ad fidem populos conuertendo, fidelesque in verbo confirmando, atque oppressos varijs languoribus sanando, usque Troadem, Euangelij gratia, secedere non dubitauit. Vbi aliquanto tempore, non sine magno animarum fructu exacto, cum Petrum & Paulum Romæ tentos, & Petrum quidem ergastulo, Paulum vinculis secundo, peruulgata fama affici compersisset, Athenas rediens, subrogato sibi Episcopo plebem tradidit, & per contiguas parochias diuini verbi spargens semina, Romam contendit: magno videlicet Apostolorum amore, & martyrij desiderio incensus, ut simul cum eis, si ita CHRISTVS voluisset, occumberet.

K 5

Sed

Sed impijssimus Nero, antequā beatus Dionysius Romā perueniret, sanctos Dei Apostolos, alterū per Crucis trophæū, alterum aut gladio animaduersum, fælici cruore perfuos, & martyrij gloria dignos, ad superos transmisit.

*Venit Romā
S. Dionysius
ad S. Clementem
Papam.*

Porro Dionysius ut Romam peruenit fuit à Clemente, qui tunc sanctæ & summæ Sedis Apostolicæ gubernacula tractabat, peramanter & digno cum honore exceptus: & pro sanctitatis ac eruditionis suæ reuerētia, maximæ venerationis loco habitus. Fuit hoc iter Romam versus, diuino proculdubio nutu, à Dionysio susceptum, ut is Orientales tenebras, doctrinæ suæ radijs illustraret, & murum validissimum infidelitatis, qui totius Galliæ & Germaniæ terminos occupauerat, prædicationis suæ ariete destrueret: atque peritissimæ eloquētiæ spiculo gentilitatem perfoderet.

*Mittitur in
Gallias S.
Dionysius.*

Itaque Clemens mirè sibi totiꝫ Ecclesiæ de aduentu Dionysij congratulans, eum cum auctoritate Apostolica in Gallias destinauit; ut ibidē, sicut antè Athenis, optimi & strenui Euangelistæ opus faceret, suumꝫ ministeriū cum certa spe æternæ retributiōis impleret. Socios quoꝫ illi plures & diuini verbi cooperarios, vitæ innocentia & doctrinæ præstantia probatissimos adhibuit. Igitur Pōtificis Maximi benedictione munitus, socijsꝫ laborū præclare instructus, iter ingressus est, appulitꝫ primò portum Arelatensem: è qua ciuitate quibusdā in partes necessarias distributis, ipse, quā apud Gallias gentilitatis errorem præcipuè feruere cognouit, illuc intrepidus, & calore fidei incensus accessit: ac Lutetiam Parisiorum, Domino du-

no ducente, pervenit. Quam simulacrum ingressus est, doctrina admirandis, miraculisq; & virtutum signis coruscans magnam populi multitudinem ab errorum tenebris ad lucem veritatis traduxit: & incredulæ gentis feritatem cōstantia fidei expugnauit.

*Venit Lute-
tiam Parisio-
rum, & mul-
tos ibidē con-
uertit: mira-
culis clarus.*

Hiscē pietatis ac fidei fundamentis foelicer iactis, nouam mox Ecclesiam, in agro quodam à Lisbio viro nobilissimo, & recens ad Christū conuerso, iusto precio comparato, à fundamentis excitauit; ac officia deuotē Deo seruientium clericorum ex more cōstituit: cultumque diuinum, quibuscunque potuit modis, nouus adhuc aduena amplificauit. Interim cū & doctrinæ excellentia, & signorum prodigijs ingentem quotidie multitudinem è dēmonum castris eriperet; sapissimè idolorum pontifices excitata in populis seditione, eum ab ipsis interim expetebāt. Sed cum armis & bellico apparatu instructi appropinquarent, tanta in eo lux cælestis gratiæ repentē radiabat, vt omni ferocitate cum armis deposita, se illi prosternerēt, nimioque pauore soluti, à præsētia eius aufugerent: Miroque modo inermi viro non valebat plebs armata resistere: sed subdebat se illi potius certatim, & idola, quæ magnifico sumptu & studio fabricata fuerāt, subuertebat: inuentoque salutis portu, & naufragio idolorum vehementer gaudebat.

*Lux mira in
Dionysio e-
ius hostes
frangit.*

Tunc hostis antiquus cernens sibi totam penē messem studio Dionysij subripi, cunctas artificij sui machinas, ad impugnanda, quæ fuerāt constructa conuertit. Nam cū propter fidelium multitudinē, quod proposuerat, perficere

non

*passum esse
sub Domi-
tiano vult*

Hilduinus non valeret, per quosdam suæ partis auctores,
et alij non- Domitiano, qui post Neronem perditionis fi-
nulli, sed ho- lium, secundam in Christianos exercuit perse-
rum opinio- cutionem, suggessit, vt ocyus deorum suorum
nem, refutat venerationi consuleret: quæ iam etiam ab ipsa
Baron. An hominum memoria per Dionysium eiusque se-
nal Tom. 2. quaces abolebatur. Quæ audiens immanissima
Traian. Imp. crudelitatis bellua Domitianus, in tantam in-
anno 10 cu- dignationis exarsit rabiem, vt vbicunque per
ius postre- se vel per suos satellites Christianum quem-
mo tempore piam reperisset, aut cogeret dijs sacrificare in-
vel sub Ha- cestis, aut diuersis poenis addictum, gladio tra-
driano pas- deret puniendum. Sed & per totum sibi subdi-
sum prebat. tum orbem, in cunctis ciuitatibus, oppidis, mu-
Dica Chri- nicipijs quoque & vicis, publicum pendente
stianorum dictum, vt administrationis infulis seruietes,
persecutio. omnes Christi nominis amatores exponere di-
 uersitati supplicij maturaret, nè superesse pos-
 set, qui valeret acquirere, quod peribat.

Persecutionis ergo publicata sententia, ini-
 quorum turba, in omnem mundi partem bac-
 chando progreditur: & Præfectus Fescenninus
 Sifinnius, cum ingenti strepitu, ad partes Oc-
 cidentalium regionū, ad sanctum senē, doctri-
 na & virtutū insignib. nominatissimum, com-
 prehendendum dirigitur. Nec mora: Furore &
 amentia præcepit Sifinnius, vt primū Gallia-
 rum ingressus terminos, celebre sanctissimi vi-
 ri nomen audiuit, Parisios adiit: vbi beatum
 Dionysium contra incredulos dimicantem, &
 prædicatione continua populi multitudinem
 ad fidem exhortantem, inuenit. Erant illi com-
 ites indiuidui Rusticus Archipresbyter, &
 Eleutherius Archidiaconus, egregij diuini ob-
 sequij

Sifinnius
Præfectus
venit Pari-
sios.

S. Dionysius
capitur cum
socijs suis
Rustico &
Eleutherio.

sequij comministri: quos vno eodemque impetu dæmonis satellites inuaserunt, lorisque durissimis collo & manibus eorum iniectis, ad Sifinnium pertraxerunt. Is odio & ira in Christianum nomen æstuans, Tunc es, inquit, infandissimus ille senex, qui etiam deorum nostrorum culturam euacuas, & inuictissimi principis statuta contemnis? Cumque vir sanctus, socijque vno pariter ore responsum Christiana virtute dignum darent; Præfectus maiori furore inflammatus, Tantum edicite, inquit, si magni principis Domitiani iussis obedire, & immortalium deorum iura venerari disponitis. Sin autem, non verborum, sed verberum conficiatione vobiscum viriliter decertabo.

Cum hæc agerentur, quædam inclytæ familiæ matrona nobilis, multo stipata comitatu, nomine Larcia, superuenit, compellans Præfectum, à Dionysio Ionico, agnomine Macario, virum suum Lisbium magicis artibus, mente captum, & eius transgressionibus sociatum. Qui statim adductus, iussu Præfecti capitis subiit sententiam: glorioso fine ad regna cælestia præmissus. Sancti verò martyres tortoribus traditi, & vestibus expoliati, primùm diris flagellis toto corpore cæsi sunt: inde immenso catenarum pondere onerati, in fœdum & tenebricosum ergastulum retrusi, ac postremò ad quæstiones in catastis extenti & dirissimè flagellati.

Hoc primi certaminis impetu egregia animorum virtute & constantia superato, sanctissimus antistes in oculis suorum (quò tormentorum ipsius terrore à fidei constantia resilirent) in le-

*Sifinnius
coram S. fin-
nio.*

*Larcia mari-
tum suum
Lisbium ac-
cusat apud
Præfectum.*

*Lisbium pro-
prietate tra-
ciatur.
S. Dionysius
cum Rustico
& Eleuthe-
rio dire cru-
ciantur.*

*Assatur Dio-
nysius.*

*Obijcitur fe-
rus.*

*Taſatur in
clibanum.*

*In crucem
ſuſpēditur.*

*In carcerem
cum multis
alijs tradi-
tur.*

*Miſſam in
carcere cele-
brat.*

*E carcere ad
ſupplicia ra-
piuntur.*

in lecto ferreo, ſuppoſitis flammis nudo pland corpore extenſus eſt. Illo autem pſallente, & ignis ſæuitiam vi orationis à ſuo corpore propulſante, tyrannus ambuſtum beſtijs ferociſſimis, in rabiem multo ieiunio excitatis, obijci mandauit. Quas impetu validiſſimo accurren-tes vir diuinus ſigno Crucis ita repreſſit, vt Preſecto non minorem indignationem, quàm admirationem commoueret. Præparantur ergo ingentia clibani incendia; in quæ vir Domini vexillo Crucis armatus proijcitur. Cumq; extincto ad orationem eius fornacis incendio, ſplendidior auro eductus eſſet, in crucem ſublatus appenditur. Ibi cum ſine intermiſſione ſpectantibus, Chriſtum Ieſum, tanquàm de cæleſti cathedra prædicaret: diutiùs corruſ tandem deponitur, & in carcerem Glaucini, cum Ruſtico & Eleutherio, aliaque fidelium multitudine, recluditur. Vbi cum poſt multas ad populum exhortationes qui eum ſequendo carcerem irruerat, Dominica Miſſarum ſolen- nia celebraret, panemq; cæleſtē populo communicandum frangeret; ecce lux ſubito tantæ claritatis in carcere reſplēdit, qualem nemo eorum antea vnquàm viderat: quæ eum cæleſti quadam cōſolatione ad futurum certamen egregiè animauit.

Interea ſacra Synaxi ritè peracta adſunt car- nifices, qui ſanctiſſimos martyres de ſqualore ad vltima ſupplicia proraxere. Fuit tunc præ cæteris in Dionyſium atrociùs ſæuitum: qui in ſe glorioſa voce confeſſionis penam prouoca- bat, ambiebatque ſupplicia, vt tormento creſcente, creſceret ſimul & corona. Quapropter
ite-

iterū toto corpore nudati, virgis in conspectu
 omnium atrociter sunt cæsi: ac tandem ad locū
 vltimi certaminis, è regione idoli Mercurij, *sancti mar-*
 producti. Ibi genua ad decollationem flectere *tyres.*
 iussi, diuinus antè omnia Dionysius, manibus
 oculisque cum incredibili pietate ad cælum
 sublatis, prolixè diuinæ bonitati gratias egit:
 precesq; sanè ardètes pro salute Ecclesiæ fudit:
 & sic demū cū Rustico & Eleutherio positis
 pariter genibus, & protēsis ceruicibus, vno eo-
 demq; momēto, hebetatis, secūdum præceptū
 principis, securibus, capite plexi sunt. Taliq; *Obtusis secu-*
 meruere ad Dominū professione migrare, vt *ribus marty-*
 amputatis capitib. adhuc putaretur lingua pal- *res decollan-*
 pitans Iesum Christum Dñm confiteri. Fuit autē *tur.*
 eadē die cum illo, & in circuitu ciuitatis, alia *Innumeri fi-*
 multitudo fidelū, quę per eum crediderat, pro *deles cum*
 Christi nomine cæla: diuersiq; & antea inau- *Dionysio*
 ditis affecta supplicijs: adeo vt qui corpora hu- *perimūtur.*
 mo mandarent, vix vlli superessent.

Cæterū ad declaranda sancti martyris &
 Galliarum primi sacerdotis merita gloriosa,
 maximus cunctos assistentes inuasit horror, &
 lux ineffabilis cælitūs resplenduit: & beatissi-
 mi Dionysij se cadauer erexit, sancta q; manu
 truncatū à corpore caput, Angelico ductu gres- *Truncum*
 sum regente, & luce cælesti circumfulgente, *corpus Dio-*
 pendulis cœpit brachijs vectitare. Facta q; est *nyij erit*
 comes multitudo cælestis exercitus, exanimi *se, & absor-*
 corpori caput propriū per duo ferè millia de- *bat caput*
 portanti, vsq; ad locū in quo nunc Dei disposit- *sum.*
 tione, & sua electiōe requiescit humatū. Cum-
 q; hinc indè, alternantibus quasi choris, An-
 gelici resonarent hymni, populi innumeri,
 canore

*Larcia nobi-
lissima ma-
trona credit.*

canore inestimabilis suauitatis permoti, in
Dominum crediderunt. Non credentes autem,
nimio terrore perculsi, qui in suas partes
fingerunt. Larcia verò viso tam stupendo mira-
culo in medias infidelium profiluit turbas; se-
quē libera voce Christianam professā, mox
sanguinis sui fonte: ab idolorum immunditia
expiari meruit: cuius filius Visbius, quē ex ma-
rito suo Lisbio susceperat, Romam ductus per
tres Cæsares militauit; ac tandem sub sancto
Masso, tertio à beato Dionysio Parisiorum epi-
scopo, reuersus, omnibus quæ sunt mundi reli-
ctis, baptizatus, & religiosorum Christi q; pau-
perum numero est sociatus.

*Catulla mira
industria
sanctarum
corpora suf-
furatur.*

Ceterum persecutores fidelium gentilium-
que phalanges, ne Sanctorum Rustici & Eleu-
therij corpora, quæ adhuc in monte, vbi mar-
tyrio coronati fuerant, prostrata iacebant, po-
puli fidelissima probataque deuotio ad patro-
cinium sibi profutura colligeret; inito consi-
lio, statuerunt ea tetrīs Sequanæ profundisque
gurgitibus submergere: sed Deus omnipotens
iniquorum consilia dispositionis suæ arti, in-
dustria qua voluit seruire coëgit. Nam nobilis
quædam mater familiās, Catulla nomine, licet
paganorum adhuc erroribus, necessitate po-
tius, quàm voluntate, addicta, mactæ tamen
virtutis foemina, sanctorum corporum perdi-
tores ad conuiuium inuitauit. Cumque inter
oblatae humanitatis copiam mentem eorum à
suscepto negotio auertisset, dedit ilicò in man-
datis fidelibus suis, & familiaris voti conscijs,
vt furtim sublata sanctorum corpora tolle-
rent, ac diligenter occultarent. Qui dominæ
volun-

voluntati promptè obsequentes, sacra pignora
 sexto ab Vrbe lapide, in sulcis autumnalibus
 condiderunt: quæ deindè pia matrona, adiun-
 ctis sibi Christianis inter nocturna silètia tol-
 lens, beati Dionysij corpori coniunxit; & ve-
 ueratione, qua inter persecutorum rabiem po-
 tuit, deuotissimè frequentauit. Processu verò
 temporis multiplicato fideiū numero, Chri-
 stiani Basilicam magnis sumptibus cultuq; ex-
 imio super SS. Martyrum corpora construxe-
 runt: quæ innumèris miraculorum signis ad-
 modum clara, sanctorum gloriam indies cele-
 briorem reddit. Cæci siquidem visum, claudi
 gressum, surdi auditum, dæmoniacy liberatio-
 nem, & quibuscunq; infirmitatibus afflicti
 opatam ibidem adipiscuntur sanitatem. Por-
 rò locus passionis eorum, qui antea Mons Mer-
 curij, ab idolo quod præcipua superstitione
 Galli inibi colebant, dicebatur: nunc Mons
 martyrum vocatur.

*Insignis Ba-
 silica in ho-
 norem SS.
 Dionysij ac
 sociorum cõ-
 structa: mi-
 raculis cele-
 berrima.*

*Mons Mar-
 tyrum: lo-
 cusp passionis SS.
 Dionysij ac
 sociorū eius.*

MARTYRIVM S. DOMNINI, MAXI- *Vide C. Ba-*
 miani Imperato: cubicularij & sociorum: Ex *ron. Notat in*
 eo quod est apud V.P. Laurent. Sur. *Martyrol.*
Rom.

CIVM a sexto Imperij sui anno Maximia-
 nus, relicta Roma, Mediolanum venis-
 set, ibidemq; iterato edicto Christia-
 nos diuersis tormetorum generibus affici præ-
 cepisset, rursus Mediolano, eodem ferè tem-
 pore, discedēs, venit in fines Germaniæ, assum-
 ptis secum aliquot sui exercitus militibus.
 Qui cū aliquamdiu in finibus illis hærent,
 intellexit quosdā adesse, qui Christianam reli-

*a qui fuit
 Domini 289.
 9. Octob.*

*Maximianus
 venit in Ger-
 maniam.*

L gio-

*Accusantur
Christiani a
pud Impera-
torem.*

gionem, præclaris ornati virtutibus sequen-
tur. Vnde furore succensus, præcepit deos suos
in medium proferri, eosque pariter adductos
sacrificare. At illi spreto Imperatoris præ-
cepto, diisque exhibitis, sese immortalis Dei
Christi Iesu seruitio deputatos dixerunt: ne-
quum esse, ut inanibus simulacris sacrificar-
et, qui seipsum viuam hostiam Deo cæli & ter-
ræ offerre parati essent.

*Quingenti
Christiani
capitis dam-
nantur.*

*Domnini cu-
bicularij
Imperatoris
oratio ad
Christianos.*

Tunc Imperator vehementi indignatione &
ira repletus, cunctos capitali damnauit senten-
tia. Erant autem Christiani qui antè conspectum
impijssimi Imperatoris stabant, fere quingen-
ti: Inter quos vir clarissimus Dominus, Impe-
ratori à cubiculis, ut vidit Tyranni furorem,
Christiani sanguinis audum, placari non pos-
se conuocatis Christianis ita exorsus est: Vide-
tis commilitones charissimi, hominem sacri-
legum, qui nec Deum timet nec animæ suæ cu-
ram gerit, omni malitia & diabolicis repletum
operationibus sua nos fraude in perniciem ve-
na secum trahere velle. Videtis, inquam, eum
occæcatum & deuium ad inferni claustra pro-
perantem. Antiquus enim serpens ita prorsus
in suam eum potestatem redegit, ut nunquam
suæ salutis recorderetur. Nihil enim ei proderit
Imperialis dignitas, nil aureum diadema, sed
pro sceleribus, in extremo illo iudicij exami-
ne, iustam ultionem accipiet. Proinde charissi-
mi fratres, demus locum iræ, iuxta Dominicum
exemplum, & ab huius scelerati hominis infi-
dijs paululum nos subtrahamus.

Roman. 12.

Quibus auditis, statuerunt quingenti illi ad
Romanam urbem confugere: sed ne supplicio-
rum

rum formidine fugā quærere viderentur, prius
huiusmodi, coram Imperatore, fidei suæ cōfessionem fecere. Audi Imperator pessime. Nos
omnipotēti Deo & Domino nostro Iesu Christo seruiētes, cuius tu vultu indignus es, deos
tuos non colimus. Illi enim, qui cæli terræque conditor est, quique nos suo sanguine à mortis
sempiternæ liberavit imperio, omnis honor debetur & adoratio. Audiens hæc Maximianus, ira stimulante, præcepit latam antè sententiam
velocius impleri. Statim ergo quidam in eius præsentia detruncati sunt. Reliqui fuga
elapsi, cum omni festinatione per diuersa itinera Romam perrexerunt. Et Dominus quidē
via Claudia à persecutoribus compræhensus, quintodecimo à Iulia Crisopoli milliario, circa
fluuium Sisterionem capite plexus est. Qui statim virtute diuina truncū ē terra caput subleuans, palmisq;
per medium Sisteriorem deportans, atque ad iactum lapidis ultra progrediens, ibidem deposuit. Quo in loco sacra eius
ossa recondita, multis, quacunque ægritudine detentis, curationem contulerunt.

*Præclara et
constans eo-
rum confessio.*

*Quidam trā-
cantur, &
reliqui Ro-
mam fugi-
ta*

*S. Domini-
nus plectitur
& caput suū
per fluuium
portat.*

*Operatur mū-
racula post
obitum.*

VITA S. GISLENI MONACHI, IN-
stituti S. Basilij: Ex ea quæ est apud V. P. Laur.
Sur. Floruit temporibus Dagoberti Regis, circa
annum Domini 640.

*Vide C. Bas-
ron Notat.
ad Martyr-
Roman.*

E GREGIVS Christi confessor Gistennus,
Christianis Græcis ortus parētibus, puer
Athenas literis imbuendus est missus: ubi
liberalium artium disciplinis perfectè institu-
tus, nè malitia mutaret intellectum, è peri-
culo.

*9. Octob.
Patria eius.*

*Tradit se
stituto D.
Basilij.*

*Initiatur
sacris.*

*Monetur ab
Angelo ut
Romam per-
gat.*

*S. Petrus ei
apparet.*

lofissimis seculi fluctibus ad tutissimum reli-
gionis portum latus confugit. Atque aliquam-
diu illic sancti Basilij instituto viuens, optima
quæque ita studiosè humiliterque consecretaba-
tur, ut fratribus virtutum egregia de se exem-
pla præberet. Interea, Deo vitæ eius cursum
moderante; quò posset aliorum infirmis curâ-
dis animis idoneus adhiberi modicus, per om-
nes ordinum gradus, postremò sacerdotio ini-
tiatus est. Quo munere dotatus, cœpit tanquâ
sequester quidam inter Deum & homines con-
stitutus, maiore multò animi vigilantia sibi
intendere, ut per omnia diuinæ maiestatis oc-
culis placere posset.

Quadam autem nocte, precibus & diuinæ
contemplationi solito feruentius insistēs, An-
gelica visione monitus est, ut posthabito nata-
li solo, Romam, Apostolicis triûphis celebrē,
inuiseret; illic certiùs cogniturus quo ministe-
rio gratum Deo obsequiû præstare posset. Nec
mora; vir diuinus honesto stipatus comitatu,
Romam abiit: vbi cùm beatissimorum Aposto-
lorum limina venerandus lustraret, eaque lar-
go piarum lachrymarû imbre infunderet, cæ-
lestis aulæ ianitor ei apparuit, aitque ad eum:
Est pagus qui ab amne præterfluente Hainau
appellatur. Ibi tuæ habitationi noueris diui-
nitùs destinatum locum illû, quem incolæ Vr-
sidungum vocant, ab vrâ cum catulis illic de-
prehensa. Tu illic, meo & fratris mei Pauli no-
mini, condito oratorio, multas Deo lucraberis
animas: vitæque munere sanctè perfunctus æ-
ternû cum Angelis in cælis lætaberis. Hac vi-
sione exhilaratus vir sanctus, ex omni comitû
turba,

turba, duos sibi tantum retinens Lambertum
& Bellirium, nudus nudum secuturus Saluato-
rem, ad locum sibi ab Apostolo indicatum pro-
perauit. In eo itinere perlustrans sacra mona-
stera, vrbes & castella, multa de beatissimi A-
mandi confessoris fama celeberrima audiuit: *S. Amandi
vita extat 6.
Februarij.
Inuist S. A-
mandum.*
cuius sanctitatis odore illectus, ad eum abiit,
itineris sui causas exposuit: eiusque benedictio-
ne munitus ad montem, quem Castri locum vo-
cant, profectus est. Cumque putaret eum esse
locum à Domino sibi promissum, coepit extir-
pare arbuta, ut templum illic construeret Deo
seruituris idoneum.

Per id tempus Brabantia Dagoberto Regi iu-
cundas valde exhibebat venationes. Accidit au-
tem ut canes eius venatici immanem quando-
que insectantes vrsam, eam in angustias com-
pellerent: quæ mortis periculo circumueta ad bea-
tum eremicolam Gislenum confugit, & sub
eius tunica, quam ex arboris ramo propter la-
borem suspenderat, sese reposuit, ibidemque, ni-
hil canum latratu exterrita, securè quieuit. Ea *Vrsa à can-
ibus dilani-
da sub eius
pallio mortē
evadit.*
re commoti venatores, ministri Regis, contu-
meliosè impieque virum Dei, & ministros eius
proscindunt, aiuntque magicis imbutos arti-
bus, dignos qui Regis iudicio poenas luant. Ac-
cessit tandem etiam ipse Rex Dagobertus, non
nulla indignatione commotus, sed mox ut Gisle-
num Dei sacerdotem esse, eoque religionis er-
gò comigrasse cognouit, relicta fera, & à tanto
sacerdote accepta benedictione cum suis reces-
sit. Viro autem beato in suum opus incumben-
te, vrsa, arrepta sporta, in qua sacræ vestes com-
plicatae erant, pedetentim abscessit. Cernens id

Gislenus, indignabundus quasi, arrepto scipione, feram insequitur, ac duce aquila, quæ se diuinitus offerebat, (nam viæ ignarus, quò tendendum esset dubitabat) ad dumosum mireque condēsum peruenit locum, qui, ab eo, quòd vrsa suos ibi nutrire solebat catulos, Vrsidungus vocabatur. Eo loco dumetoque diligenter lustratis, vir sanctus inter catulorum complexus reperit vestimetnum nihil planè læsum aut contaminatum. Vnde non tam de vestimento, quam de loco diuinitus antè designato iamq; inuento, vehemēter gauisus, antè omnia Christo superisque, vt par erat, gratias egit; deinde fera in Christi nomine apire iussa, locum à veribus repurgauit: templumque Apostolis Petro & Paulo edificauit: q̃ cum esset à sanctissimis Pōtificib. Amando & Auberto, more ecclesiastico celeberrimè dedicatū, Cellam appellari voluit. In ea verò Cella, eximius humanæ laudis contemptor, se abdidit soli que Deo cognitus, fame ac frigore corpus suum assidue castigauit: vt spiritui obediens, cælestium rerum influxus facilius perciperet.

Per id tempus * Magdalgarius, Comes Hannonie illustris, diuino spiritu ad mundi huius contemptum incitatus, cunctis voluptatibus fluxisque honoribus nunciū remisit, & Auberti Episcopi manibus tonsus, in Alto monte monastico indutus habitu, spiritalis militie bellum suscepit. Eius verò vxore castè in habitu seculari degente, & filio prædia strenuè gubernante, B. Gislenus à Domino est admonitus, vt eā inuiseret monitaq; salutis ac mundi contemptum diligenter inculcaret. Fecit Gislenus alacriter

* Magdalgarius, apud Ioan. Molan. Vincentium. Magdalgarius Comes monachus ere-
mita.

ter ut erat iussus, sitientiꝫ animæ, æternæ vitæ pocula abundè obtulit; quibus VValdetrudis (sic enim vocabatur) sobriè inebriata, totam se ad virtutis & bonorū operum studia accōmodavit. Atque ut totam se à mundi laqueis exueret, cōsilio viri Dei Castri locum petijt: in quo extructa cellula, siue monasteriolo cum religiosis eiusdē instituti fēminis, castum in primis & humilem Deo famulatum exhibuit: ac Cameracum profecta à Sācto Autberto Episcopo sacrum velamen, quod est innocētis vitæ symbolum, suscepit. [Porro memorata Cellula hodie est in primaria Hannoniæ vrbe; Montibus nimirum; Ecclesia S. VValdetrudis; conuersa in Canonicorum nobilium Collegiū: cuius perpetuus Abbas est Comes Hannoniæ.]

*VValdetrudis vxor ei⁹
fuit monialis.*

Pergebat interim beatus Gislenus diuini verbi iactare semina: cunctosq; , quos poterat, ab huius mundi amore abducebat, & Christo coniungebat. Et opportunè sanè ad beatam VValdetrudem accessit, saluberrimè eam admonens, ut sororem suā Aldegundem Deo lucrari conaretur, filiasque suas Aldetrudem & Madelbertam Agno immaculato consecraret. Non surda profectò aure accepit VValdetrudis, quin statim hortatur Aldegundem: quæ cū sororis tum sancti Patris Gisleni monitis virtutibusque incitata, in Malbodiense cōenobiū, quod ipsa ex hæreditarijs suis bonis condiderat, Christo perpetuo virginittis voto seruitura, concessit. [Et quidem hodie Malbodium est oppidum Hannoniæ; & in eo celebre Canonicarū nobilium, siue Dominarum Collegium: quarum Dominio ipsum oppidum subiicitur.

*Eximius &
nimarū Ze-
lus in S. Gisle-
leno.*

*Conuersio S.
Aldegundis.
Virginis.*

*Obitus S. vi-
ri, miraculis
postmodum
celebris.*

Tandem verò cum iam bono odore virtutis beatissimi Gisleni, tota esset repleta Ecclesia, sentiens vir Dei obitus sui tempus adesse, cunctis Ecclesie sacramentis ritè munitus, ita è vita excessit ut maximum sui desiderium cum multis lachrymis còiunctum relinqueret. Corpus eius in beatorum Pauli & Petri Apostolorum Ecclesia, quam ipse extruxerat, humatum est: ubi sacris eius meritis morbidì omnes sanitatem recipiunt.

*Vide C. Ba-
ron. Annal.
Tom. 2. anno
Christi 297.
Marcel. Pa-
pe 1. Diocle.
& Maxim.
Imp 14.
10. Octob.*

MARTYRIVM SS. GEREONIS ET
sociorum eius: itemque Victoris, Cassij, &
Florentij multorumque aliorum: Ex eo quod
Helinandus celebris istorum temporum au-
ctor conscripsit.

*Amandus
Aelianus et
Carausius se-
ditiosi in or-
dinem redi-
guntur.*

MAXIMIANVS Augustus, coadunato exercitu, permixto tamen fidelium & infidelium cœtu, festinus Alpium iuga trāsgradiens, Gallie appropinquabat; soloque aduentu suo, Amando & AEliano ducibus tumultus perterritis, seditionis illius tempestatem facilè sine sui exercitus damno sedabat. Comperto verò q̃ Carausius quidā nobilis insidias cōtra Romani regni fines moliretur (qui tamen Procurator constitutus erat prouincię, quę est iuxta Oceanum, ubi Franci iam secundo à suis sedibus expulsi, iuxta Gallorum & Saxonum confinia confederunt) misit illuc per Rheni fluminis alueum, partem sui exercitus, cuius militari virtute nefarius cassaretur inceptus. In quo itinere præcipuos belli Domini ducēs, Gereonem, Victorem, Cassium & Flo-

Florentium felices turmæ Christianorum militum sequebantur.

Interea Maximianus ferocissimus Christiani nominis persecutor, & tali tantoque agmine indignissimus ductor, statuto iuxta radicem Alpium Zeli idolo, in loco, quem dicunt, Octodorum, præcepit ut omnis exercitus viri-
tim festiua celebritate cōcurreret, & à supplicatione dijs, ut fatebatur, immortalibus agenda, communiq̃ue lētitia se nem. velut alterius sectator religionis, exciperet. *S. Mauricij passio habetur suprà 22. Septemb.*
verò Gereonium præcesserat agmen, ut nuntium scelestissimi sacrilegij non audiret. Ventum est ad locum constituti flagitij, vbi dum copiosus Romanæ virtutis exercitus, quasi pro religione surdis & mutis idolis inclinaretur, S. Mauricius cum sua legione, in locum spiritualis exercitij secesserat, ut suos commilitones ad futura certamina interim roboraret. Quo cognito Rex, bonorum exitij audis, primò quidem callidis persuasionibus acie diuinam flectere tentauit; sed cum nihil apud milites Christi, fidei calore ac martyrij desiderio incensos, efficere posset, semel & iterum decimum quemq; militē morti adiudicauit, ac reliquos deindē, cū mori quam cedere mallent, ad vnum omnes truculenter deleri mandauit. Et hæc quidem apud Agaunum oppidum, vbi maxima multitudo sancti exercitus refedit, agebantur. *Verona hæc non est illustris illa Italica ciuitas, sed quæ est in Gallia vulgò Bona dicta.*

Indē præcedentium secuti vestigia, repererunt primarios milites Cassium & Florentiū, cum septem alijs, similis constantiē viris, iuxta Veronam ciuitatem in ripa Rheni fluminis cō-
fidētes, aliosq̃ue cum eis quamplurimos eius-

L 5

dem

dem agminis, sed non eiusdē intentionis satellites. Hos dum agnouissent de Orientali fuisse præsidio, fauientes contra eos, de professione sciscitati sunt, Cumque illi nec voluntate cordis, nec sententia responsionis, à superioribus discreparent, submissis capitibus, eodem in loco pro Christi nomine perempti sunt.

*SS. Cassius
& Florētius
cum socijs
trucidantur.*

Mox ergò ad beatum Gereonem, eiusque socios trecentos, decem & octo, cum illo pariter fide veritatis armatos, persecutor nescio velocius, an fama peruenerit. Progressi tamen paululum antè subsequentes carnifices, in campis Agrippinæ magnæ ciuitatis, martyrij gloriam, sese inuicem cohortantes, præstolari sunt. Quibus continuò superuenientes hi, qui missi erant à Iudice, nullam in eis defendendi, vel a proposito deficiendi voluntatem, sed constantissimam nominis Christi inuenerunt cōfessionem. Ibi beatus Gereon dux & martyr egregius, cū illis Regis æterni vernaculis, edomitis omnibus, quæ ad huius vitæ delectationem possēt allicere, semetipsum spontaneus obtulit hostiam viuam Deo. Infani verò tortores, sanctorum ibidē corpora cruentantes, per campi illius planitiem traxerunt, & in puteū quendam maximum proiecerunt. Monstratur autē vsque hodiè in loco, vbi S. Gereon trucidatus est, sanguinis ipsius spectaculum, & ipse locus, Ad Martyres, acceptum ab incolis feruat vocabulum.

*S. Gereon
cum suis
perimitur.*

*Locus, Ad
Martyres.*

Hæc itaque dum agerentur, cohors illa, quæ beatum Victorem comitabatur, ad locum, cui destinata est, properans, peruenit ad oppidum Francorum, quod ex Maiorum suorum sedibus

bus Troiam ſive Xanthum nuncupabant; ibique cum duce ſuo caſtra in partis virentibus poſuit. Nec minùs audaces illi cruentique milites adfuerunt, peremptoque illic fortiffimo Chriſti milite Victore, cum trecentis triginta martyribus, ſancta eorum corpora in locis paluſtribus ſubmerferunt. Tandem optatis locupletati ſpolijs, cum exercitu reliquo, (quia Carauſius ille fugiens ſeſe in Britanniam tranſtulit) per viam qua venerant, lati pro ſcelere redierunt.

*Cædes S. Vi-
toris &
330. marty-
rum.*

Eodem verò tempore, de Mauritania, finitimisq; regionibus, milites ab Imperatore propter frequentes Gallorù tumultus euocati, in Galliam nauigio venerunt: quorum trecenti quinquaginta pro fide Catholica trucidati cū beato Gereone eiùſq; ſocijs beatorum corporum quietem & venerationem perpetuam delegerunt.

*Mauri 330.
occiduntur.*

Post hæc Maximianus Auguſtus reuerſus in Italiam, ſuadente Diocletiano, vt cum ipſo ſe transferret in ocium, licet inuitus purpurâ ſimul Imperiumq; ſed nō tyrannidis vſum depoſuit, & vice ſua Conſtantium virū mitiffimū, Italiæ, Africæ & Gallijs Auguſtū eſſe conſtituit. Galerio verò ceterę prouincię delegatę ſunt. Sed Conſtantius Gallijs Hispanijsq; contentus, has magna māsuetudine gubernabat, & Eccleſias Dei nullis moleſtijs infeſtabat. Cumq; adhuc Maximiano viuente in Britānia diē obiret, Canſtantino filio ſuo prouincias eadē regendas dereliquit. Qui confortatus in Imperio, dum Regni Romani monarchiā per bella maxima obtinuiſſet, legibus Chriſtianę reli-

*Conſtantius
fit impera-
tor.*

*Moritur in
Britānia, &
Conſtantiuſ
filius eiùs
ſuccedit.*

religionis per beatum Syluestrum Papam ini-
riatus, beatissimæ Helenæ matri suæ honora-
di & sublimandi sanctorum martyrum sepul-
turas ius & potestatem, ipse per omnem pen-
terram eodem studio occupatus, cōtradidit. Cu-
ius Deo dignæ matronæ in beati Gereonis mo-
nasterio adhuc plurima seruantur insignia; &
qualis ipsa fuerit, testantur ibidem apud eius
memoriam crebrò repetita miracula.

Fecit sanè inter plurima spectabilia suæ de-
uotionis opera, super eiusdem S. Martyris so-
ciorumque eius corpora, (vbi etiam suprà me-
morati sancti Mauri martyres ad singulare
mœrentium & infirmantium refrigerium re-
quiescunt) insignem structuræ magnificæ & sub-
limis ecclesiam; quam ita metallorum fulgore
& artificij varietate decorauit, muris etiam
excelsis validisque firmavit, vt nihil suprà per
omnes illas regiones vel fuisse, vel futurum esse
celebri sermone feratur. Præter quod ligneam
aliquam, vel quæ facilè senio, vel negligentia
cedat, materiam habuisse negatur, cum mar-
moreæ soliditatis ibi tanta copia fuerit, vt o-
pus totum columnarum illius generis firmitu-
dine & pulchritudine fulciretur: aurei verò
fulgoris tantum in ea emicuit, vt musua foris
& intus fulgens elegantia, nomen, Ad aureos
sanctos, sortiretur. Quæ quia per se summo re-
rum auctori placere non potuit, vt adhuc am-
plius & dignius resplēderet, plurimis idoneis
laudis diuinæ præconibus & ministerijs sibi
congruentibus est adornata.

Igitur Sanctus Maternus Treuirorum epis-
copus, Agrippinæ Coloniz Ecclesiam primus
pastor

*Collegium S.
Gereonis o-
lim, fuit mo-
nasterium.*

*Ecclesiam S.
Gereonis cō-
dit S. Hele-
na.*

*S. Materni
vita habetur
14. Septemb.*

pastor dignis gubernaculis rexit; cuius vitam multis claruisse virtutibus, gestorum eius scripta commemorant. Huius sedis antistes nobis cognitorum tertius, S. Seuerini confessoris Christi successor, nomine Euergisus, quadam die, dum capitis dolore nimium cruciatus, ad memoriam beatorum martyrum, Gereonis & sociorum eius, oratum accederet, & adhuc in sancti illius thesauri indicium, fastigium nulum excelleret, versiculum in laudem sanctorum dici solitum, Exultabunt sancti in gloria, ingrediens Ecclesiam inchoauit: cui protinus ex illo venerabili sanctorum adyto responsum est, Lætabuntur in cubilibus suis. Quod cum Pontifex stupefactus audiret, laudem Deo repente cum omnibus, qui aderant, conclamauit: & appropinquans, de loci ipsius puluere capiti suo salutare remedium apposuit, & consignato cum summa reuerentia loco, recessit. Et quidem talia plurima veridica relatione commemorari possent, si promissi compendij studia non arcerent.

VITA S. CERBONII EPISCOPI POPULONIENSIS. Ex ea quæ est per D. Gregorium Papam. Lib. 3. Dial. cap. 11. Excessit ex humanis circa annum Domini 573.

VITA E venerabilis Cerbonius Populoni Episcopus, magna sanctitatis opinione in diebus suis celebris, præcipuo hospitalitatis studio deditus erat. Cum verò die quodam trāsēuntes milites hospitio suscepisset & Gotthi superueniētes eos ad necē expectarent, ipse ab eorum nequitia vitam illorum abicon-

S. Seuerini
vita habetur
23 Octob.
S. Euergisus
24. dicti.

Psalm. 149.
En miracu-
lum.

S. Euergisus
curatur ex
puluere in
Ecclesia S.
Gereonis.

Vide Tom.
7. Baron.
Annal.

10. Octob.

*Humanitas
eius erga mi-
lites quosdā.*

*Proiscitur
vrso deuo-
randus, sed
nihil ledi-
tur.*

** al Iluam,
Insulam
Thyrheni
maris.*

abscondendo seruauit. Quod dum Gotthorum Regi perfido Totilæ nunciatum fuisset, crudelitatis immanissimæ uelania succensus, hunc ad locum, qui octauo Urbis huius milliario Merulis dicitur, ubi tunc ipse cum exercitu, sedebat, Episcopum adduci iussit, eumque in spectaculo populi, vr̄sis ad deuorandum projici. Cumque idem Rex perfidus in ipso quoque spectaculo confedisset, magna populi turba confluit. Tunc episcopus in medium deductus est, ut morte sua crudelissima, sæui Regis animum satiaret. Exquisitus est itaq; vr̄sus immanissimus, qui accensus & concitus Episcopum petijt: sed subito suæ feritatis oblitus, deflexa ceruice, submissoque humiliter capite lambere Episcopi pedes capit. Quo sanè miraculo, populus qui ad spectaculum mortis venerat, magno clamore versus est in admiratione uenerationis: & ipse etiam Rex ad eius reuerentiam colendam permotus est.

De quo etiā viro aliud miraculum, Venantio Lunensi Episcopo narrate, celebratur. In eam namque Populonij ecclesia, cui præerat, sepulchrum sibi præparauit. Sed cum Longobardorum gens in Italiam ueniens cuncta vastasset, ad *Helbam insulā recessit. Qui ingruente ægritudine morti vicinus clericis suis præcepit, ut corpus in sepulchro, quod Populonij præparauerat, conderent. Illis autem negantibus hoc fieri posse ob Longobardorum præsentiam, qui ea loca tenebant, vir sanctus respondit: Reducite me securi; nolite metuere; sed festinè me sepelire curate: sepultoque corpore, omni

cum

cum festinatione ex eodem loco recedite. Defuncti igitur corpus imposuerunt naui. Cumque Populonium tenderent, collectis in aëre nubibus, immensa nimis pluuia erupit. Sed ut omnibus patesceret, cuius viri corpus nauis illa portaret, per illud maris spatium, quod ab Helba insula usque Populonium duodecim miliaribus distat, circa vtraque nauis latera, procellosa valde pluuia descendit: & in nauem eandem vna pluuiae gutta non cecidit. Perueniunt igitur ad locum clerici, traditoque sepulturae sancti sacerdotis corpore, festinatione, qua potuerunt, maxima ad nauem reuersi sunt. Quam ut intrarunt, mox eundem in locum ubi vir Domini sepultus fuerat, Longobardorum Dux crudelissimus Gummar aduenit. Ex cuius aduentu virum Dei prophetiae spiritu claruisse constat: quia ministros suos sub festinatione discedere praecepit.

Insigne miraculum.

Claruit prophetiae spiritu.

MARTYRIVM SS. ET GLORIOSORUM Christi martyrum Tharaci, Probi & Andronici, ut habetur in secundo tomo Annalium C. Baronij, anno Christi 290. Caij Pap. 7. Dioclet. & Maxim. 7.

11. Octob.

CONSULIBVS Diocletiano quartum & Maximiano tertium, octauo Kalend. Aprilis Demetrius Centurio dixit: Qui oblatis sunt nobilitati tuae, Domine, in Pöpeio-poli ciuitate ab Eutelmio Paladio spiculatore, qui sunt pessimi & impij Christiani, qui non consentiunt praeceptis dominorum nostrorum,

prae-

*a Secundum
Pauli Iurif-
consulti sen-
tentiam. L.
verius ff de
quæst. à Se-
niore ut de-
biliore & ti-
midiore au-
spicianda est
quæstio.
Tharacus si
stitur coram
Præfide.
Licuisse absq;
fraudem mu-
tare nomen,
ipse Diocle-
tianus testa-
tur l. 1. C. de
mutat. nom.
Præses ei
blanditur.*

*Constantia
Tharaci.*

præsentamus ante tribunal nobilitatis
Maximus Præses dixit Tharaco: Qui vocaris
ate enim oportet interrogare primum, quoniam
ætate senior es. Respondit Tharacus: Christianus
sum. Maximus Præses dixit: Tace de hac
impia professione; dic, Qui vocaris: Tharacus
dixit: Christianus sum. Maximus Præses dixit:
Frangite ei maxillas, dicentes, Illud noli re-
spondere. Tharacus dixit: Quod est nomen
meum, illud dico; si autem quod est impositum
à parentibus, dicor Tharacus: & cum milita-
re nominatus sum Victor.

Præses dixit: Ex quo genere es Tharace? Tha-
racus dixit: Militari & Romano: natus autem
Claudionopoli ciuitate Syriæ: & propterea
quod Christianus sum, renūciaui militiæ. Præ-
ses dixit: Non enim dignus es militare: tamen
quo modo recessisti à militia? Tharacus dixit:
Deprecatus sum Publionem principem & di-
misit me. Præses dixit: Ergo prospice senectuti
tuæ, quoniam & ego volo, ut sis vnus ex con-
suetudinibus præceptis dominorum nostrorum,
& à me honorem magnum accipias. Ergo ac-
cede & sacrificia dijs nostris: quoniam & ipsi
principes super omnem orbem colunt eos. Tha-
racus dixit: Errant multo errore Satanæ. Præ-
ses dixit: Frangite maxillas propterea quod di-
xit, errasse Imperatores. Tharacus dixit: Ego
dixi, & dico, quoniam errant quasi homines.
Præses dicit: Sacrificia dijs nostris, & relinque
stultitiam tuam. Tharacus dixit: Ego Deo meo
seruio, & sacrifico non in sanguine, sed in cor-
de mundo: non enim sunt necessaria talia sa-
crificia. Præses dixit adhuc: † tuæ et
parte,

parte, & senectutis, prudentiæ tuæ miserebor.
 Admoneo ut omnem vanitatem dimittas &
 dijs sacrifices. Tharacus dixit: Ego à lege
 Domini non recedo. Præses dixit: Ergo re-
 cede & sacrificia. Tharacus dixit: Impieta-
 tem ego non operor, quoniam Dei legem ho-
 norifico. Præses dixit: Alia est ergo lex præ-
 ter istam? O malum caput! Tharacus dixit: Est
 lex vestra, qua vos impij lapides, & ligna, &
 opera manuum hominum adoratis. Præses
 dixit: Super cervicem cadite eum, dicentes:
 Noli vanus esse. Cum cederetur Tharacus
 dixit: Ego de ista professione non recedo, quæ
 me saluum facit. Præses dixit: Ego te recedere
 faciam ab ista vanitate, & prudentem te faciã.
 Tharacus dixit: Fac quod vis: potestatem ha-
 bes in corpore meo. Maximus Præses dixit:
 Tollite vestimenta eius, & virgis eum cadite.
 Tharacus cum verberaretur dixit: Nunc verè
 prudentem me fecisti, plagis confortans me ma-
 gis ac magis confidere in nomine Dei & Chri-
 sti eius. Præses dixit: Iniuste & maledicte, quo-
 modo duobus dijs servis? Ecce nunc confiteris
 deos & eos negas quos colimus? Tharacus di-
 xit: Ego confiteor eum, qui est manifestus Do-
 minus. Præses dixit: Nonne cõfiteris Christum
 & Dominum? Tharacus dixit: Ipse est enim filius
 Dei, spes omnium Christianorum, propter què
 patimur & sanamur. Maximus Præses dixit: Re-
 linque verbositatem istam: Accede, sacrificia. Tha-
 racus dixit: Nō verbosus sum, sed veritatem dico:
 iã enim sexaginta quinque annorum sum, & sic
 credidi, & à veritate non recedo. Demetrius
 Cæturio dixit: O homo, parce tibi, & im nola:

M audi

*Super cervicem
 ces plumbæ
 his rebus cadi-
 so: nos esse,
 rescripta
 Principum
 tradant.*

*Ceditur vir-
 gis.*

*Tharacus
 sexaginta
 quinque an-
 norum,*

*Mittitur in
carcerem.
Probus ad-
ducitur.*

audi me. Tharacus dixit: Recede à me cū confu-
lio tuo, minister Satanæ. Maximus Præses di-
xit; Iste magnis ferreis vinculis in carcerem
recipiat. Adducite alium sequentem.

Patria eius.

Demetrius Centurio dixit; Præsto est Domi-
ne. Præses dixit; Qui vocaris, primò responde.
Probus dixit; In primo, quod nobile est, Chris-
tianus; secundò apud homines, vocor Probus.
Maximus præfectus dixit; Ex quo genere es
Probe? Probus dixit; Patrem habui è Thracia
natus autem in Perge Pamphiliæ plebeius
sed Christianus sum. Maximus Præses dixit;
Nec lucrum facies de isto nomine. Audi
me; Sacrifica dijs: ut à Principibus hono-

*Blanditur ei
præses.*

ris, & amicus noster eris. Probus dixit; Ne-
que honorem Principum volo, neque amici-
tiam tuam cupio: nō enim parua erat substan-
tia diuitiarum mearum, quam reliqui, ut Deo
vivo seruiam. Præses dixit; Spoliare eum; tol-

*Ceditur
vergis.*

lite illi pallium; extendite, eum & ne uis cru-
dis cædite.

*Egregia eius
animi forti-
tudo.*

Cū verberaretur Demetrius Centurio di-
xit: O homo vide sanguinē tuum in terram ef-
fundi. Probus dixit: Corpus meū inter vos est,
mihi autem tormenta vnguentum sunt. Cū
verberat⁹ esset, Præses dixit; Requiescis à vani-
tate tua, an permanes in duricia tua miser? Pro-
bus dixit: Non sum vanus, cordatior sum vobis
in Domino. Præses dixit; Versate illū, & super
ventrē cædite eū. Probus dixit: Auxiliare ser-
uo tuo, Domine Maximus Præses dixit: Cæde-
tes eū dicite illi; Vbi est auxiliator tuus? Pro-
bus cum verberaretur dixit: Auxiliatur, &
auxiliabitur. Sic enim pro nihilo habeo tor-
menta

menta tua, vt non acquieſcam tibi. Præſes dixit: Attende ad corpus tuum miſer, quoniam ſanguine tuo impleta eſt terra. Probus dixit: Hoc ſcias, quoniam quoddam in me patitur corpus propter Chriſtum; multo magis ſanatur anima, & viuificatur. Cū verberatus eſſet, Præſes dixit: Vincite ferro manus ac pedes illius: nec dimittatis aliquem curam ei apponere. Addidit Præſes: Adducite alium in medio tribunali. Demetrius Centurio dixit: Præſto eſt Domine.

Præſes dixit: Qui vocaris? Andronicus dixit: Maniſeſte ſcire viſ, quia Chriſtianus ſum? Præſes dixit: Illi qui antè te fuerunt, non ſunt conſequuti de nomine iſto nihil; & te oportet reſpondere. Andronicus dixit: Commune nomen meum apud homines, Andronicus. Maximus Præſes dixit; Quo genere es Andronice? Andronicus dixit: De nobili genere; & primi ordinis Ephęſorum filius. Maximus Præſes dixit: Tibi parce & audi me ſicuti patrem. Nam qui antea voluerunt ſtulta loqui, nihil lucrati ſunt; tu autem honorifica Principes & patres, dijs noſtris conſentiens. Andronicus dixit; Benè illos patres nominasti: quoniam vos ipſi patrem habetis Satanam; filij illius diaboli facti opera eius perficitis. Maximus Præſes dixit; Addeſcentia tua adhuc me contemnit? Scias enim iam tibi magna tormenta parari. Andronicus dixit: Puras me ſtultū eſſe, vt minor antecęſſoribus meis inueniar? paratus ſum tibi ad omnia tormenta. Præſes dixit: Expoliare eum, cingite, & ſuspendite.

*Adducitur
Andronicus.*

*Andronicus
nobilis Ephęſus.*

*Animi eius
magnitudo.*

M 2

Deme-

Demetrius Cēturio dixit: Antequam exterminetur corpus tuū, miser audi me. Andronicus dixit: Melius est vt corpus meum pereat, vt non faciat animā meā, quod vultis. Maximus

*Cornicularij
prætoriani,
præerant
exequendis
sententijs
damnatorū.
de alijs con-
sule Notat. C.
Baron.
ad Martyr.
Roman.*

Præses dixit: Consenti & sacrificā, antequā ex-termineris. Andronicus dixit; Ego nunquā sacrificāui, nec ab infantia mea: & nunc non sacrifico eis, quibus me cogitis sacrificare. Maximus Præses dixit: Tāgite corpus eius. Anaxim Cornicularius dixit: Cōsenti Præsidi; pater tuus sum in annis: consulo tibi. Andronicus dixit: Quoniam senior es, & sensum non habes, talē mihi cōsiliū das, vt lapidibus & dæmonibus sacrificem.

Cū torqueretur, Præses dixit; Non sentis tormenta miser, vt miserearis tui, & recedā a vanitate ista quæ te non potest saluare? Andronicus dixit: Quam dicis esse vanitatem professio mea valde in omnibus bona est, spēs habens in Domino: sapientia autem tua temporalis, sempiterna morte morietur. Præses dixit: Quis te docuit stultitiam istam? Andronicus dixit: Sermo qui & viuificat, in quo & viuificamur, habentes in cælis Dominum, spēs resurrectionis nostræ. Maximus Præses dixit: Recede a stultitia tua, antequam incipiamus te strictius tormentis affligere, Andronicus dixit: Corpus meum antē te est positū; habes potestatem, quod vis, fac. Præses dixit: Torquete eius fortiter. Andronicus dixit: Adspiciat Dominus, quoniā me sicut homicidam poenis subiecisti. Præses dixit: Contemnis præcepta Principum? Et tribunal meum nihil tibi videtur esse? Andronicus dixit; In Dei misericordia &

*Torquetur
Andronicus.*

veri-

veritate confido: Indè hoc patior. Maximus Præses dixit: Ergò deliquere Principes, ò Bio-
thanate. Andron. dixit: Deliquere, sicut intelli-
go: nam si vis, recto sensu intelliges, quoniam
delictum est, dæmonijs sacrificare.

Dū torqueretur, Maximus Præses dixit: Cō-
uertite eū, & latera eius pūgite. Andronic^o di-
xit: Ante te sū; quomodò vis corpus meū subij-
ce pœnis. Præses dixit: Tollite testam, & plagā
refricate. Hoc cū factū esset, Andronicus di-
xit: Cōfortasti nunc corpus meū in plagis. Ma-
ximus Præses dixit: Kata modicū te extermina-
bo, te exterminabo. Andronicus dixit: Non ti-
meo comminationes tuas: sensus meus melior
est cogitationibus malitiæ tuæ: propterea con-
tēno omnia præcepta tua. Præses dixit: Ligatē
ei collū, & pedes ferro, & sub custodia habeat-
ur. *Hucusq; prima interrogatio.*

*Contemnit
pœnas, &
tormenta.*

*Carceri man-
cipatur.*

Secunda interrogatio facta est die
Sedente Numero Maximo Præsede, & cat. Maxi-
m^o Præses dixit: Voca impijssimos Christianos,
legi malæ seruientes. Demetrius Centurio di-
xit: Præsto sum Domine. Et cū perductus esset
Tharacus, Præses dixit: Meministis quod sene-
ct^o honoratur in multis, propterea q̄ est ipsius
cogitatio & sēsus. Proindè cogitasti apud te, ne
iterū in priorib. illis cogitationib. & hodie ve-
lis permanere. Sed magis accede, & sacrificā
dijs pro salute Principū, vt honorē cōsequaris.
Tharacus dixit: Honorē istū si intelligerent &
ipsi Principes, & alij qui cōmunicant sensibus
vestris, ab omni cœcitate cogitationū vanitatis
suz se separarēt, & in meliorē & fortiorē sedē

*deerat in
Exemplari
dies iam ve-
ritate obli-
teratus.
Senectus ha-
noranda &
quare.*

*Tharacus
iterum pro-
ducitur.*

Rursus dixit
et uciatur S.
Tharacus.

à Deo verissimo uiuificarentur. Præses dixit: Lapidibus os eius frangite, & dicite: Recede à stulticia tua. Tharacus dixit: Si non essem accusatus, similis tibi essem insensatus. Præses dixit: Ecce dentes tuos comminutos: miserece tui miser. Tharacus dixit: Non tibi persuadeas in nihilo. Nam si omnia mēbra mea collidas, in isto fortis in eo qui me fortem facit. Præses dixit: Crede, quia melius est tibi ut sacrifices. Tharacus dixit: Si scirem quia melius esset, hoc non exspectarem à te.

Et ut sciat
populus præ-
sides.

Et cū nō amplius Tharacus loqueretur, Præses dixit: Cadite eū in os, clamantes ei: Responde. Tharacus dixit: Maxillæ meæ fractæ sunt, quomodo respondeam? Maximus præses dixit: In omnibus his nō cōsentis insensate? Accede, adora, immola dijs. Tharacus dixit: Si vocem clamoris mei subtraxisti, verum sensui animæ meæ non nocebis, sed magis intrā vnā horam me ædificasti. Præses dixit: Ego duritiā tuam expellā, maledicte. Tharacus dixit: Omnibus cogitationibus tuis adsum, sed vinco in eo, qui me fortem fecit, id est, nōmine Domini. Præses dixit: Afferte ignē, & expandite manus eius, & ponite in eis. Tharacus dixit: Ignē tuum tēporalē non timebo: timeo autē si forte consentiā tibi, ne ignis æternus dominetur mei. Et cū positus esset ignis super manus eius, Præses dixit: Ecce nūc manus tuæ exterminatæ sunt ab igne, requiesce à vanitate tua insensate, & immola dijs. Tharacus dixit: Sic mecum loqueris quasi iam voluntati tuæ consenserim ex tua crudelitate: per voluntatem Domini fortissimus sum in omnibus quæ aduersum me parantur.

Admiranda
Tharaci for-
tudo et
constantia.

Præses

Præses dixit: Ligat eum pedibus, & in altū suspendite, & fumum atrum supponite subtus faciem eius. Tharacus dixit: Ignem tuum contemno: fumum tuum timere non habeo. Maximus Præses, cum suspensus ille esset, dixit ad eum: Sic pendes vsque dum consentias & sacrifices. Tharacus dixit: Sacrifica Præses, sicut & cōsuetudinem habes sacrificare hominibus: mihi autem non licet hoc facere. Maximus Præses dixit: Afferte acetum cum sale, & in naribus eius per fundite.

**** de erat in codice pagina, qua continebantur reliqua tormentorum Tharaci, & Probi, tota secunda Interrogatio excidit: sed & Andronici narrantur hæc pauca sequenti pagina habemur conscripta.

Præses dixit: Hi sermones stultitiæ tuæ nihil tibi proderunt: sed accede, sacrificia dijs, ne mala, scelestæ, perdant te. Andronicus dixit: Et primò & secundò, quæ audistis, vnum est: non enim puer sum, vt seducar sermonibus & conculcer. Præses dixit: Non me vinctes, aut contemnes tribunal meum. Andronicus dixit: Non vos vincimus: sed est qui nos confortat Dominus noster Iesus Christus: nam ex parte sentis & recognoscis, quoniam non timemus te, neque tormenta tua. Præses dixit: Præsententur mihi alia genera tormentorum, proxima Sessione. Hic autem vinculis ferreis recipiatur in custodia, & à nemine videatur, vsque in mane. *secunda Interrogatio explicit: Incipit tertia Interrogatio.*

Certamen Andronici secundum.

In vincula conjicitur Andronicus.

Tertiò du-
cuntur ad
certamē SS.
Martyres.

Primus
Tharacus.

Admiranda
plañe Tha-
raci magna
miras.

Præses dixit: Voca iniquissimos Christianos. Demetrius Cæturio dixit: Præsto sum Domine. Adducto Tharaco Præses dixit: Adhuc plagarum & pænarum & custodiarum vincula contemnis? Audi me Tharace, & recede à confessione ista, vnde lucrum non habes; sed sacrificia dijs, quoniam per ipsos omnia stant. Tharacus dixit: Nunquam benè sit illis, vt per illos mundus gubernetur, quibus paratus est ignis & tormenta æterna; non solum illis, sed & omnibus qui faciunt voluntatem ipsorum. Præses dixit: Non quiescis iniquissimè blasphemans? Aut putas tu quia per imprudētiam sermonum tuorum caput tibi abscindam & recedas? Tharacus dixit: Sic erat, vt compendio moriens, non magnum agonem haberem: nunc autem fac vt crescat mihi in Domino agonizatio fidei meæ. Præses dixit: Talia patiuntur & patientur tui, qui sunt in vinculis, ac legibus moriuntur. Tharacus dixit: Hoc quod dicis, stulticia mentis tuæ est: quoniam qui operantur mala, meritò moriuntur; nos autem, qui malum nescimus, sed pro Domino patimur, mercedem speramus accipere cælestem à Domino. Præses dixit: Maledicte & inique, quam mercedē expectatis, malè & scelestè consummates? Tharacus dixit: Nō tibi licet hoc interrogare, neque scire, quā præparauit nobis Dominus positā mercedē in cælis: propterea sustinemus irā sensus tui. Præses dixit: Sic me alloqueris, maledicte quasi cōsors meus sis? Tharacus dixit: Ego cōsors tuus non sum, sed habeo potestatem loquendi, & nemo potest me compescere propter eum qui me confortat, hoc est

Domi-

Dominus. Præses dixit: Ego potestatem istam, quam habes, eradicabo à te, nequissime. Tharacus dixit: Nemo potest auferre à me potestatem istam, neque tu, neque Principes tui, neque pater vester Satanas. Præses dixit: Verum quid loquor tecum in allectatione? Tharacus dixit: Allectatio tua tecum sit. Ego sicut & Dominus nouit, cui seruiò, quoniam vultus tuus mihi horret, vt loquar tecum. Præses dixit: Ligare eum quoniam stultus est. Tharacus dixit: Stultus, si essem similis tui, & voluntati tuæ acquiescerem. Præses dixit: Quoniam suspensus es, sacrificia antequam secundum meritum tuum pœnas tibi adhiberi faciam. Tharacus dixit: Licet tibi? At non licet tibi vniuersas pœnas mihi adhibere, quoniam militaris fui. Sed ne existimes, quoniam acquiescam iniquitati tuæ, omnes excogitationes pœnarum in me comple. Præses dixit: Milites semper pro salute Principum dijs sacrificant, vt promereantur dignitatem suam: tu autem, cunctis pessimus, & quod fugisti militiam, propterea parantur tibi maiora tormenta. Tharacus dixit: Quid commoueris frater? Tibi dico, fac quod vis impiè. Præses dixit: Noli putare te semel damnari, sed par- *En barbari-*
ticularim te exterminabo, & reliquias tuas be- *cam præst-*
stis dabo. Tharacus dixit: Fac, quod facturus es *dis mentem.*
citiùs; noli sermonib, promittere. Præses dixit: Putas quia mulierculæ aliquè corpus tuum habent aromatibus vel vnguētis condire iniquis- *En quid in-*
sime? nam de hoc est cogitatio, vt reliquias tuas *uideat mar-*
perdam. Tharacus dixit: Et nunc què vis corpo- *tyri.*
ri meo adhibe, & post mortem, fac quod vis. Præses dixit: Sacrifica priùs. Tharacus dixit:

M 5 Stul-

Stulte, quod neque dijs tuis, neque ignominijs vestris sacrificem, sæpius dixi. Maximus dixit: Frangite eius faciem, & concidite labia. Cum factum esset, Tharacus dixit: Faciem meam exterminasti, sed animam meam viuificasti. Præses dixit: Miser abesto à vanis cogitationibus tuis: sacrifica vt de angustijs istis possis euadere. Tharacus dixit: Putas me stultum & insensatū, & quod in Domino cōfidens non viuā in cēlo? tu ad horam tēporalem vitam corporis auferis: animam tuam perdis in secula seculorum. Præses dixit: obeliscos incendite, & ad eius * maxillas ponite. Ea patiens Tharacus dixit: Et maiora quā ista si feceris, non cōuerteris seruum Dei, vt adoret ignominiam & dæmonia.

* alias axillæ.

Horrendè cruciatur Tharacus.

Præses dixit: Afferte nouaculam, & abscindatur cutis ei; caput aut̃ eius radite, & prunas superimponite. Tharacus dixit: Et si totum corpus meum excoiri iubeas, non recedo à Deo meo, qui me fortem facit, vt sustineā arma militiæ tuæ. His omnib. factis. Præses dixit: Colligite obeliscos & incendite nimis, & sub alis eius ponite. Tharacus patiens dixit: Respiciat Dominus de cælo & iudicet. Præses dixit: Quē Dominum vocas maledicte? Tharacus dixit: Quē tu nescis; qui reddit vnicuique secundū opera sua. Præses dixit: Nonne sic te perdam, & sicut antea prædixi, & reliquias tuas; ne mulierculæ in lintheamine corpus tuum inuoluāt, & vnguentis & odoribus adornent? Sed scelestè iubebo te cōburi, & cineres tuos in ventum dispergam. Tharacus dixit: Et antea dixi, & nūc dico, fac quod vis; habes potestatem in hoc seculo. Præses dixit: Recipiat in custodiam, & ser-

Custodia recipiatur Tharacus.

seruetur proximo muneri ab bestias. Alium as-
ferre ante tribunal.

Demetrius Centurio dixit: Præsto est, Do-
mine, Probus. Præses dixit: Consule tibi, ne in
præteritas poenas irruas. Probe: nā ante tei qui
voluerunt permanere in duritia sua, postea pe-
nituit eos. Et tu nunc sacrificā, ut à nobis ho-
noreris, & à dijs; accede, sacrificā. Probus di-
xit: Sensus noster vnus est; vnicordes Deo ser-
uimus: noli putare à nobis aliud audire; nam
audisti & vidisti; quia non vales cōuertere nos,
Præsto sum tibi hodiē, contemnens commina-
tionem tuam. Ergo, quid exspectas? Præses di-
xit: Consulistis inuicem in malis vestris Deū
negare. Cingite eum, & pedes sursum suspen-
dite. Probus dixit: Non quiescis pro dæmonijs
agonizare. Maximus Præses dixit: Credite mi-
hi antequam patiaris; consule corpori tuo: vi-
des enim quæ tibi parentur mala. Probus di-
xit: Omnia quæ mihi facta fuerint, in consola-
tionem animæ erunt: ideò fac quod vis. Præses
dixit: Ignite obeliscos, & in lateribus ponite,
ut stultus non sit. Probus dixit: Quò magis tibi
stultus videor, eò sapientior ero in lege Domi-
ni. Post hæc addidit Præses: Ignitos obeliscos
in dorsum eius infigite. Cum pateretur Probus
dixit: Subiectū est tibi corpus meū: Videat Do-
minus de cælo humilitatē & sustinentiā meam.

Post hæc præcepit Præses afferri carnes im-
molatas, & vinū sacrificij & ait: Infundite illi
vinū, & carnes de ara mittite in os eius. Cū
hæc agerentur dixit Probus: Videat Dominus
& adspiciat de altissimis sedibus suis vim, &
iudicet iudicium meum. Præses dixit: Multa
susti-

*Tertium &
Probi certa-
men.*

*Subijciuntur
varijs tor-
mentis Pro-
bus.*

*En vt con-
sensus faciat
peccatum.*

sustinuisti miser, & ecce iam sacrificium accepisti. Probus dixit: Nihil magnum fecisti, vim faciens: Dominus scit voluntatem meam. Præses dixit: Et mâducasti & bibisti. Probus dixit: Scit Dominus & vidit vim quam patior. Præses dixit: Ignitos obeliscos furis imponite. Probus dixit: Neque ignis, neque tormenta, neque pater tuus Satanas potest auertere seruû Dei à confessione sua. Præses dixit: Clauos acutos vstulate & in manibus eius ponite. Probus dixit: Gralias tibi ago Domine, quoniam & manus meas dignatus es cruciari in nomine tuo. Præses dixit: Multa tormenta vanum te fecerunt. Probus dixit: Multa potestas te non solum factum, sed & cæcum fecit: quod enim facis, nescis. Præses dixit: Debilis toto corpore audentalia in me dicere, quoniã adhuc oculos tuos sanos reliqui: pungite oculos eius, vt non videns, minutatim à lumine isto discedat. Cùm hoc factum esset, Probus dixit: Ecce & oculos corporis mei abstulisti: sed nunquam tibi dabitur vt oculos fidei viuos possis tollere. Præses dixit: Post ista tormenta viuere te speras aut putas quod finaris lætus mori? Probus dixit: In hoc pugnans agonizor, vt confessionem bonam & integram perficiam, vt à te occidar sine misericordia. Præses dixit: Tollite & ligate, & seruate eum in custodia, & nemo de soldalibus eius accedat, & magnificet eos ex eo quod impiè permanserunt. Proximo muneri tradetur.

*In custodia
reducitur
Probus.*

*Andronici
sertamen.*

Post hæc præses dixit. Afferatur mihi Andronicus. Demetrius Centurio dixit: Præsto est domine. Præses dixit: Vel nunc ætati tuæ con-

consule, si prudenti sensu cogitasti, ut pius sis in deos: assentire, sacrificia dijs, ut soluaris. Andronicus dixit: Nunquam id tibi detur tyranne ut extra legem Dei faciam; non solues confessionem meam, quam habeo in Domino: assisto duritiæ tuæ. Præses dixit: Videris furere, & dæmonem habere. Andronicus dixit: Si dæmoniū haberem consentirem tibi: nunc autem quia Dominum confiteor, dæmoni nō acquiesco. tu autem dæmon, & cæcus quæ dæmonis sunt operaris. Præses dixit: Si non sic gesserō sicut impius, deponam omnem virtutem tuam. Andronicus dixit: Non timeo te, neque iram tuā, assistēs tibi in nomine Domini mei Iesu Christi. Præses dixit: Ex papyro manipulos facite, & apponite ignem ventri eius. Quod cum fieret, Andronicus dixit: Et si totus arderem, adhuc in me est spiritus, non me vinces peruersē.

Præstō est qui me confortat Dominus, cui ser- *Egregia ant-*
uio. Præses dixit: Quousque non acquiescis in- *mi eius for-*
sensate? quære ut vel in lecto moriaris. Andro- *titudo.*

nicus dixit: Quousque uiuo, vinco malitiam *Diuersis af-*
tuam. Præses dixit: Incendite obeliscos, & po- *ficiur sup-*
nite inter digitos eius. Andronicus dixit: In- *plicijs an-*
sensate Dei contemptor, omni cogitatione Sa- *dronicus.*

tanæ plenus es totus: vides corpus meum con- *En Christum*
sumptum à pœnis tuis; putas quod iam timeam *crucifixum:*
artes tuas? habeo Christum Dei filium in me *gentib. stul-*
& contemno te. Præses dixit: Inique non scis *titiam.*

quem inuocas Christum hominem quendam *1. Corinsh. 1.*
factum, sub custodia Pontij Pilati puritum, cu-
ius extant Acta passionis? Andronicus dixit:
Obmutesce; non enim licet tibi de hoc inique
loqui. Præses dixit: Quod lucrum facis, imma-
nissime,

nissime, fidei & spei huius hominis, quem dicis Christum? Andronicus dicit; Lucrum magnum habeo & mercedem: propterea hæc omnia sustineo.

Præses dicit: Aperite os eius, & mittite carnes de ara, & vinū infundite. Dum hæc ageretur, Andronicus dicit: Domine, Domine, vide vim quam patior. Præses dicit: Vsq̃uequod sustines positus in pœnis? ecce gustasti de sacrificio. Andronicus dicit: Pereant oēs qui colunt idola, tu & Principes tui. Præses dicit: Maledicis Principes, & malum caput, qui diuturnā & altam pacem præstitere? Andronicus dicit: Ego execratus sum pestem, & sanguibibulos, qui uertunt mundum: quos Dominus brachio suo potenti cōfundat & perdat. Præses dicit: Mittite ferrum in os eius, & excutite eius dentes & molas: & blasphemam linguam abscindite, ut discat non blasphemare Principes; dentes aut̃ eius tollite, & linguā comburite: cinerem facite & ubiq; spargite; ne de confortib; huius impij aut ex mulierculis aliqua colligat, & seruet veluti preciosum aliquod, aut sanctum: ipsum autem tollite, & custodite in custodia, ut cū suis cōsortibus proximo muneri offeratur. Tertia Interrogatio absoluta est. Hucusque Acta Procōsularia: Quæ autem sequuntur de eorū consummatione, cum in amphitheatrum ducti: & bestijs traditi sunt, addiderunt Macarius, Felix & Verus, Christiani homines; qui interfuerunt spectaculo, & de rebus post hæc gestis epistolam conscripserunt: cuius cum in Codice deesset exordium, narratio tantum inerat his verbis conscripta.

Nutius

Post dira
tormenta in
carcerem re
ducitur An-
dronicus.

Numerius Maximus Proconsul Ciliciæ, ad-
vocans Terentianū Sacerdotalem Ciliciæ, ius-
sit ei, sequēti die munera edenda curare. Mane
autem diei sequentis, viri ac mulieres exierunt
in amphitheatrum, quod mille passus longè ab-
erat, à ciuitate. Cumq; repletum esset theatriū,
aduenit Maximus videre spectaculū. Et in pri-
ma muneris editione, cum multæ feræ immis-
sæ essent, multorū corpora deuorata sunt. Nos
cum essemus in abdito, expectantes eramus cū
omni metu: cū subito Maximus militibus man-
dat introduci Christianos martyres, Thara-
cum, Probum, & Andronicum.

Milites autem angariauerunt homines, qui
in humeris portarent martyres; non enim po-
terant ambulare laceratione pœnarum: quos
vidimus in theatrum ferri. Hæc nos videntes, *ultimū SS.*
conuertentes capita, lachrymati sumus. Proie- *Martyrum*
cti sunt in medium amphitheatri; factusque est *certamen in*
timor omnium, & murmur in Maximum, qui *quo feris*
sic iudicasset. Et multi ex illis spectaculum di- *sunt obiecti.*
misere, obloquentes in Maximum, eiusque fe-
ralem sæuitiam. Quod videns Maximus, iussit
astantibus sibi militibus eos qui discessissent
notare, ut postmodum illos audiret.

Iussit interea feras dimitti in corpora mar- *Nihil ledun-*
tyrū; quæ cum illos non tetigissent, iussit Mu- *tur à feris.*
nerarios cadi: & minans mandat, ut, quam fe-
rocissimam haberent bestiam in cauea, emitte-
rent. Dimissus est versus qui tres homines ea die
occidisset: & cum ad Andronicum accessisset, *Vrsus lingit*
sedens quieuit lingens eius vulnera. Androni- *vulnera An-*
cus illum vellicans irritabat, ut cibus illius *dronici.*
faceret: sed ille pepercit, mansuetus in omnibus
reddi-

redditus. Iratus Præfles mādāt lanciarijs vrsūm occidi.

*Leena vene-
ratur Tha-
racum.*

*Occiduntur
gladio Mara-
tyres.*

Curat Terentianus, timens iram Præfidis, dimitti in martyres leenam, quæ missa fuerat Antiochia ab Herode. Missa in amphitheatrum leena incussit timorem adstantibus: eò quòd hinc indè discurrens fugam captaret; sed perueniens tandem ad corpora martyrum, accubabat genu flexa antè Tharacū, cum iubarum dimissione venerata: manu sua ille eam attrahebatur, vt sic irritata ab ea voraretur. Leena autem, vt ouis mansueta Tharaco inharebat. Excitantur clamores in theatro, ob ingentem admirationem: quo Præfles confusus & ira exarscens, mandat suis, leenam prouocari: quæ magno rugitu posticum aggreditur. Clamat populus timens magna voce; Leenæ aperiatur posticumque destructum est. Maximus indignans vocat ad se Terentianum, iubetq; edi gladiatorum munus, quibus mādaretur inprimis Christianos martyres gladijs confodi: quod factum est quinto Idus Octobris. Cū vero Maximus se domum ex amphitheatro recepisset, reliquit decem milites, quibus mandauit, vt corpora martyrum admiscerent cum corporibus extinctorum gladiatorum, vt cognosci non possent.

Hæc cū vidiſſemus facere milites; nos appropinquātes, Dominum rogauimus vt nobis nota fierent corpora martyrum. Et post hæc proximè appropinquantes, vidimus custodes cœnantes, & focum propè habentes propter vigilas noctis; & iterū fiximus genua, & orauimus Dominum, & Christum eius, vt desiderium

derium nostrum impleret, & de cælo auxilium
mitteret, & sanctorum corpora nobis ostende-
ret: & subito terræ motus factus est, & tonitrua
& fulgura, & magna tempestas imbriū: & nos
iterum orauimus, & ad corpora appropinqua-
uimus, & inuenimus focum extinctum, & nul-
lum militum, qui ob tempestatem aufugerant:
& ad cælum manus leuauimus, vt dignaretur
Dominus reliquias sanctorum martyrum no-
bis certo signo patefacere.

Et mox tres facellæ, veluti stellæ apparue-
runt supra ipsorum corpora: quæ furtim sub-
traximus, & abiuiimus, præcedentibus nos cæ-
lestibus illis lucernis; quas nos sequentes, du-
xerunt in aduersam partem môtis, & sic reces-
serunt: ibi ea in caua petra illic reperta posui-
mus, & aditum magna diligentia clausimus, ne
ab inquirente Maximo inuenirentur. Postea
reduentes ad ciuitatem cognoscere quid actū
esset, inuenimus custodes necatos esse à Maxi-
mo. Nos autem gratias egimus Domino no-
stro Iesu Christo, qui viuit in secula seculo-
rum. Ego Macarius, Felix, & Verus hic reliquū
vitæ nostræ tempus facere cupimus, vt hic cum
illis quiescere digna sint nostra corpora, &
cum illis in cælo perfrui vita æterna. Quos
autem cum his ad vos mittimus, suscipite in
timore Domini: sunt enim operarij Domi-
ni nostri Iesu Christi. Habete nos
in mente Gratia Dei.

Amen.

N

VITA

*Corpora
martyrum
diuinitus
stenduntur.*

Vide Tom. 9. Annal. C. Baron. VITA S. GVMMARI, PRAECLARI Confessoris: Ex ea quam Theobaldus conscripsit. Claruit anno Domini 775. Hadriani Papae 4. Cc.

II. Octob.
*Renensis.
Patria eius.

Degit in aula Pipini Regis.

Summus viduarum patronus.

Ducit uxorem longè sibi dissimilem.

SANCTVS Gummarus, praeclara stirpe, apud Emblehem *Rienensis prouinciæ viciniorundus, ab ipsis incunabilis Deo mancipatus, excellentibus virtutum exordijs vitam adornauit, sanctioribusque semper studijs insistens, sanctissimo fine cursum consummauit. Cùm fragrantissimis bonorum floribus, adulta iâ ætate, mirificè exornatus esset, parentes eius summæ spei adolescentem ad aulam Pipini Regis, qui tunc regni habenas moderabatur, perduxerunt: à quo peramanter susceptus atque honorificè, propter spectatam vitæ morumque probitatem, habitus, non multò post, magna præfectura honoratus est. Is verò pro sua prudentia non solum Regi gratus & acceptus, sed etiam cunctis optimatibus eius charus erat: præcipuus nimirum pacis & iustitiæ amator, summusque viduarum & orphanorum patronus, qui ita potentium iniurias à miseris propulsabat, ut tamen insita humilitate omnium sibi animos firmissimo amicitiae nexu deuinctos seruaret.

Cùm autem hisce virtutibus florens Deo hominibusque eximiè charus esset sanctus confessor, Pipinus Rex eum ad honestum splendidumque, ut apparebat, coepit inuitare coniugium, persuasitque viro sanctissimo, ab omni libidinis cupiditate alieno, ut Guuinariam, foemina longè à suis moribus discrepantem, duceret,

ret vxorem. Paruit is Regis consilio, ac voluntati, diuino proculdubio instinctu, vt virtus tribulationis igne probata, tandem aliquando perfecta atque omnibus numeris absoluta redderetur. Nam quantū ille humilitate & misericordia, tantū illa crudelitate redundabat. Cum ergo iussu Regis ad necessariam sese expeditionem præparare cogeretur, cura domus suæ totiusq; familiæ ei relicta, sedulo illi mansuetudinis virtutem commendauit; hortatusq; est vt subditos omni lenitate in officio cōtineret. At illa belluina quadam feritate, post eius discessum, assumpta, coepit sæuire in suos, boves & iumenta eis auferre, seruitia eorum contemnere, probis insectari, possens iunculas auferre, denique nihil præter paupertatem & laborem, vitamq; cum summa miseria coniunctam, relinquere. Cumq; nihilominus absq; vlla clementia tantundem ab illis operis exigeret, quantum antea consueuerat, illi bobus spoliati, instar iumentorum, colla iugo supponentes, onusta trahebant plaustra, plagas duraq; verbera à fœmina immo immani bellua pro mercede reportantes.

Seruitia vxoris eius in seruos.

Interea annis * nouem exactis, dimisso à militia exercitu, sanctus quoq; Gummarus ad suam remeauit. Et ecce apud riuulū, qui dicitur Diepennorch, quendam è seruis plaustrum trahentem vidit, eundemq; dirè cæsum, toto rasum capite, & dirè lachrymantem. Ad quem vt propius accessit, motus pietate; Quis te, inquit, frater, intantum affixit? Quis tibi caput rasit? Quænam est lachrymarum & tanti causa mororis? Cumq; ille Dominæ suæ crudelitatem

* septem.

Attende in misericordiam viri Dei crimum.

N 2 refor-

reformidans, rei veritatem explicare non aude-
deret, vir sanctus multis ab eo minis extorsit,
audiensque tantam vxoris suæ sæuitiam, ab
imò pectore ducens suspiria, iussit illum secum
reuertere. Nolentem verò præ timore, vi coëgit
dixitque ad omnes qui præsentem erant: Ingre-
sus domum, iubebam mihi potum adferri. Quod si
illa potum vituperauerit, nos eum contra laudemus
ut pudore afficiatur. Inde domum intranti oc-
currit tota familia; eiulant, & clamitant om-
nes, se grauiter cæcos, iniuste spoliatos, mor-
dis omnibus miserabiliter vexatos. Ille hoc
videns, animo sanè conturbato, inquit, ad vx-
orem: Conturbet te Deus, sicut alios perturbat.

*Obiurgat vir
sanctus vxo-
rem ob eius
crudelitatem.
Galat. 6.*

sti. Oportebat certè bonum operari ad omnes,
maximè ad domesticos fidei. Siue enim seruus,
siue liber, omnes in Christo vnum sumus. Par-
ce ergo seruis tuis, pone modum sæuitiæ tuæ.
Eademque hora iussit pecus omne è pastu re-
duci, & singulis quod suum erat restitui. Dein-
dè cum sedisset, quasi sitibundus, potum afferri
præcepit. Et cum ceruisia allata ab omnibus et
ordine biberetur, femina illa more suo nequie-
ter eam vituperabat. Sed sanctus Gummarus,
ceterique qui cum illo venerant, egregiè eam
effidentes, mulierem pudore affectam tacere
compulerunt. Post hæc lautum & copiosum
iussit instrui conuiuium, quo tam seruos, quam
liberos, splendidè humaniterque excepit; om-
niumque animos paterna consolatione recrea-
uit, & sic demum mirificè exhilaratos in do-
mos suas à se dimisit.

*Vult ire Ro-
mam.*

Porro S. Gummarus toto desiderio cælestib.
inhians, ut fugientem mundum eiusque gloriam in-
anem

anem penitus excuteret, & vni Deo Regi Re-
 gum Christo tota animi virtute deinceps serui-
 ret: statuit cum nonnullis è vicinis suis Romā
 proficisci: ut ibidē spiritualis militiæ arma sus-
 ciperet, totumq; se ad castra Summi Imperato-
 ris transferret. Accidit autē primo suscepti iti-
 neris die iucundū sanē nouūque spectaculū,
 quod Gummarū virtutē ac sanctitatem egregiē
 illustrauit. Cum enim nō lōgē à domo sua pro-
 gressus tentoriū iuxta fluuium Netam fixisset,
 arboremq; pulcherrimam fulciendo tentorio
 necessariam succidi iussisset, mox loci illius
 possessor adest rusticus, iracundia plenus, fren-
 densque inculcat omnes, nulli parcens: versu-
 que ad sanctum Gummarū multa verborū as-
 peritate; Cur, inquit, agrum meū peruasisti? En
 hic iumenta & tentoria vestra: ita vobis aliena
 vendicatis, tanquā propria? Omnia depascitis,
 omnia conculcatis, omnia prosternitis. Quid
 mihi & tibi Gūmare? Quid mali tibi feci? Neq;
 te offendi, neque quenquam tuorū læsi. Quod si
 nulla in me culpa hæret, quid ita innocentem
 conteris? Et ut cætera damna præteream, hoc v-
 num præcipuē doleo, q̃ arborē hanc, quam ip-
 se plantaui, quam tot annis seruauī, succidi vo-
 luisti. Respondit placido vultu S. Gummarus:
 Agnosco peccatum meū; sed si iniuriā irroga-
 ui, ita ut par est, satisfaciā tibi. Aut præcisā
 arborem restituā, aut iustum eius precium per-
 soluā: Saltem hac nocte, obsecro, quiesce. Vix
 multis precibus rustico, ut vsque mane sileret,
 pacato; Gummarus ad solita oratiōis arma cō-
 fugiens, iuxta arborem prostratus totam ferē
 noctem insomnis peregit: surgensque ab ora-
 tione loco illaesa.

riore arborem collegit, eamque zona sua colligauit: quæ protinus (res profectò mira & perpetua celebritate digna) adeò consolidata est, ac si nihil prorsus antea cæsa fuisset; atque etiam eodē in loco sana consistens, sola circumligata zonæ retinet vestigia in gloriam Dei & laudem serui eius. Manē rediens rusticus, hæsterna adhuc ira tumidus, ut à S. Gummaro blandis verbis & iucundo vultu perductus ad arborem, eam inuiolatā vidit; ingenti admiratione affectus: Profectò, inquit, virtus Dei hæc est. Non enim humani operis est, ut arbor succisa, exiguæ noctis spatio in pristinum consurgat statum: Arbor hæc, quam hoc miraculo tibi didicisti, deinceps mea non erit. Hanc ego tibi do, & quidquid hoc in loco mihi hæreditarium est, eius ego te volo perpetuum & stabilem esse possessorem. Ab illa igitur die firma & stabilis inter illos inita est amicitia, & post mutua oscula & amplexus pacificè discesserunt.

Cæterum eadem nocte, quæ prima fuit itineris eius, quiescenti in tentorio suo apparuit Angelus Domini in specie columbæ, atque ad eum: O Gummare, esto vigil. Ecce enim ego adsum tibi missus à Deo nūcius, eius tibi mandata aperies. Disposuisti quidem Romam pergere, Apostolorum Petri & Pauli visitaturus limina; sed Deus qui ubique præsens est, & cuius oculi quouis in loco & bonos & malos cõtemplantur, mandat ut in loco haud procul hinc posito, circumfluentē amne conclusò, arboribusque consito, oratorium cõstruas: ibidemque gratissimam Deo seruitutem exhibeas. Hic tibi viuenti sedes; hic defuncto requies erit.

Hæc

Idem rusticus arborem & agrum seruo Dei dat possidentem.

Prohibetur ab Angelo. Romam ire ad sublimiora inuitatur.

Hac visione rutilantis mirabili splendore columbæ vir sanctus excitatus, ilicò, gratijs Deo, vt par erat, actis, flumen transmisit, locumque ingressus arborès & frutices exirpauit, & ouiu ac ferarum lustra in commodissima hominum domicilia permutauit, & Ecclesiam in honorem S. Petri condidit; ibidemque orationibus & rerum diuinarum meditationib. sedulò vacans cælestem in terris agebat vitam: atque interim ad villam suam Emblehem subindè com means, (quæ paruo indè aberat intervallo) charitatis officia erga pauperes & miseros egregiè exercebat; nudis vestimenta, fame siti que laborantibus cibum potumque præbebat; curam ægrotorum gerebat indefessam; peregrinos hospitio excipiebat; pupillos & viduas patrocinio suo protegebat: denique sanctis operibus strenuè viriliterque insistens Dei & hominum gratiam promerebat.

Condit ecclesiam in honorem S. Petri.

Astine contemplatiue vite vicissim dat operam.

Cæterum vxor eius, immiti planè & fero ingenio mulier, nihil de sua in seruos remittebat sequitia: spretisq; pij coniungis monitis, de lassatos quotidie famulos minis verberibusq; ad opera vrgebat. Cumq; die quodâ, æstu solis feruētissimo miseros agricolas vehementer affligente, truculenta mulier eos vehemētius affligeret, vrgeretq; vt operi sinè intermissione, siti propemodū confecti, instarent; atq; illi infimis precib. à crudeli scœmina breue aliquod refrigeriū precarentur, nihilq; obtinerent, accidit vt Gummarus messem lustraturus superueniret. Cui protinùs agricolæ lachrymabundi ad pedes procidētes, intollerabilem vxoris sauitiam exposuerunt; ab eoque aquæ haustū

Vxor eius immitis & fera bellua.

pro refocillatione postularūt. Ille supplicum precibus lachrymisque commotus, increpita duriusculè vxore: O ferreum, inquit, pectus & peruersa mens, cur non flecteris misericordia? Recede hinc inuisa Deo, hominib. odiosa; Illa verò mox recedēte, vir sanctus baculo terram fodit, aquasque largissimas scaturire fecit; quarum & haustu, & miraculo refecti sunt. Manet etiamnum fons ille ibidem, vt sit perenne proclarae virtutis testimonium.

*Fodit baculo
terram &
fons erūpit.*

Porro vxor beati viri domum regressa, mox nimio ardore periclitari coepit. Vltix enim impietatis eius sitis eam vexabat, quæ paulò antè familiam sitientem refocillari nō permiserat: & iusto Dei iudicio, cruciatū intoleranda sitis sustinuit, quæ in alijs per cōmiserationē sitis calamitatem sentire noluit. Cū verò ardor ille nulla aqua extinguī posset, iamque mortem sibi imminere cerneret, per nuncium Gummari clementiam deprecata est. Ille autē pro insita mansuetudine, misericordia motus, confestim domum properauit, eamque prope modum animam agentem, signo sanctę Crucis consignauit, potumque sua manu porrexit: quo hausto corporis quidem sanitatem recepit, sed animum tamen in melius non mutauit.

*Signo Crucis
signat. Coniun-
gem mori-
busdam.*

Cū alio quodam tēpore familia eius apud Lenchen in agro feria secūda meteret, infans quidā pannis inuolutus à matre in manipulū est depositus. Illa interim de puero secura, indē ad laborē recessit: sed mox infātis dormientis os inuasit coluber, seseq; volutādo, in vētrē irrepsit. Superuenit fortē S. Gummarius, qui visa colubri cauda ab ore infantis extāte, sanē
exhor-

exhorruit, ac protinus perfossa cauda, serpente extraxit; eoque ad virgam suspenso, familiam conuocauit: suisque, misericordia motus, eam legem præfixit, vt quæcunque mulier lactentem haberet paruulum, secundis ferijs ab omni seruitio immunis esset.

Extrahit serpentem ab ore infantis.

Eodem tempore S. Rumoldus mirifica sanctitatis fama florebat, ac summo videndi Gummariensium A. marum desiderio inflammatus (multa namque de sanctissimi viri præstantibus virtutibus meritisque audierat) tandem non sine magna animi voluptate eum conuenit, & sermonem de rebus diuinis familiariter instituit. Cumque duo illa clarissima eius prouinciæ luminaria, multa inter se de daemonum insidijs, de armis celestibus nobis collatis, de reprobis supplicijs, & præmijs iustorum; de vitæ huius breuitate ærumnis plena, & certaminibus electis omnibus necessariò subeundis suauissimè conferrent; alter alterius sermone adeò recreatus fuit; vt recessuri diem locumque constitueret, ad quem rursus pariter conuenirent: mutuisque sermonibus & sacre scripturæ ferculis sese reficerent. Loco nomen erat Stadeki; in quo, die condito, sibi occurrerunt, aridam utriusque manu gestantes virgam, quas simulac proiecerunt, illæ in vicinè quercus trunco consistentes, momento viruerunt, floresque & folia protulerunt. Hoc tam euidenti signo diuinitus edocti, eorum conuentum haud dubiè Deo placere; constituerunt vt annis singulis cum totius populi frequentia Missarum ibidem solennia celebrarent: & non suos tantum, sed & aliorum omnium animos suauissimo

S. Rumoldus, Mechliniensium A. postolus: cuius vitam habes Tom. 3. Iulij. 1. Colloquia Rumoldi & Gummari.

Virga arida repente virescunt.

diuinorum eloquiorum fluente rigarent.

*S. Gumma-
rus abiit in
celos.*

Tandem succedente tempore vir diuinum infirma valetudine fatigari captus, in morbum incidit lethalem, cursumque vitæ mortalis in villa sua, cum certissima æternæ salutis spe lætabundus absoluit, quinto Idus Octobris. Cuius ad exequias cum amici & cognati frequentes conuenissent, ut sanctas reliquias in eadem villa conderent, diuinitus ab eo officio cessare sunt moniti. Dormienti namque Vrachildi sanctimoniali in oratorio S. Petri, quod S. Gummarus ædificarat, cælesti oraculo dictum est, ut reliquias beati viri in eius Ecclesiam trāsferri curaret. Illa verò semel iterumque oraculum neglexit, verita se apud neminem visionis suæ fidem inuenturam; cum ecce tertia nocte visus est adesse Gummarus; qui negligentiam increpitans, dexteram suam super eius faciem imposuit: ut manifesto signo omnibus certissimæ visionis fidem faceret. Attactu namque manûs eius, caro in candorem mutata est, & digitorum impressa retinuit vestigia.

*Viso Vra-
chidis san-
imonialis.*

Manè igitur illa rem totam presbytero, & alijs qui aderāt, indicat, ac signi euidētia egregiè comprobatur. Itaque, omni mora postposita, ad monumentū venere, eoq; aperto custos pecorum S. Gumhari, qui suam quoque operam extruendæ eius Ecclesiæ nauārat, reliquias eleuauit (cæteris, quod mirum videri decet, nullavi, aut arte id præstare valentibus) & ad amnem vsque, ubi parata erat naucula, deportauit. Quibus deindè cymbæ impositis, illa sinè vlllo remige vel nauclero, cursu velocissimo, non

Miraculum.

non sine ingenti miraculo, ad villam contendit, ibique substitit. Fuit tum beati viri corpus cum multa reuerentia in eius ecclesia humatum, ubi annis quadraginta quieuit. Postquam verò monasterium, quod ibi adhuc cernitur, constructum est, fuit in illo honorificè repositum: ubi multis admodum clarum miraculis in hodiernum vsque diem refulget.

*Translatio
S. corporis
eius miracu-
lis celebris.*

VITA B. BRUNONIS ARCHIEPIS-
copi Coloniensis: Ex ea quæ est per
Benedictinum. Excessit ex humanis Anno
Christi 965. Benedicti 5. Papæ 1. Ottonis verò
Imp. 4.

** Rotgerum
Rothgerum
Rogerii.
Vide Tom.
10. Annal.
C. Baron.*

HOM O homini quantum præstet, nuper à pluribus in venerabili Coloniensis Ecclesiæ Archiepiscopo Brunone compertum est. Is enim cum quatuor admodum annorum puer literarum studiis imbuendus Baldrico Traiectensi Episcopo missus esset, inuisa Nortmannorum tyrannis, quasi per huiusmodi obsidem nonnihil refriguit, & ecclesiæ demum, cæteraque ædificia, quorum ruinæ vix extiterant, hac occasione restaurata sunt. Itaque cum bonæ indolis puer ingenio sagaci Traiecti eximie proficeret, per ipsum, licet adhuc infans, iam Christianus populus ab hostibus liber in Dei laudibus exultabat.

ii. Octob.

*A quo in
pueritia in-
stitutum.*

Postquam verò pater eius Hêricus Rex gloriosus, fundato & ad vnguem pacato Imperio, reb. cōcessit humanis, & Ottho filius eius natu maior, magna voluntate & consensu principum regni

*Hêricus Rex
eius pater.*

*Quo tempore
floruerit S.
Bruno obser-
ua hic.*

*Insignis eius
eruditio,
pietas & e-
loquentia.*

*Temporis
summam ha-
bet rationē.*

*Prudentia e-
ius.*

*Tremendum
tempus di-
xit auctor.*

regni gubernacula suscepit, anno Incarnati
Verbi nongentesimo tricesimo septimo, ger-
manum suum Brunonem Deo dicatum adhuc
adulescentulum è scholis honorabiliter, ut par-
erat, in regiam euocauit, ubi artium liberalium
disciplinas exactissime complexus est: ita ta-
men die nocteque studijs intentus, ut millies
tamen per dies calamitosus patrocinari, affli-
ctis consulere, opemque ferre miseris cogere-
tur. Quæ omnia ita administrabat, ut præcipua
eruditionis laude celebris refugium egenis o-
mnibus factus videretur. Lucubrationibus in-
ueniendis intentissimus, in diuinis quæcunque
sunt honestissima, accuratissimus fuit. Laticale
eloquentiam non in se solum, ubi excelluit,
sed & in multis alijs politam reddidit & illu-
strem. Nullo autem hoc supercilio, sed tum
domestico lepore, tum vrbana grauitate age-
bat. Temporis, rei omnium preciosissimæ, sum-
mus estimator, matutinum antè omnia crepus-
culum, nullo vendebat pretio. Quocunque re-
galia circumagebantur castra, suâ ipse biblio-
thecam, sicut arcam Dominicam circumduce-
bat, quouis tempore & loco sapientiæ & sci-
entiæ incrementa captans. Rumores vulgi pro
nihilò ducens, non ea quæ ante pedes modò,
sed quæ futura erant sagaci mentis iudicio at-
tendebat. Hinc cum inter fratrem suum Hen-
ricum, & Cunonem in affinitatem regiam as-
sumptum, nimiam colloquij familiaritatem,
& maximè Missarum tempore, cerneret; præ-
sago spiritu fertur dixisse: O, in quantam ini-
micitiarum amaritudinem ista in hoc tempo-
re tremendo malè parta contubernia resol-
uentur

uentur. Euentus rei, non multò pòst dictis si-
dem fecit.

Prima dispēfatio credita est illi adhuc ado-
lescenti in quibusdam monasterijs, in quibus
fluxus multorum mores sanctiore disciplina
restrinxit: ipsa que post paululum Deo sacrata
loca, annuente regia liberalitate, priuilegijs
& immunitatibus pristinis reformauit: in qui-
bus exstat Loresham, locus Regum munificen-
tia nobilis, & tanta viri memoria etiamnum
celebris. Deindè verò cùm de virtute in virtu-
tem gigantis, vt ita dicam, passibus iret, &
Vvicfridus Colonienfis ecclesiæ pastor è vita
excederet, Bruno licet iuuenili corpore, mori-
bus tamen maturus, ad illud dignitatis fastigiũ
à Clero populoque communibus fuit euectus
suffragijs. Quo gradu in Ecclesia Dei sublima-
tus, antè omnia de religionis & diuini cultus
profectu sollicitus, instituit, vt morum inæ-
qualitas, vestium superfluitas & quidquid de-
nique effoeminatum aut indecens in eius Ec-
clesia videbatur, spiritali circuncisione ab-
scinderetur; quò sic demum distracti studia in
contraria multorum animi, virgè morumque si-
militudine vnirentur.

Eodem tempore Imperio quoque multis se-
ditionibus & bellorum tempestatibus miserè
agitato, apud Lotharicos regni negocia susci-
pere est coactus: quæ pro eximia sua prudentia
ac mansuetudine ita composuit, vt absq; bello
& humana pernicie, maxima sæpè pericula se-
darentur. Hæc autem omnia tanta animi sui
tranquillitate peragebat, vt & frequenter de
maximis quibusque rebus, quasi curarum possum.

instan-

historie cum
sit Missa sa-
crificium, si-
cut & Chry-
sostomus &
alii Patres.

Monasteriũ
Loresham.

Eligitur
Bruno in Co-
loniensem
archiepisco-
pum.

Compscit
bellorum
tumultus
sua prudentia.

Animus e-
gregiè com-
positus.

instantium nescius, disputaret. Porro inconstantes & temerarios aduersariorum motus ita redarguebat, ut quos nulla vnquam acies, nulla asperitas inflectere potuerat, huius viri pietas imbelles timidosque redderet. Consilio namque & bonorum hominum fortitudine, non sauitia, armatus, hostiles acies non ad perniciem, sed ad salutem perducebat.

Interim meliorum ardens æmulator charismatum Bruno, ut Sedis suæ dignitatem Romanæ & Apostolicæ benedictionis priuilegio muniret, Hadamarum Fuldenis monasterij Abbatem, Romanæ ad Agapetum Papam direxit legatum: qui pio Pastori non pallium modo sacrum, sed & sacratissimas S. Pantaleonis attulit reliquias: quas sanctus Antistes venerabundus magno cum gaudio excipiens, in suburbio, ubi ecclesia eidem Martyri sacra, sed inculta & ruinæ proxima erat, deposuit: locumque Deo sacratum & ab urbanæ inquietudinis molestia remotum, religiosis fratribus monastica disciplina ornatissimis, instruxit: ipsidemque Abbatem Christianum nomine præfecit; qui eam sacri muneris dignitatem ex præscripto eiusdem Præsulis cum laude administravit.

Cæterum Sanctissimus Præsul licet omni pompa circumfluus, in medijs ciuiliū negotiorum occupationibus assidue versaretur, mente tamen & cogitatione, religioni & lectioni ita assidue intentus erat, ut nihil aliud quam corporis sui dissolutionem ac cæleste regnum desiderare videbatur. Hinc continui ferè lachrymarum riui ab oculis manantes, hinc assidua

*Recipit à
summo Pontifice pallium
& reliquias
S. Pantaleonis.*

*Restaurat
collapsum
planè monasterium S.
Pantaleonis.*

*En pium
et tantum
viri.*

assidua suspiria, hinc furtivæ orationes & singultus in ipso etiam lecto clariùs perstrepen-
tes: quæ omnia, quanto ardore ad cælestē illam
patriam aspiraret, satis utique superq; testabā-
tur. Inter conuiuas frequenter lætissimos læ-
tior ipse, in summa cibi potusq; parcitate, cæ-
lestibus se epulis reficiebat. Apud mites & hu-
miles nemo illo humilior, apud elatos & im-
probos nemo vehementior fuit.

Multis in locis sacra cælestis philosophiæ
domicilia, quædam à fundamentis erexit, quæ-
dam verò prius fundata auxit & amplificauit;
quædam vetustate collapsa dirutaq; repara-
uit: eaque sanctorū corporibus atque reliquijs
vndecunq; collectis egregie exornauit. Iā verò
in prædicatione verbi Dei & in subtilitate di-
sputationū de sinceritate scripturarū, qualis
quantusq; fuerit quis enarrare sufficiat? Pastor
liquidē sollicitus & verè dux populi Dei salu-
tē omniū & vtilitatē quærebat: & quos ipse in
via Dei duxit & docuit, nè à peruersis seducerē-
tur, & in errorē mitterētur strenuè decertabat.
Sed hisce tā præclaris summæ pietatis ac reli-
gionis studijs ardēter intētū, mors, ut videtur,
immatura præoccupauit. Vix annum ætatis suæ
40. excefferat, cū, expleto in Episcopali mune-
re anno vndecimo * Cōpendium adire cogitur;
ut ibidē dissidētes ab inuicem nepotes suos ad
veram animorum concordiam reuocaret. Eo
pietatis officio occupatus, in Rhemēsi ciuitate
grauī caput corporis egritudine cōflictarī; qua
demū oppressus (cunctis prius in vtroque statu
rit edispositis) inter psallētium & lachryman-
tū choros spiritum exhalauit: cuius sacratiss-
simum

Multa cōdis.

*Egregius
fuit concio-
nator.
Veri pastoris
officium.*

** Nomen lo-
ci in Gallia.*

*Feliciter
decedis.*

*Sepelitur in
monasterio
S. Pantaleo-
nis.*

simum corpus octauo ab obitu die Coloniam
sedis eius metropolim delatum est, & in B. P.
taleonis, ab eo, vt diximus, constructa honori-
ficè sepultum: atq; hoc epitaphio decoratum

EPITAPHIVM S. BRVNO-
nis Archiepiscopi Colo-
nienfis.

Fundite corda preces, lachrymosas mittite voces:

Eccè Pater Patria conditus in silice.

Regia progenies, terras memoranda per omnes

Bruno pacificus: vir bonus atq; pius.

Archos Antistes; cui clara Coloma sedes:

Visus erat cunctis charus vbiq; bonis.

Offendit tenebras lux viuacissima tetras;

Inuida lingua tacet: laus modò vera placet.

Non fuit hic mundus tam raro munere dignus:

Raptus ab hoc naue, iam fruitur Domino.

Idus Octobris quinto præful duodenus,

Vita concessit: spes comes alma fuit.

*Vide Tom.
8. Annal. C.
Baron.*

VITA S. VVILFRIDI ARCHIEPIS-

copi Eboracensis: ex historia Ecclesiastica gentis

Anglorum Bedæ Presbyteri. Migravit è corpore

Anno salutis 709. Constantini Papæ 2. cum se-

disset annos 45.

*12. Octob.
Patria &
parces eius.*

BVilfridus Natione Angl^o Regia pro-
sapia illustris, in ipsa pueritia egregiū
futuræ sanctitatis dedit specimen: si-
quidem cum esset bonæ indolis ætatem mori-
bus transiens, ad eò se modeste & circumspicte
in omnibus gerebat, vt à maioribus quasi vnus
ex ipsis amaretur & veneraretur. Cùm verò

quar-

quartumdecimum ætatis attigisset annum monasticum institutum relicto curis secularibus suscipere cogitabat. Quod ubi patri suo narrauit (iam enim mater obierat) libenter eius votis ac desiderijs cælestibus annuit. Perrexit igitur pius adolescens ad Insulâ Lindisfarnensem consilio & suffragijs Reginæ Eanfledæ suffultus, ibique monachorum famulatui se contradens, sedulo ea quæ monasticæ castitatis ac pietatis erant, & discere curabat & agere. Porro ut erat præclari ingenij, addidit breui tēpore Psalmos, & aliquot codices: virtutibus interim humilitatis & obedientiæ in tantum studens, ut à senioribus & cœtaneis suis iusto coleretur affectu.

Et quidem cum in eo monasterio aliquot annos Christo piè militasset, animaduertit minime perfectam esse virtutis viam, quæ à Scotis ibidem commorantibus tradebatur: statuitque Romam proficisci, & qui ibi ritus Ecclesiastici siue monasteriales seruarentur videre. Quod cum fratribus referret, laudauerunt eius propositum (necdum enim erat attonsus) eumque animi sui conceptum perficere suadebant. Igitur protinus Reginam Eanfledam adiens, indicauit ei desiderium sibi inesse beatorum Apostolorum limina visitandi. Quæ plurimum delectata pio adolescentis affectu, misit eum in Cantiam ad Regem Erconbertum, qui erat filius auunculi sui, postulans ut eum honorificè Roman transmitteret: ubi cum aliquandiu demoratus, diligenter his, quæ inspiciebat, discendis operam daret, superuenit eò alius adolescens Anglus quoque clarus genere, cupiens &

*Afficitur ad
institutum
monasticum.*

*Scoti in quibusdam Ecclesijs
errabant:
præsertim
in tempore
Pâschalis celebrationis.*

*Iter Romam
versus in-
greditur.*

*Detinetur
Lugduni ab
Antistite
Dalsino.*

*Magni eum
facit.*

*Tandem di-
mittit.*

*Peruenit Ro-
mam.*

*Multa ibide
discit.*

ipse Romam proficisci: Biscop benedictus nū-
cupatus. Huius ergo comitatus Rex lociauit
VVilfridum: utque illum secū Romam perdu-
ceret iussit. Qui cum Lugdunum peruenissent,
Dalsinus eius ciuitatis Antistes, Benedicto di-
misso, VVilfridum ibi retinuit. Delectabatur
siquidem prudentia verborum iuuenis, gratia
venusti vultus eius, alacritate actionis, & con-
stantia ac maturitate cogitationis vnde & ne-
cessaria quæcunque abundanter ipsi cum so-
cijs suis tempore quo secum erāt subministra-
bat: offerebat insuper illi partem Galliarum
non minimam regendam quin & filiam fra-
tris sui virginem in coniugem: eumque loco
adoptiuū habere optabat. Verum ille gratias
agens pietati, quam erga eum cum esset
peregrinus, habere dignaretur, respondit,
propositum se magis alterius conuersationis
habere, atque ideo patria relicta, Romam iter
agere cepisse. Quibus auditis, pius præsul
dimisit eum in pace; dato duce itineris, lar-
goque admodum viatico: obsecrans sedulo ut
in reditu ad patriam, per se iter facere memi-
nisset.

Veniens autem VVilfridus Romam, & ora-
tionibus ac meditationi rerum ecclesiastica-
rum, ut animo proposuerat quotidiana manci-
patus instatia, peruenit ad amicitiam viri san-
ctissimi ac doctissimi Bonifacij Archidiaconi
& consiliarij Pontificis maximi. Cuius magi-
sterio quatuor Euangeliorum libros ex ordine
didicit; computum Paschæ rationabilem,
& alia multa quæ in patria nequieverat, Ec-
clesiasticis disciplinis accommodata, eodem
instru-

instructore percepit. Et cum menses aliquot
ibi studijs occupatus felicibus exegisset, redijt
ad Dalsinum in Galliam, & tres annos apud
ipsum commoratus, attonsus est ab eo, & in tā-
to habitus amore, vt heredem sibi illum facere
cogitaret. Verum idem Antistes à Brunechilda
Regina nō multo post iussus est crudeliter ob-
trūcari. Reuersus itaque in Britannia VVilfri-
dus, cōiunctus est amicitijs Aldfridi Regis: qui
Catholicas Ecclesiæ regulas sequi semper & a-
mare didicerat. Vndē & illi Rex, quia Catholi-
cum eū esse cōperit, egregia dona cōtulit. De-
siderās igitur Rex vt vir tātæ eruditionis ac re-
ligiōis, sibi specialiter indiuiduo comitatu sa-
cerdos esset ac doctor, curauit eum ordinari
presbyterū; ac paulo post in Galliā missum, ab
Agilberto Episcopo Parisiensi Antistitem con-
secrari: erat tunc VVilfridus annorum plus
minus triginta. Contigit autem inter hæc
sedem Eboracensem Pontifice suo priuari:
Reuersus itaque VVilfridus ex transmarinis
partibus, eius sedis ac totius Nordam Hum-
brorum prouinciæ Episcopatum suscipere co-
gitur.

Porro ea dignitate iam sublimatus, strenuū
se exhibuit in vinea Domini Operatorem:
perplura siquidem Catholicæ obseruationis
moderamina Ecclesijs Anglorum sua doctrina
contulit. Vndē factum est, vt crescente indies
institutione Catholica, Scoti omnes qui inter
Anglos morabantur, aut his manus darent, aut
suam redirent ad patriam. At his tam fe-
licibus successibus satan inuidus, excitauit
dissensionem (incertum qua de causa) inter
O a Regem

*In reditu di-
uertit ad
Dalsinum:
& ab eo tona
detur.*

*De tyrānide
istius Regi-
ne & mise-
rando eius
meritu*

*Vide Tom. 8.
Annal. C.*

*Baron.
VVilfridus
ordinatur sa-
cerdos &
consecratur
Episcopus E-
boracensis.*

*Qualis in
Episcopatu.*

*Amiſſe pelli-
tar ſede ſua.*

*Multos in
Friſia cōuer-
ſit ad Chriſti
fidem.*

*S. VVille-
brordi vita
habetur*

*7. Nouemb.
VVilfridus
Romæ decla-
ratus inno-
cens.*

*Conuertit
Saxones in
Anglia.*

Regem Ecgfridum & S. hunc Antiftitem VVilfridum: qui eum impiè a ſede Episcopatus ſui expulit. Præſul verò vt erat iniuriarum patiens, iræ Regiæ pro tempore locum dedit: Romam attamen ire & corā Chriſti vicario, Pontifice maximo cauſam dicere interim ſtatuit. Nauē verò cum conſcendiſſet ſtante Fauonio pulſus eſt in Friſiam, at honorificè ſuſceptus à barbaris ac Rege illorū Aldigiſto, prædicabat eis Chriſtū: & multa eorū millia verbo veritatis inſtituēs, à peccatorū ſuorum maculis ſacri Baptiſmatis vnda abluit: & quod poſtmodum S. VVillebrordus magna deuotione cōpleuit, ipſe primus ibi opus Euangelicū cepit. Cūque hyemem eximio cum fructu ibidem exgiſſet, iter Romam verſus repetijt. Vbi poſtquam cauſa eius ventilata eſt præſente Agathone Papa, & pluribus Episcopis ac de fide ſua ſimul & prouinciæ ſuæ inquiſito facta, vniuerſorum iudicio abſque crimine accuſatus fuiſſe Catholicus omninò cum ſuis & Episcopatu planè dignus inuentus eſt.

Apoſtolica igitur benedictione munitus, in Britanniam reuerſus, cum propter Regi inimicitias in ſedem ſuam recipi non poſſet, diuertens ad prouinciā Auſtraliū Saxorum, eo adhuc tempore paganismo deditam, huic verbum fidei & lauacrum ſalutis miniſtrabat: id concedente, immò indè multum gaudente eorum Rege Ediluuach, non multo antè baptizato in prouinciā Merciorum. Succedente itaque tempore integram illam prouinciā ab idololatriæ ritibus ad fidem Chriſti conuertit: in loco Seoleſeu latine,
Inſula

Insula vituli marini, à Rege Ediluuach sibi donato præclarum fundauit monasterium, ac regulari vita instituit, maximè ex his, quos secum adduxerat fratribus. Sicque haud solum sanctus hic præsul gentem illam ab ærumna perpetuæ damnationis, verùm & à clade temporalis interitus eripuit. Siquidem cum antè aduentum ipsius, trienni siccitate affligati, dira fame opprimerentur ac innumeri interirent, ipso die quo baptisma suscipere cepere, descendit pluuia serena & copiosa, re floruit terra, redijtque viridantibus aruis annus lætus & frugifer. Vecte quoque Insulæ verbi ministros destinauit: Atque sic demùm vberima spiritali diratus messe ad sedem suam reuocatus Episcopatum suum cepit. Verùm ut nihil est in hoc mundo stabile, quinquennio post denuò accusatus, iterum præfulatu pulsus est. Cogiturque reiterare profectiorem Romam versus; ibidem verò cum præsentibus accusatoribus accepisset locum sese defendendi, tam egregiè causam suam tutatus est, consedentibus coram Episcopis pluribus, cum summo Pontifice * Iohanne, ut omnium iudicio probatum sit accusatores eius nonnulla in parte falsas contrà eum esse machinatos calumnias: scriptumque est à præfato Papa Regibus Anglorum Edelredo & Alfrido, ut eum in Episcopatum suum, vnde iniuste eiectus erat, facerent recipi. Iuuit autem plurimum causam huius absolutionis eius, lectio præcedentis sub Papa Agathone imperitæ.

Dimissus itaque S. V. Vilfridus magno cum
O 3 hono-

*Condit monasterium in
Seolesu.*

*Restituitur
sedi suæ.*

*Iterum pri-
uatur præ-
fulatu.*

** eius nomi-
nis septimo.
Rursus Ro-
mæ declara-
tum innocens.*

*In Gallijs
grauissimè
infirmatur.
S. VVilfri-
di.*

*Est in pa-
tuitur.*

Canalescit.

*Mira visio ei
oblata.*

*En quid va-
leant oratio-
nes contra
vrum.*

honore, cum ad Britanniam tendens in Gal-
liarum partes deuenisset, tactus est infir-
mitate repentina, & ea crescente adeò pres-
sus, vt equo vehi non posset, sed manibus
ministorum portaretur in grabato. Sic de-
latus in ciuitatem Meldum Galliæ, quadri-
duo quasi mortuus iacebat; habitu tantum
pertenui, quia viueret demonstrans. Cumque
ita sinè cibo & potu, sine voce & auditu
perseueraret, quinta demum illucescente die,
quasi de graui expergefactus somno exurgens
resedit: apertisque oculis videns circà se cho-
ros psallentium simul & flentium fratrum, mo-
dicum suspirans interrogauit vbi esset Acca
presbyter; qui statim vocatus intrauit: & vi-
dens eum melius habentem, ac loqui iam va-
lentem, flexis genibus gratias egit Deo cum o-
mnibus qui aderant fratribus. Et cum pa-
rum cōsedissent, ac de supernis iudicijs tre-
pidi aliquantum differere cepissent, iussit Pō-
tifex ceteros ad horā egredi; & ad Accā pres-
byterū ita loqui exorsus est: Visio mihi modò
tremenda apparuit; quā te audire ac silētiore
gere volo: donec sciā quid de me fieri velit De-
us. Adstitit. n. mihi quidā cādido præclarus ha-
bitu, dicēs se esse Michaelē Archangelū, & ob
hoc, inquit, missus sum, vt te à morte reuocem.
Donauit enim tibi Domin⁹ vitā per orationes
ac lachrymas discipulorū & fratrum tuorum
& per intercessionē suā beatæ genitricis sem-
perque virginis Mariæ. Quapropter dico tibi,
quia modo quidē ab infirmitate hac sanaberis
sed paratus esto: quia post quadrienniū reuer-
tens visitabo te. In patriam verò perueniens
m axi-

maximam possessionum tuarum, quæ tibi ablata sunt, portionem recipies : atque in pace tranquilla vitam terminabis.

Conualuit igitur sacer Antistes cunctis congratulantibus & Deo gratias agentibus, ceptoque itinere in Britanniam venit. Lectis autem literis quas ab Apostolico Papa adduxerat, Bertuualdus Archiepiscopus & Edilredus quondam Rex, tunc autem pro Christo abdicatione Regni factus Abbas, libentissime fauerunt. Sed enim Edilredus accitum ad se

Coenredum, cui Regnum suum cōtradiderat, amicum Episcopo fieri petijt & impetrauit: verum Aldfridus Nordanhumborum Rex eum suscipere contempsit: qui nec longo post tempore super vixit. Eo itaque vita functo & Regnante filio eius Osredo, mox synodo facta iuxta fluvium Nidd, post aliquantā vtriusque partis concertationem, tandem cunctis fauentibus in præsulatu suæ receptus est Ecclesiæ. Post quæ quadriennio vita in pace trā-

cursa sanctus Præsul feliciter obiit in monasterio suo, quod habebat in prouincia * vnda-

lum, sub regimine Cudbaldi abbatis: inde verò ministerio fratrum perlatus in primum suū monasteriū à Rege Aldfrido ipsi donatū quod dicitur * Inthypum, multis funus honestan-

tium lachrymis, honorificè admodum humanitatis est in Ecclesia Beati Apostoli Petri quā ibidē edificarat: atq; hoc insigni Epitaphio decorat⁹.

Vilfrid hic magnus requiescit corpore præsul;
Hanc Domino qui aulam, ductus pietatis amore,
Fecit: & eximio sacravit nomine Petri.

O 4

Qui

Iterum re-
stituitur sedē
suā.

Feliciſimē
obit.

** Fundalum.*

** Hripum.*

Locus ſepul-
ture eius.

Epitaphium
eius.

Ædificauit
eccleſiam B.

Petri Apo-
ſtoli.

Cui clauēs calī Christū dedit arbiter orbis:
 Atque auro ac Tyrio deuotus vēstīt ostro.
 Quinetiam sublime crucis radiante metallo
 Hic posuit tropheum: nec non & quatuor auro
 Scribi Euangelij praecepit in ordine libros:
 Ac thecam ē rutilo his condignam condidit auro.
 Paschalis qui etiam solennia tempora cursūs,
 Catholici ad iustum correxit dogma Canonis,
 Quem statuere Patres: dubioq; errore remoto,
 Certa sua, genti ostendit moderamina ritus.
 Inq; locis istis monachorum examina crebra
 Colligit: ac monitis, cauitque regula Patrum
 Sedulus instituit: multisq; domiq; forisq;
 Iactatus nimium per tempora longa periculis,
 Quindecies ternes postquam egit Episcopus an-
 nos.
 Transiit, & gaudens caelestia regna petiuit.
 Dona Ihesu vt grex pastoris calle sequatur.

Quid eidem
 contulerit.

Qua corre-
 xit, & alia
 quae fecit.

Quanta pas-
 sus.

Tempus obi-
 tis eius.
 Oratio.

MARTYRIVM SEPTEM FRANCIS-

Vide Notat. canorum: Danielis, Samuelis, Angeli, Domini
 C. Baron. ad Leonis, Nicolai & Hugolini à Saracenis occi-
 Martyr sorum anno 1221. Ex eo quod est apud V nab.
 Roman. Pat., Laur. SUR,

13. Octob.

Proficiscun-
 tur ad Sara-
 cenos.

FRATER Daniel Minister prouincia
 Calabriae, vir admiranda sanctitate &
 martyrio illustris, cum sex fratribus,
 impetrata facultate ab Elia generali Ministro
 beatissimi Patris Francisci Vicario, è Tuscia in
 regionem Saracenorum Christi prae dicaturus
 Euangelium profectus est, Cumque ad urbem
 Septam

Septam prospero itinere peruenissent, triduo apud Pisanos mercatores, Genuenses & Massilienses strenuam diuini verbi operam nauarunt, in vico extra urbem Christianis mercatoribus assignato: vbi & sese inuicem mutuis sermonibus corroborarunt, ac sacrosanctis Confessionis & Eucharistiæ sacramentis ad rem præclare gerendam muniêrunt. Vesper autem lotis sibi inuicem pedibus, in memoriâ ineffabilis istius charitatis, qua præpotens rerum omnium Dominus antè agonem suum discipulorum suorum pedes lauare dignatus est, obfirmatis animis certamen pro Christi gloria subire constituerunt. Manè itaque Domini diei cinere capitibus imposito, fidenter in ciuitatem ingressi, palam Christum Iesum annunciare, & cunctis certam salutis viam indicare. Cumque in mediam vsque ciuitatem progressi, gentilium cæcitatem intrepidè arguerent, illi iniectis in eos manibus, furore & amentia bacchantes, ad Regem suum eos protraxerunt, conuicijs interim non modo onerates ac proscindentes, sed impositis plagis hauleuibus ad necem petentes.

*Palam illis
predicant
Christum.*

*Malè tractā-
tur ab eis.*

Porro Rex conspicatus rafa capita & horrida vestimenta, ratus eos cerebro laborare, victos iussit octiduo custodiri, & eorum constantiam varijs afflictionibus tentari. Octauo vero die productos in suum conspectum, cum promissis & blanditijs, tum minis ad Saracenorum impietatem inuitauit. Illis verò nefariū hoc scelus execrâtib, & cōstanter asserētib, in vno Christo Iesu tantū, veram salutis rationē posita esse: Iudex Arbaldus ira inflāma-

*Promissis &
minis ten-
tantur.*

tus: Quid tu, inquit ad Danieleministrū, hominum omnium stultissime, ita & in presentem & futuram tuis perniciem? Cui beatus Daniel, sublati in cælum oculis respondit: o inueterate dierum malorum, tu potius reuere ad verum & verum Deum, Dominum nostrum Iesum Christum, qui hucusque male deceptus & euerfus fuisti erroribus. Sarracenarum, & maledicti prophetæ tui Mahometis. Tum Iudex ille, ira vehementius exarscens, districtos iussit in eos vibrari enses, ut eo terrore fracti fidem desererent. At illi, nihil istis minis commoti, obfirmato in sententia animo perstiterunt immobiles, suamque fidem disertis verbis confirmantes & furente Iudice capitis damnati sunt.

*Damnantur
capitis.*

Tum fratres ad pedes Danielis Ministri prolapsi, fuso lachrymarum imbre, gratias Deo egerunt, quod ad percipiendam martyrii palmam perducti essent. Inde patris Danielis benedictionem flagitantes, peramanter admodum & pie ab illo exosculati sunt, adeoque ad martyrii certamen subeundum roborati; ut ducti in aulam Regis, indeque nudi rursus educti, gaudentes incederent, tanta cum animi alacritate perinde ac si ad opiparum essent inuitati conuiuium. Vbi autem ad supplicij locum ventum est, submissis ceruicibus, suas Domino animas commendantes, capitis amputatione martyrii coronas adepti sunt. Sacra autem illa capita comminuta, & corpora à pueris & Sarracenis miserè discerpta sunt. Postea verò à Christianis collecta, Alphonse honorificè tumulata sunt: quæ postmodum Lusitanie Regis filius magni beneficii loco recipiens in Hispaniam transtu-

*Eunt iucun-
dis animis
ad mortem.*

Plethuntur

lit: ubi gloriosa eorum merita crebris miraculis egregiè coruscant.

MARTYRIUM S. CALIXTI PAPAE,

& Sociorum eius: Ex eo quod est apud V. P. Laur. Surium: Passus est anno Domini 226. Iuliano & Crisp. Coss. Cum sedisset annos 5. mensi 1. & dies 12.

Vide Tom. 2. Annal. C. Baron. & Notat. in Martyrol. Roman.

TEMPORIBVS a Alexandri Imperatoris, misso diuinitus incendio pars Capitolij concremata est, & intra Iouis templum, sinistra aureæ statuæ ipsius Iouis, in liquorem humi resoluta. Ea re permoti aruspices & sacerdotes ad Imperatorem Alexandrū venere, ut irata deorum, quemadmodū ei persuadebant, numina sacrificijs & odoribus placari curaret. Annuit ille petitioni eorum, iussitque augusta & splendida admodum instrui sacrificia, quibus sacerdotes, pro voto, dijs satisfacerent. Illi verò die Iouis manē, aëre mirē sereno, fanum ingressi, inter sacrificia (erāt vero quatuor numero) fulmine cœlitus eiecto, miserē extincti sunt: araque Iouis incendio absumpta; nubilus ac tenebricosus repente aër Romanam plebem extrā Urbis muros in effusam fugam cōpulit, & animos omnium ingēti terrore cōpleuit. Cumque huc illuc vagabundi discurrerent, quidā trans Tyberim in urbē Rauenantiū delati, audierunt in quodā templi cœnaculo psallentiū multitudinem Christianorum: inter quos Calixtus urbis Episcopus cū suo Clero fuisse perhibetur. Quod, quidam Consulū Palmatius nomine, simulac intellexit, cōfessus

14. Octob. a Anno eius Imperij 3.

Idolorum
sacerdotes
caelesti ful-
mine occi-
duntur.

Baronius
hec Acta in
eo corrigenda
dicit, quod
nullam exci-
tationem sub
Alexandro
in Ecclesia
persecutione
antiqui Chri-
stianorum
rerum scri-
ptores asse-
rant. *Annal.*
Tom. 2. an-
no Christi
226. Calixti
Papae 6. Ale-
xandri Imper.
3. sed excita-
tas has mar-
tyrum cla-
des à Turis
illis consul-
tissimis, qui-
bis urbis cu-
ra fuerat de-
mandata:
quorum prae-
cipuus archi-
tektus erat, Domitius Ulpianus praefectus, Christianorum
persecutor acerrimus. Quidquid verò hi faciebant Impera-
toris nomine atque auctoritate se egisse iactabant. Unde et
ea quae in his actis dicuntur ab Alexandro vel eo iubente
perpetrata esse, ab ipsodem I. C. vel Praefectis acta esse, sic
ant (secundum Baron) accipienda.

stim eos apud Imperatorem Alexandrum ac-
cusauit: asserens insignem illam accepti nuper
infortunij cladem eorum potissimum incanta-
tionibus accidisse. Quo audito, Alexander: Ac-
cipe, inquit, potestatem, & quoscumque inue-
neris Christianos, aut ad sacrificandum dijs eos
cogito, aut certè exquisitis tormentis ad inter-
necionem affligito.

Ea fretus potestate Palmatius, mox cum in-
structa militum manu Tyberim transmisit, vt
sacrum illum Christianorum gregem, cui Ca-
lixthus Pótifex cum Calepodio presbytero prae-
erat, vinctum abduceret, ac tormentis pro sua
libidine affligeret. Et quidem milites decem
praecipiti furore in coenaculum irruentes, vt
suam in eos explerent sauitiam, subito cecita-
te percussi sunt: profus vt palpitantes in tene-
bris, re infecta, de coenaculo egredieretur. Quos
vt vidit Palmatius, ingenti timore perterritus,
fugiens eadem narrauit Alexandro, qui Chri-
sti potentiam magicis artibus ascribere nō est
veritus. Cui Palmatius: Si magicis artibus hae-
gesta sunt, excitentur deorum nostrorum vir-
tutes sacrificijs, nè omnis populus simili tan-
dem clade affligatur. Nec mora: Imperator
Romanos omnes edicto ad Capitolium cōuo-
cans, Mercurio praecipit certatim immolari;
morte cunctis proposita qui Mercurij die in re-
fectus erat, Domitius Ulpianus praefectus, Christianorum
persecutor acerrimus. Quidquid verò hi faciebant Impera-
toris nomine atque auctoritate se egisse iactabant. Unde et
ea quae in his actis dicuntur ab Alexandro vel eo iubente
perpetrata esse, ab ipsodem I. C. vel Praefectis acta esse, sic
ant (secundum Baron) accipienda.

dibus

dibus suis latitare inuenirentur. Statuto igitur die adest omnis populus: inter quos Palmatius cum sua familia primas tenens, porcos & vitulos oblaturus constitit.

Cumque inter magnam pecudum stragem sacerdotes decantandis sedulo carminibus, cum sanguinis effusione vacarent, virgo templi Iuliana nomine, arrepta à dæmone exclamauit: Deus Calixti viuis & verus est Deus, qui Rei-

*Demoniaca
constitur
Christum.*

publicæ vestræ pollutionibus grauiter offensus conteret Regem vestrum mortalem, quod tanta animorum pertinacia veritatem respuitis.

Ad hanc vocem morus mirabiliter Palmatius; illico, trāsmissō Tyberi, ingressus est istud Chri-

*Palmatius
credit.*

stianorum coenaculum: in quo S. Pontifex cum suis pietati vacabat. Moxque pedibus illius pro-

stratus pura ac sincera fide Christū Iesum confitens, sacro petijt expiari lauacro: orans atque obsecrans vt à dæmonum cultura precibus il-

*Baptizatur
cum vxore
& familia.*

lius liberaretur. Calixtus hortante maxime Calepodio, indicto vnius diei ieiunio, catechezi eum confestim instruxit, positumque in peluim, à pristinis vitæ delictis, sacro latice ritè expiauit. Secuta est eum protinùs vxor, totaque familia, filij, ac alij promiscui sexus numero quadraginta: qui Palmatij vestigijs pre-

*Dat sua pau-
peribus.*

clare insistentes perceptam fidei virtutē egregijs precibus declararunt. Palmatius verò omnes suas facultates pauperibus distribuit, cunctosque Christianos pietatis ergò latitantes mirificè suis bonis recreauit.

*Palmatius
vincitur duci
tur ad tribu-
nal Alexan-
diam dri.*

Interea post dies duos & triginta, eximia illius pietate atque virtute longè lateq; vagante, Torquatus tribunus vincitum eum in custo-

diam dedit, & catenis foedatum imò ornatum Alexandro exhibuit. Imperator, viso illo, Palmati, inquit, siccinè, relictis dijs, mortalem hominem colere iuuat? Illo verò nihil respōdente, rursus Alexander: Loquere, inquit, omni postposito timore, fiducialiter. Tum Palmatius: Si libertas loquendi datur, loquimur veritatem. Et Alexander; Loquere, inquit, excepta tamen deorum iniuria. Respondit Palmatius. An dii tibi dicendi videntur, qui mortaliū manib. facti, neq; audire, neq; fari queūt? Sed obsecro te, vt Deo tuo dicas, vt mihi loquatur: Quod si factum fuerit, nō recuso diuinis illis decernere honores. Dicit ei Alexander: Tu qui à cunabilis deos adorasti, qua nunc temeritate eos relinquis? Respōdit Palmatius: Equidem inſoelix profundis adhuc ignorantie inuolutus tenebris, hoc feci; nunc verò Christi lumine misericorditer illustratus, veritatē cognoui. Hinc deprecor Christum Dominum, vt ignoranti veniam tribuat, & ad cognitionem sui nominis clariorem perducatur. His auditis subridens Alexander, eum cuidā Senatori Simplicio nomine tradidit, vt suis blāditijs ad deorum culturam reuocaret.

*Palmatius
demonſtrat
Idolorū vanitatem.*

*Traditur
Simplicio
Senatori e-
ſtudiendum.*

*Vacat ope-
ribus iuſtitie
vir ſanctus.*

Simplicius igitur Palmatium omni cum humanitate excipiens, precioſis veſtibus nobiliter indutū, duxit in domum ſuā: præcipiens vxori ac maioribus familiæ ſue, vt omnem domū Palmatius in ſua poteſtate haberet. Tunc ille ieunijs, orationibus, ac vigilijs inſiſtens, non ceſſabat Chriſti miſericordiam & priſtini erroris veniam deprecari. Eodem tempore quidam, Felix nomine, ad eum ſupplex venit,

vxori

uxori annos continuò quatuor paralyfi laboranti sanitatem postulaturus. Quem Palmatius ad pedes suos prostratum ut vidit, motus misericordia in facie ruit, fufisque lachrymis, pro salute Blandæ (hoc namque uxori Felicis nomen erat) Domini misericordiam deprecari cœpit.

Eo autem precibus adhuc incumbente, Blandæ suis ipsa pedibus sana prorsus & incolumis aduenit, domumq; Senatoris Simplicij intrans humiliter baptismum flagitavit. Et quidem accitus ilicò à Palmatio Calixtus, Felicem cum coniuge Blanda baptismate lustravit: & Simplicij eodem permotus miraculo eandem Christi gratiam, cum familia sua promiscui sexus sexaginta octo, fidei calore incensus percepit. Ea res ut Imperatori Alexandro innotuit, mox manipulum militum ad Simplicij domum misit: qui protinus cunctos sacro fonte lustratos comprehensos, ex sententia Imperatoris, gladio obtruncarunt. Inter eos beatus quoque Calepodius martyrij corona redimitus p gladium ad superos concessit: cuius corpus Calixtus Pontifex lintheaminibus inuolutum & aromatibus conditum, cum hymnis & laudibus in cœmeterio sepeliuit.

Porro Calixtus ut laborantibus Ecclesiæ membris adhuc consuleret, rursus transmissio Tybere, in ædibus Pontiani iuxta Urbem Rauenennatium ad studia orationis redijt: ubi, misso occultè ab Alexandro milite, iniecta ei vincula fuere. Et ut eius constantia frangeretur, omni alimonia subtrac̃ta, diebus quinque dira fame cruciatus fuit: cum ille interim pane cœle-

*Precibus
Palmatij
Blanda para-
lytica sana-
tur.*

*S. Calixtus
baptizat do-
mum Felicis
& Simplicij: qui oēs
cum SS. Pal-
matio & Ca-
lepodio ob-
truncantur.*

*Cruciat
fame Calix-
tus Episcop⁹
& fustibus
ceditur.*

caelestis verbi animum mentemque pasceret, & indies magis confortaretur. Indè fustibus quotidie cæsus, cum iam longo carceris squalore esset maceratus, nocte quadam, B. Calepodius ei adstitit, eiusque animum futura sempiterna retributionis mercede mirum in modum roborauit.

*Priuat⁹ mi-
les martyr.*

Inter hæc miles quidam nomine Priuatus vlceribus ac doloribus plenus, qui eodem in carcere vinctus tenebatur, lachrymabundus ad eum accessit, vt precib. suis dolores depelleret: & sanitatem in Christi nomine cōferret. Calixtus conuersione militis & fide gaudens, licet eum sacro latice lustrauit, & omnem doloris vlcerumque vim simul depulit. Quibus auditis, Alexander iracundia plenus, missis apparitoribus, Priuatum ad necem vsque plumbeis cædi mandauit: Calixtum verò e fenestra domus præcipitari, ligatoque ad collum eius saxo, in puteum demergi: & ingenti rudum cumulo tumulari. Elapsis verò septem & decem, à peractō martyrio, diebus, quidam ex eius presbyteris Asterius nomine, noctu cum Clero adueniens sacrum Pontificis corpus eruit, atque in cœmeterio Calepodij via Aurelia pridie Iulius Octobris sepeliuit. Indè post dies sex Asterius tentus iussu Alexandri, & per pontem præcipitatus gloriosam martyrij coronam pariter adeptus est: cuius corpus in Hostia inuentum, in eadem ciuitate Hostiensis quartodecimo Kalend. Nouembr. conditum est.

*Asterius
presbyter
martyr.*

VITA

VITAS. FORTVNATI TVDERTINI

Vide Tom. Episcopi: Ex ea quæ est per Gregorium Papam. 7. Annal. C. Claruit temporibus Iustiniani Imperatoris: circa annum Domini 537.

Baron. & Notat. in Martyrol. Rom.

14. Octob.

Mira S. Fortunati viri aduersus demones.

VENERABILIS antistes Tudertinæ Ecclesiæ Fortunatus, in effugandis spiritibus immensæ virtutis gratia pollebat, ita vt nonnunquam ab obsessis corporibus legiones dæmonum pelleret, & continuo orationis studio intentus obiectas contra se eorum multitudines superaret.

Matrona quædam nobilis in vicinis partibus Tusciæ nulum habebat: quæ intra breue tempus, quo filium eius acceperat, cum eadē socru sua ad dedicationem oratorij beati Sebastiani Martyris fuerat inuitata. Nocte verò eadem, voluptate carnis deuicta, à viro suo sese abstinere non potuit. Cumque manè factò cōscientiam deterreret perpetrata carnis delectatio, processionem verò imperaret verecūdia; plus erubescens vultum hominum, quàm Dei iudicium metuens, cum focru sua ad dedicationem Ecclesiæ processit. Mox verò, vt reliqui beati Sebastiani oratoriū ingressi sunt, matronam malignus arripuit spiritus, & coram omni populo vexare cœpit. Eiusdem verò oratorij presbyter, dum eam vehementissimè vexari conspiceret, ex altari protinus sindonem tulit, eamque operuit: sed & hūc similiter repente diabolus inuasit. Et quia vltra vires voluit quidquam præsumere, compulsus est & ipse cognoscere in sua vexatione quid esset. Hi verò qui aderant, matronam in manibus ex oratorio

P torio

En vt punit Dem irreuerentiam loci sacro exl. ibitam.

*Item magi-
cis artibus
vientes.*

*Legionem
demonum a
famina ex-
pellit S. For-
tunatus.*

*Item alium
demonem.*

*Vide demo-
ni malitiā.*

torio sublatam, ad domum propriam reporta-
uerunt. Cumq; antiquus hostis vexatione con-
tinua eam attereret, propinqui, ad obtinendi
salutis remedium, eam maleficis tradiderunt,
vt animam eius funditus extinguerent, cuius
carni magicis artibus ad tempus prodesse co-
narentur. Ducta est itaque ad fluuium, atque in
aquam mersa: sed dum arte peruersa vnus ab
ea repellitur, in eam subito legio intrauit. Cœ-
pit ex hoc illa tot motibus agitari, tot vocibus
clamoribusque perstrepere, quot spiritibus ce-
nebatur. Tunc inito consilio parentes eius suæ
perfidie culpam fatentes hanc ad venerabilem
virum Fortunatum Episcopum deduxerunt,
que reliquerunt. Qua ille suscepta, multis
diebus ac noctibus in orationem dedit, ta-
toque annisu precibus incubuit, quanto
in vno corpore contra se assistere legio-
nis aciem inuenit. Quam post non multos
dies ita sanam atque incolumem reddidit,
si in ea ius proprium diabolus nunquam ha-
buisset.

Alio quoque tempore idem omnipotens
Dei famulus ex obsessio quodam homine im-
mundum spiritum excussit. Qui malignus cum
vesperascente iam die, secretam ab omnibus
horam cerneret, peregrinum quempiam effu-
simulans circuire cœpit ciuitatis plateas, cla-
mitans: O virum sanctū Fortunatum Episcopū
certē quid fecit peregrinum hominem de ho-
spitio suo expulit. Quæro vbi requiescere de-
beam, & in ciuitate eius non inuenio. Tum
quidam in hospitio cum vxore sua & parvulo
filio igni assidens, audito eius clamore, hunc
hospi-

hospitio inuitauit, secumque vnà ad prunas sedere fecit; vt quid Episcopus ei fecisset, requireret. Cumque vicissim aliqua confabularentur, paruulum eius filium idem malignus intrauit, eumque in ignem præcipitans, mox animam eius excussit. Qui orbatus miser, vel quem ipse susceperit, vel quem Episcopus expulit, agnouit. Existimo sanè hunc virum dum quasi hospitalitatem exhiberet, non pietatis opere delectatum fuisse, sed Episcopi derogatione: & ostentationem boni potius intendisse, quam operam: vt meliora Episcopo fecisse videretur, quatenus ipse susceperet eum, quem vir Domini Fortunatus expulisset. Sunt namque nonnulli, qui idcirco bona facere student, vt gratiam alienæ operationis obnubilent. Quemadmodum in hoc viro finis operis probat, quod munda intentio operationis non fuerit.

*Fugienda
duplicitas.*

Alio quoque tempore, oculorum cecitatem signo Crucis à quodam depulit; & equum in rabiem versum & obuios quosque moribus laniantem simili virtute sanauit. Denique quidquid ab omnipotenti Deo precibus postulauit, mox impetrasse fertur. Quadam die Gotthi facta excursionem iuxta Tudertinam ciuitatem, puerulos duos inde abduxerant, & ad partes Rauennæ properabāt. Quod cum viro sanctissimo nuntiātū fuisset, protinus Gotthos illos ad se vocari fecit. Quos blando sermone alloquens, eorū prius studuit asperitatem placare: ac post intulit, dicēs: Quale vultis precium dabo, & puerulos quos abstulistis, reddite, mihi: que hoc gratiæ vestræ munus præbere. Tunc is,

*Cecum illi
minat vir
sanctus.*

P 2

qui

qui prior eorum esse videbatur, respondit, dicens: Quidquid aliud præcipis, facere parati sumus: nam istos paruulos nullatenus reddemus. Cui venerandus vir blandè minatus, dixit: Contristas me, & non audis patrem tuum, noli me contristare: non expedit tibi. Sed idem Gotthus in cordis sui feritate permanens, negando discessit. Die verò altera digressurus, rursus ad Episcopum venit: quem ijdem verbis pro prædictis puerulis iterum Episcopum rogauit. Cumque ad reddendum nullo modo consentire voluisset, contristatus Episcopus dixit: Scio qua tibi non expedit, quod me contristato discedis. Quæ Gotthus verba despicit, ad hospitium reuersus, eosdè pueros equis imperimpositos, cum suis hominibus præmisit. Ipse verò statim ascendens equum, subsequens est. Cumque in eadem ciuitate antè B. Apostoli Petri Ecclesiam venisset, equi eius pes lapsus est; qui cum eo corruit, & eius coxa mox fracta est; ita ut in duabus partibus os esset diuisum. Leuatusque in manibus, reductus est ad hospitium. Qui festinus viro venerabili Fortunato simplex misit nuncium, orans ut ad se diaconum suum mittere dignaretur. Adueniens diaconus confestim pueros ab itinere iam reductos, Episcopo reddendos à Gottho accepit dicere: Vade & dic Domino meo, Episcopo: Quia male dixisti mihi, ecce percussus sum; sed pueros, quos quesisti, recipe, & pro me, rogo, intercede. Susceptis itaque puerulis, Antistes diacono suam quam tradidit benedictam, ut eam super iacentis corpus projiceret. Perrexit itaque diaconus atque ad Gotthum introgressus, benedictam

*Eccè penam
S. Episcopi
preces con-
sementis.*

aquam

aquam super membra illius adpersit: moxque (res mira & vehementer stupenda) ita omnis fractura solidata est, & saluti pristina coxa restituta, ut hora eadem de lecto surgeret: & ascenso equo, iter ageret.

En admiranda vim aquae benedictae.

In eadem vrbe Tudertina, Marcellinus quidam bonae actionis vir, cum duabus sororibus suis habitabat: qui eueniēte molestia corporis in sacratissimo sabbatho Paschali vespere defunctus est. Porro sorores, eius morte afflictæ, flentes ad venerabilem cucurrerūt antistitem, eique magnis vocibus clamantes dixerunt: Sci- mus quia Apostolorum vitam tenes, leprosos mūdas, cæcos illuminas. Veni & resuscita mortuum nostrum. Qui & ipse, de fratris earū morte contristatus, flere cœpit: eisque respondit dicens: Recedite, & hæc dicere nolite, quia iussio omnipotentis Dei est, cui contraire nullus hominum potest. Illis itaque discedētibz, tristis ex morte eius māsīt Episcopus. Subsequente autem die Dominico, antè exurgētis lucis crepusculum, vocatis duobz diaconibus suis, perrexit ad domum defuncti, accedensque ad locum, vbi corpus iacebat exanime, ibi se in orationem dedit. Expleta autem prece, surrexit, & iuxta corpus defuncti sedit: nō autem grandi voce defunctum vocauit, dicens: Frater

Deslet mor- tem Marcel- lini.

Excitat defunctū Marcellinum.

Marcelline: Ille autem ac si leniter dormiens, ad vicinam vocem quamuis modicam, fuisset excitatus, statim oculos aperuit, atque ad Episcopum respiciens dixit: O quid fecisti? Cui episcopus respondit, dicens: Quid feci? At ille ait: Duo hesternō die venerunt, qui me eiicientes ex corpore, in bonum locum duxerunt.

runt'. Hodie autem vnus missus est, qui dixit: Reducite eum, quia Fortunatus Episcopus in domum eius venit. Quibus verbis expletis, mox ex infirmitate conualuit, & in hac vita diutiùs mansit.

VITA S. BURCHARDI EPISCOPI

Herbipolensis: Ex ea qua est per Egiluardum monachum cænobiij sancti Burchardi, probo Herbipolim. Consecratus est Episcopus à Zacharia Papa. Sedit annis 40. Obijt anno Domini 791.

Tesle G. Baron in Not. ad Martyr. Roman. Vide & Tomo 9. Annal. 14. Octob.

Præclarum genus S. Burchardi.

Traditur liber.

Omnia relinquit propter Christum.

DV M nouella Anglorum Ecclesia Gregorij Pontificis studijs meritisque geminare inciperet, eadem in insula nobiles nobilissimi Burchardi parentes mirifice quoque efflorebant. Qui animi magnitudine & ingenij felicitate præcellens, præcellens suæ prosapiæ genealogiam haudquaquam passus est morum suorum nebulis obscurari. Cum enim à religiosis parentibus literarum studiis imbuendus fuisset traditus, puerilibus leuitatibus excelso & virili planè animo reiectis, & carnis illecebris per assidua orationis & vigiliarum studia calcatis, breui ad tantam morum honestatem adoleuit, vt nihil in se caducum nihil terrenum habere videretur. Cum verò pes & delicias patriæ, magno sibi ad vitæ perfectionem impedimento esse cerneret, spreto generis claritate, cunctisque fumantis mundi nebulis spiritu consilij & fortitudinis ab animo depulsis, relicto natali solo, periculoso sali fluctus transfretauit, atque in Gallijs aliquam

quandiu sub peregrini habitu, futuram inqui-
rens patriam delituit.

Ijs temporibus VVinfridus Angliæ indige-
na, bonis ex factis suis mutato nomine p Gre-
gorium Papam Bonifacius nūcupatus, legatus
Apostolicus in partes Germaniæ destinatus,
nobilisque Moguntiae metropolitanæ Archie-
piscopus, egregijs & admirandis planè virtu-
tum fulgebat meritis. Ad quem Burchardus sa-
cerdotio iam initiatus vt accessit, non modo
peramanter ab eo exceptus, & benignè habitus
fuit: sed & Romam pariter, propter vitæ san-
ctitatem, morumque, qui in eo candidissimo
re lucebant, splendorem, perductus: ibidem
que a S. Pontifice Herbipolensis consecratus
antistes, vt Orientales Francos & vitæ suæ in-
tegritate & Christiana facundia ad Christum
conuerteret.

*Venit ad S.
Bonifacium
Apostolum
Germanorū
cuius vita
habetur 14.
Maij.*

*Constituitur
Episcopus
Herbipolen-
sis.*

Qui vbi se speculatorem domus Israel in
Ecclesiæ turri positum conspexit, sedula cor-
dis anxietate cœpit meditari, qualiter sibi cō-
missas Dominicas oues verbo Dei pasceret, &
in omni fidelis prudentisq; dispensatoris cura
tam se q̃ Christi familiam regeret. Itaque elo-
quio valdè mitis, vultu venerabūdus & affabi-
lis, in vigilijs & sacris lectionib. assiduus in e-
leemosynis benignus, prouidus in cōsilijs, mo-
ribusq; compositus, creditas sibi oues sollicitè
pauit, cunctosq; sua humilitate ad egregia pie-
tatis officia deduxit. Pastoralis eius virga non
auro vel argento erat decorata, sed sambucea:
quæ in loco sepulturæ ad humilitatis eius me-
moriæ etiamnum asseruatur.

*Virtutes e-
ius eximia.*

*Optimè præ-
est suis.*

Porro idem vir Dei anno ordinationis suæ

*Eleuat reli-
quias SS. Ki-
liani & so-
ciorum eius,
ad quas &
monasteriū
construit: eo-
rum vita ha-
betur §. Iul.*

*Vacat affi-
ne & contē-
platiue vitæ.*

*Obdormit in
Domino.*

** Virce-
burgum.
Locus sepul-
turæ eius.
Miracula
ad sepulchrū
eius.*

*Teste C. Ba-
ron in Not.
ad Martyr.
Roman.*

secūdo, beatorum Martyrum Kiliani & socio-
rum eius venerandas reliquias miraculis illic
claras cum maximo Cleri plebisque tripudio
de terrę puluere leuauit, sericisque reuerenter
inuolutas, cum summo, vt decebat, honore in
feretro composuit, & monasterium eodem in
loco sepulturæ construxit. Sed &, vt actiue
vitæ sollicitudinibus turbatus, deindē ad pedes
Iesu refugium haberet, construxit in arcto pro-
cliui montis & allapsu Mœni fluminis, cœ-
nobium in honorē Dēi genitricis & S. Andreæ
Apostoli, quod prædiorum quantitate ad vi-
ctum vestitumq; duodecim Fratrum Canoni-
corum, Deo ibidem militantium, necessaria li-
beraliter dotauit. Quibus virtutum insignibus
cū apud homines & Deum maximē clarus,
annos quadraginta pondus diei & ætus in vi-
nea Domini Sabaoth strenuē portasser, ac sibi
Megingaudum virum pientissimum substitui-
set, tandem in castello, quod Hohenburg dici-
tur, Dominicis præmonitus sacramentis foeli-
citer migravit ad Christum: Indē verō omni
veneratione, confluentibus vndique fidelium
turmis, vnicē dilecti patris decessum lamēran-
tibus, in ciuitatem sedis suæ * Herbipolim de-
latus, in Monasterio beatorum martyrum Ki-
liani sociorumque eius, iuxta eorum sacras re-
liquias conditus est: præclaris sanitatum mira-
culis admodum ibidem celebris.

VITA VENERABILIS DOMINICI

*Loricati: Ex ea quæ est per Petrum Damiani
ad Alexandrum Papam. Floruit circa annum
Domini millesimum quinquagesimum.*

DOMI-

DOMINICVS vir Domini, cū primis 14. Octob.
 in saeculo sacris initiatus ad sacerdotiū
 aspiraret, parentes eius (quia Simoniaca
 tunc vigeat hæresis) vt eam dignitatem con-
 sequeretur, Episcopo hircinæ pellis alutā do-
 nârunt. Quæ vna beati viri culpa, postea mul-
 torum bonorum (diligentibus enim Deum o-
 mnia cooperantur in bonum) ei exstitit mate-
 ria. Nam hoc pauore perterritus, contempto
 seculo, mox arduum eremiticæ vitæ, tanquam
 bellator intrepidus, arripuit institutum: in
 quo ad vsque obitum virgo permanens, quia
 malè promotus erat sacrosancti altaris vsur-
 pare ministerium non præsumpsit.

Rom. 8.

*Detestans
 Simoniam fit
 Eremita.*

*Manet vir-
 go.*

In illa igitur eremo, quæ in regione Luceo-
 li constituta erat, decem & octo visebatur cel-
 lulæ fratribus ad habitandum deputatæ: vbi tā-
 ta vitæ austeritate vivebatur, vt abstemij pror-
 sus nunquam adipe alimenta condirent; vnum
 Dominico die & quinta feria pulmentum fu-
 meret; solis orationibus ac manuum operibus
 insisterent: & quinque per hebdomadam die-
 bus in pane & aqua ieiunium celebrarent. Si-
 lentium verò adeò strictum cunctis statutum
 erat, vt sola Dominica die, idque post Vespere-
 ras cibumque, soluerent: eoque breui tempo-
 re ad Completionis vsque officium sibi inuicē
 loquendi facultatem haberent. Nudis præte-
 rea pedibus & cruribus in cellulis ingiter mo-
 rantes, quotidie per omnes canonicas horas
 disciplinam sibi inuicem scoparum & cor-
 rigiarum ictibus ingerebant. Dominicus verò
 ferrea ad carnem lorica præcinctus, totoque

*Arduum vi-
 tæ institutū.*

*Silentium
 diuturnum.*

*Assidue di-
 scipline.*

*Dominicus**Ferrea Lori-
ea ad carnem
indutus.**Corpus suum
egregiè casti-
gat.**Quid faciat
consuetudo.**En quis lau-
tior eius
fuerit cibus.**Obitus eius
felicissimus.*

ferè corpore circulis ferreis strictus, feruidius aduersus hostiles acies incedebat bellator, infoederabilem cum iniquis spiritibus conferens pugnam. Diebus enim singulis duos psalteria modulando, vtraque manu scopis armata, nudum atterebat corpus; & rebelles carnis illecebras infatigabiliter reprimerebat. Neque hic feruor in incurua senectute refriguit, sed magis insuper incandescens, animum ad spiritalia exercitia inuictum atque infatigabilem reddebat. Inedia adedò patiens erat, ut panem cum foeniculo summas reputaret delicias; aiebat siquidem corpus humanum, in quo paulatim prius enutritur: in hoc per incrementa postmodum roborari. Cæterum hæc tanta vitæ austeritas non in eo solum residebat, sed exemplo suo non viros modò, sed & nobiles matronas ad hoc purgatorij genus auide arripiendum prouocabat, excitabatque ita ut multi in corpora sua pijs flagris sæuirent, & peccati rubiginem disciplinis expurgarent.

Solebat quidem per interualla vino, licet parcissimè, uti: sed longè antequam defunctus est, decreuit ab eo penitus abstinere. Cæterum in vltima senectute stomachi grauedine arctatus, crebris coepit capitis fatigari doloribus: quibus diu multumque excruciatu tandem sanctum Deo spiritum reddidit. Corpus verò fuit post nonum diem incorruptum repertum: atque ab huius historiarum auctore in basilicæ capitulo debita reuerentia conditum.

VITA S. HEDVIGIS DVCIS SAE

Polonia, beata Elizabeth matertera : Ex ea
 quae est apud V. P. Laurent. Surium. a Migra-
 qui e corpore anno Christi 1243. Relata inter
 sanctos anno 1267. sequenti verò sacra eius
 reliquia eleuata.

a Teste C.
 Baron. in
 Notat. ad
 Martyr.
 Rom.

HEDVIGIS illustri in terris stirpe
 orta, filia fuit magnifici Principis Bar-
 tholdi, Marchionis Moraviae, Comitiss
 Tyrolensis: Matrem habuit Agnetem non mi-
 nori generis dignitate illustrem. Fratres illi
 fuere quatuor; sorores tres; quarum vna Phi-
 lippo Regi Franciae nupsit, altera Andreae Re-
 gi Hungariae, cui peperit laudatissimam il-
 lam, & nunc in caelis gloriosam Elizabeth, *S. Elizabeth.*
 Turingiae Lantgrauiam, cuius sanctissimum *vita habetur*
 corpus Marpurgi quiescit. Tertia soror Abba- *19. Nouemb.*
 tissa fuit virginum Ordinis S. Benedicti, in
 Lutzingensi Franconiae monasterio. Vnus fra-
 trum eius Bertoldus, Aquileiensis patriarcha
 fuit; alter Elebertus Babenbergensis Episcopus;
 reliqui duo Ottho & Henricus militiae dediti,
 patri in principatu successerunt.

Hedvigis verò optimis naturae adiuven-
 tis instructa, à teneris penè vnguiculis in mo- *Imbuitur li-*
 nasterio* Lutzingensi, sacris literis admota fuit; *teris in mo-*
 quarum studio & tempus suae iuuentutis expē- *nasterio.*
 dit vtiliter, atque ex earum intelligentia, post-
 modum internarum consolationum & deuo-
 tionis gratiam hausit excellenter. Cum autem
 annos nata duodecim haud vulgare de se pie-
 tatis & prudentiae specimen praeberet; praecla-
 ro Principi Henrico Duci Silesiae & Poloniae
 collo-

*Nubit Hen-
rico Princi-
pi, ac Duci
Silesie ac
Polonie.
Tob 4.*

collocata est: quem illa instar Sarę ex volunta-
te maximè parentum consensit suscipere. Cõ-
iugali verò vinculo alligata, ita liberis pro-
creãdis operam dedit, vt tamen continẽtiã le-
gem, quantum quidem ex mariti consensu li-
ceret, sibi indiceret. Nam simulac se concepisset
sentiret, à viri toro vsque ad puerperij com-
pletionem sese reuerenter abstinuit. Peperit
autem tres filios, Boleslaum Conradum, &
Proles eius. Henricum: totidemque filias, Agnetem, Sõ-
phiam, & Gertrudem: quibus in lucem editis,
deinceps perpetuã se continentiaẽ dedit. Vno
enim animo parique consensu, cum Episcopi
Vouent con- benedictione, perpetuã continentiaẽ votũ non
inentiam. multo post emiserunt in quo triginta circiter
annos toro separati vitam duxere, castitatis
pulchritudine mirificè decoratam.

*Construit
monasteriũ
Trebniense.*

Cãterũ quia nouerat, in carne præter car-
nem viuere, nõ minoris esse laboris quam mori-
riti; ad complectendam conseruandãque car-
nis integritatem & castitatem, quoscunq; po-
terat, inuitabacẽiusque rei causa Trebniensẽ
condidit monasterium: in quo multas foemi-
nas pariter & virgines collegit; quã Domino
in cordis & corporis puritate iugiter seruiret
inter quas suam quoque obtulit filiam Gertru-
dem: quã illic postea cãteris præfecta, Abba-
tissã munus cum magna opinione sanctitatis
administrauit. Quin & ipsa quoque, Christi a-
more acriter inflammata, eò se cum parua cõ-
tulit familia; ibidemque propè monasterium
virginum (quod est Cistertiensis Ordinis) pu-
ram Domino obtulit seruitutẽ, marito adhuc
viuente; eoque religiosa animi pietate, simili-
ter

*Vita S. Ger-
trudis habetur
17. Mart.
Viuic iuxta
monasteriũ.*

ter propè monacho effecto. Et licet institutum monasticum ibi professus non sit, videlicet ut misericordiæ operibus & consolandis pauperibus. liberius vacare posset, habitum tamen monacharum illarum induit, ac cum in monasterio existeret, in seruando silentio, alijsque monasterij institutis & legibus & vitæ asperitate monachas omnes antecellebat. Sicque conscientie puritate, bonorumque operum fructu, ita coram Deo & hominibus vtriusque status vas omni sanctitate plenum apparuit, ut nemo id facile pro dignitate explicare queat. Si quis quidpiam molestiarum ei intulisset, nihil ab ea audiebat aliud, nisi hoc duntaxat, aut quipiam eiusmodi placide & leuiter ab ea prolatus: Certè, & cur hoc fecisti? Ignoscat tibi Deus. Ab esu carnum annis plus minus quadraginta omnino abstinuit. Dominica die, tertia & quinta feria, piscibus & lactarijs vescabatur; Sabbatho & secunda feria aridis contenta leguminibus. Quarto & sexto die panem solum aquamque gustabat; vino quouis tempore vti nescia. Dominicis verò diebus & quibusdam magnis solennitatibus cogente Episcopo & confessorijs eius, bis piscibus & lacticijs utebatur, bibebatque cereuisiam. Porro alias in aduentu Domini, Quadragesima & sanctorum vigilijs duras eius abstinencias breuitatis studio præterimus.

Ceterum corpusculum suum ieiunijs attrituatum, & flagellorum ictibus liuidum hispidumque, aspero domabat cilicio, è fetis eorum confecto, cui adiuncta erat similis generis zona nodosa, ad lumbos eius, rigide nimis adstri-

Vacat misericordiæ operibus.

Diffum est, si quis eam forte offendisset. Abstinencia eius.

Vestitur cilicio.

Lectus eim. adstricta. Lectus ei, ut decebat Principem foeminam, quidem præparabatur; at illa non in eo, sed tabulis ligneis, aut pauimeto corio instrato incubabat: idque non nisi somno; post diurnas preces & vigilias, eam opprimente. Quod si debili & infirmo, nimiumque fatigato corpori interdum plusculum indulgere vellet, in straminibus panno crasso opertis sese collocabat, culcitram molliorem, quantumlibet etiam ægrotæ, semper repudiâns. Et quidem quia paucis explicari nō potest quo pacto hæc Christi famula carnem suam continenter crucifixerit cum vitijs & concupiscentijs, sufficiat eximium hoc Domine Annæ nurûs eius, de

En sufficiens testimonium rigide eius vite. vitæ ipsius asperitate testimonium. Vitas (aiebat) multorum sanctorum cognitâs habeo: sed nunquam quicquam in illis tam durâ & asperum didici, quod non in Heduuige aut maius, aut consimile perspexerim.

Deuotio sub diuinis. Porro cum in templis rebus interesset diuinis, adeo sese à cognitis ad incognita, de terrenis ad cælestia, deq; visibilibus ad inuisibilia, lachrymarû imbre abudè perfusa trāserebat, ut interdum insensibilis appareret: vnde & diuini splendoris radios tanta quandoque intus

Effuses eim. copia percipiebat, ut nonnunquâ corpus eius clara luce circumfusus e terra in aëra sublarû cerneretur. Sciens autem illa presbyteros siue sacerdotes tantæ esse dignitatis, ut dominû cæli & terræ tractent in sacramento altaris, atq; ea conferât quotidie sacramenta quib. diuina assistente virtute fidelis sanctificatur & expiatur

Reuerentia eius erga sacerdotes. animas: sacerdotes & omnes qui in Clero sunt, tum seculares tum religiosos multa reuerentia prole-

prolequebatur, ac eximio honore afficiebat. *Summa cum deuotione accedit ad Sacramentum Altaris.*
 Ad Sacramentum Dominici corporis percipiendum accessura tam largiter flebat, tanto precandi, genua flectēdi, corporisq̃ proster-
 nendi studio occupabatur, vt intuentes non ad deuotionem modò, sed etiam ad lachrymas efficaciter permoueret.

Habebat autem permultas sanctorū imagines & reliquias, quarū aspectu seipsā ad Christi amorē & venerationem Sanctorum excitabat: inter quas sanctissimæ Dei genitricis imaginiculā quandam præcipuo honore prosequabatur, eamq̃ crebro suis, itura ad ecclesiā gestabat manibus; qua cū lāguidis interdū benediceret, illicò, non sine miraculo, sanitatē consequēbatur. *Veneratur Sanctorū imagines & reliquias. Claret miraculis.*
 Intra ei erat egregia animi clemētia; quā cum Christi pietas plurimum augetet: tum matrem se omniū pauperum, & præcipuē viduarū atque orphanorū eximiam exhibebat *Benignitas eius in pauperes & afflictos admirabilis.*
 consolatricē; & aduocatā apud Ducem sanē fidelissimā. Nō paucas quoq̃ puellas parentib. & amicis orbatas, singulari apud se humanitate fovebat, singularūq̃ saluti diligēter prouidēs, alias matrimonio, alias, prout expedire videbatur, monasterijs tradebat. Habebat præterea in aula sua tredecim, afflicta valetudine pauperes; quos in Christi & Apostolorū eius honorē, incredibili charitate tractabat: itā vt discubentibus nō tantū cōmuni officio ministraret, sed flexis genibus cibos singulis apponeret, verbisq̃ dulcissimis consolationem præberet. Propromiscua verò pauperum turba, singularem culinam & ministros quoque singulares depu-

deputatos habebat: qui egentibus victui necessaria sedulo ministrabant.

*Claruit spiri-
ritu prophe-
tiae.*

Porro de miraculis, magnis planè & admirandis, & prophetiae spiritu, quibus in vita & post obitum fuit clarissima, operis vastitas singularim nos scribere prohibet. Illud commemorasse sufficiat, quòd imminente mortis hora, caelestium civium visitatione ad patriam claritatis aeternae inuitata fuit. Nam in agone constituta, SS. Magdalena, Catherina, Tecla, Ursula aliaeque nonnullae multa luce conspicuae ei apparuerunt: quarum comitatu, sanctissima eius anima mortalitatis vinculis soluta, ad Christum migrauit.

*Obitus eius
felicissimus.*

*Vide Tom.
19 Annal.
C. Baron.*

VITA S. OSVVALDI VVIGO-
mensis & Eboracensis Episcopi: ex ea quam Se-
natus Braunius, VVigorniae monachus conscri-
psit. Quo tempore claruerit & obierit patet
infra.

*15. Octob.
genus in
pueritia.
Patria eius.*

*Patrum e-
ius, quis.*

*Fit Canoni-
cus VVintoni-
ensis.*

B Oswaldus clarissimo Anglorum stem-
mate prognatus, forma corporis elegan-
ti, cum adhuc in puerilibus versaretur
annis, vanas deuitans ineptias, sanctitatis ope-
ra atque studia sedulo sectabatur. Porro à pa-
rentibus suis, literis imbuendus commedatus
est patruo suo Odoni Archiepiscopo Cantua-
rensi; viro sanè prudentia, discretione & iusti-
tia insigni: nec non bonis exemplis optimisque
moribus conformandus eidem traditus. Cum-
que tum prophanis, cum diuinis literis appri-
me eruditus esset, VVintoniensis Canonicus
effectus est. Vbi sanè ob oculos posito vitae &
ordinis

*Qualis in Ca-
nonicatu.**Fit Decanus.**Ex Decano
fit Mona-
chus.**Qualis in Mo-
nachatu.**Demon inhi-
det eum sat-
anis studiis.*

ordinis sui instituto, prauisq; animi cupiditati-
bus egregiè compressis, constanter sese præ-
scripto vitæ canonicorum conformauit. Vnde
non multo post factus Decanus, licet adhuc
iuuenis esset, tamen senum deprauatos mores
corrige, & pueriles eorum sensus studio
disciplinæ celestis reformare nitebatur. At
cum illi mole prauæ consuetudinis oppressi
nollent intelligere vt benè agerent; Oswal-
dus spreta pompa seculari & mundi huius o-
pibus, Floriacense monasterium, Odonis
Archiepiscopi literis commendatitijs & mu-
neribus munitus adiit: ibique habitum mo-
nachalem suscepit. Et quidem qui eò instituen-
dus aduenerat, breui tempore adeò profecit,
vt satis haberent in eò alij, quò erudirentur,
quodque imitandum suscipere. Erat enim
parci somni, modici victus, verbis prudens &
moderatus, in prece assiduus: & charitate non
ficta præstantissimus; vnde & patientiam, hu-
militatem, benignitatem, humanitatem &
mansuetudinem vnice amplexabatur.

Vt autem liberius Deo & familiarius va-
care & inharere posset, Abbas ei locum se-
cretum quendam in Ecclesia attribuit. Ibi
ergo orationi, meditationi, contemplatio-
nique rerum cælestium & diuinarum, ab alio-
rum strepitu & inquietudine remotus, ope-
ram dans, magnam humani generis atrocis-
simo hostiliuor & odij materiam suppedita-
bat: adeò vt subindè eum varijs tericulamen-
tis conturbare vel certè ab incepto reuoca-
re admitteretur. At in vanum laborauit
Satanica peruersitas: vnico quippe trium-
phali

*En vim S.
Crucis.*

phali Crucis signo opposito protinus profligata. Fama autem piæ conuersationis eius ad aures Odonis cum peruenisset, immensas Deo gratias egit, missisque ad Cænobium diuersis muneribus, Abbati & monachis, nepotis sui nomine gratum se declarauit; vna indicans, perquam cupere se eius frui præsentia; tū quod iā senio fessus, mortē sibi propinquā sciret; tū quod regulari seu monastica disciplina & conuersatione, gentis suæ homines per eum instruere statuisset. Hoc verò nūcio haud modicum consternati fratres, non tamen auli Antistitis voluntati reluctari, debito cum honore Oswaldum remittunt. Verū antequam Cantuariam perueniret, iam Episcopus Odo excefferat è vita. Cui S. Dunstanus in Cathedra successit. Is verò cum Oswaldum Regi Edgardo plurimum commendasset, ac ei familiarem admodum effecisset, iussu illius cum Ecclesiæ Vvignoniensi præfecit.

*Oswaldus fit
Episcopus
Vvignoniensis.*

Et quidem Oswaldus insula Pontificali iam insignitus, ilico reformationi suæ diocesis sibi incumbendum statuit. Itaque septem monasteria in sua Diocesi, eiectionis Clericis insolenter viuentibus, construxit: Abbatesq; vitæ integritate conspicuos eis præfecit. In alijs etiam Angliæ locis insignes Ecclesias, ob eādem causam eiectionis clericis monasticæ institutionis viris tradidit. Cōdidit quoq; monasterium vvgornia, in ipsa sede Episcopali, vt in eo cū monachis versaretur: cæpitq; exindē miraculorū signis coruscare. Cū siquidē nō lōgē ab illo opere li pis quidā quadrat^o iaceret, illi structuræ cum

Multa monasteria & Ecclesias edificauit.

cumprimis necessarius, & artifices eū tollere conaretur, perindē ac si radicitus terrā inhæret, nihil eū mouere potuerūt. Stupor ingēs occupat omnes, res ad beatū Oswaldum refertur.

Venit ille; cernensque magnam hominum multitudinem casso labore fatigari admiratur: moxque tacitas Deo preces offerens, videt lapidi æthiopem quendam insidere & obscenis moribus laborantes irridere. Illic itaque Crucis signum in eum vibrans, territum profigavit. Tum verò lapis, quem prius octoginta viri mouere non poterant, à paucis facillimè sublatus, & in structura locatus est. Extructa demum Ecclesia ac Deiparæ virginis sacrata, collectisque ibidem nonnullis monachis, clerici plerique Cathedralis ecclesiæ, contempto seculo, monasticum amplexi sunt institutum: tanto sanè feruore, ut tādē à Clericis ad monachos sedes Episcopalis translata sit.

Non fert virtutem S. Crucis Daemon.

Multi Clerici sunt monachi.

Contigit post hæc Archiepiscopum Eboracensem ex humanis excedere: indicaturque B. Oswaldus ea sede vnus omnium dignus. Itaque cogente Edgardo Rege & S. Dunstano Cantuariensi Archiepiscopo, omni que Clero assentiente Eboracensem Ecclesiam regendam suscepit: sicque auctoritate S. Dunstani Episcopatum wigornensem vna cum Eboracensi sollicitè gubernauit.

S. Oswaldus creatur Episcopus Eboracensis.

Eo autē quandoque ad ripā stante, Monachi quidā aquā nauigio transmittere volebāt: verum cum nimium onusta esset nauis, mergi cepit. Consternati illi ad præsens mortis periculum, sancti præsulis opem implorant.

Miraculum.

Q²

Ille

*Reformat
diœcesim
suam.*

Ille mox signum Crucis edit, & navis è profundo emergens, ac si nihil ferret oneris, prospero cursu ad litus perfertur. Porro sanctus Episcopus probè noscens cum dignitate reddendæ rationis onera increfcere, Diœcesim suam opportunis temporibus peragrans, quicquid comperire potuit in moribus subditorum suorum, quod oculos summi Dei offenderet, paterna castigatione corrigere satagebat. singulis diebus, præter alios innumeros quos quotidie alebat, duodecim pauperû abluebat pedes; lotos osculabatur, capillis & linteis extergebat; manibus infundebat aquam; numeros largiebatur; cibum & potum ad mensam sedentibus apponebat: in Paschate vestibus novis indutos, ad aliquot dies secum in aula sua retinebat.

*Summa eius
in pauperes
benignitas.*

*In quantâ
fuerit sancti-
tatis.*

Ceterum tantæ fuit sanctitatis ac vitæ puritatis, etiam antè susceptam dignitatē Episcopalem, ut quodam tempore sacris altaribus adstanti, cum minister eius admirabili quadam cælesti visione apparente territus fugisset, auditus & visus sit Angelus ei ad singula respondere: atq; officiosè admodum illi ministrare. Demum die quodam egressus cum suis ex oratorio, sub diuo stans, in cælum intentissimè oculorum aciem defixit, Christumque quem suspirabat, pio corde & ore attentius orans, tempus remunerationis suæ adesse cognovit. Itaque reuersus in oratorium conuocatis fratribus, ministerium sacræ unctionis cum viatico Dominici corporis sibi impendi petijt. Nocte autem sequenti oblitus aduersæ valetudinis suæ, in templum se contulit; officium diuinum exple-

*Præuidet o-
bitum suum.*

expleuit: & reliqua noctis spatia in Dei laudibus expendit. Manè verò solito more linteo præcinctus, pedes pauperum lauit, & osculans eos atque extergens, quindecim psalmis, quos in illo ministerio dicere solebat, persolutis subiunxit, gloria Patri & filio & spiritui sancto: cumque pauperes pro more gratias agentes surgerent, ille dicens Spiritui sancto, antè illorum pedes in manus Christi spiritum reddidit; Anno restauratæ salutis 992. Episcopatus sui trigesimo Pridiè Calendas Martij.

*Sanctissimus
obitus eius.*

Cum autem corpus eius ad Ecclesiam quam construxerat deferretur, niuea columba è cælo descendens, expensis alis, lento volatu illud protegere visa est. Ignea quoque sphaera cælitus lapsa super feretrum apparuit. Deposito indè antè altare sacro corpore, visio illa tanquam locum sepulturæ eius designatura, in Australem Ecclesiæ plagam iuxta altare diuertit: sicque ab oculis intuentium subducta est. Porro ab eius obitu anno 12. Adolphus Eboracensis Archiepiscopus, revelatione diuina admonitus VVigorniam profectus, sacra eius ossa è terra extulit, & in theca summo cū honore collocavit. Aqua verò qua ossa illa abluta erant, cæcis visum, surdis auditum, claudis gressum & quibuscunq; morbidis sanitatem restituit. Vestimenta quoque omnia, integra & incorrupta in sepulchro reperiuntur: suauissimū spiratū odorē. Multa insuper alia per sanctū hūc suū dignatus est benignus Deus operari miraculorū signa: quæ nos breuitati studentes studio prætermittimus.

*En infigne
miraculū ad
funus eius.*

*Elevatio Re-
liquiarū eius
miraculorū
signis illu-
strata.*

Vide Tom.

A. C. Baron.

et Notat. in

Martyrol.

Roman.

16. Octob.

Fratres et
Socios Eli
phij.

Observanda
sunt duo, de
Iuliano, cum
esset in Gal-
lijs, tempora,
prius cum
se Christianū
professus,
Catholicis
aduersus A-
rianos faue-
bat: posterius
autem, cum
hypocritam
exiens, Im-
perator tunc
acclamatus,
Gentilium
deos colere
cepit.
Eliphij cō-
prehenditur,
et in carce-
rē mittitur.

VITA S. ELIPHII MARTYRIS: Ex
ea quæ est per Rupertum Abbatem Tuitiensem.
Quo tempore floruerit ex actis constat.

EA tempestate, qua impius apostata Iu-
lianus Romanum turbauit Imperium;
Eliphij vir secundum seculi dignita-
tem gloriosus, & secundum Christianam fi-
dem clarissimus, in vrbe Tullensi, quæ ciui-
tas est Galliarum, sanctitatis operibus cum
fratre suo Euchario, & tribus sororibus, Men-
nia, Libaria atque Susanna egregiè florebat.
Cum verò Iulianus ab exercitu Imperator ac-
clamatus, rectum diu, simulata pietatis spo-
cie, venenum denudare, palamque Gentilium
deos, in Iumnam Summi Dei & Christi Iesu
iniuriam, & Christiani nominis contumeliā,
colere inciperet; ingentē in Ecclesia tempesta-
tem excitauit; qua Petri nauiculam breui vno
impetu mergendā sperabat. Itaque cū antea do-
mesticus fidei hostis, callidè insidias struxisset,
multosque fraudulentis blanditijs à Christi cō-
fessione auellere tentasset, tunc apertū pietati
indixit bellū; cunctosque Christianæ fidei pro-
fessores flāma ferroque persequutus est. Igitur
in tanto spiritu procellæ, tantisque fluctibus,
cōprehensus à perfidis Iudæis paganis coniun-
ctis, Eliphij, in tetrū ilicò ergastulum, vbi
alij triginta tres Christiani pro fidei constan-
tia vincti tenebantur, coniectus est. Sed nocte
carcere diuina prouidentia patefacto, ipse vni-
cum tribus illis & triginta elapsus, Tullensem
ingressus est urbem: vbi defunctæ suæ genetri-
ci, pio, quo debuit, affectu, extremū sepultura
impen-

impedit honorem. Expleto verò hoc debita pietatis obsequio rursus athleta Christi, non solum à Iudæis arque militibus paganis, verum etiam à viris principibus quærebatur, ut aut impietati consentiret, aut non consentiens mortem subiret. Ipse verò nequaquam mortis pro Christo subeunda timore perculsus, sed martyrij desiderio incensus, Grandem, ciuitatem, ubi tunc Iulianus fuisse memoratur, intrauit: & multis ibidē infirmis multa & egregia beneficia præstitit. Duobus autem post diebus inde discedens, transmissio fluuii Vera, offendit impios executores dæmonum thecas colentes, & Iudæos pariter eidem sceleri affines, pari impietate conflictantes.

Non potuit Eliphius Christi amore totus accensus tantam sceleris impietate equo animo ferre, quin acriter in utramque gentem verbo veritatis inueheretur: & vnum eis Deum Christum Iesum celi terræque conditorem & humani generis Redemptorem prædicaret. Effecitque ut sexcenti ferè & viginti viri, exceptis mulieribus, execrabili deorum inanum cultu repudiato, Christo sua nomina darēt, & salutare lauacrum pie susciperent. Nunciantur autem hac impijssimo Iuliano, qui impotenti iræ dominatu victus, nec diutius belluinum animum in cauea illa simulationis continere valens, capitalem eum sententiam subire præcepit, dicens: Flexis in terram genibus, extende cervicem, & fulminantis gladij mortiferam suscipe plagam. Tunc martyr paululum induciarum, ad offerendam Deo orationē, sibi dari flagitavit. Quibus impetratis, prostratus in terram,

Q 4

eleua-

Iulianus A-
postata, odio
Christi, Iu-
dæos etiam
fouebat.

Grandis, ci-
uitas in Gal-
lia.
Ibidem ope-
ratur mira-
cula S. Eli-
phius.

Conuertit
multos ab
errore ad
Christum.

Damnatus
capite.

Orat pro suis
interfectari-
bus.

eleuata voce Christum quoque pro suis inter-
fecto-ribus orauit, vt tetra peccato- rum caligi-
ne immerfis indulgentiā, & cum sanctis omni-
bus in cēlesti regno portionē tribueret. Cumq;
fideles, qui aderāt, respondissent, Amē: surgens
ab oratione, & stās in medio multitudinis Ro-
go, inquit, ad Cāsarē, vt interfecto corpūculo
locū mihi sepulcri cōcedas. Illo respondente,
Cōcedo quemcunq; locum legeris: Attollens
Christi martyr oculos, & circumspiciēs, vidit
à longē montē excelsum, & ad Iulianum re-
spiciens, En, inquit, Cāsar montē cernis ipsum
in quo, volente Christo, sepulturam habiturus
sum. Cum interim ad multitudinem cōuersus
fidelium, pro re & tempore loqueretur, adhuc
quasi patiens expectabat tyrannus; nimirum
ad deuorandam animam potiūs, quam ad oc-
cidendum corpus inhiantē diabolo, qui per il-
lum operabatur. Deniq; cum iā ille testis Chri-
sti fidelissimus, cum Apostolo diceret aut reue-
ra dicere posset: Cupio dissolui & esse cū Chri-
sto; itemq; illud; Bonum certamen certavi, cor-
sum cōsummaui, fidē seruauī: reposita est mihi
corona iustitiæ; Iulianus ad blāditias sese cal-
lidē inclinans, Accipe, inquit, dignitates, acci-
pe honores, accipe aurum & argentum, & om-
nia bona posside, quę nobis preciosa sunt, & es-
to amicus noster in eadē sentētia, in eodē sen-
su. Vir sanctus autē memor istius ostēnsionis, qui
tentator diabolus Domino nostro regna mūdi
& gloriā eorum ostendens, dixit, Hęc omnia da-
bo tibi, si cadēs adoraueris me, dixit ad eū: Cā-
sar, à diabolo seduct⁹ es, & veritatis inquisito-
res Christianos seducere festinas, Pecunia tua
& quæ

Philip. 1.

2. Tim. 4.

*Blanditur ei
Iulianus.*

Matth. 4.

& quæcunq̃ue promittis, tecū sint in perditionem: Ided enim terrena promittis, vt cælestia tollas. His dictis, in vocem exultationis & confessionis erumpēs aduersus impietatem paganicam, Iudaicam, atque hæreticam, quæ videlicet impietas velut Cerberus, canis infernalis trium capitum, Catholicam tunc vexabat Ecclesiam, clamauit & dixit: Ego in Deum verum credo, & ipsum adoro in substantia vnum, in personis trinum, creatorem totius mundi atque gubernatorem, initium & finem non habentem: cuius regnum incorruptum permanet in sempiternum. Credo vnigenitum Dei patris omnipotentis filium, patri consubstantialē, coæternum atque coæqualem; spiritus sancto operante in Maria Virgine conceptum; verum hominem sinē virginitatis corruptione ex ea natum; sub Pontio Pilato crucifixum: à mortuis tertia die resuscitatum; in cœlos receptū: in die iudicij viuos ac mortuos iudicaturum; & unicuique secundum opera sua redditurum.

*Egregia vox
martyris.*

*Confessio
martyris.*

Et quidem cū initio orationis, impetratis, vt diximus inducijs, lachrymarum riuuli ab oculis manarent; Iulianus cæteri que, qui aderant, demonum cultores, diuinæ gratiæ prorsus ignari, cordis eius & fidei ascribebant infirmitati: ideoque haud dubiam sibi victoriæ spem Tyrannus proponebat. At verò vt admirandam illam confessionis audiuit vocem; iratus latam iam antè capitis sententiam confirmauit, deridendo dicens: Videbo si Christus tuus liberet te, & ad istum sepulchri tui, quem elegisti, locum perducet. Hoc autem iocando

*Falsa infidelium opinio
de S. Eli-
phio.*

Q 5

impius

impius proferebat ; quòd cum omni honore sepulchri indignum iudicaret . Sed Christus Dominus gloriam suam, in magnam scelerati Imperatoris confusionem , manifestare dignatus est.

*Truncum
corpus eius,
caput ad lo-
cum sepultu-
re deferret.*

Nam simulac capite truncatus est martyr, corpus sese erexit, & ambabus amplexum manibus caput, per vnum milliare, comitantibus utique Angelis, & Christum collaudantibus, deportauit : atque ita sine vlla offensione ad montem peruenit. Quem deindè subiens, super lapidem colore album, & situ planum, sese reposuit: qui lapis pio martyri officiosè cedes, instar mollis ceræ, concavum ei subsellium, secuturis memorabile seculis, præbuit. Undè hactenus mons ille à S. Eliphio nomen obtinet. Est autem inter Frumentosam & Grandem medius; ab vtraque, millibus distans senis. Interea complures infirmi, diuersis languoribus afflicti, passionem gloriosi martyris venerantes, & Christi nomen in ea collaudantes, meritis ipsius sanitati redditi sunt. Hæc videntes pij lætati sunt ; impij zelo maligno zelati ; orta inter utrosque pugna, fideles martyris magnifici meritis adiuti, & Christo donante, victis infidelibus gloriosam victoriam adepti, extinctorum corpora paganorū in proximum flumen proiecerunt. Peregit autem hoc præclarum certamen martyrij Eliphius, in prato amæno, in ripa fluuioli, Vera nomine, sive, decimo septimo Kal. Nouemb.

*Miraculum
aliud.*

*Mons S.
Eliphij.*

*Claret mira-
culis post o-
bitum.*

VITA S. GALLI ABBATIS ET **al. VVal-*

*Confessoris : Ex ea quæ est per * VValafridum Strabonem, Abbatem Augiensem. Migravit è corpore anno Domini sexcentesimo quadragesimo.*

fridum. Teste C. Baron in Not. ad Martyr. Rom.

CVM præclara sanctissimi viri Colum-
bani conuersatio per omnē Hiberniam
celebris haberetur, & veluti splendidū
ignei solis iubar singulari decore omnium in
se prouocaret amorem: inter cæteros, quos fa-
ma virtutum eius attraxerat, fuit beatus Gal-
lus religiosus non minùs, quàm nobiles &
sæculi dignitate præstantibus, natus parenti-
bus. Qui optimæ indolis adolescens in spiri-
tualem militiam libenter admissus, tantos in
omni literarum & virtutum genere breui fe-
cit processus, ut communi vniuersorum consi-
lio & Columbani Abbatis mandato, inuitus
post alios sacræ promotionis gradus sacerdo-
tij dignitatem suscipere debuerit.

16. Octob.

*Fit discipu-
lus S. Co-
lumbani.*

*Initiatur sa-
cerdotio.*

Dum hæc agerentur, & religionis amor in
animis discipulorum egregiè cresceret, Colū-
banus studio perfectionis Euangelicæ incen-
sus, statuit, relictis omnib⁹, spreta propinquo-
rum & prædiorum dulcedine, cōceptum men-
tis ardorem opere comprobare. Itaq; conscen-
santui, primū in Britanniam, indè verò in Gal-
lias transfretarunt: vbi à Rege Sigeberto pera-
manter excepti, eremū, cui * Vofagus nomen
est, ineolere cœperunt. Erat locus muris an-
tiquitus septus, calidis aquis irriguus, sed
iam vetustate collapsus, qui vulgò Luxonium
voca-

* *Vofagus.*

*Luxouienſis
monaſterij
initia.*

vocabatur: vbi, conſtructo in honorem Principis Apoſtolorum oratorio, tuguriola condiderunt; & præſtantis vitæ conuerſatione, multos ad idem inſtitutum atque volũtariam paupertatem allexerunt.

*Corripit
Theodoricũ
Regem.*

Cumque hæc tam proſpera cœleſtis diſciplinæ initia in dies proficerent, & beati Columbani ſanctitas per totas Gallias & Germaniæ prouincias miraculorum gloria diffunderetur Theodoricus Rex, filius Childeberti, nepos Sigeberti, qui eo tempore Burgundionibus imperitabat, cœpit frequenti eius viſitatione multum gaudere, & precum eius ſuffragia humiliter depoſcere. Quem cum pater ſanctus increparet, quod concubinarum pollueretur amplexibus, hortareturque vt potiùs legitime coniugis connubiũ fruere- tur: Brunechildis, a-
uia Regis, verita, nè ſi abiectis concubinis, Regina in regni conſortium aſſumenda, ſuam dignitatem, ſubtracto honore, vilio- rem redderet, ſtimulo malitiæ concitata, inuidiam contra virum Dei concepit acerbam: ac tandẽ poſt

*Brunechildis
eum expellit
ẽ regno.*

multas iniurias, inito cum Rege conſilio, vt eũ regno ſuo deturbaret, miſit legatos ſuos, qui ei regni fines interdicerent. Ille Iezabelis inſidias vitandas ratus, ilicò cum ſuis ad Clotariũ Regem abiit: apud quem aliquanto tempore cũ fructu pietatis exacto, ad Theodebertum Auſtraſiorum Regem deindẽ conceſſit: qui tanti viri & diſcipulorum eius diſceſſum non ferẽs, poteſtatem ei fecit quemuis in regno ſuo locum eligendi; vt in eo & tranquillam Deo ſeruitutem cum ſuis exhiberet, & vicinas nationes verbo veritatis pariter inſtrueret.

Acce-

Accepta igitur hac à Rege licentia, placuit eis, locis plurimis perlustratis, Tucconia; locus ad caput lacus Turicini situs, amoenitate quidem sua gratus atque ad habitandum commodus: sed propter incolas crudeles inprimis & impios, ac idolorum sacrificijs & augurijs deditos, execrabilis. Sancti verò, ut coepere inter illos virtutum splendore coruscare, & nebulas impietatis dispellere, primò quidè haud ita magnas ab impia gente passi sunt difficultates: sed ubi Gallus zelo pietatis armatus fana illorum succendere, idola demoliri, & obuia quæque in lacum demergere coepit; nefarii illi ira & furore commoti, Gallo necem, & Colubano supplicia flagellorum inferre decreverunt. Quo cognito, viri illi sanctissimi non timore persecutiōis perterriti, sed spiritalis luctu amore persuasi, relicta sterili cōtumacium turba, ad castrū, quod Arbona vocatur abiēre: ubi à presbytero quodam, VVillimaro nomine, insigni pietate viro peramanter excepti, & diebus septem reuerenter habiti sunt. Ab eo deindè edocti in ea solitudine quēdam esse locum, & vbertate terræ, & ruinis veteris structuræ, eremiticæ vitæ mirè commodum, mox eò profecti sunt: Erat ibi oratorium sanctæ Aureliæ sacrum, sed planè neglectum: quod Columbanus postmodum in pristinum honorem, renouato cultu diuino, restituit: & cellulas hinc indè extruxit, vili quidem scemate ornatas, sed incolarum virtute ac sanctitate conspicuas. Porro eodem in oratorio erant tres æreae imagines, auro mirificè fulgentes, quibus populus daemonum fraude deceptus supplicabat

Veniit Tucconiam idolatriæ deditam.

Ex loco relicto, Arbonā adeunt, & ibidem excipiuntur hostis à quodam VVillimaro presbytero. Brigantium nomine.

Oratorium S. Aureliæ reparatur, & cellæ aliquot constructuntur in Brigantio.

*Zelus S.
Galli.*

bat, & honores diuinos infano prorsus cultu decernebat. Quod conspiciatus Gallus, vt erat non modò Latini, sed barbarici etiam sermonis egregiè peritus, ambonem ilicò conscendit, & nefandum idololatriæ scelus constanter redarguit, arreptisque deindè dæmonum statuis in frustra eas cōminuit, & populum à tanta impietate liberauit.

S. Galli industria & sedulitas.

Cùm autem loco iam ritè purgato, puram ibi Deo in summa vitæ tranquillitate exhiberent seruitutem, & quisque prò viribus laboraret: & alij terram proscinderent, alij pomiferas arbores excolerent, beatus Gallus textendis retibus & piscium capturæ tanto cum prouentu vacabat, vt non suis modò, sed & peregrinis aduentantibus magna charitate abundè subueniret. Accidit autè quodam noctis silentio, quòd, viro sancto in piscatura occupato, dæmon magno vocis strepitu de vertice montis proximi boaret, & alterum quendam dæmonem nominatim, quasi in lacu commorantem inclamaret: eiusque opem contra beati

Demonis infidie.

Galli ac sociorum eius virtutem imploraret. Commoueat te, inquit, iniuria, quam patior ab his peregrinis; qui me de templo meo expulerunt: & populum post se auerterunt. At ille suorum impotentiam manifestans respondit: Et quidè similis casus, eheu, me coarctat: vnus siquidem ex illis in pelago me premit, & mea deuastat; cuius nec retia vnquam corrumpere, nec subuertere possum. Nam, inuocato assidue Christi nomine, nostras contemnit insidias, & versutias superat. His auditis, Gallus signo Crucis vndiq; munitus festinè ad littus rediit, & Ab.

& Abbati suo Columbano audita narrauit. Ille dato cōfestim signo, cunctos ad ecclesiam conuocauit, atq; in orationem cum suis prostratus ingentem dæmonum cateruam, per montium cacumina horrendè eiulantem, in fugam compulit: locumq; dæmoniorum terriculamentis infestum ritè perpurgauit. At verò, fugatis dæmonibus, ciues quidam, propter idolorum suorum abolitionē vehementi odio in sanctos concitati, Gunzonem loci istius ducem excitarunt, vt eos pelleret. Qui calumniatorum sermonibus facilè in eam mentē inductus, vt crederet illorum infestatione publicas venatiōes esse turbatas, protinus missis nuntijs eos discedere iussit: Sed & incolæ duos insuper ex illis, vaccam quam furto abstulerant requirentes, morte multârunt: quos sancti fratres mēsti in oratorio condiderunt.

Post hæc cū Dux discessum eorū vehementius vrgeret, & Columbanus suos, vt poterat, solatus acceleraret, B. Gallus repentina febre correptus, ad VVillimarum presbyterū, curæ dæ valetudinis ergò, redire est coactus. Existimabat aut̃ Columbanus eum simulato morbo longioris viæ detrectare laborē: vndè abiturus interdixit Gallo diuinorū celebrationem mysteriorum; præcepitq; ne se viuente Missam facere præsumeret. Columbano autem & socijs longiori interuallo remotis, mox amissam mirabiliter sanitatem recuperauit: diuina utique prouidētia infirmatus, vt in ea regione multorum spiritalium filiorū pater existeret. Igitur sanitati restitutus, eremiticæ vitæ cupidus, duce Hiltiboldo VVilliamari diacono vastam

est in-

*Profigat
dæmones S.
Columba-
nus.*

*Gunzo Dux
eos pellit, &
incolæ duos
occidunt.*

*S. Gallus in-
firmitate de-
tentus re-
manet.*

Conualescit.

*Eremitum
adit.*

est ingressus eremum; in qua Dominus singula-
rem eximiamque viri sanctitatem eidem dia-
cono reuelare dignatus est. Cum enim longi-
tineris fessi laboribus cibum pariter sumpsis-
sent, & Hiltiboldus leni deinde sopore mēbra
reficeret, Gallo interim orationi instanter va-
cante, ecce seuius repente de monte accurrat
versus, micæ & fragmenta, quæ conuiuantibus
deciderant, collecturus. Quod factum homo
Dei contemplans, dixit ad feram: In nomine
Domini præcipio tibi, vt lignum igni nostro
fouendo necessarium citò adferas. Ad cuius
præceptum agrestis bellua validissimum lig-
num, dorso sublatum, attulit, & in ignem inie-
cit. Quo accepto obsequio vir sanctus integrū
famulanti porrexit panem, præcepitque vt in
nomine Domini abiens circumpositos montes
& colles ita communes haberet, vt tamen nul-
li cuiquam damnum inferret.

*Insidie dæ-
monum.*

Nocte deinde illa in precibus exacta, mande-
Hiltiboldo ad fluuium eunti, & rete in gurgite
mittenti duo cacodæmones in effigie mulierū
sunt obuiam facti: qui diaconum nudata turpi-
tudine, ad scelus inuitabant. Quod simulac-
ruersus beato Gallo indicasset, simul in terram
prostrati precum suarum instantia, ac vi ora-
tionum, ex illo confestim loco eos expulere.
Post quæ eremi valle perlustrata, cum locum
commodissimum reperissent, ibidem Cellam
ædificarunt: & serpētum plurimam indē mul-
titudinem diuino implorato numine profliga-
runt. Inter hæc Ducis Gunzonis filia singulari
pulchritudine virgo, Fridiburga nomine, a dæ-
monio miserabiliter est arrepta; tantisque agi-
tata

*Fridiburga
Ducis Gun-
zoni filia a
dæmone ob-
fessa.*

tata molestijs, vt parentibus, totiſque familiæ,
ingentem cum miserabili moerore luctum ad-
ferret. Ad quam euocatus vir Dei eam, cum à
duobus Episcopis curari nequiret, sua oratio-
ne repente liberauit; & Ducem, ac Sigebertum *Eam liberat*
Regem præcipue, Theodoricum filium, qui eam *S. Gallus.*
sibi desponsauerat, incredibili gaudio perfu-
dit. Quibus ita perpetratis, Dux ingentia ei
dona, quæ Rex puellæ transmiserat, obtulit:
atque vt pontificatum Constantiensem assumer-
et, enixè postulauit. Et quidem summum illum *Recusat Epi-*
honoris gradum cōstanter recusauit, dona ve- *scopum.*
rò ac munera ita admisit, vt ad amicam reuer-
sus solitudinem, cuncta pauperibus distribue-
ret: ipse tantæ paupertatis amator, ac pauperum *Cuncta lar-*
& egenorum benefactor, vt ne argenteum qui- *gitur parpe-*
dem vas preciosum valdè inter alia dono ac- *ribus, etiam*
ceptum, in sacri ministerij vsum referuare vo- *argenteum*
luerit: asserens præceptorem suum Columba- *vas.*
num in æneis Domino sacrificare solitum; vt-
potè quod Saluator ipse, Sacerdos & sacrifi-
cium in ara Crucis æneis clauis Deo Patri suo
immolari voluerit.

Porro Fridiburga Ducis filia tanto à beato
Gallo per Dominum beneficio affecta, eiusdè
sancti viri consilio suam Christo virginitatem
obtulit. Instante enim nuptiarum die, cum in-
ducias septem dierum haud difficulter, recu-
perandarum prætextu virium quas dæmonis a-
gitatione penitus conquassatas esse quereba-
tur, à Rege impetrasset, toto illo tempore pre-
cibus & lachrymis incubuit; ac postremò, de-
posito terrenæ dignitatis amictu, ecclesia bea-
ti Protomartyris introiuit; ibidemque sancti-
monia

R

monia

Fridiburga
virgo conse-
cratur Chri-
sto. moniæ nitorem cum quodam sui contemptu secuta, ad altare accessit, suamque Deo virginitatem dicauit: cuius votum Rex iustitiæ tenax & timore Domini plenus tandem ratum habuit. Non poterat absconditum amoris ignem,

En pientiss-
mi Regis
mortificatio-
nem. quo eam deperibat, occultare: quin profusus lachrymis ecclesiæ limen excedens, eum patefaceret. Egregiè tamen amoris vehementiam Domini timore repressit, & Christi sponsam

Fridiburga
præfinitur in
Abbatissam. donis ingentibus honoratam, virginum monasterio (quod in Merensi ciuitate, vbi cuncta hæc agebantur, Principi Apostolorum sacrum est) præfecit.

Post hæc Dux cupidus beatum Gallum ad Constantiensem promouendi dignitatem, nihil non moliebatur, vt eum honorem vir sanctus admitteret: sed ille summus eremi & quietis amicus, ac humilitatis amator præcipuus, eam dignitatem ad Ioannem diaconum discipulum suum reiecit. Erat is Ioannes studio &

Ioannes disc-
ipulus S.
Galli sit Epi-
scopus Con-
stantiensis. industria beati Galli sacris literis probè eruditus, & eo honore nequaquam indignus. Parebat tamen in omnibus discipulus, quanquam antistes, Ioannes præceptori suo Gallo, & Gallus pariter, precibus, consilio, & sacris interdum concionibus discipuli onus subleuabat, dabatque operam vt creditum ei gregem subditum & doctoris sui amantem redderet.

Condit mo-
nasterium S.
Gallus. Confirmato verò in dignitate Ioanne, beatu pater, cultor cælestium virtutum eximius, condidit monasterium, in quo fratres duodecim monastici sanctitate propositi roboratos constituit, & doctrina pariter & exemplo ad æternorum desideria præclare concitauit. Inter ea verò

verò beatus Columbanus in Italia vitæ munere sanctissime perfunctus est: quod simulacrum Iesti visione edoctus cognouit Gallus; ad in-
 termissa in illum usque diem diuina mysteria festiue celebranda se comparuit. Cumque stu-
 pente Magnaldo diacono, & in memoriam ei Columbani interdictum reuocante, sacrificiū
 obtulisset, ait ad discipulum eundem illū Ma-
 gnoaldum: Vade, ad Bobium Monasterium, &
 diligenter de obitu Patris nostri Columbani
 inquire, ut scias, cognito die & hora, visionē
 nostram nequaquam esse inanem. Abijt is pa-
 tris sui benedictione munitus, veniensque ad
 monasterium: & beatum vitam functum cogno-
 uit, & baculum eius à fratribus ad Gallū trans-
 ferendum accepit. Columbanus enim iam mi-
 graturus fratribus præceperat, ut eum beato
 Gallo in certissimum absolutionis indicium
 quanto ocius destinarent.

Post hæc Abbas monasterij Luxouienſis Eu-
 stachius ab huius vitæ exilio ad supernam pa-
 triam migravit: & beatus Gallus ad honoris
 stius onerisque successionem à fratribus multis
 precibus euocatus fuit. At ille tenax sui pro-
 positi, nullo modo humilitatem ac paupertatē
 suam ullis vel honorum vel diuitiarum sordi-
 bus inquinari est passus. Cum verò bonorum
 omnium auctor Deus, athletam suum laureis
 præmiorum perennibus vellet adornare, Vil-
 limarus infimis precibus eum ad Arbonense
 castrum inuitauit: ut salutaribus institutis
 animos omnium ibidem imbueret. Quò ut
 peruenit, postquam biduo ibidem saluta-
 rem diuini verbi succum multorum cordibus

R 2 instil-

*Celebrat
 rursus sacrā
 defuncto
 Columbanus.
 Bobium mēa
 nasterium S.
 Columbanus.
 S. Columba-
 ni vita habet-
 ur 21. No-
 uemb.*

*S. Eustachij
 vita habetur
 29. Martij.
 Non vult ef-
 se indignit-
 re, vel bono-
 re.
 Obitus eius
 in castro Ar-
 bonensi.*

instillauit, tertia die febre correptus, quarto demum decimo die, expletis nonaginta quinque ætatis suæ annis, ex vitæ huius ergastulo migravit; bonorum operum in vita plenus, & multis magnisque miraculis post mortem clarus: Sacrum corpus eius, cum vt ibidem sepeliretur loco moueri non posset, fuit duobus indomitis equis impositum, atque ab eis mirabiliter ex Castro recto itinere ad Cellam in eum delatum: ibidemque competenti honore terræ mandatum.

Locus sepulchre eius.

Teste C. Baron. in Not. ad Martyr. Roman. Vide & Tomo 9. Annal. 16. Octob. Patria eius.

Pietas eius.

VITA S. LVLLI ARCHIEPISCOPI Moguntini: vt habetur in breuiario Moguntino: Migravit è corpore anno Domini 787. cum scisset annos 32.

LVLLVS apud Anglosaxones in Britannia natus, à primis annis Christum cum literis imbibit. Nam adhuc septennis cuiusdam monasterij patribus commendatus, nihil omisit, quod ad promerendam Dei gratiam pertinere posset. Corpus, cum adoleuisset, assidua edomans abstinencia, spiritui subijciebatur in sanctarum verò scripturarum meditatione, tanta diligentia versabatur, vt omnes in admirationem sui conijceret. Fama autè eo tempore per Britanniam crebrescente, de rebus feliciter gestis Bonifacij Moguntinæ vrbis Archiepiscopi, cui Lullus sanguine iunctus erat, isque in locis messem quidem vberissimam, at operariorum maximam esse penuriam: coepit animo voluere quomodo tam sancta & necessaria functione occupato opem ferre posset. Iam Diaconatus gradum adeptus, ex superiorum

rum ſuorum voluntate iter ad Bonifacium ſuſcepit.

Sic longo terra mariſque emenſo itinere, Germaniam adiit; cuius aduentu Bonifacius *Venit Moguntiam ad S. Bonifacium.* mirificè eſt recreatus. Qui cùm ſanctiſſimæ ipſius conuerſationis, affluentis doctrinæ, flagrantique in Deum animi certiora experimenta coepiſſet, inuitum ad ſacerdotij dignitatem *Fit Sacerdos.* prouexit, & lateri ſuo ſemper adhærere voluit. Poſtquàm autem diu prædicationi ſedulò incubuiſſet, multisque alijs grauib. negocijs obeundis fidem & induſtriam ſuam probaſſet: Bonifaciuſ iam in Friſiam iturus, ipſum præſente Pipino Rege, ſucceſſorem ſibi in Mo- *Succedit Bonifacio in epiſcopatu Moguntino.* guntina ſede conſtituit. Quam ille prouinciam in decrepitam uſque ætatem, docendo, monendo, arguendo, ſanctè & prudenter, tanquam boni patris haud degener filius, adminiſtrauit.

Tandem per ſpiritum cognoscens dormitionis ſuæ inſtare diem, vocato coepiſcopo ſuo *En mirabile exitum Alboini coepiſcopi viri ſancti.* Alboino, viro valdè religioſo, iniunxit, vt ſacris prius celebratis myſterijs, ſe ad Heresfeldenſe monaſterium præcederet. Ille ſinè mora ſacrum perficiens, eſi toto corpore incolumis videretur & ſanus, cùm ſacramentis Dominiſcis partiſſet, vnà cum Miſſa finiuit & vitâ. Nihil hoc caſu motus Lullus, obitus ſui prænuncium naui ſecum impoſitum, per Moganû in Heresfeldenſe cœnobium, priùs à ſe extru- *Heresfeldenſe monaſterium à quo extruſtum.* ctum, aduehens, honorificè ſepeliuit. Vbi etiam morbo protinus correptus, Archiepiſcopatus ſui anno triceſimo ſecundo, placida morte in Domino deſunctus eſt. Corpus ibidè poſi-
tum,

*Obitus S.
Lulli & cor-
poris incor-
ruptio.*

tum, eximijs miraculis clarum, cum post sexa-
gesimum annum è terra leuaretur, eo membro-
rum omnium decore ac vestium quoque nito-
re inuentum est, vt illo ipso die expirasse, ac
sopore potius, quàm morte sepultus vide-
retur.

VITA S. BERCHARII ABBATIS

*Teste C. Ba-
ron. in Not.
ad Martyr.
Rom.*

*& Martyris: Ex Vincentij Speculo Historiali.
Libr. 24. cap. 114. & 115. Claruit anno Do-
mini 660.*

16. Octob.

*Vixit in mo-
nasterio Lu-
xouensi.
S. Eustachij
vita habetur
29 Martij.*

*Egregia Ber-
charij obedi-
entia magno
miraculo il-
lustratur.*

SANCTVS Bercharius, sub sancto Niuar-
do Rhemorum pontifice, moribus & sapi-
entia imbutus, Luxouienſe monasterium
expetiit: vbi sub Abbate sancto Eustachio mo-
nasticam vitam duxit. Cùm aut in cura prom-
ptuarij, rectoris nutu esset implicitus, quadam
die subitò iussu eius est vocatus. Fortè ille tunc,
è vase, epistomium manu tenens, cerealem po-
tum promebat. Mirum dictu: ad vnius iussionis
nutum relictis, quæ habebat, in manibus, cu-
currit concitus, ardore obedientiæ, amphora
custodiendæ oblitus. Illoque ante Abbatem
stante, interim potus in vasculum suppositum
defluere non cessans, postquàm ad superficiem
vasis peruenit, in modum columnæ supernè
constipatum, in gyrum coronari cœpit. vltro
cerneres illud liquamen, quod vix clausum
valet contineri, in sublime tolli: vt liquido
patesceret, quanta esset virtus obedientiæ, cu-
ius fructus nullo modo possit in terra deperi-
re. At ille, quod acciderat, non suo, sed Abbatis
merito deputauit.

Iam

Iam verò regularibus disciplinis institutus & eruditus, ad sanctum Niuardum reuertitur. Qui cum in quodam prædio suo cœnobium ædificare vellet, cum Berchario vicum quēdam Spornacum, quem beatus Remigius ecclesiæ Rhemensis precio acquisierat expetens, in ipso processu itineris graui sopore deprimitur, ita vt eundi facultate remota, equitum suorum comitatum stare præciperet. Itaque Niuardus paululum quieturus sub fago frondosa in Bercharij decumbentis gremium, vertice composito, se reposuit. Interim eo quiescente, subito niuea è sublimibus visa est descendere columba: quæ primùm arbori residens, inde rursus auolans, locum quo cœnobium cōstrui debeat, gyro designauit, ac præsentia sanctificauit. Eam præsentī visione ac miraculo Niuardus ad opus maturiùs aggrediēdum excitatus, statuit totum Bercharij industriæ committere: qui in ipso loco, qui Altiuillare dicitur, cœnobij fundamenta iecit, nec priùs ab opere destitit, quàm conceptum ad laudem Dei compleret. Congregauitque illic viros monasticæ disciplinæ apprime amantes, & cunctis virtutibus egregiè ornatos.

Inter ceteros autem vnus fuit Dagouinus nomine, quem vir sanctus de sacro fonte suscepit & ad monasticæ vitæ institutum per incrementa virtutum euexerat. Accidit autem vt is culpæ cuidam obnoxius, durius, vt par erat & iustitiæ ratio exigebat, à viro sancto increparetur. Quod ille homo nequā ad eò grauātē tulit, vt Satanæ suggestionē stimulatus, sanctissimo patri necem inferre cogitaret. Itaque

R 4 nocte

*Reuertitur
ex monaste-
rio ad s. Ni-
uardū Rhe-
morum epi-
scopum.
B. Remigij
vita habetur
1. Octob.*

*Visio Ber-
charij vigi-
lantis.*

*Altiuillare.
se monaste-
rium condē-
tur.*

*Occiditur à
suo monacho.*

*Ingens mira-
culum.*

*En eximiam
virtutis sue
talem.*

*Sepulchrum
eius miracu-
losum celebre.*

noctē quadam in Abbatem sopore oppressum ferro armatus irruit, ac lethale vulnus furibū-
dus inflixit. Deindē arreptum ferrum, quo facinus nefandum occultaret, in laticem monasterij festinē demersit. At latex velut tanti sceleris conscius, ferrum illud in se recipere detrectauit. Nam mox, ut aquam attigit, instar plumæ leuissimæ, super undas natauit. Nefarius verò homicida amens factus ecclesiam petijt, cruentisque manibus signum pulsare coepit. Fratres non consueta hora cum admiratione surgentes, intellecta nece viri sancti, ad lectum eius concurrentes adhuc spirantem inuenerunt. Compræhensum igitur Dagonium ei obtulerunt, ut quid de tanto scelere pronunciaret, cognoscerent. At ille Domini non immemor: Deum, inquit, tibi frater poenitentia placatum redde: nam me quod attinet omni te liberum impietate dimitto. Ex eius sepulchro longē post oleum visum est scaturire: cunctis morbo correptis salubre.

MARTYRIUM S. ANDREAE CRËTENSIS Monachi: Ex eo quod est apud Metaphrasten. Coronatus est anno Domini Natalis 761. Pauli Papæ 5. Constantini Copronymi Imperatoris 21. Alius hic est ab eo, qui celebris est inter Græcos scriptores ecclesiasticos, cuius celebritas agitur in Menologio 15. Nonii Iulij.

17. Octob.

BEATVS Andreas ab ipsis incunabulis ad omnem sanctitatem, aspero & rigido vitæ instituto, atq; cælestibus disciplinis egre

egregiè institutus, præclarum suæ pietatis & fidei, Constantini Copronymi tempore, dedit *Constantinus Copronymus* documentum. Is enim mentis errore seductus cum imaginum vsum interdixisset, omnibusq; earum cultoribus mortis supplicium proposuisset, Andreas fidei & Catholicæ religionis ardore, incensus non dubitavit Bizantiū contendere, ut vitam religionem contrà Imperatoris impietatem defenderet, & Christi viros vel in libertatem assereret, vel vna cum illis martyrij gloriam subiret. Itaque cum insanam Constantini Imperatoris impietate longè lateque grassari, & alios quidem in vincula & carceres coniectos, alios verò per mōtes & sylvas fugibundos errare intelligeret, ipse, ut tantæ calamitati obuiam iret, constanter in hunc ferè modum Imperatorē redarguit: Cur, *S. Andreas* inquit, tu ò Imperator Christianis initiatus legibus, qui de Christi nomine, & tua professione gloriaris, tanta rabie in Christi imaginem & in seruos eius, precioso illius sanguine redemptos, desæuis?

Ad eam animi magnitudinem & dicendi libertatem stupefactus quasi Imperator, Et vndenam, inquit, ò homo, tanta tibi audacia & inscitia, ut iussis audeas repugnare Imperatori? Sed video quid sit: Scilicet ut aliquam nomini suo celebritatem acquirat, tanto sese periculo exponere nō dubitat. Ad quæ Andreas, Nequaquam, inquit, hoc vel audaciæ vel inscitia, adscribendum est; neque tanti me nominis celebritatem & Imperatoriā maiestatem facere existimes, qui diu cuncta huius mundi ludibria despexi, ac pro nihilo duxi: sed ut

R. S. te tuos-

te tuosque vel ab errore, quo Orthodoxam fidem impugnatis, liberem, vel meo sanguine indignus Christi Ecclesiam illustrem, huc accessi: Eo responso superbus Imperator ad iracundiam motus: Certè, inquit, venisti, magna visione apprehendens, & animo agitans; nempe ut ipsum Imperatorem & omnes magistratus, & venerandam denique Pontificum omnium canitiem ad tuam opinionem traducas. Sed, ommissa verborum contentione, te hortor, moneoque, ut ab hac animi tui superbia & profunda mentis caligine recedas, & commune nobiscum sententiam sequare. Quid tu Moysis legislatoris, immò Dei ipsius præceptum, qui similitudines fieri prohibet, impiè contemnes?

En tibi imperitum Iconomachorum argumentum.

Andreas egregie refutat Iconomachorum argumenta.

Martyr ad hæc, sublaris ad cælum oculis, Non te, inquit, negabo, Christe Saluator, nò te pulehra confessione frustrabor; neque tuam contumelia afficiam imaginem. Deindè còuersus ad Imperatorem: Non tibi, inquit, videtur pati pro Christo, qui pro illius forma patitur? neque ad primùm exèplar credis trāsire ignominiam, qua imago afficitur? Et quomodo vos eos sepe, qui Imperatorias contumelijs affecere statuas, perindè ac eos, qui vos probris sūt infectati, vltimis affecistis supplicijs? Quod si vos puluis & umbra, sic honoramini statuis, & imaginibus, & acerbissimè in eos, qui imagines vestras venerari recusant, animaduertitis; quo demum supplicio digni reputandi sunt, qui sacram Christi figuram ore sacrilego ac manu violant? Quis enim nescit huiusmodi ignominiam non rati imaginis, quam archytypi ipsius esse? Hæc cū dixisset, vellentque obiectum de Mose argumentum solvere

mere, Imperator, sermonē interrumpens, iussit eū vestimētis spoliari, nudumq; funibus extēsum vehemēter flagellari; Martyr autem in eo supplicio cōstitutus, sublati ad suū agonotheatā tam corporis quā animæ oculis, præclarum de Imperatoris tyrānide agebat triumphū. Addebantur interea crudi boum nerui; fluebant ē sacro corpore sanguinis riuī; solum purpureo colore tingebatur. Ministri verò ut maiore Imperatoris captarēt gratiā, strictis gladijs, quidā mortē intentabāt, quidā lapides in eū iaciebāt; alij iniurijs & contumelijs varijs eum diuexabāt. Quibus Imperatoris furore nōnihil molito, versut^o planē & fraudulētus supplicia cessare iussit, ratus se robustū martyris peēt^o blanditijs superare posse. Sed cū martyr callidi serpentis insidias execratus, maiore dicendi libertate amentia eius argueret, confestim iussu Imperatoris maxillis eius lapidibus cōfractis, in carcerem est missus.

Ibi diebus plurimis magno sanē Christianorum gaudio & fructu, qui eodē ergastulo vincti tenebātur, exactis, rursus ad supplicia & flagella euocatus fuit. Fuit tunc multò quam antē atrocius in sacrum eius corpus sæuitum. Laniabant eius carnes, fodiebāt latera, scrutabātur ferro viscera, sed recōditum in corde fidei thesaurum suffurari non poterant. Vnde Tyrannus furoris stimulis acerrimē concitatus, sententiam tulit, ut alligatis pedibus per terrā ad supplicij locum traheretur. Nec mora: Iniectis funibus per viam publicā raptatus fuit. Cumque ad vrbiſ forum toto iam corpore fœ-

datum

*Crudelissimè
torquetur S.
martyr.*

*Dura suppli-
cia.*

*Trahit ex per
terram ad
locum sup-
plicij.
Cedit è vita.*

*Corpus eius
inuenitur à
demoniacis.*

*Tumulus e-
ius miracu-
lus celebris.*

*Vide Tom.
1. C. Baron.
Annal. &
Notat. in
Martyrol.
Romani.
a In prima o-
ratione in
Iulianum.
b Lib. 2. ca.
43.*

datus, protractus esset: quidam piscator à ma-
ligno concitatus è sua sede prosiliens, arrepta
securi, pedem athletæ amputauit. Quo vulne-
re accepto vir generosus è corporis ergastulo
ad cælos emigravit. Corpus eius fuit à carnifi-
cibus, in loco maleficorum, feris & cæli volu-
cris cum firma custodia deuorandum expo-
situm. Sed Deus, præclarum illum thesaurum
non est passus vel à bestiis deuorari vel perpe-
tuo latere: immò multò post, cum iam spes o-
mnis potiundi corpore sepulta videretur, mi-
rifice illustrauit. Nam die quodam viri duode-
cim, qui multo tempore varijs dæmonum ve-
xationibus agitabantur, ad locum illū venien-
tes & confusis vocibus sanctum inuocantes
quinetiam manibus terram fodientes, corpo-
rum in congeriem inciderunt: alijsque præte-
ritis, beati martyris, ex mira odoris fragran-
tia, & salute, qua, ad primum eius contactum,
fruebantur, ilicò cognouerunt. Quod deinde
in loco, cui nomen est Crisis honorifice cōdi-
derūt: vbi multis virtutibus egregiè coruscat.

VITA S. LVCAE EVANGELISTAE

Ex ea quæ est per D. Hieronymum, Lib. de Vi-
ris Illustribus: & Metaphrasten. An martyri-
occubuerit, dubium relictum videtur. Num D.
Hieron. & Metaphrast. nullam martyrii me-
tionem faciunt. a Nazianzenus autem eum
inter martyres recensuisse videtur: & b Nice-
phorus genus etiam martyrii expresse describit
& Glicas, Lib. 3. Annal. Et alij item nonnulli.

VIR planè diuinus & artium maximarū 18. Octob.
disciplinis excultissimus, beatus Lucas, *Patria eius.*
Antiochia ciuitate oriundus fuit. Qui
cū esset indole optima & generosa, animum
à puero ad studia disciplinarum appulit; & Sy-
riacam ac Hebraicam linguā exactissimè edo-
ctus, miros in diuinarum scripturarum campo
fructus collegit.

Vt primos adolescentiæ attigit annos, ad *Excellens in*
florentissima (quæ tum in Græcia, tum in AE- *genere eru-*
gypto erant) gymnasia sese contulit: vbi Græ- *ditio S. Luc.*
cas literas, omnemque eruditionem præclare
imbuat, atque ad apicem Philosophicæ digni-
tatis assiduo studio, & ingenij foelicitate sum-
ma cum laude peruenit. Indè ad Medicinæ fa-
cultatem gradum faciens, eam tam perfectè est
assequutus, vt ab hac deinceps nomen obtine-
ret. Postquam autem ingenij magnitudine ac *S. Lucas*
dexteritate, humanæ doctrinæ fastigium hoc *prestantissi-*
modo adeptus est, animus eius rerum maxi- *mus medi-*
marum semper cupidus, magno ardore cæle- *cus.*
stia & sempiterna moliri.

Eodem illo tempore humani generis Sal-
uator Christus Dominus, fama Euangelicæ
predicationis & stupendis virtutibus vniuer-
sam Iudæam ac Galilæam impleuerat; & ingē-
tem hominum multitudinem ab infælici dæ-
monis tyrannide in libertatem vindicauerat.
Quo audito Lucas, cunctis rebus postpositis,
confestim eò contendit, & salutis consequen-
diæ avidus, Christum de regno cælesti differen-
tem audiuit. Nec mora: Cælestis doctrinæ lu-
mine illustratus, dictum factum pecunias ab-
iecit, possessiones contempsit, cognationem &
ipsa

*Venit ad
Christum
Lucas.*

*Lucam vñ
fuisse. ex 72.
discipulis
auctor est E.
piphanius
Hæres. 31.
Lucæ 24.*

ipsa naturæ viscera Christi amore facile de
spexit: totumque sese in eius disciplinam la-
tabundus tradit. Ab hoc igitur tempore Chri-
sti discipulus, & comes penè indiuiduus, ac
testis postremò resurrectionis, factus est fidi-
simus. Cum enim ad Emaus agrum, tristitia &
& mœrore plenus vñ cum Cleopha pergeret,
iamq; amissa penè resurrectionis spe, de Chri-
sti passione & morte differeret, Dominus se
medium ingerens, capit tarditatem cordis eo-
rum incredulitatemq; improperare, & resur-
rectionis mysterium multis veterum prophe-
tarum testimonijs confirmare. Neque eo con-
tentus, benignè ab eis ad hospitium inuitatus,
mensæ communionem non recusauit, occulto
igne diuini amoris corda eorum inflammans
donec in panis fractione ab eis agnitus ex ocu-
lis eorum euauit.

*Laborat plu-
rimum in
conuersione
infidelium.*

Igitur eo spectaculo & in fide mirabiliter
confirmatus, & ardentissimo Christi amore
incensus, à Saluatoris in cælum ascensione, hic
duodecim Apostolis sociatus, & eadem gratia
ac potestate repletus, Gentium præceptor de-
signatur, laborum ac tribulationum, quas à
Græcis sustinuit plurimas. sanè patientissimus.
Nihil enim asperum, nihil ei durum videba-
tur, si modò miseras gentes ab errore & sem-
piterna pernicie ad veritatem & salutis viam
reuocare posset.

*Lucas socius
Pauli in cō-
uersione
gentium.*

Postquam verò Paulus dispulsis errorū te-
nebris, cælesti lumine illustratus est, Lucas ei
socius itineris & peregrinationis comes con-
stitutus, adeò illi in cunctis ferè certaminibus,
vinculis ac carceribus, conformis ac domesti-
cus,

eus & per omnia gratus effectus est, vt frequēter eum dilectum suum nominare non dubitauerit. A Hierosolymis ad Illyricum vsque vnā cum Paulo passim læta Euangelij sparsit semina, & à Iudæa Romam vsque vnā cum eo vinctus, iisdem laboribus, iisdem afflictionibus, eisdem communicauit naufragijs: vt gentes miseras & dæmonis seruitute oppressas in Christi libertatem assereret. Hinc & Euangelium, & clarissima Apostolorum acta, eleganter contexuit, vt posteris etiam laborum suorum fructum relinqueret. Quin & inter cætera hoc vnum cunctis fidelibus meritò gratissimum munus præstitit; quòd typum assumptæ humanitatis Christi, eiusque Genitricis sanctissimæ effigiem luculenter admodum depinxit; eorum imagines viuas quodammodò nobis reliquit.

Scriptæ Euangelij & Acta Apostolorum.

Pinxit imaginem Christi, & S. Mariæ.

Ceterū Paulo Romæ relicto, rursus Gætibus alijs atque alijs salutem annunciaturus ad Orientem discessit, totamque Lybiam percurrēs in Aegyptum peruenit. Cumque superiorem Thebaidam face Euangelicæ lucis illustrasset, ad inferiorem pari alacritate accedens, pontificiam ibidem auctoritatem, à spiritu iræ edoctus, exercuit. Nam statuis, & impuris dæmonum delubris solotenus deiectis, sacra templa contrā soli Deo erexit; gentemque miseram in profundis ignorantie tenebris immersam in lucem adduxit.

Annuncias Christum Aegypti.

Huiusmodi igitur certaminibus peractis, Lucas vxorē impietate iam de medio sublata, & Christi nunquam regno in terris stabilito, vir sanctissimus, totū vitam cursu expers vxoris, ætatis suæ octogesimoquar-

Translatio
reliquiarum
eius Constā-
tinopolim.

mo quarto, è corpore ad cælos migravit. Sepul-
tus est Constantinopoli; ad quam urbem vice-
simo Constantij anno, qui fuit Christi Domi-
ni 356. ossa eius cum reliquijs Andreæ Aposto-
li translata sunt de Achaia.

a Teste C.
Baron. Tom.
2. Annal.

MARTYRIVM S. IUSTI, SIVE IUS-
tini, nouem annorum pueri; Ex eo quod est a-
pud V. P. Laur. Surium: ex Venerabili Bedæ
Tomo 3. descriptum. a Passus est anno Christi
303. Marcel. Pap. 7.

18. Octob.
beorum Im-
perij Anno
20.

Ingens per-
secutio in
Christianos.
Rictiouarus
crudelis
Christianorū
persecutor.

DIOCLETIANOB & Maximiano Im-
perij dignitatem administrantibus,
tanta in Christianos persecutionis de-
suijt tempestas, vt nemini quidquam vel
emere, vel vendere, vel aquam denique hauri-
re liceret, nisi prius infandis dæmonum idolis
thura cremaret. Ea tēpestate Rictiouarus præ-
fectus, missus in Gallias, immanis Christi &
Christianorum hostis, innoxiorum hominum
sanguinem sitiebat: & Basileę multos Christia-
nos in aquis præfocatos martyrio coronaue-
rat, cæterisque vbiuis locorum degētib; eiu-
dem crudelitatis edictum proponebat.

Parentes S.
Iustini.

Per id tempus fuit Antissiodori Mattheus
quidam, vir bonitatis & iustitię laudibus ad-
mirabilis; qui duos habebat filios Iustinianū
& Iustinum: quorum ille ætate, hic morum
maturitate anteibat; vitæ innocentia ac san-
ctitate in tenera licet ætate, omnibus con-
spiciuus. Antē autem, quā hic Iustinus in lucē
ederetur, frater eius Iustinianus ab hostib; ca-
ptus, & in seruitutem procul abductus est. At
beatus

Iustini san-
ctitas in te-
nera ætate.

beatus puer Iustinus, à teneris annis, rebus di-
 uinis mirificè deditus, eò virtutum & gratia-
 rum, largiente Domino, peruenit : vt multa
 diuinitus edoctus, inter cætera fratrem quo-
 que suum in seruitute degere, eiusque herum
 Lupum Ambianis habitare cognosceret. Ita-
 que fratris amore inflammatus, patri id ipsum
 indicauit; hortans eum, vt ad redimendum
 filium iter suscipiat. Cumque pater se iti-
 neris istius ignarum responderet; sanctus
 puer animò accensus, coepit tota vrbe ali-
 quem itineris ductorem querere. Quo ta-
 men non inuento; iterum rediit ad patrem;
 orans atque obtestans vt vnà secum pergeret;
 Christo haud dubiò comite, le votis suis non
 frustratos iri. Respondit pater: Equidem, in
 fili, fortassis corporis fretus viribus, tanti la-
 bores itineris perferre poterò. Tu verò cum
 tenellus sis, vereor sanè vt possis. Ad quæ Iu-
 stinus puer respondit: Christi ego seruus sum;
 cui ego benè confido, cuique me semper com-
 mendare soleò. Pergamus pariter in eius no-
 mine: ille nos illælos & incolumes ducet re-
 ducetque. Acquieuit tandem pater, & rebus ad
 iter necessarijs comparatis, Ambianum pari-
 ter perrexerunt.

Prima verò Nocte Meloduni diuersantes,
 paupere quendam ad portas obuiū habuerunt, &
 pedum officio, & oculorum lumine orbatum;
 cui stipem obnixè petenti pius puer Iustinus
 cibū nō modò præbuit, sed & suā se tunica spō-
 lians, nudum ea contexit. Quare nonnihil eō-
 mōtus pater, coepit eum obiurgare; illud be-
 nignitatis & humanitatis officiū dispendium
 s vocat.

*Liberāli-
 tas
 eius ergā
 paupērem.*

vocans. Contrà verò diuinis puer, multis ex sacra scriptura locis depromptis, patrem consolari, & illud beneficium in pauperem illum optimè esse collocatum docere.

Veniunt Luteriam.

Cùm ergò noctem illam Meloduni exegissent, manè coepto itinere pergentes, Christo duce Luteriam Parisiorum peruenerunt: vbi Hippolytus quidam peramanter eos excepit, & humanissimè tractauit. Ab illo verò dimissi, vt Isaram fluuium attigerunt, non inuenere nauim, qua eum transmitterent. Molestè id ferente patre pueri, ille perturbatum consolatur indicans diuina reuelatione se edoctum esse, propediem quendam affuturum, qui eos traducat. Adhuc puero hæc loquente, aduenit quidam nauta, qui promptus eos in nauim recepit, & gratis, reiecta quam offerebant mercede, suam eius operam præstitit. Traiecto flumine, Ambianos properant, urbemque ingressi, tandem domum Lupi inueniunt. Accedunt herum, supplices offerunt preces, priorque Iustinus ità eum compellat: Venimus Lupe, ad humanitatē tuam, substantiolā nostrā afferentes; vt accepto precio, captiuum nobis fratrem restituas. Ad quæ Lupus; vt cognouit eos Christianos esse, ciuesque Antissiodorenses; ego, inquit, hospitium præbebo, & pueros meos ostendam: in quibus si fratrem vestrum videritis, precio redimatis.

Vesperè igitur duodecim pueris in eorū cōspectum adductis, Iustinianus, qui querebatur, inter eos non erat. Itaq; beatus Iustinus oculos circumferens, videt quendā extrā illos assistentem puerum, manu sua accensam tenentem

lam.

lampadem. Is vero erat beati Iustini frater, ante eum diem nunquam ei visus. Sed ille plenus spiritu sancto, nullo homine docente, eundem germanum fratrem suum haecenus incognitum, ocyus cognouit, & gratulabundus, stupete sanè ipso Iustiniano, & cunctis, qui aderant, fidelibus, eum est amplexatus.

Iustinus cognoscit fratrem suum quem nunquam viderat.

Aderant tunc fortassis quidam Rictiouari praefecti retiarj; qui ut eos Christianos esse sensere, properè ad dominum suum referunt. Is missis confestim satellitibus suis in custodiā eos abduci praecipit.

Accusantur sancti apud Rictiouarum praefectum.

Lupus verò, qui eos hospitio exceperat, ut imminens periculum cognouit, nocte eos excitauit: monuitq; ut gratis recepto fratre, ocyus abscederent: mortisque supplicium maturè effugerent. Illis itaque profectis, repentè aduolant missi à Iudice car-

Humanitas Lupi hospitij.

nifices: qui non inuentis quos quærebant, eadem celeritate ad illum redeunt, & homines illos abijisse enunciant. Mox ille iubet quatuor equites abeuntes insequi, & ad suum tribunal eos perducere, vel reluctantes confestim trucidari. Properantibus igitur persecutoribus, Iustinianus imminētis periculi ignarus, in loco, quem Luperam vocat, consistens ait ad fratrem: Locum hunc opportunum cernis, & haurienda aqua, & cibo sumendo. Si lubet hic paulisper affideamus, ut cibo potuque refocillati ad reliquum itineris expeditiores simus. Iustinus autem furororum praescius: Si, inquit, hic quid-

Insequuntur sanctos Rictiouari milites.

piam gustare vultis, festinatione summa opus est. Appropinquat enim missi à iudice, qui nos poenas luituros ad illum adducant. Ocyus igitur cibum sumite: ego verò insidias contem-

S 2

plabor.

plabor. Quid si quempiam eo animo ad nos accedere persenserō, ego illum sermonibus detinebo, vos autem in hanc specum vos subducite.

*Iustinus
puer imper-
territus sese
hostibus of-
fero.*

Hæc cōm prophetico spiritu sanctus dixisset puer, mox adsunt carnifices, iudicis præceptum executuri. Ijs conspectis, cæteri in speculam se abdūt: beatus verò Iustinus ad martyrij gloriam pergit intrepidus. Ad eum igitur quatuor illi accedunt equites, sciscitatur quis sit; quæ eius professio; quinam illi, aut ubi sint, quos habuisset socios. Ille per ordinem omnia explicans: Ego, inquit, Iustinus dicor & Christianum me liberè profiteor. Et quia vos Christiani nominis persecutores novi, non licet mihi meos vobis comites prodere. Illis autem, strictis gladijs mortem ni proderet minitanti- bus, respondit Iustinus. Equidem me felicem iudicabo, si pro Christi nomine, supplicia & mortem subiero: paratus certè pœnas perpeti & animam meam in hac vita perdere, ut æternum custodiam eam.

*S. Iustinus
capite trun-
catur.*

His auditis, carnifices ira perciti sinè mori in eius necem conspirarunt; unusque eorū, cæteris hortantibus, ceruicem illi mucrone præcidit. Eius martyrij gloriā mox insigne & stupendum planè miraculum illustravit. Nam truncum corpus manibus præcisum apprehendens caput, coram lictoribus constitit immobile: quo illi miraculo perterriti fugam capessunt. Pater verò eius & frater è specu egressi, viso tam stupendo miraculo, variè animis affecti fuere: hortante martyrij gloria, ut exultent: natura inuitante ut plorent. Inter ea tamē

*Præclarum
miraculum.*

maximè

maximè eos anxios habebat, quòd nescirent, quo modo sepulture corpusculum mandarèt. Cumque ea de re inter se conferrèt, ecce caput martyris disertis eos appellans verbis, Abite, inquit, ad locum Luperam, atque illic meum humate corpusculum. Porro matri hoc meum apportatè caput: vt amoris ergà se mei hoc pignus habeat. Quod si mei tenetur desiderio, studeat sequi me in paradiso iam degentem: vbi animæ sanctorum feliciter quiescunt.

Tum illi corpus sanctissimi martyris reuerenter sepeliunt; & caput matri adferunt; quæ cum illud profusis præ gaudio lachrymis exciperet & Christi numen collaudaret, ecce lux ingens in medijs noctis tenebris cælitus supra domiciliū effusa est: populo, qui in vrbe erat, vniuerso admirante, & Christi gloriam in martyre hymnis & canticis celebrante. Cum verò Episcopus ciuitatis sacrum illud martyris caput honorifice conderet, cæca quædam superueniens puella, mox lumen adepta est, plebe rursus noua læticia exultante, & inclytum martyrem laudè & prædicatione efferrere; ad gloriam benignissimi Saluatoris, qui sanctos suos ita exaltare dignatur; cui honor est & potestas per æterna secula: Amen.

*Loquitur
precisum co-
pus patri
& fratri
suo.*

*Lux cælitus
effunditur
super caput
eius.*

*Cæca illumi-
natur.*

*Vide Notat.
C. Baron.*

*in Martyrol.
Roman.
Obijt Rex
Anno Domi-
ni 414. Lux-
ta Baron.
Tom. 6. de*

VITA S. AQUILINI EPISCOPI
Ebroicensis scripta ad Audoenum: Ex ea quæ
est apud V. P. Laur. Surium. Claruit temporibus
Clodouei Regis Francorum, ac Filiorum eius.
Sedit annos 42.

S 3

BEATVS

nal.

19. Octob.

*Patria &
parēs eius.*

BEATVS Aquilinus Baiocensi ciuitate oriundus, parentum nobilitate clarus, sed morum dignitate illustrior, antiqua insignia nouis virtutum ornamentis obscurauit. Cū summo studio enutritus, animum liberalium artium disciplinis, & sacris etiam literis præclare imbuisset, transmissis adoleſcētiæ spatijs, vt iuuentutem attigit, vxor ei, pari nobilitate virgo, delecta fuit. Qua cum sacrosancto matrimonij fœdere, sanctissimè inito, proles primum terrena ab eo gignitur, vt postmodum cœlestis procreetur.

*Dedit vxori
rem nobilis
nobilem.**A Clodoueo
Rege cum alijs
mittitur
ad barbaros
proſtigandos.*

Ea tempeſtate Clodoueus rerum in Francia potiebatur; qui accitum ad se Aquilinum cum vrbium præfectis, eum aduerſum barbaros, qui in extremis regni Francorum finibus, efferatis cœperant animis inſoleſcere, in expeditionem destinavit: vtique vt, antequam ſpiritale contra ſpirituales nequitias bellum ſuſciperet, hoſtium viſibilium pugnis & victorijs exerceretur. In ea expeditione cum triennio & menſibus ſex verſaretur continuis, pia eius coniunx de ſalute & reditu mariti vehementer ſollicita, votum Domino nuncupauit, ſe anno integro continenter cum illo victuram, ſi ſaluus & incolumis domum rediret. Vbi ergo optatum eius reditum cognouit, immodico gaudio elata, cum familia & comœtu Carnorum vſque ei obuiam proceſſit: & in alienæ ciuitatis hoſpitio lautiffimè, haud ſecus ac domi, eum excepit. Ibi cū mutui ſe amplexibus peramanter ſtringerent, & Aquilinus coniugis pudicitiam & amoris integritatem, coniunx verò Aquilini ſinceritatem admi-

*Fatum coniugis eius.**En indicium
puriffimi
amoris in
matrona cō-
iugata.*

admiraretur, oblata deinde familiaris collo-
qui opportunitate, marito suo, quid actum es-
set, quomodo se voto obstrinxisset, explica-
vit: timensque ne forte factum indignabun-
dus damnaret, votumque rescinderet, multis
se se verbis excusare, & iræ, quam formidabat,
obuiā ire studuit. At verò maritus multò ma-
gis suum in foemina pectus admirans dolebat,
quod non potuisset primas sibi in ipsa vendica-
re virtute, qui prior esset conditione virili; &
prior etiam desiderio castitatis esse putaretur,
nisi posterior inuentus esset conceptæ volūta-
tis significatione & enunciatione. Contēplans
itaque cum gaudio & admiratione cōiugis ca-
stitatem, Tu, inquit, charissima me dicēdo an-
teueristi, quæ desiderando anteuertere nō po-
tueristi. Veruntamen ut multū lætor terram pe-
ctoris tui, quam ego colere volebam, diuinitus
cultam & complutam esse: ita hoc vnum ad-
huc, quod à te prætermisum sentio, & necessa-
rium puto, adijcere volo. Tu annuam Deo cō-
tinentiā promissisti, ego opto & polliceor per-
petuam; ut pariter non annuam, sed sempiter-
nam possimus coronam adipisci. Hæc cū ille
dixisset, coniunx gratissimo animo assensit: ex-
cussoque contagionis iugo, sanctitatis iugum
pariter susceperunt.

*Vide propo-
situm conti-
nentiæ in
matrimonio.*

*Perpetuam
continentiā
promittit A-
quilinus.
Idem facit
cōiunx eum.*

His ita cōstitutis insequenti die, cœpto iti-
nere domum perrexere. Et quidem sub vno re-
cto animis coniunctis degentes, carnali tantū
confortio separati, sua antè omnia pauperibus
impedire, corpora ieiunijs & vigilijs exarare,
studio pietatis certatim feruere, peregrinis
& hospitibus ministrare, domum suam, in

*Elargiuntur
sua pauperi-
bus.*

En conuersa-
tionis eorum
p. rfectione.

xenodochium propemodum conuertere: denique in laico habitu, nihil ipsis monachis & Crucis habitum gerentibus cedere. Tantum communis conuictus & vestes seculares castitatis secretum occultabant, & humanas laudes repellebant.

Aeterno E
p. o. p. o. E
l. r. m. e. n. s. i. s. u. c.
d. i. t. A. q. u. i.
l. i. n. u. s.

Cumque hoc modo ardentes lucernae diu sub modio delitescerent, tandem beato Aeterno, Ebroicensis urbis Episcopo ex hac luce ad aeternam translato, totius Cleri & populi animi diuinitus inflamantur, ut Aquilinus ille occultus Dei seruus, qui se abscondens proximis negabat exemplar pietatis, ei substituitur. Nec quaesitum ab electo quid ipsi videatur: sed rapitur ab omnibus trahiturque, ut totius Ecclesiae domum gubernet, & pastorem curam ei impendat, qui suae domui tam praeclare praefuerat. Primo igitur clericus ordinatur, indeque gradatim promotus ad Episcopale cacumen euehitur: cultis ei obuiam procedentibus, & consonis vocibus laudes eius celebrantibus. Suscepto autem non coruino hiatu, sed columbina simplicitate sacerdotio, iam aperte vxor vertitur in sororem, in quam iam ante occulte transferat. Deinde gregis sui cura suscepta, cum non ignoraret, se lequestrum & aduocatum totius populi apud Deum constitutum, ut liberius possit contemplationi vacare, & pro peccatoribus mundi huius tumultibus deditis, Dominum deprecari, non longe a muro ciuitatis, ab Ecclesia vero centum passuum spatio distantem elegit cellam, in portae Rhotomagensis regione sitam: ibique secretum, quod propter pastoralis curae inquietudines amiserat, repetens, animarum causas & negocia tanto curabat melius, quam

Et quam soli-
taria inha-
bitabat.

quanto plus corporum declinabat. Ibi summo disciplinæ rigore corpus domabat, mentem verò assiduis orationibus & lectionibus pascebat; hauriebatque è sacris fontibus in secreto, quod populo deinde in publico propinabat.

Vestes delicatas, mensam splendidam, lectique molliem, cæteraque eiusmodi, quæ cælestem disciplinam eneruant, prorsus ignorabat. Nudum pauimentum fessa longis vigilijs mēbra, ac ieiunijs exesa, breui somno excipiebat. Semper in acie cōtrà hostiles nequitias & impetus strenuus bellator stabat: pauidus ne fortè remissior factus, vel hostili impetu subuerteretur, vel insidijs circumuentus opprimeretur.

Hinc timore Domini plenus semper Dominū precabatur, vt fenestras corporis sui aut obstrueret, aut custodiret; nè per eas noxia irreperet concupiscentia, quæ certissimam animæ mortem adferre solet. Malle enim se testabatur orbatum luminibus, in regnum intrare cælorum; quàm illis integris mitti in gehennam.

Eius verò precibus annuēs Dominus, exteriores capitis eius fenestras, lucis ministras, clausit; sed interiores adeò cumulatè illustrauit, vt sine oculorum adminiculo ad ecclesiam veniret, & pari alacritate immò maiori, pabula diuini verbi, cæteraque pietatis officia, populo administraret. In his omnibus ipse Christus ei reddebat testimonium: prorsus vt quos intus illuminabat, curabat, erigebat; extrinsecus etiā signo Crucis illuminaret, & erigeret. Neque enim vlla corporalis infirmitas eius precibus resistebat; qui suis exemplis & doctrina spirituales ægitudines depellebat.

S s

Tandem

*En quantam
sui custodiā
habeat vir
sanctus.*

*Orbatur ocu-
lorum lumi-
ne, vt pete-
rat.*

*Signo Crucis
pellit morbos
aliaque ope-
ratur mira-
cula.*

Tandem pijs bonorum operum sanctarumque institutionum exercitijs cōprobatuſ, cum duos & quadraginta annos in dignitate pastoralis exegisset, illibatuſ & incontaminatuſ Christo reddidit ſpirituſ : ſepultuſ in baſilica quam apud ciuitatis ſuburbium ipſe conſiderat.

MARTYRIVM SS. CAPRASII, FIDEI, ac ſociorum: Ex eo quod eſt apud V. P. Laur. Surium. Paſſi ſunt anno Chriſti treceſimo tertio. Marcellini Papa 7. Diocla. & Maxim. Imp. 20.

*30. Octob.
* in Gallijs
ſua.*

*Patria &
parentes S.
Fidei.*

FVIT in ciuitate Agennensium eximia pulchritudine virgo, Fides nomine, veteri & generosa ſtirpe parentum nobiliſ; ſed Chriſti munere longè nobilior : quæ prima in ciuitate Agenno, decuſ & exemplum martyrij cunctis CHRISTI fidelibuſ fuit. Iuueniſ quidem illaræ paſſionis fuiſſe dicitur tempore, ſed ſenſu & opere ſenex manebat; pulchra facie, ſed pulchrior mente: virginitatiſ quoque candore formoſiſſima, vultuſque hilaritate ſerena.

** Riſiſſima.
viri: præfuit
etenim Da
cianuſ in
Hiſpanijs.*

*ſiſſitur ad
tribunal præ
ſidiæ.*

Eodem igitur tempore Præſeſ ſcleratiffimuſ, nomine *Dacianuſ, à profaniſ Imperatoribuſ Diocletiano & Maximiano, ad Agennenſem urbem miſſuſ, vt & ſacrilegoſ beneficijs remuneraret, & Chriſtianis ibidē metu ipſiuſ latentibuſ atrociffimaſ pœnaſ inferret: continuò beatiffimam virginem Fidem ſuiſ iuſſit conſpectibuſ præſentari. At illa ſpontè ſe miniſtris offerens, armata vexillo ſanctæ Crucis in fon-

in fronte, ore, & pectore, sanctoque roborata spiritu, hilari animo ad præsidem perrexit: & de nomine suo ac religionis professione quæsit, nullo perterrita metu & nomen suum & Christianæ fidei professionem edidit. Præses verò callida simulataque tranquillitate paulò indulgentius respondens: Accipe, inquit, *Index nihil tibi blanditijs & muneribus eam subvertere.* ô iuencula consilium pulchritudini atque iuuentuti tuæ necessarium: & cessa ab hac confessione, & magnæ Dianæ sacrificia, & multis te muneribus amplificabo. Quam promissionem Christi virgo pro nihilo reputans: A patrum, inquit, traditionibus cognoui, omnes *cōstans eius responsum.* gentium deos dæmonia esse: & tu mihi blanditijs persuadere vis, ut ego eis sacrificem?

Præses hoc virginis responso excandescens: Aut, inquit, prostrato corpore quantocyus dijs sacrificia, aut ego te diuersis excruciatam tormentis morte mulctabo. Ad ea, sancta Fides, exemplo magnorum martyrum roborata, à terrena vita ad supernam gloriam migrare desiderans, in hanc vocem prorupit lætabunda: Ego pro Domini mei I E S U Christi amore, non solum diuersa tormenta, sed & mortem subire parata sum. Tunc Præses furore concitatus, iussit satellitibus ut virginem in lectum æreum extenderent, suppositoque igne, tenera illius membra crudeli supplicio disrumperet. Itaque candentem craticulam tenera virgo vitæ conscendens, diuaticatis membris per quatuor partes extenditur, lorisque ferreis coarctata, per flammeam cratem prouoluitur. Cui impij ministri ferreis batillis arden- *Assatur in igne.* tes subiiciunt prunas: adipeque flammis craticula

*Multi cre-
dunt, &
martyrium
obcunt.*

*S. Caprasius
& laebris vi-
det virginē
in craticula
torreri.*

Viso eim.

*Ignis per co-
lumbam di-
uinum ex-
tinguitur.*

iniecto, ad latera usque torrida incendia sub-
uolare cogunt. Quo spectaculo, crudeli nimis
atque horribili, multi è populo permoti, vni
voce impietatem Iudicis & iniusta iudicia da-
mnarunt: virginisque constantia ad fidem
perducti, gloriosam martyrij palmam conse-
cuti sunt.

Dum hæc agerentur, sanctus Caprasius, cum
ceteris Christicolis persecutionem sacrilegi
tyranni declinans, ad septentrionalem vrbs
plagam sub foramine cuiusdam rupis positus
latebat, & omnia quæ intra muri ambitum ge-
rebantur, clara oculorum acie exindè prospici-
ebat. Qui sub eiusdem diei articulo, ab ipso
speluncæ foramine ad vrbs propugnacula ad-
spectum dirigens vidit sanctam martyrem su-
per carbonum incendia impiorum immanita-
te torqueri. Eleuatis igitur oculis, & cælum in-
tuens, profusis lachrymis à Deo virgini in præ-
senti certamine victoriam precabatur; & hu-
mi toto corpore prostratus, petebat à Domi-
no, vt cælestem ei virtutem ostendere dignaretur:
& ecce columba de nubibus niue candi-
dior descendens, rutilantem interlucentibus
gemmis super gloriosæ martyris caput visa est
deponere coronam.

Deindè blando alarum volatu, dulci-
que pennarum applausu cum imbrifero rore to-
tam vim flammarum extinxit, pyramq; incen-
dij torridi, quasi irriguis fontibus tali volatu
repressit. Vir etiam sanctus vidit beatissimam
Fidem veluti pugilem egregiam, nō tortorum
ictibus læsam, non igni exultam, neque corpo-
re sauciata, sed cælestibus ornamentis stare
redi.

redimitam. Tunc securus non imparibus meri-
 riseandem gloriam subiturus, rupem, sub qua
 habitabat, dextera sua percussit, & continuo
 inde fons iugis aquæ emanauit. Quæ usque in
 hodiernum diem currens indeficienter salutis
 remedium cunctis aduenientibus in virtute
 Dei præstare non desinit. Hic ergo vultu hila-
 ris, spiritu alacer, corde intrepidus, cæteris ig-
 norantibus, ad locum, ubi gloriosa virgo & mar-
 tyr Fides flammæ incendia sustinebat, im-
 prouisus aduenit, & Christum publica voce
 prædicans, ultro martyrij certamen expetit.
 Præfens visæ animi illius constantia, nomen, pa-
 triam, & genus requisivit. Cui sanctus Capra-
 sius respondit: In primis quod præclarum est,
 Christianum me profiteor, in regenerationis
 lauacro Caprasius dictus. Hoc audito, præfens
 blâdis eî sermonibus deliniri posse speras: Vi-
 deo, inquit, te decorum iuuenem egregijs na-
 turæ adiumentis ad res arduas, & principum
 amicitiam perfruendam, natum: quare te hor-
 tor, ut meo acquiescas consilio, & amplissimis
 bonis ac prædijs securè fruaris. Ad hæc Capra-
 sius cælestibus admonitus mirabilibus: Prædia
 inquit, & bona amplissima ab eo securus expe-
 cto, qui est fidelis in verbis suis & sanctus in o-
 mnibus operibus suis. Præfens ergo ut vidit im-
 mutabilem eius mentem, iussit ministros sine
 pietate in eius corpus sequi, carnesque lania-
 re. Cumque hoc factum fuisset, & martyr per
 omnia supplicia inuictus, alacri vultu populis
 presentibus Christi nomen prædicaret: ingens
 animorum motus in plebe exortus est. Cum e-
 nim sanctus martyr omnibus esset amabilis, &
 maxi-

*Fons mira-
 culosè exo-
 ritur ad sa-
 ctum manus
 viri Dei.*

*S. Caprasius
 palatse Chri-
 stianum cla-
 mat.*

Psalm. 144.

*Grauer tot
 quetur, nec
 vincitur.*

maximè inter tormentorum quæstiones celesti quodam decore aspersus, populi magno iulatu frementes, iudicem crudelitatis impietatisque constanter arguebant; quod sanctum Dei, & omni pietate ornatum tanta crudelitate perditum iri vellet. Inter omnes autem duo fratres Primus & Felicianus constantiam sancti martyris in perferendis supplicijs admirantes, amore Dei anhelos pectore flagrant, tam fide quàm opere cōtinuò huic se agoni sociauerunt, mortisque periculis alacriter iniicerunt. Quos oēs ad iugulū mortis vna cōspiratione collectos, mox ut vidit sæuus ille carnifex, data sententia, duci ad delubrum præcepit: ut ibi aut dijs immolarent, aut flexis cervicibus terribilem mortem exciperent. Ducti ergo vnà cum B. Fide ad prædictum locum, cum nulla vi ad sacrificandum compelli possent, cæsis capitib. cum triumpho martyrij ad coronā gloriæ feliciter simul peruenire meruerunt.

Primus & Felicianus martyri se sociant.

Plectuntur capite SS. martyres.

Ex veterum fidelium deuotionem in colligendis Sanctorum reliquijs.

Elenatio reliquiæ SS. Martyrum.

Miracula ad sepulchrum eorum.

Horum autem corpora tormentis miserabiliter lacerata, cæsisque capitibus obruncata deuota Christi plebecula, cum summa ueneratione latenter colligens, & sacri effusionē sanguinis mundissimis pannis extergens, in loco tanta sanctitate digno honorificè condidit, ubi multis annorum decursibus ad tempora vsque Dulcitij Episcopi latuerunt: qui eleuatis de terra reliquijs, nouam in eorum uenerationē construxit Basilicam, quàm primario tamen titulo Fidei virgini dedicauit: quorum meritis ad salutem omnium innumera cælitus ibidem ostenduntur miraculorum insignia.

Marty.

Martyrium SS. Vrsula inuenies ad finem huius libri.

VITA S. HILARIONIS ABBATIS:

Ex ea quæ est per D. Hieronymum. Migravit è vide C. Ba-
corpore anno Christi trecentesimo septuagesimo. Tom.
mos secundo, Damasi Papa 6. Valentiniani, Va. 4. Annal.
lensis Imp. 9.

HILARION ortus vico Thabatha, qui 21. Octob.
circiter quinq; millia à Gaza vrbe Pa- S. Hilarionis
lestina ad Austrum situs est, cum habe- Patria.
ret parentes idolis deditos, rosa, vt dicitur, de
spinis floruit. A quib. missus Alexandriam, grā-
matico traditus est: ibi quæ quantū illa patieba- Adhibetur
tur ætas, magna ingenij & morum documenta lieris.
præbuit in breui, charus omnibus & loquendi
arte gnarus. Quod quæ his maius est omnibus,
credens in Dominum Iesum, non Circi furori-
bus, non arenæ sanguine, non theatri luxuria
delectabatur: sed tota illi voluntas in Ecclesiæ
erat congregatione. Audiens autem tunc cele-
bre nomen Antonij, quod per omnes Aegypti
populos ferebatur, incensus visendi eius stu-
dio, perrexit ad eremum. Et statim vt eum vi-
dit, mutato pristino habitu, duobus ferè men-
sibus iuxta eum māsit, contemplatus ordinem
vitæ, morum quæ grauitatem; quam creber in o-
ratione, quæ humilis in suscipiendis fratribus, se-
uerus in corripiendis, alacer in exhortandis es-
set, & vt continentiam, cibi quæ eius asperitatem
nulla vnquā infirmitas frāgeret. Porro frequen-
tiam eorū, qui ad eū ob varias passiōes, aut im-
petus demonū concurrebant, vltra non ferens,
nec

Manet duo-
bus mensib.
apud S. An-
tonium: cu-
im vita ha-
betur 17. Ia-
nnarij.

*Substātiā
suā fratri-
bus & pau-
peribus di-
uidit.*

*Ingrreditur
eremum.*

*Amictus ei⁹
& abstinen-
tia prima.*

Esaiæ 14.

nec congruum esse ducens pati in eremo popu-
los ciuitatum, sicque sibi magis incipiendum
esse, vt coepisset Antonius: illum quasi virum
fortem victoriæ præmia accipere, se necdum
militare coepisse, reuersus est cum quibusdam
monachis ad patriam. Et parentibus iam de-
functis, partem substantiæ fratribus, partem
pauperibus largitus est; nihil sibi omnino re-
seruans. Erat autem tunc annorum quinde-
cim. Sic nudus & armatus in Christo, solitudi-
nem, quæ in septimo milliario à Maioma Ga-
za emporio per littus euntibus Aegyptum ad
læuam flectitur, ingressus est. Cumque essent
cruenta latrocinij loca, & propinqui amicis
eius imminens periculum denunciarent, con-
tempnit mortem, vt mortem euaderet. Mira-
bantur omnes animum, mirabantur ætatem,
nisi quod flammā quædam pectoris, & scintil-
læ fidei in oculis relucebant. Lenēs erant ge-
næ, delicatum corpus & tenuē, & ad omnem
iniuriam impatiens; quod leui vel frigore vel
æstu posset affligi.

Igitur sacco tantum membra coopertus, &
pelliceum habēs endyten, quem illi beatus
Antonius proficiscenti dederat, sagumque ru-
sticum, inter mare & paludem vastā & terribi-
li solitudine fruebatur; quindecim tantum ca-
rycas post solis occasum comedens: & quia re-
gio latrocinij infamis erat, nunquam in eodē
loco mansitans. Quid faceret diabolus? quod se
verteret? Qui gloriabatur antē dicens: In ca-
lum ascendam, super sydera cæli ponam thro-
num meum, & ero similis altissimo: cernebat
se vinci à puero; & prius ab eo calcatum fuisse,
quā

quàm per ætatem calcare potuiffet. Titillabat
itaque fensus eius, & pubefcenti corpori soli-
ta voluptatum incendia fuggerebat. Cogeba-
tur tyrunculus Christi cogitare, quod nescie-
bat: & eius rei animo pompam voluere, cuius
experimenta non nouerat. Iratus itaque sibi &
pectus pugnis verberans, quasi cogitationes
eade manus posset excludere: Ego, inquit, a fel-
le faciam vt non calcitres; nec te hordeo alam,
sed paleis: fame te conficiam & siti; graui one-
rabo pondere; per æstus indagabo & frigora: vt
cibum potiùs quàm lasciuiam cogites. Herba-
rum ergò succo, & paucis carycis post tri-
dium vel quadriduum deficientem animam
sustentabat, orans frequenter & psallens, &
rastrum humum fodiens: vt ieiuniorum laborem
labor operis duplicaret. Simulatque fiscellas
iunco texens, æmulabatur Aegyptiorum mo-
nachorum disciplinam, & Apostoli sententiã
dicentis: Qui autem non operatur non man-
ducat. Sic attenuatus, & intantum exeso corpo-
re, vt ossibus vix hæreret, quadam nocte cœpit
infantum audire vagitus; balatus pecorum: mu-
gitus bouum: planctum quasi mulierum: leonũ
rugitus: murmur exercitus: & rursus variarum
portenta vocum: vt antè sonitu, quàm aspectu
territus cederet. Intellexit dæmonum ludi-
bria: & prouolutus genibus, Christi Crucem
signauit in fronte: taliq̃ue armatus casside, &
lorica fidei circumdatus, iacens fortiùs prælia-
batur, amodo videre desiderans, quos horrebat
audire: & sollicitis oculis huc illucq̃ue circũ-
spiciens: cùm interim ex improuiso splenden-
te luna, cernit rhedam feruentibus equis super

*Tentatur à
satana.*

*En quibus
modis S. c.
dolefcens
domat libe-
dinem.*

2. Theff. 2.

*Signat se
Cruce Chri-
sti.*

S

ic 18.

*Demonum
ludibria.*

se irruere: cumque inlammasset Iesum, ante oculos eius repetino terræ hiatu pompa omnis absorpta est. Multæ sunt tentationes eius, & die noctuque variæ demonum insidiæ: quas si omnes narrare velim, modum excedam voluminis. Quoties illi nudæ mulieres cubanti, quoties esurienti largissimæ apparuere dapes? Interdum orantem lupus ululans, & vulpecula ganniens trāsiliuit; psallentiq; gladiatorū pugna spectaculū præbuit; & vnus quasi interfec-tus, & ante pedes eius corruens, sepulturā rogauit. Orauit semel fixo in terram capite: & ve natura fert hominū, abducta ab oratione mēs, nescio quid aliud cogitabat: Infilic dorso eius festinus gladiator, & latera calcibus, ceruicem flagello verberans: Eia, inquit, cur dormitas? cachinnansque desuper, cum defecisset, an hordeum vellet suscipere, sciscitabatur.

*Tuguriolum
eius.*

Cellula.

Cubile.

*Vestes &
Cilicium.*

Igitur à sextodecimo vsque ad vicesimū sui ætatis annum, æstus & pluuias breui tuguriunculo declinauit; quod iunco & carice texerat. Extructa deinceps breui cellula, quæ vsque hodiè permanet, latitudine pedum quatuor, altitudine pedum quinque, hoc est, straturæ suæ humiliores; porro lōgitudine paulò ampliore, quàm eius corpusculum patiebat, ut sepulchrum potiùs quam domum crederes. Capillum semel in anno die Paschæ totondit super nudam humum, stratumque iunceum vsque ad mortem cubitauit; saccum, quo semel fuerat iudutus, nunquam lauans; & superfluum esse dicens, munditias in cilicio querere. Ne mutauit alteram tunicam nisi cum prior penitus

tus scissa esset. Scripturas quoque sanctas memoriter tenens, post orationes & psalmos, quasi Deo præsente recitabat.

A vicesimo primo anno, usque ad vicesimum septimum, tribus annis dimidium lentis sextarium madefactum aqua frigida comedit, & alijis tribus panem aridum cum sale & aqua. Porro à vicesimo septimo usque ad tricesimum herbis agrestibus & virgultorum quorundam radicibus crudis sustentatus est. A tricesimo autem primo usque ad 35. sex uncias hordeacei panis & coctum modicum olus absque oleo in cibo habuit. Sentiens autem caligare oculos suos, & totum corpus imperigine, & pumicea quadam scabredine contrahi, ad superiorem victum adiecit oleum, & usque ad 63. vitæ suæ annum hoc continentia cucurrit gradu; nihil extrinsecus aut pomorum, aut leguminis, aut cuiuslibet rei gustans. Inde cum se videret corpore defatigatum, & propinquam putaret imminere mortem, à 64. anno usque ad 80. pane abstinuit incredibili feruore mentis; ut eo tempore quasi novus accederet ad servitutem Dei, quo ceteri solent remissiùs vivere. Fiebant autem ei de farina & comminuto oleris sorbitiuncula, cibo & potu vix quinque uncias appendentibus. Sicque complens ordinem vitæ, nunquam antè solis occasum, nec diebus festis, nec in gravissima valetudine soluit ieiunium.

Cum habitaret adhuc in tuguriolo annos natus decem & octo, latrones ad eum nocte venerunt, vel existimantes habere aliquid, quod tolleret, vel in contemptum sui reputantes fieri, si puer solitarius eorum impetus non pertimesceret.

T 2 Itaque

Mira abstinentia eius.

*Error latro-
num tota
nocte.*

*Contemnit
mortem ad-
huc puer.*

*Impetrat
sterili par-
tum.*

Itaque inter mare & paludem à vespere vsque ad solis ortum discurrentes, nunquam locum eius cubiculi inuenire potuerunt. Porro clara luce reperto puero, quasi per iocum: Quid, in-
quiunt, faceres, si latrones ad te venirent? Qui-
bus ille respondit: Nudus latrones non timeo.
Et illi: Certè, aiunt, occidi potes. Possum, in-
quit, possum: Et ideo latrones non timeo, quia
mori paratus sum. Tunc admirati constantiam
eius & fidem, confessi sunt noctis errorem, ca-
catosque oculos, correctiorem deinceps vi-
tam pollicentes. Viginti & duos iam in solitu-
dine habebat annos, fama tantum notus omni-
bus & per totas Palæstinæ vulgatus vrbes, cum
interim mulier quædam Eleutheropolitana
cernens despectui se haberi à viro ob sterilita-
tem (iam enim per annos 15. nullos coniugij
fructus dederat) prima irrumperè ausa est ad
beatum Hilarionem, & nihil tale suspicaci re-
pentè genib. eius aduoluta: Ignosce, inquit, au-
daciæ, ignosce necessitati meæ. Quid auertis o-
culos? Quid rogantem fugis? Noli mulierè ad-
spicere, sed miserâ. Hic sexus genuit Saluatorem.
Non habet sani opus medico, sed qui malè ha-
bèt. Tandem substitit, & post tantum tempus
visa muliere, interrogauit causam aduentus eius
ac fletuum. Et postquam didicit, leuatis ad ca-
lum oculis, fidere iussit: euntemq; cum lachry-
mis profecutus, exacto anno, vidit cum filio.
Hoc signorum eius principiū, maius aliud si-
gnū nobilitauit. Aristaneta Helpidij, qui po-
stea præfectus pratorio fuit, vxor valde nobi-
lis inter suos, & inter Christianos nobilior, re-
uertens cum marito & tribus liberis à B. Anto-
nio,

nio, Gazæ propter eorum infirmitatem remora-
 ta est. Ibi enim, siue ob corruptum aërem, si-
 ue, vt postea claruit, propter gloriam Hilario-
 nis serui Dei, Hemitritæo pariter arrepti, om-
 nes à medicis desperati sunt. Iacebat vlulans
 mater, & quasi inter tria filiorum discurrens
 cadauera, quem prius plāgeret, nesciebat. Co-
 gnito autē quod esset quidam monachus in vi-
 cina solitudine, oblita matronalis pompæ, tan-
 tum se matrem nouerat: vadit comitata ancil-
 lulis & eunuchis, vixque à viro persuasum est,
 vt a sella sedens pergeret. Ad quem cum per-
 uenisset: Per ego te, ait, Iesum clementissimum
 Deum nostrum obtestor, per Crucem eius &
 sanguinem, vt reddas mihi tres filios, & glo-
 rificetur in vrbe Gentiliū nomen Domini Sal-
 uatoris, & ingrediatur seruus eius Gazam, &
 Marnas corruat. Renuente illo, & dicente, nū-
 quam se egressurum de cella, nec habere con-
 suetudinem, vt non modò ciuitatem, sed nec
 villulam quidem ingrederetur, prostrauit se
 illa humi, crebrò clamitans: Hilarion serue
 Christi, redde mihi liberos meos: Quos Anto-
 nius tenuit in Aegypto, à te seruentur in Syria.
 Flebant cuncti qui aderant, sed & ipse negans
 fleuit. Quid multa? Non prius mulier recessit,
 quam ille pollicitus est, se post solis occasum
 Gazam introiturum. Quò postquā venit, singu-
 lorum lectulos & arentia membra cōsiderans,
 inuocauit I E S U M. Et ò mira virtus, quasi de
 tribus fontibus sudor erupit: eademque hora
 acceperunt cibos, lugentemque matrem cog-
 noscentes & Deum benedicentes, sancti ma-
 nus deosculati sunt. Quod postquā auditum

*Hemitritæo
 sesquitertia-
 na febris.*

*Tres pueros
 à medicis de-
 speratos sa-
 nat.*

S 3

est, &

est, & longè lateq; percrebuit, certatim ad eū de Syria, & AEgypto confluebant; ita vt multi crederēt in Christum, & se monachos profiterentur. Necdū enim tunc monasteria erāt in Palæstina, nec quisquā monachū antè sanctū Hilarionem in Syria nouerat. Ille fundator & eruditor huius conuersationis & studij in hac prouincia fuit. Habebat Dominus Iesus in AEgypto senem Antonium; habebat in Palæstina Hilarionem iuniorem.

*S. Hilarion
primus in
Syria mona-
stiorū fun-
dator.*

Facidia vicus est Rhinocoruræ vrbis Aegypti. De hoc (sunt decem iam anni) cæca mulier adducta est ad beatum Hilarionem: oblataque ei à fratribus (iam enim multi cum eo monachi erant) omnem se substantiam ait expendisse in medicos. Cui respondit: Si quæ in medicis perdidisti, dedisses pauperibus, curasset te verus medicus Iesus. Clamante autem illa & misericordiam deprecante, expuit in oculos eius statimq; Saluatoris exemplum virtus eadē prosecuta est. Auriga quoq; Gazensis in curru percussus à dæmone, totus obrigit: ita vt nec manus agitare, nec ceruicem posset reflectere. Delatus ergo in lecto, cum solam linguam moueret ad preces, audit non prius posse sanari, quā crederet in Iesum, & se sponderet arti pristina renunciatum. Credidit; spondit sanatus est: magisque de animæ, quam de corporis salute exultauit.

*Marc. 8.
Cæca videt.*

*Aeger per-
cussus à dæ-
mone sana-
tur.*

*En iuuenis
cuiusdam
admirandæ
vires.*

Præterea fortissimus iuuenis, nomine Marfitas, de territorio Hierosolymæ, tantū sibi applaudebat in viribus, vt quindecim frumenti modios diu longeq; portaret: & hanc haberet palmam fortitudinis suæ, quod asinos vince-

ret. Hic afflicto pessimo dæmone, non catenas,
non compedes, nō claustra ostiorū integra pa-
tiebatur; multorum nasum & aures moribus
amputauerat; horum pedes, eorum gulam fre-
gerat; tantūq; sui terrorem omnibus incusse-
rat, vt oneratus catenis & funibus in diuersa
nitentium quasi ferocissimus taurus ad mona-
sterium pertraheretur. Quem postquā fra-
tres vidēre, perterriti (erat enim miræ magni-
tudinis) nunciauerunt Patri. Ille sicut sedebat, *Dæmonia-
curatur.*
iussit eum ad se pertrahi & dimitti. Solutoque:

Inclina, ait, caput, & veni Tremere ille & cer-
uicē flectere, nec adspicere cōtrā ausus, omniq;
ferocitate deposita, pedes cepit sedentis lam-
bere. Adiuratus itaq; dæmon, & tortus qui iu-
uenem possederat, septima die egressus est.

Orionus vir primarius & ditissimus vrbis
Aila, à legione possessus dæmonum, erumpens
de manibus se tenentium, sanctū cum fratrib,
deambulantē amplexus est post tergum, & in
sublime leuauit. Clamor ortus ab omnibus: ti-
mebant enim nē confecta ieiunijs mēbra colli-
deret. At sanctus arridens: Sinite, inquit, & mi-
hi meum palæstritam dimittere. Ac sic reflexa
super humeros manu, caput eius tetigit, appre-
hensoq; crine antè pedes adduxit, stringens ē
regione ambas manus eius & plantas vtroque
calcans pede, simulq; ingeminans: Torquere
dæmonum turba, torquere. Cumq; ille eiula-
ret, & reflexa ceruice, terram vertice tangeret:
Domine, inquit, IESU solue miserum, tolle
capitulum: Vt vnum, ita & plures vincere, tuum
est. Rem loquor inauditam. Ex vno ho-
minis ore diuersæ voces, & quasi confusus
populi

*Legio dæ-
monum ab
homine peb-
litur.*

T 4

4. Reg. 5.
p. 8.

populi clamor audiebatur. Curatus ita & hic, non post multum temporis, cum vxore & liberis venit ad monasterium, plurima, quasi gratiam redditurus, dona afferens. Cui sanctus: Non legisti, inquit, quid Giezi, quid Simon, passi sunt; quorum alter accepit precium, alter obtulit: ut ille venderet gratiam Spiritus sancti, hic mercaretur? Cumque Orionus flens diceret: Accipe & da pauperibus, respondit: Tu melius potes tua distribuere, qui per vrbes ambulas, & nosti pauperes. Ego, qui mea reliqui, cur aliena appetam? Nemo melius erogat, quam qui sibi nihil reseruat.

An quanti
fecerit S.
Antonius
Hilarionem.

Innumera
monasteria
in Palaestina.

Porro vniuersa, quibus in vita coruscauit, miracula insignia enarrare si voluero: tempus maturius sanè quam res me deficiet. In tantam enim à Domino fuerat eleuatus glorià, ut beatus quoque Antonius audiens conuersationem eius, scriberet ei, libenterque eius epistolas summeret; & si quādo de Syriæ partib. ad se langues perrexisset, diceret eis: Quare vos tam longè vexare voluistis, cum habeatis ibi filium meum Hilarionem? Exemplo itaque eius per totam Palaestinā innumerabilia monasteria esse coeperunt, & oēs ad eū monachi certatim currere. Quod ille cernens, laudabat Domini gratiam, & ad profectum animæ singulos cohortabatur: praebensque de se cunctis humilitatis & officij exemplum, statis diebus antè vindemiam lustrabat cellulas monachorum. Quod postquam cognitum est à fratribus, omnes ad eum confluabant: & comitari tali duce, circuibant monasteria, habentes viaticum suum: quia interdum vsq; ad duo millia hominum congregabantur. Sed

Sed & procedente tempore vnaquæque villula vicinis monachis, ad susceptionem sanctorum gaudens, cibos offerebat.

Sexagesimo igitur tertio vite sue anno cernens grande monasterium & multitudinem fratrum secum habitantium, turbasque eorum, qui diuersis languoribus & immundis spiritibus occupatos ad se deducebant, ita ut omni genere hominum solitudo per circuitum repleatur, flebat quotidie & incredibili desiderio conuersationis antiquæ recordabatur. Interrogatus à fratribus, quid haberet, cur se cōficeret, ait, Rursum ad sæculum redij, & recepi mercedem meam in hac vita. En homines Palestinae, & vicinæ prouinciæ existimant me aliquid esse momenti: & ego sub prætextu monasterij ad dispensationem fratrum, vilem suppellestem habeo. Cumque ita vixisset lugens biennium, Aristoneta illa, cuius supra fecimus mentionem, præfecti tunc vxor venit ad eum, volens etiam ad Antonium pergere. Cui ille flens, Vellem, ait, ipse quoque ire, si non carcere huius monasterij clausus tenerer, et si eundi fructus esset. Biduum enim hodie est, quod totus mundus tali parente orbatus est. Credidit illa, & subleuit. Et post paucos dies, veniente nuncio, Antonij dormitionem audiuit.

*Non fert cō-
cursum ho-
minum so-
litudinis a-
mator Hila-
rion.*

*S. Antonij o-
bitum aui-
tium discit.*

Concurrebant Episcopi, presbyteri, clericorum & monachorum greges, matronæ quoque Christianorum, grandis tentatio; & hinc inde ex urbibus & agris vulgus ignobile: sed & potentes viri & iudices, ut benedictum ab eo panem & oleum acciperent, At ille nihil aliud nisi solitudinem meditabatur; intantum

*En vulgi de-
uotionem ex-
gā benedicti
panem &
oleum.*

T 5

ut qua-

ut quadam die proficisci statuerit : & addu-
cto afello (nimis quippè exesus ieiunijs, vix in-
gredi poterat) iter arripere conaretur. Quod
cū percrebuisse, & quasi vastitas & iusti-
tium Palestinæ indiceretur, plusquam decem
hominum millia diuersæ ætatis & sexûs, ad re-
tinendum eum congregata sunt. Immobile il-
le ad preces & * baculo arenas discutiens, lo-
quebatur; Fallacem Dominum meum non fa-
ciam: non possum videre subuersas ecclesias,
calcata Christi altaria, filiorū meorū sangui-
nem. Vniuersi autem qui aderant, intelligebāt
reuelatū ei quiddā esse secreti, quod nollet cō-
fiteri: & nihilominus custodiebāt eum ne pro-
ficisceretur, Decreuit ergo publica omnes vo-
ce contestans, nō cibi se, non potûs quidquā su-
mere, nisi dimitteretur. Et post septē dies in-
diæ, tandem relaxatus, ac valedicens plurimis,
cū infinito agmine prosequentium venit Beti-
lium: vbi dimissis ad propria turbis assumptis
40. monachis quinto post die venit Pelusium;
visitatisque fratribus, qui in vicina eremo e-
rant, & in loco, qui dicitur Lychnos, mora-
bantur, perrexit post triduum ad castrum
Theubarum, ut videret Dracontium Episco-
pum, & confessorem qui ibi exulabat. Quo in-
credibiliter consolato, tanti viri præsentia;
post aliud triduum, multo Babylonem labore
peruenit, ut videret Philonem Episcopum &
ipsum confessorem. Constantius enim rex, A-
rianorum fauens hæresi, vtrumque in ea loca
deportauerat. Indè egrediens, post triduū, ve-
nit ad oppidum Aphroditon; vbi duobus se-
cum tantum retētis fratribus, in vicino eremo
mora-

* bacillo
Prænoscit
Arianorum
crudelitatem.

Migrat alio.

Dracontium
& Philo E-
piscopi ob fi-
dem Catho-
licam extor-
ves.

moratus est, rāta abstinentia & silentio, vt tunc
primū se cōpisse Christo seruire diceret. Por-
rō iam triennium erat, quōd clausum cælum
terras illas arefecerat; vt vulgo dicerent, An-
tonij mortem etiam elemēta lugere. Nō latuit
fama Hilarionis accolae quoque illius loci, &
certatim virilis ac muliebris sexūs ora luridi
& attēuati fame, pluias à seruo Christi, id est,
à beati Antonij successore, deprecabātur. Quos
ille cernens mirè doluit: eleuatīque in cælum
oculis, & vtrāq; in sublime erigēs palmas, sta-
tim impetrauit, quod rogauerat, Ecce autē si-
tiens arenosaque regio, postquā pluuijs irriga-
ta esset, tantam serpentū & venenatorū anima-
lium eximproviso abuluit multitudinem, vt
perculsi innumerabiles; nisi ad Hilarionē con-
currissent, statim interirent. Benedicto itaque
oleo vniuersi agricolæ atque pastores tangen-
tes vulnera, certam salutem resumebant.

*Pecibus im-
petrat plu-
uias S. Hila-
rion.*

*Vide miram
vim olei ben-
nedicti.*

Videns etiam ibi se miris honoribus affici,
perrexit Alexandriam: indē ad vltiorē Oa-
sim eremum transiturus. Et quia nunquam, ex
quo cōperat esse monachus, in vrbibus manser-
at, diuertit ad quosdam fratres sibi notos in
Brutio, haud procul ab Alexandria: qui miro
gaudio eum susceperunt. Egressus de Brutio
per inuiam solitudinem intrauit Oasim: ibi-
que anno plus minus exacto, quia illic quoque
sua fama peruenerat, quasi iam in Oriente
latere non posset, vbi multi eum & opinione
& vultu nouerant, ad solas nauigare insulas
cogitabat: vt quem terra vulgauerat, saltē ma-
ria celarent.

Eodem fermē tēpore Hadrianus discipulus
eius

*Latitat in
Sicilia.*

eius de Palæstina superuenit, dicens, occiso Iuliano, Christianum Imperatorem regnare coepisse; reuerti eum debere ad monasterij sui reliquias. Quod ille audiens, detestatus est; & cōducto camelo per vastam solitudinem peruenit ad maritimam urbem Libyæ Parætonium. Indè cum Gazano discipulo nauigauit Siciliam; & in Pachyno promontorio, vicesimo à mari milliario, sedem fixit: vbi in quodam deserto agello, lignorum quotidie fascem alligās, imponebat dorso discipuli. Quo in proxima villa venundato, & sibi alimoniam, & his qui fortè adeos veniebant, pauxillum panis emebant.

Mathei 5.

Sed verè non potest ciuitas latere supra montem posita. Scutarius quidam, cum in basilica beati Petri Romæ torqueretur, clamauit in eo immundus spiritus: Antè paucos dies Siciliam ingressus est Hilarion seruus Christi; & nemo eum nouit, & putat se esse secretum: ego vadā & prodam illum. Statimque cum seruis suis ascensa in portu naue, appulsus est Pachynū, & deducente se dæmone, vbi antè tugurium senis se prostravit, ilicò curatus est. Hoc initū signorum eius in Sicilia, innumerabilem ad eū deinceps ægrotantium, sed & religiosorum hominum adduxit multitudinem; intantum vt de primoribus quidam tumens morbo intercutis, eodem die, quo ad eum venerat, curatus sit. Vndè vir sanctus ad barbaras statuens peregere nationes, vbi & nomen & sermo suus foret incognitus, ad Epidaurum Dalmatiæ oppidum est profectus: vbi paucis diebus in vicino agello mansitans non potuit abscondi. Si quidem

Demon expellitur ab eo.

Rursum miseratur alia.

dem draco miræ magnitudinis, quos gentili sermone boas vocant, ab eo, quod tam grandes sint, ut boues glutire soleant, omnem latè vastabat prouinciam; & non solum armenta & pecudes, sed agricolas quoque & pastores, tractos ad se vi spiritus, absorbebat. Cui cum pyrum iussisset præparari, & oratione ad Christum missa, euocato præcepisset struem lignorum scandere, ignem supposuit. Tum itaque cuncta spectante plebe, immanem bestiam concremavit. Vnde æstuans quid faceret, quod se verteret, aliam parabat fugam; & solitarias terras mente perlustrans mœrebat, quod tacente de se lingua, miracula loquerentur.

*Immanem
draconem
exurit.*

Ea tempestate terræ motu totius orbis, qui post Iuliani mortē accidit, maria egressa sunt terminos suos: & quasi rursus Deus diluuium minaretur, vel in antiquum chaos redirent omnia, naues ad prærupta delatæ montium penderunt. Quod cum viderent Epidauritani, frementes fluctus & vndarum moles, & montes gurgitum littoribus inferri, verentes, quod iam euenisse cernebant, ne oppidum funditus subuerteretur, ingressi sunt ad senem, & quasi ad prælium proficiscentes: posuerunt eum in litore. Qui cum tria Crucis signa pinxit in fabulo, manusque contrâ tenderet, incredibile dictu, in quantam altitudinem intumescens mare antè eum steterit, ac diu fremens, & quasi ad obicem indignans, paulatim in semetipsum relapsus est. Hoc Epidaurus, & omnis illa regio vsque hodie prædicat, matresque docent liberos suos ad memoriam in posteros transmittendam. Mirabatur omnis ciuitas, & magni-

*Eccè tibi ad-
mirabilem
vim Crucis.*

*Venit in Cy-
prum S. Hi-
larion.*

magnitudo signi Salonis quoque percrebue-
rat. Quod intelligens senex, in breui lembo
clam noctu fugit; inuenta que post triduum o-
neraria naui, perrexit Cyprum. Cumque inter
Maleam & Cythera pirata, derelicta classe in
littore, que non antenna sed conto regitur, duo-
bus haud paruis myoparonib. occurrerent, &
denuò hincindè fluctus occurrerent, remiges o-
mnes, qui in naui erant, trepidare, flere, discur-
rere, preparare contos, & quasi non sufficeret
vnus nuncius, certatim seni piratas adesse di-
cebant. Quos ille procul intuens, subrisit; & co-
uersus ad discipulos dixit: Modicæ fidei, quare
trepidatis? Nunquid plures sunt hi, quam Pha-
raonis exercitus? tamen omnes, Deo volente,
submersi sunt. Loquebatur hic, & nihilominus

Exod. 13.

*Insignimi
vaculo repel-
luntur pirata.*

spumantibus rostris, hostiles turbae immine-
bant, iactu tantum lapidis medio. Stetit ergò
in prora naui, & porrecta contra venientes ma-
nu, Hucusque, ait, venisse sufficiat. O mira rerum
fides: statim resiluere nauicula, & impellentibus
contra remis, ad puppim impetus redit. Mira-
bantur pirata, post tergum se redire nolentes;
totoque corporis nixu, ut ad nauigium peruenirent,
laborantes, velocius multo, quam venerant, ad littus ferebantur.

*In Cypro co-
moratur.*

Prætermitto cetera, ne videar in narratione
signorum volumen extendere. Hoc solum di-
cam, quòd prospero cursu inter Cycladas na-
uigans, hincindè clamantium de urbibus, &
vicis, & ad littora concurrentium immundo-
rum spirituum voces audiebat. Ingressus ergò
Paphum, urbem Cypri, nobilem carminibus
poetarum, quæ frequenter terræ motu lapsa
nunq

municipiarum tantum vestigijs, quid olim fuerit, ostendit: in secundo ab vrbe milliario habitabat ignobilis, gaudensque quod paucis diebus quiete viueret. Verum non ad plenum viginti transire dies, cum per illam omnem insulam, quicumque immundos habebant spiritus clamare coeperunt, venisse Hilarionem servum Christi, & ad eum se debere properare. Hoc Salamina, hoc Curiu, hoc Laphera, & vrbes reliquæ conclamabant: plerisque afferentibus, scire se quidem Hilarionem & verum illum esse famulum Dei, sed ubi esset, ignorare. Intrà triginta igitur, nec multo amplius dies, ducenti ferme, tam viri, quam mulieres ad eum congregati sunt; quorum alij statim, alij post biduum triduumve, omnes vero intrà vnam hebdomadam curati sunt.

200. obsessi
plurimum minus
curantur.

Manens itaque ibi biennio, & semper de fugacogitans, tandem in ipsa insula ad secretiorum locum, duodecim millibus à mari distantem, arboribus hinc inde constitum, inter secretos asperosque montes, quo vix reptando manibus genibusque possit ascendi, perrexit. Erat is locus amænus quidem, sed demonibus adeo infestus, ut tam innumerabilium per noctes & dies demonum resonarent voces; ingentem exercitum ut omnino crederes. Quo ille valde delectatus, quo scilicet antagonistas haberet in proximo, habitauit ibi per annos quinque: atque hoc vel maximè extremo vitæ suæ tempore refocillatus est, quod propter asperitatem difficultatemque loci & umbrarum (voferebatur vulgo) multitudinem, aut nullus aut rarus ad se posset, vel auderet adscendere: quan-

In loco penitus
inaccessibili
timam degit
etatem.

En ut affe-
ret demonum
certamina

quanquam non multo post fama de paralytico ab eo ibidem curato per vicinas villas diuulgata, eundem nec eo in loco diu latere permiserit.

Cæterum in eodem suo domicilio cum iam octogenarius in validum languorem incidisset & sanctissima illius anima in ultimo conflictu contra hostiles insidias decertaret, venerunt ad illum multi de Papho, viri religione præstantes. Aderat & Constantia sancta quædam foemina, cuius generum & filiam de mortis periculo olei vñctione liberauerat. Quos omnes vir sanctus adiuravit, ut ne puncto quidem horæ defunctum seruarent corpusculum, sed statim in eodem hortulo tunica cilicina, & cuculla, & sago rustico ut erat vestitum, terra operirent. Itaque ad transitum perennem iam vocatus, cum præter sensum vix quidquam viui hominis superesset, tamen apertis oculis animæ suæ ita loquebatur, Egrede, inquit quid times? egredere anima mea; quid dubitas? Septuaginta propè annis seruisti Christo, & mortem times? atque in hæc verba exhalauit spiritum. Statimque humo obrutum antè vrbem sepultum, quam mortuum nunciauerunt. Quod ut primum Palæstinæ Hesichius sanctus viri sancti discipulus rumore percepit, perrexit ad Cyprum, & cum ingenti vitæ suæ periculo, post decem ferè menses corpus eius suratus est: Maiomamque deferens, totis monachorum & oppidorum turbis prosequentibus, in antiquo monasterio integrum non modò, quasi viueret, illæsisque vestimentis, sed & tantis fragrans odoribus, ut delibutum vnguentis putaretur.

*Felicitissime
expirat animam.*

*Post decem
menses integrum corpus
eius inuentum
illæsisque vestibus
Maiomam translatum.*

putares, condidit, Quod simulac Constantia
(quæ per uigiles in eius ſepulchro noctes du-
cere, & quaſi cum præſente ad adiuuandas ora-
tiones ſuas ſermocinari ſolebat) intellexit,
ſtatim exanimata, veram in ſeruum Dei dile-
ctionem etiam morte comprobauit. Cernas
uſq; hodiè miram inter Palæſtinos & Cyprios
contentionem: his corpus uiri Dei, illis ſpiri-
tum ſe habere certantibus. Et tamen in utriſq;
locis magna quotidie ſigna fiunt; ſed magis in
hortulo Cypri: forſan quia plus illum locum
dilexerit.

*Miracula
poſt obitum.*

VITA S. MALCI MONACHI CAP. *Vide Tom. 4. Annal. Co.*
tiui: ex ea qua eſt per D. Hieronymum egregiè conſcripta. Claruit circa annum Domini 372. ſedente Damaso Papa.

MARONIA triginta ferme millibus ab Antiochia vrbe Syria, haud grâdis ad orientem diſtat viculus. Erat illic quidam ſenex nomine Malchus (quem nos Latine Regem poſſumus dicere) Syrus natione & lingua, & reuera *αὐτόχθων*. Anus quoque in eius contubernio valdè decrepita; & iam morti proxima uidebatur: tam ſtudioſè ambo religioſi, & ſic Eccleſiæ limen terentes, ut Zachariam & Elizabeth de Euangelio crederes, niſi quod Ioannes in medio non erat. De his cum curioſè ab accolis quærerem quænam eſſet eorum copula matrimonij, ſanguinis an ſpiritus, omnes voce conſona ſanctos & Deo placètes, & mira neſcio quæ reſpondebant. Qua cupiditate ille ctus, adorſus ſum hominem & curioſius ſciſcitatus rerum fidem, hæc ab eo
V acce-

21. Octob.

αὐτόχθων

Luc. 1.

accepi. Ego, inquit, mi nate, Maroniaci agelli colonus, sed solus parentibus fui. Qui cum me quasi stirpem generis sui, & hæredem familie ad nuptias cogerent, monachum potius me velle esse respondi. Quantis pater minis, quantis mater blanditijs persequuti sunt, ut pudicitiam proderet hæc res sola iudicio est, quod & domum & parentes fugi. Et quia ad Orientem ire non poteram, propter vicinam Persidem Romanorum militum custodiam ad Occidentem verti pedes, paucillum nescio quid portans viatici, quod me ab inopia tantum defensaret. Quid multa? Perueni tandem ad eremum Chalcidos, quæ inter Immam & Essam magis ad Austrum sita est. Ibi repertis monachis eorum me magisterio tradidi: manuum labore victum queritans, lasciviamque carnis refrænans ieiunijs.

Malchus fugit parentes, ne cogatur uxorem ducere.

Fit monachus.

Tentatur à Satana sub pietatis specie.

2. Petri 2.

En veri pastoris studiū. Genes. 3.

Post multos annos, incidit mihi desiderium, ut ad patriam pergerem, & dum adhuc viveret mater (iam enim patrem mortuum audieram) solarer viduitatem eius, & exinde venundata poscens iuncula, partem erogarem pauperibus, partem monasterio constituerem: quid erubesco confiteri infidelitatem meam? partem in sumptuum meorum solatia reservarem. Clamare coepit Abbas meus diaboli esse tentationem, & sub honestæ rei occasione, latere antiqui hostis insidias. Hoc esse, reuerti canem ad vomitum suum. Sic multos monachorum esse deceptos: nunquam siquidem diabolus aperta fronte se prodere. Proponerebat mihi exempla de scripturis plurima: inter quæ illud, quod initio Adam quoque & Euam spe diuinitatis supplantauerit. Et quicquid

dem cum ut manerem iisdem mihi persuadere non posset prouolutus genibus obsecrabat, ne se desererem; ne me perderem: nec aratrum tenens post tergum respicerem. Væ misero mihi: vici monitorem pessima victoria; putans illum non meam salutem, sed suum solatium quæ-
 re. Prosequutus ergo me de monasterio, quasi funus efferret, & ad extremum valedicens, Video, ait, te fili sara-
 næ cauterio notatum: non quæro causas, excusationes non recipio. Quis quæ de omnibus egreditur, lupi statim morsibus patet.

Lucæ 9.

Quam sit periculosum monasterium deserere.

De Berrhœa ad Essam pergētibus, vicina est publico itineri solitudo, per quā Saraceni incertis sedibus huc atque illuc semper vagantur. Quæ suspicio frequentia in illis locis viatorum congregat, ut imminens periculum auxilio mutuo declinetur. Erant in comitatu meo viri, foeminae, senes, iuvenes, paruuli, numero circiter septuaginta. Et ecce subito equorum camelorumque; seditores Ismaelitæ irrunt; crinitis vittis; caputibus, ac seminudo corpore, pallia & latas caligas trahentes: pendebant ex humero pharetræ; laxos arcus vibrantes, hastilia longa portabant. Non enim ad pugnandum, sed ad prædam venerant. Rapimur; dispergimur: in diuersa trahimur. Ego interim longo postliminio hæreditatis possessor, & sero mei consilij poenitens, cum altera muliercula in vnius heri seruitutem sortitus venio. Ducimur, immo portamur sublimes in camelis, & per vastam eremum semper ruinam timentes, pendemus potius, quam sedemus. Carnes semicrudæ, cibus: & lac camelorum, potus erat. Tandem grati di-

Saraceni vestiti; ad prædā, instructi pergunt.

Malchus captus ab Ismaelitis, siue Saracenis.

amne transmissio, peruenimus ad interiorem solitudinem; ubi dominam liberosque ex more gentis adorare iussi, ceruices flectimus. Hic quasi clausus carcere, mutato habitu, id est, nudus ambulare disco. Nam aeris quoque reperies, nihil aliud præter pudenda velari patiebatur. Traduntur mihi pascendæ oves, & in malorum comparatione hoc fruor solatio, quod dominos meos & cōseruos rarius video. Videbar mihi aliquid habere sancti Iacobi. Recordabor Moyse, qui & ipsi in eremo quondam fuere pastores. Vescabar recenti caleo & lacte. Orabam iugiter: canebam psalmos quos in monasterio didiceram. Delectabat me captiuitas mea: Agebamque Dei iudicio gratias, quod monachum, quem in patria fueram perditurus, in eremo inueneram.

*Cogitur pas-
cere oves.*

Genes. 29.

Exodi 3.

*Exercitia e-
ius spiritalia.*

En insidias

Diaboli.

Ephes. 6.

*Herus eim
compellit
eā uxorem
dūcere.*

O nihil vnquam tutum apud diabolum. Omnes multiplices & ineffabiles eius insidiæ. Sic quoque latentem me inuenit inuidia. Dominus videns gregem suum crescere, nihilque in me depræhendens fraudulentiæ (sciebam enim Apostolum præcepisse, dominis sic quasi Deo fideliter seruiendum) & volens me remunerare, quod fidum sibi magis faceret, tradidit mihi illam conseruam meam, aliquandō captiuam. Et cum ego refutarem, diceremque me Christianum, nec licere mihi vxorē viuentis mariti accipere (siquidem captus nobiscum vir eius, ab alio domino fuerat abductus) rursus ferox ille & implacabilis in furorem versus, euaginato coepit me petere gladio. Et nisi confestim brachia tendens mulierem præoccupassem: illic fudisset sanguinem.

Iam

Iam igitur venerat tenebrosior solito, & mihi nimum matura nox; Duce in speluncam seminatam, nouam coniugem: & pronubate nobis moestitia, vterque detestamur alterum, nec facemur. Tunc verè sensi captiuitatē meā, prostratusque humi, monachum coepi plangere, quem perdebam, dicens; Huccinè miser seruatus? Ad hoc me mea scelera perduxerunt, vt incanescere iam capite virgo, maritus fierem? Quid prodest, parentes, patriā, re familiarem cōtempisse pro Domino, si hoc facio, quod ne facerem illa cōtempsi; nisi quod fortè propterea hæc lustineo, quia patriā desiderauī? Quid agimus anima? perimus an vincimus? Expectamus manum Domini, an proprio mucrone cōfodimur? Verte in te gladium, tua magis mors timenda est, quam corporis. Habet & seruata pudicitia suum martyrium; iaceat insepultus Christi testis in eremo; ipse mihi ero persecutor & martyr. Sic fatus eduxi in tenebris quoq; *Vult se immicantem gladium & acumine contra me ver-* *terficere, ne*
fo, Vale, inquam, infoelix mulier: habeto me *prodat pudicitiam.*
 martyrem potius quam maritum.

Tunc illa pedibus meis pronoluta, Precor te, inquit, per Iesum Christum, & per huius horæ necessitatem adiuro, ne effundas sanguinem tuum in crimen meum. Vel si mori placet in me primum verte mucronem. Sic nobis potius coniungamur. Etiam si vir meus ad me rediret, seruarem castitatem, quam me captiuitas docuit: vel interirem potius quam perdere. Cur moreris, ne mihi iungaris? Ego morerer, si mihi iungi velles. Habeto ergo me coniugem pudicitæ, & magis animæ copulam amato, quam

V 3 corpo-

*Castè viuit
& caute cū
sua coniuge.*

corporis. Sperent domini maritum, Christus nouerit fratrem. Facile suadebimus nuptias, cum nos viderint sic amare. Fateor, inquit, obstupui, & admiratus virtutem fœminæ, coniugem plus amaui. Nunquam tamen illius nudū corpus intuitus sum; nunquam eius carnem attingi; timens in pace perdere, quod in prælio seruaueram.

Transeunt in tali matrimonio dies plurimi: amabiliore nos domini fecerāt nuptiæ. Nulla fugæ suspicio: interdum & mense toto aberam fidus gregis pastor per solitudinem. Post grandè interuallum, dū solus in eremo sedeo, & præter cælum terramque nihil video, coepi mecum tacitus voluere, & inter multa, contubernij quoque monachorū recordari, maximeque vultum patris mei, qui me erudierat, tenuerat, perdideratque sicque cogitās, adspicio formicarum gregē angusto calle feruere, ferre onera maiora, quam corpora. Aliæ herbarum quædā semina forcipe oris trahebāt, aliæ egerbāt humū de foueis, & aquarū meatus aggeribus excludebant. Illæ, vêturę hyemis memores, ne madefacta hum⁹ in herbā horreā verteret, illata semina præcidebāt. Hæ luctu celebri corpora defuncta deportabant. Quodq; magis mirū est, in tātō agmine egrediēs non obstabat intrātī: quin potius si quā vidissent sub fasce & onere cōcidisse, suppositis humeris adiuuabāt. Quid multa? Pulchrū mihi spectaculum dies illa præbuit. Vadē recordatus Salomonis, ad formicarū solertiā nos mittentis, & pigras metes tali exemplo suscitantis, coepi tædere captiuitatis, & monasterij cellulas quærere, ac

*Formicarum
depingitur
mira indu-
stria.*

*Contempla-
tiones eius
in solitudine.*

Proverb. 16.

formi-

formicarum illarum similitudinem desiderare, ubi laboratur in medium: cumque nihil cuiusquam proprium sit, omnium omnia sunt.

Regresso ad cubile occurrit mulier: tristitiam animi vultu dissimulare non potui. Rogat, cur ita exanimatus sim. Audit causas: hortatur fugam. Peto silentij fidem; non adspernatur: & iugi sulcro inter spem & metum medij flu-
*Malchus su-
git cū simu-
lata vxore.*
 Quamus. Erant mihi in grege, duo hirci miræ magnitudinis. Quibus occisis, vtres facio, eorumque carnes viatico præparo. Et primo vespere, putantibus dominis nos secretò cubitare, inuadimus iter, vtres & partes carniū portantes. Cumque peruenissemus ad flumini (nam decem millibus aberat) inflatis conscendimusque vtribus, aquis nos credimus, paulatim pedibus subremigantes, vt deorsum nos flumine deferente, & multo longius, quàm conscenderamus, in alteram nos exponente ripam, vestigium sequentes perderent. Sed inter hæc madefactæ carnes, & ex parte lapsæ, vix tridui cibum pollicebantur. Bibimus vsque ad satietatem: futuræ nos siti præparantes. Currimus, post tergum semper adspicimus, & magis noctibus promouemus quam diebus: vel propter insidias latè vagantium Saracenorum, vel propter ardorem solis nimium.

Pauesco miser etiam referens, etsi tota mēte securus, toto tamen corpore perhorresco. Post diem verò tertium, dubio prospectu procul adspicimus duos camelis insidentes venire cōcitos. Statimque mens mali prælaga, putare cœpit dominum meditari mortem, solem cernere nigrescentem. Dumque timemus, & vestigijs
*Dominus
sequitur ut
occidat.*

*Abdunt se
in specum
coniuges.*

per arenas nos proditos intelligimus, offertur ad dexteram specus, longè sub terram penetrans. Igitur timentes venenata animalia (nam solent vipera, reguli, & scorpiones, ceteraque huiusmodi feruorem solis declinantia, umbras petere) intrauimus quidem speluncam, sed statim in ipso introitu sinistra nos fouez credimus, nequaquam vltra progredientes, ne dum mortem fugimus, incurramus in mortem. Illudque nobiscum reputantes. Si iuuat Dominus miseros, habemus salutem: si despiciat peccatores, habemus sepulchrum. Quid putas fuisse nobis animi, quid terroris, cum antespicum haud procul starent dominus & conseruus, & vestigio indice iam ad latebras peruenissent? O multo grauior expectata, quam illata mors. Rursus cum timore & labore lingua balbutit, & quasi clamante domino, mutire non audeo. Mittit seruum, ut nos de specu trahat: ipse camelos tenet, & euaginato gladio, nostrum expectat aduentum.

*Seruum heri
eos perse-
quentis à
leona præ-
focatum.*

Interea tribus ferme vel quatuor cubitis introgresso famulo, nobis ex occulto tergum eius videntibus (nam oculorum eiusmodi natura est, ut post solem umbram inrantibus, cæca sint omnia) vox per antrum sonat: Exite furem, exite morituri. Quid statis? Quid moramini? Exite, Dominus vocat, patienter expectat. Adhuc loquebatur, & ecce per tenebras adspicimus legem inuasisse hominem, & gutture suffocato, cruentum intro trahere. Iesu bone, quid tunc terroris nobis, quid gaudij fuit? Spectabamus domino nesciente, hostem nostrum perire. Qui cum videret illum moras facere, suspicatus est duos

vni

uni resistere. Sed & irā differre non valens, sicut tenebat gladiū, ad speluncā venit, & furore rabido serui increpans vecordiam, prius à fera teneretur, quàm ad nostras latebras perueniret. Quis hoc vnquam crederet, vt ante os nostrum, bestia pro nobis dimicaret? Sublato autem illo metu, similis antè oculos nostros versabatur interitus, nisi quòd tutius erat rabiem leonis, quàm iram hominis sustinere. Pauemus intrinsecus, & nè mouere quidem nos ausi, præstolabamur euentum rei inter tanta pericula, pudicitiae tantum conscientia pro muro septi. Leana infidias cauens, & visam se esse sentiens, appræhensos mordicus catulos effert, nobisq; cedit hospitium. Neque tamen satis creduli, statim erumpimus: sed expectantes diu, egredi cogitantes, illius nobis figurabamus occursum.

Sublato ergò horrore & illa transacta die, egredimur ad vespèram, vidimusque camelos, quos ob nimiam velocitatē dromedarios vocant, præteritos cibos in ore voluere, & in aluum missos iterum retrahere. Quibus affensis, & noua siccaria, id est, annona refocillati, decima tandem die, ad Romana per desertum castra venimus. Oblatiq; tribuno, rem ordine pandimus: indè transmissi ad Sabinum Mesopotamiae ducem, camelorum precium accipimus. Et quia iam Abbas ille meus dormierat in Domino, ad hæc delatus loca, me monachis reddo: hanc trado virginibus; diligens eam vt sororem, non tamen ei me credens vt sorori.

Hæc mihi senex Malchus adolescentulo retulit.

V s

Item heras ipse.

Malchus cū coniuge merito pudicitie seruatur illis.

Reuertitur ad monasterium.

*Pudicitia
nunquā cap-
tiua.*

tulit. Hæc ego vobis narraui senex; & castis hi-
storiam castitatis expono. Virgines castitatem
custodire exhortor. Vos narrate posteris, ut
sciunt inter gladios & inter desertas & bestias,
pudicitiam nunquam esse captiuam: & homi-
nem Christo deditum posse mori, non posse
superari.

*Vide C. Ba-
ron. in Not.
ad Martyr.
Roman.*

MARTYRIVM SS. VIRGINVM NV-
nilonis & Alodia: quæ passæ sunt anno Domi-
ni 851. in Hispania: Ex Ioanne Maldonato
Hispano.

22. Octob.
* Mahomete
iuxta Gene-
brardum.

*Abderha-
mes Hispaniæ
Rex anno Christi
851.*

ANNO redemptionis humanæ 851. * Ab-
derhame regni Hispaniæ gubernacula
tractante, impium promulgatur edictus;
ut Christianus quilibet ex utroque vel altero
parente genitus Ethnicus, Christum abnegaret,
vel iugulum ensi traderet. Cumque in territo-
rio Berberano propè Oſcam, duæ sorores, Nu-
nilo & Alodia, Ethnicis parentibus, Christiana-
que matre genitæ, primis ab annis matrem se-
quutæ, Christianam pietatem meditullitus im-
biberant: cognatus earum quidam de deferen-
do Christo, paternoque ritu resumendo anxius
eas sollicitabat. Orbatæ siquidem utroque pa-
rente nullam faciebant matrimonij spem, sed
omni cura & ornatu, quæ nobiles solent comi-
tari puellas, postpositis & abiectis, soli Chri-
sto, sanctæque religioni indulgebant. Quare
propinquus ille nobilitatem ac stemmata sui
generis propagari percipiens, vel potius ti-
mens ne bona fisco addicerentur, quod edicta
virgines principum contemnerent, à Christi-
anis

eas dogmate ad dæmonum culturam pro virili
studebat auocare. Verùm cùm cōtemni se, ver-
baque sua irrita deperire manifesto cognouit,
deculit ad proconsulem eas in ritu Christiano
agere. Quæ continuò ad tribunal ductæ, mul-
tisque verbis interrogatæ, Christum liberrimè
concelebrarunt, constantissimeque prædica-
runt. Tum licitor Nuniloni, natu maiori, Com-
pone, inquit, ceruicem, vt lethalem tibi infe-
ram plagam. Illa libenter impigreque faciès,
gladium media mandibula excepit; & cùm ex-
animis procumbens, crura paululum nudasset,

*Accusantur
apud Procō-
sulem.*

*Ceduntur
capite.*

MARTYRIVM SS. SERVANDI ET *Vide C. Ba-
ron. Tom.
2. Annal.
& Notat. ad
Martyr.
Rom.*
Germani: passi sunt in Hispania, sub Viatore
Vicario: Anno Christi 303. Marcel. Papæ 7.
Dioclet. & Maxi. Imper. 20. Ex Ioanne Mal-
donato Hispano.

SERVANDVS & Germanus sacro Chris-
mate signati, fonteque baptismatis ablu-
ti, dæmones malos ab humanis corporibus
effugabant: languores IESV verbo sanabant.
Et cum per Hispaniam id temporis horri-
da tempestas in Christianos ingrueret, ni-
hil

23. Octob.

*Clarent mi-
vaculis.*

*Ardent mar
tyrij deside-
rio.*

*Plectuntur
capue.*

*a In Notat.
ad Martyr.
Rom.*

hil ipsi perterriti, corpora tormentis obiecta-
bant; cruciamenta facile superabant: viri-
bus nec minus, quam fide constantiaque pra-
stantes. Cumque serenitas tantula interueni-
ret, & Ecclesia paululum respiraret, quamvis
Christiani, qui vinculis tenebantur, dimitte-
rentur: Seruadus & Germanus martyrium alia
via quaesire. Tempa quippe gentilium adeun-
tes, aras deorum simulachraque diruebant ac
disturbabant: sacrificantes arguebant: durisq;
verbis castigabant, quod relicto Christo vera
lucē, tenebras, ipsumque Tartarum sequerentur.
Vinciuntur iterum a praeside Viatore, no-
uisque generibus tormentorum exerceantur.
Reputantes tamen quae praemia illis cruciatibus
deberentur, maiora se pati exoptabant.
Denique cum sententiam dixisset praeses, ut ca-
pite plecterentur, libentissime quidem gladio
colla subdiderunt.

VITA S. SEVERINI EPISCOPI CO-
loniensis: Ex ijs quae sunt apud V. P. Laur. Su-
rium. Porro notandum hic (quod a monet Ba-
ronius) in Commentariolo quem scripsit Petrus
Damiani, dum de quibusdam miraculis re-
fert, historiam illam, quae narrat de Severino
episcopo Colonienſi adhuc in poenis purgatori
existente, nequaquam de hoc nostro antistite
intelligendam esse: sed potius de aliquo alio
nam is de quo hic agimus iam ante annos sex-
centos ex hac vita migrarat. Et quia in eodem
Episcoporum Colonienſium tabulis, nullus alius
eiusdem nominis reperitur Episcopus: Verisimile
est

mile est in prædictam scriptionem, errorem
nominis ciuitatis, vel Episcopi irrepsisse. Cla-
ruit anno Christi 346. & sequent. Reperitur
sedisse ultra 56 annos.

BEATISSIMVS Antistes Seuerinus, Bur-
degalsium oppido oriundus, ex paren-
tibus eximia nobilitate conspicuis ori-
ginem traxisse fertur. 23. Octob.
Patria eius.

Et quidem eo tempore quo Ariana perfidi-
a totum penè terrarum orbem inuasisset, Eu-
phrata eadem dira peste infectus, Colonien-
sem diocesim, cui antistes ea tempestate præsi-
debat, ita contaminauerat, vt de salute breui
conclamatum fuisset, nisi summa Dei miseri-
cordia & mirabili eius prouidentia Seuerinus
hic, vitæ integritate, doctrina, & omni sancti-
tate sanè admirandis laboranti Ecclesiæ subue-
nisset. Ille enim lorica fidei indutus infusam
malitiam eliminaturus adueniens, mox à Cle-
ro populoque antistes electus, perfidum mer-
cenarium expulit; & gladio doctrinæ salutaris
impolloris mendacia confodit: & breui calca-
tam multorum scelere sanctissimam Christi
religionem denuò erexit, & omni virtutum
genere florētissimam reddidit. Arianam enim
perfidiam tunc in Ecclesiæ perniciem grassan-
tem, & serpentinis insidijs per Ecclesiæ viscera
irrepentem, robustissimus Christianæ militiæ
bellator Seuerinus repressit egregiè atque op-
pressit ita vt eius potissimum patrociniò, non
Colonienfis modò, sed & vicinæ Ecclesiæ,
contra perfidorum insultus, atq; insidias con-
seruatæ fuerint. Præclara sanè ea fuit miracu-
lorum

*Euphrata
pseudoepif-
copus Colo-
niensis.*

*S. Seuerinus
eo expulso fit
episcopus.*

*Miracula
spiritualia
præstantiora
corporalibus.*

lorum operatio, multoq; illustrior quam illa quæ resuscitandi à morte corporibus fieri perhibetur: Plus enim est animam in æternum victuram à vitiorum sordibus ad immortalitatis desiderium per dulcedinem piæ exhortationis accendere, quam corpus iterum moriturum à tumulo resuscitare. Quoties igitur vir hic diuus aliquem ad cognitionem veritatis à tenebris reuocauit erroris, toties cæcis oculis fulgorem reddidit lucis.

Obijt S. Martinus (iuxta C. Baron. Tomo 5. Annal.) anno Domini 402. Unde liquet S. Severinum ultra 56. annos sedisse. Diuinitus edocetur de obitu S. Martini Episcopi: S. Euergisli vita habetur 24. Octob.

*Audit & e-
ius Diacon⁹
voces psallē-
tium in celo.*

Cæterum nec illud magnum sanctitatis illius indicium silentio prætereundum, quod dulcissimam angelorum harmoniam, qua sanctissimi pontificis Martini anima ad cælos delata fuisse memoratur, audire meruerit. Cum enim die quodam Dominico, loca sancta orandi gratia expletis matutinalibus officiis circuiret, suauissimus angelorum concentus repente illius auribus insonuit; ex quo intellexit sanctissimi viri animam mortalitatis vinculis solutam ad cælos deferri. Aderat tunc illi Archidiaconus eius Euergislus: quem, ut cælestis secreti testem secum haberet, admonuit ut aures attentè arrigeret. Sed cum ille, quanquam toto corporis & mentis nisu intentus, nihil perciperet, beatus antistes, precibus hoc à Deo impetrandum intelligens, humi se cum Diacono prosternens, Christi misericordiam pariter inuocauit, ut discipulus cælestis concentus particeps fieri mereretur. Nec mora: Diaconus precibus sui Episcopi adiutus: Voces, inquit, psallentium tanquam in celo audio, sed quid sit prorsus ignoro. Cui secretorum concilius cælestium, quid audita iubilatio designa-

ret, aperuit, dicens: Dominus meus Martinus corporeis solutus vinculis, angelorum comitatu ad celos migrat.

*S. Martini
vita habetur
11. Nouemb.*

Fertur etiam eiusdem gloriosi pontificis temporibus quendam præcipuis virtutum operibus floruisse Eremitam: qui cuiusdam magni principis filius, & in delicijs copiosissimis nutritus fuisse perhibetur. Cumque parentes illi sponsam delicatissimam cum magnifico valde apparatu prouidissent, iamque coniugio potiturus cum ea cubiculum intraret, subito pauore (nescio quo) raptus, vidit quasi iuuenem speciosissimum, qui maiorem ei gloriam sancte promittebat, si sibi parere sequendo maluisset. Quodcum tota ambitione iuuenis se velle dixisset, surrexit, & de omni suppellectili quam possederat, vasculum ligneum, quo vinum de sticulis in vasa aurea & argentea mixtum bibentibus fundi solebat, solum secum sumens, virum qui apparuit secutus abscessit. A quo in remotiora eremi loca ductus, vitam laudabilem & paucis imitabilem duxit. Cumque ibidem multos dies ad promerendum Deum continuis orationibus vacaret, supplicare magnopere coepit, ut cum quo æqualitatem præmij habiturus esset, iudex æquissimus aperiret. Cui dum Colonienfis Ecclesiæ præsul fama rerum gestarum celeberrimus, in huiusmodi consortio proponeretur, sibi eum quis esset, ostendi precabatur. Nec mora: idem qui illuc eum adduxerat adfuit, & ei locum, in quo diebus illis episcopus morabatur ostendit. Fortè tunc instante quadam solennitate, multitudo populi consuebat: cui post diuinum

Filius cuiusdam magni Principis eremitam agit.

Vasculum ligneum ceteris relictis secum sumit.

num

*Perfectus
mundi con-
temptus in
S. Severino.*

num officium, à tanto pontifice conuiuium ex-
hiberi honor impositus exigebat. Vbi dum
prædictus, solitarius deliciarum affluentiam
cernens, se ei in præmio sociandum esse peri-
mesceret, qui talibus abundabat, qualia ipse
Christi amore dimiserat, seueritate correptionis
à magistro imposita didicit, quod minus e-
piscopus omnem illam secularem gloriam, quam
ipse ligneum vasculum, quod sibi de cunctis
suis opibus reseruauerat, dilexisset. Vnde Deo
gratias agens ad locum, unde venerat, gratula-
bundus recessit, & ut promissum præmiū cum
Seuerino Dei famulo mereretur, quoad vixit,
instantissimè flagitauit.

*Proficitur
ad oppidum
Burdegalen-
se.*

Porro corroborata & benè stabilita, Dei
gratia, Colonienſi ecclesia: vir sanctissimus in
Dei opere indefessus, Burdegalenſe, per viſio-
nem monetur oppidum petere, & Aquitanie
partes, cælestis lucri causa visitare: Quod sta-
tim licet senili iā grauatus ætate perficere est
aggressus. Interea dum iter ageret, Amandus
eiusdem ciuitatis episcopus cælesti monetur
oraculo, venientem magnificæ sanctitatis virū
Seuerinum excipere, & omni humanitatis of-
ficio fouere. Vnde repletus gaudio vir Dei, cū
Clero populoque in occursum beati pontificis
properauit: & prior eum nomine proprio, per
reuelationem videlicet edoctus, honorificè
salutauit. Tum læto constipatus veriusque se-
xus agmine, ad ecclesiam cum canticis & hym-
nis deducitur: vbi sanè constantissimus Christi
confessor fidei virtutisq; exempla simul & do-
cumenta cunctis proposuit: quibus & incredu-
los salubri credulitati restituit: & errantes in
viam

*Amandus
eum magno
cum gaudio
excipit.*

viam reduxit : & benè agentes in bonorum operum profectu firmavit . Nec defuit illis miraculorum gloria , quibus cum Dominus ad Ecclesiæ totius firmamentum condecoravit.

Et quia ibidem corporis eius vincula dissoluenda erant, subitò vir Dei gravatus infirmitate, post datam cunctis fratrib. exhortationem & benedictionem, consummato feliciter præsentis vitæ cursu, intentum supernis desiderijs creatori reddidit spiritum . Tunc venerabilis antistes Amandus, conueniente vtriusque sexus innumerabili multitudine, sacratissimum corpus in crypta suæ ecclesiæ honorabiliter sepelivit: vbi multis miraculorum signis diu coruscans, tandem infanda *Hunnorum rabie sopita, à Coloniensibus ad propriam sedem maxima inde cum solennitate (parte nihilominus sanctissimi corporis eius Aquitanicis relicta) fuit relatus : atque in Ecclesia beatorum Martyrum Cornelij & Cypriani honorificè conditus. Vbi meritis ipsius plurima dignè petentibus præstita fuere beneficia.

Et quidem tempore illo quo Nortmanni maximam regni illius partem incendijs ac cæde vastarent, nullo penitus conatu valebant eius oratorium inflammare: cum tamen nulla tunc in circuitu Ecclesia flammis quiverit superesse. Itaque diuina ultione percussi, cum eorum complures grauer torqueretur, multi quoque subitanea morte interirent, cæteri illius ædis custodem & dominum iratum esse exclamantes, quantocyus ab eius se vicinia rapuerunt.

X MARTY.

*Magnas facit
fructus S.
Seuerinus in
ecclesia Bur-
degalesi
Clarei mira-
culis.*

*Feliciter
decedit vir
sanctus.*

**Göthorh.*

*Transferuntur
reliquie
eius Colonia.*

*Tumulus
eius miracu-
lis celebris.*

*Ultio diuina
in Nortmannis.*

Vide & e-
iusdem Ba-
ron. Not. ad
Martyr.
Rom.
**Tubrocēsis*
alij Tibiurē-
sis.
24. Octob.
**Dioclet. S.*
& Maxim.
8. Coss.
Impium Im-
peratorum
edictum.
**Thibiuren-*
si, & Thiba-
rēnsi.
**Magdellia-*
nus.

MARTYRIVM S. FELICIS EPI-
scopi * Tibirensis, Desumptum ad verbum ex
Tomo 2. Annal. Baron. Anno Christi 302. Mar-
cellini Papæ 6. Dioclet. & Maxim. 19.

CONSTANTINO * Chlora & Galerio
Maximiano quartum Consulibus, exi-
uit edictum Imperatorum & Caesarum
super omnem faciem terræ, & propositum est
per colonias & ciuitates principibus & magi-
stratibus, suo cuique loco, vt libros Deificos
legis peterent de manu Episcoporum & pres-
byterorum. Tunc programma positum est in
ciuitate * Tibirensi die Nonarum Iuniarum.
Tunc * Magnilianus Curator iussit ad se pe-
duci seniores plebis. Eadem die Felix episco-
pus Carthaginem fuerat profectus: Aprum ve-
rò presbyterum ad se iussit perducere, & Cy-
rum & Vitalem lectores. Quibus Magnilianus
Curator dixit: Libros Deificos habetis? Aper
dixit: Habemus: Magnilianus Curator dicit:
Date illos igni aduri. Tunc * Aper: Episco-
pus noster apud se illos habet. Magnilianus
Curator dicit: Vbi est? Aper dicit: Nescio.
Magnilianus Curator dicit: Eritis ergo sub
Officio, donec Anulino Proconsuli rationem
reddatis.

Postera aut die Felix Episcopus venit Car-
thagine * Thibarim. Tunc Magnilianus Cura-
tor iussit Felicem episcopum ad se perducere, per
Officialem. Cui Magnilianus Curator dicit:
Felix Episcopus, da libros, vel membranas quicun-
q; habes. Felix episcopus dixit: Melius est
me igne aduri, quàm scripturas Deificas; quod
bonum

* al. Cyrum.

* al. Tibiuram.

Felix sistitur Magniliano Curatori.

bonum est obedire Deo magis, quàm hominibus. Magnilianus Curator dicit: Prius est quod Imperatores iusserunt, quàm id quod tu loqueris. Felix episcopus dixit: Prius est præceptum Domini, quàm hominum. Magnilianus dixit: Recogita tecum.

Affor. 5.

*Non vult.
tradere sacras scripturas.*

Post tertium autem diem iussit Curator Felicem episcopum ad se perducere, & dixit ei: Recogitasti tecum? Felix episcopus dixit: Quæ prius locutus sum, & modo loquor, & antè Proconsulem ea sum ducturus. Magnilianus Curator dicit: Ibis ergo ad Proconsulem, & ibi rationem reddes. Tunc assignatus est illi Vincētius Celsinus, Decurio ciuitatis Thibirésium. Tunc profectus est Felix à Thibira, 8. Kalend. Iulias: ligatus deductus est: Ligatum verò iussit in carcerem trudi.

*Mittitur ad
Anulinum
Procōsulem.*

Alia autem die productus est Felix episcopus antè lucem, cui dixit: Quare scripturas superuacuas nō reddis? Felix episcopus dixit: Habeo, sed non dabo. Tunc iussit eum alligatum in ima carceris mitti. Post sexdecim autem dies Felix episcopus productus est de carcere in vinculis, hora noctis quarta, ad Anulinum Procōsulem, cui dixit Anulinus: Quare scripturas superuacuas non reddis? Felix Episcopus respondit: Non sum eas daturus. Tunc iussit eum Anulinus Proconsul ad Præfectum prætorio mitti: Idibus Iulij. Tunc Præfectus iussit eum suo carcere recipi, & maioribus, vinculis ligari. Post dies autem nouem iussit eum Præfectus ad Imperatores nauigare.

Indè ad Præfectum.

** al. post.*

Tunc Felix Episcopus adscendit nauim cum vinculis magnis, & fuit in capsâ nauis diebus quatuor;

** al. caesa.*

X 2

Indè ad Imperatores.

quatuor : volutat sub pedibus æquor ; panem & aquam non gustavit ; ieiunus in portum peruenit ; & in ciuitate Agrigento exceptus est à fratribus , cum summo honore . Indè venerunt in ciuitatem nomine Caranam ; ibi similiter sunt excepti . Indè Meslanam venerunt : Indè Taurominium : ibi similiter sunt excepti . Postea fretum nauigarunt , in partes Lucania in ciuitatem nomine Rulo . Indè profecti sunt Venusium , quæ est ciuitas regionis Apuliz . Tunc Præfectus iussit Felicem de vinculis eripi , & dixit : Felix quare scripturas Dominicas non das ? aut forsitan non habes ? Cui respondit : Habeo quidem , sed non do . Præfectus dixit : Felicem gladio interficite . Felix episcopus dixit voce clara : Gratias tibi Domine , qui me dignatus es liberare .

Permanet constans.

Et ductus est ad passionis locum (cum etiam ipsa luna in sanguinem conuersa est) die * 9. Calend. * tertio Kalendas Septembris . Felix episcopus eleuans oculos in cælum , clara voce dixit : Deus gratias tibi ; quinquaginta & sex annos habeo in hoc seculo ; virginitatem custodiui : Euangelia seruauit : fidem & veritatem prædicaui . Domine Deus cæli & terræ , Iesu Christe , tibi ceruicem meam ad victimam flecto , qui permanes in æternum : cui est claritas & magnificentia in secula seculorum . Amen .] Hucusque Acta Felicis , ex gestis Proconsularibus ad verbum desumpta .

Plectitur capite 56. ætatis sue anno.

** 9. Calend. Nouemb. Miraculum.*

VITA S. EVERGISLI COLONIEN-

*sis Episcopi, successoris S. Seuerini: Ex ea qua-
est apud V.P. Laur. Sur. Quo tempore clarue-
rit patet infra.*

*Vide C. Ba-
ron in Not.
ad Martyr.
Rom.*

EVERGISLVS nobili apud Tungros, in-
gens quondam Gallie Belgicæ oppidum,
parentum stemmate ortus, ab ipsa pueri-
tia præstanti indole præditus, ad summa & ar-
dua quæque virtutû culmina tendere visus est.
Elegans in eo corporis forma, & gratiæ virtu-
tisque insignia clarissima animum stimula-
bant assiduo, nè qua in re coætaneis suis in-
ferior appareret. Magna in eo adhuc puero
discendi sedulitas; præclara morum orna-
menta cernebantur. Aetate pusillus, scien-
tiæ quoddam & magisterij priuilegium præ-
se ferre videbatur; teneros annos quadam
senilis ætatis maturitate transcendens, homi-
nemque perfectum benè moratæ vitæ exem-
plis referens, Lectioni & studiorum profe-
ctui tanta animi contentione incumberebat,
ut prandiosum, quanquàm non sinè paren-
tum offensione, in horam differret vespertinā:
paruo contentus; idque quod sibi subtrahe-
bat, pauperibus impertiens; ut sic à teneris
piæ optimaque viuendi consuetudine, & reli-
gionem imbiberet, & benignè faciendi disci-
plinam exerceret.

Ea tempestate Seuerinus Colonien-
sis ciui-
tatis antistes nominis & meritorum splendore
illustris, magno studio suæ diocesis ecclesias
perlustrabat, ut Arianam hæresim dirè grassan-
tem profligaret, pestemque nefariam gladio pugnaret.

*Seuerinus
Episcopus
hæresim A-
rianam op-
pugnans.*

oris sui conficeret. Cumq; ea animi intentione etiam Tungros inuiferet, & diligenter de fide ecclesiae & studio cultus diuini inquireret; inter alia, multa tunc de Evergisli pueri religione ac pietate cognouit: mirasque virtutum primitias non sine admiratione & gaudio de puero audiuit.

*Assumit E-
uergislium
puerum.*

Quid plura? Exhilaratus iubet ad se adduci puerum; depræhendensque in illo indicia sanctitatis, sua spe & expectatione maiora, inardescit in eius amorem, hortaturque inter paternos complexus & oscula, ut secum profiscatur. Non recusat sacer Christi tyrunculus, quin spreta ilico mundana gloriola, fallacibusque diuitijs omnino contemptis, alacriter sese totum in eius disciplinam tradit, vitæque cursum ad eius voluntatem exactè instituit.

*Mirè proficit
apud S. Sene-
tinum.*

Atque interim bonæ conuersationis successibus vegetatus, & diurnæ consuetudinis beneficio confirmatus, amore insatiabili cælestis sapientiæ fontibus inhiabat, & instar apes sedulæ, diuinorum eloquiorum floribus insidens, intra pectoris sui aluearium, fidei virtutumque mella condebat.

*Fit Diacon⁹
Evergislium.*

Cum autem beatus Episcopus eum ætate & moribus, maioris gratiæ capeffendis honoribus idoneum cerneret, prudenti sanè consilio sacri altaris ministerio eum admo-
uit, sicque per singulos gradus ad Diaconatum

natum vsque prouexit. Quo in ministerio dum sedulus versatur, & nocte ac die in Dei templo excubaret, quodam dominico, nocturnis horis pro consuetudine cum sancto Episcopo loca sacra inuisens, cælestem meruissæ audire molodiam. Neque tamen, humi pariter cum suo Præsule prostratus, quidnam ea sibi veller intellexit: donec ab Episcopo edoctus, sancti Martini animam è vita ad cælos, deducentibus Angelis, migrasse cognouit.

Audit concentum Angelicum in obitu S. Martini.

Tandem defuncto beato Seuerino, communibus Cleri & totius populi suffragijs, quanquam renitens, subrogatus est, magnæ tunc virtutis & sanctitatis vir: qui commissum sibi gregem eleganter instituit, calamitosi & afflictis egregiè subuenit, statum Ecclesiæ quotidie in melius prouexit: urbemque ipsam tantis ornamentis decorauit: vt ab incolis aurea Colonia non immeritò appellaretur.

Succedit S. Seuerino in episcopatu.

Aurea Colonia cur sic dicta.

Postquam autem in hisce alijsque virtutum exercitijs ætatem ferè deduxit, immodico capitis dolore vexatus, sacra loca, more suo orandi studio circuiuit. Cumque ad beati Gereonis sociorumque eius, templum malè valētium refrigerium peruenisset, flexis genibus in sanctorum memoriam, vt cōsueuerat, versum illum dicere cœpit: Exultabunt sancti in gloria: moxque cælitus responsum est, Latabuntur in cubilibus suis. Vndè intellexit cælesti edoctus spiritu, eo ipso die sanctos martyres animas suas cælo reddidisse. Ab eo ergo tempore vsque in præsens, eodem die quotannis,

Psal. 149.

X 4 ipso

*Sanatur ta-
ctus sacri pul-
ueris.*

ipso agente, illorum celebratur solēnitas. Ac-
ceptum autem puluerem ē sanctorum templo,
malē affecto, cum signo Crucis, imponens ca-
piti, sanus recessit.

*Inuist Tun-
gros prædi-
cationis ex-
gā.*

Deindē fidei feruore multō magis inflam-
matus, ad Tungros idololatriæ eliminaturus
sordes, profectus est, Ibi magna cum auctorita-
te, & maiori cum fructu, sacris aliquandū ha-
bitis concionibus, cæleste pro meritis præmiū
à Domino percipere meruit. Nam cū nocte
quadam ex more ad S. Dei genitricis monaste-
rium psallens pergeret, latrones ad iugulan-
dos homines intenti, ex insidijs profluentes,
ingentem sibi ex illo prædam pollicebantur.
Vndē certatim irruentes, vnus ex illis teli icū
mortiferum ei vulnus inflixit. Deindē ad præ-
dam cōuersi, cū omnia illius vestimēta scru-
tantes, nihil præter simplicem vestem inueni-
rent, damnata propria temeritate & amentia,
corpus eius, nē crimen prodatur, in loco secre-
tiori virgultis opertum reliquerunt: ipsi sibi
fuga consulentes, nihilque præter cruentā con-
scientiam secum auferentes.

*Occiditur à
latronibus
ibidem.*

Manē oriente die, infaustus cædis eius nun-
cius ad urbē delatus, luctū & mœrore Clerum
populumq; compleuit. Aduolant properē cer-
tatim ad locum omnes: vbi sacrum corpus vili
opertum tegmine iacebat. Debite reuerendo
funeri persoluunt officia; sacrosque artus in
occulto quodā loco monasterij Gloriosæ Vir-
ginis eo tempore celeberrimi cōdit loci illius
episcopus; vbi tantæ mox virtutes meritis
beati viri coruscarunt, vt incolæ palam te-
starentur, illum eandem ipsis fidem in cælis
coro-

*Et fertur
fuisse Candi-
dus viri &
loco Episco-
pi.*

coronatum seruare, quam erga ipsos adhuc in
terris degens declarasset. Ceterum anno Do-
mini 937. fuere sacre eius reliquie per S. Bru-
nonem Archiepiscopum Colonensem omni
veneratione Coloniā translata ac magna cū
solennitate in Ecclesia S. Cæcilie virginis re-
condita.

S. Brunonis
huius vita
habetur 11.
Octobris.

Translatio
reliquiarum
Euergisli
Coloniæ.

MARTYRIVM S. ET GLORIOSI ARE-

Claret mira-
culis post o-
bitum.

thæ & sociorum; & historia eorum, qua tunc
facta sunt in regione Homeritide, vel Sabæa: Ex
his qua Metaphrastes, exacte ac fidelissime de-
scripsit.

Vide Tom.
7 Annal C.
Baron.

INSTABAT iam quintus annus, ex quo
Iustinus Romani imperij sceptrā accepe-
rat; quo quidē tempore Elesbaan, vir pro-
per pietatem & iustitiam celeberrimus, AE-
thiopibus imperabat, & in Auxumē ciuitate
regiam construxerat. Porro Arabiam felicem
(quæ olim Saba, nunc autem Homeritis voca-
tur) ditione tenebat Dunaam Hebræus, vir cum
impietate insignis, tum Christiano nomini in-
fensissimus: & ea propter totis viribus Chri-
stianam ē sua ditione religionem pietatemque
exterminare conabatur. Cuius quidem cona-
tus impios Elesbaan frequenter bello infrege-
rat, & fuso fugatoque eius exercitu, tributis eū
seruire coegerat. Interim Hebræus simulato,
pro temporis necessitate, ocio & pace, clām
fulas denuō collegit vires, exercitumque in-
struxit, vt & acceptæ cladis deleteret ignominia,
& Christianos omnes vna internecione dele-
ret. Nec frustratus est prospero perfidiæ suæ
successu: nam & Christianorum præsidium,
X 5 ab Eles-

24. Octob.
ra qui fuit
Domini
522.

Elesbaan
Imperator
Aethiopum
insigniter
pius.

Dunaan He-
bræus Ara-
biæ Imp. sce-
leratus &
impius.

*Nagran ciui-
tas egregiè
Christiana.*

ab Elesbaan in ditione sua relictum, ex insidijs oppressit: & cunctos ferè Christianæ pietatis cultores, animi illius sæuitiam formidantes, impio edicto parère coëgit. Vna tantum erat ciuitas, Nagran nomine, quæ Hebræi impietati fortiter resistebat: longo iam antè tempore, Constantij, magni Constantini filio studio & industria, ad veritatis agnitionem traducta, & religione ac fide Christiana adeo præclare imbuta, vt non modò omnes hostiles imperus repelleret, sed ne ad aures quidem aliena dogmata admitteret.

*Summa im-
pietas Du-
naan He-
braei, Here-
ticis haud
obscuris.*

Ea illorum ciuium virtute & cōstantia Hebræus irritatus, cinxit obsidione ciuitatem, & vallo fossa quæ circumdatam, nunc blanditijs, nunc minis in suam conatus est potestatem redigere. Ciues autem glorioso Crucis trophæo egregiè confisi, cunctas obsidionis molestias & extremam etiam dimicationem potius subire parati erant, quàm abnegato, per summum scelus, Christo, impio sese tyranno tradere. Obibat quod diè execrandi satellites muros ciuitatis, audaci & sacrilego ore sacrosanctum Christi nomen contumelijs proscindentes, blasphemantesque; quòd Iesus nullam suis cultoribus opè ferre posset. Ipse quoque Dunaan Iudaica perfidia insanus, gloriabundus se Christi sacerdotes monachosque gladio & igne cōsumpsisse iactabat, neque vllam eis à Christo in tantis calamitatibus opem præstitam esse mentiebatur. Cumque ciues nihil ea impietate mori, Christo confidere, & certissimam ab eo cōsolationem expectare responderent, neque fieri possent, vt fideles eius, cælesti ope & auxilio destitui-

tur, tyrannus furore & amētia vexatus, cūctos qui in agris & suburbijis erant, Christianos collegit, eosque, spectante è muris populo, vel crudeliter interfecit, vel supplicijs varijs affectos post in seruitutem vendidit. Sed cum nec ea res inuictam ciuium virtutem quidquam frangere, imò illorum animos ad aspera quælibet, pro Christi nomine, toleranda magis accenderet, tyrannus omiffis belli consilijs, fraude doloque ciuitatem subuertere statuit. Igitur cum neque machinæ neque fames quidquā ad debilitandos ciuium animos promouerēt, Dunaan delendi nominis Christiani, per fas perque nefas, vehementer cupidus, vltro pacis conditiones fraudulentō animo ciuitati obtulit; fingens scilicet, se non sinē maximo animi dolore tam præclaræ ciuitatis ciuiumque interitum, diutius ferre posse. Deindē terribilī nimis iureiurando interposito, & cæli terræquo conditore in testem vocato, se non exitiū ciuitatis sed, salutem petere dixit: Christianā verō religionem saluam eis & integram relinquiturum, & nouis insuper ornamentis priuilegijsque decoraturum spopondit.

Hisce conditionibus perfidæ pacis pij ciues persuasi, patentibus portis perfidū Hebræum, *Perfidia Hebrai.* tanquam lupum in stabulum, admiserunt. Ille vero lustrato vrbs statu & ciuiū virtute egregiè collaudata, scelerata deindē mēte egressus est, grauiā & atrociā in eos versans; iusiurandum, pacta, datamque fidem, puerilem esse deceptionem existimans.

Igitur cum iam iam eorū internecionem animo ac mente concepisset, plenus perfidia & sce-

scelere, primarios quoque per speciem honoris ex vrbe euocauit. Adfunt illi & opibus & gloria insignes: inter quos Arethas vrbis ipsius moderator, cæteris canitie, sapientia, & mori modestia præstantior, constitit; qui omnium nomine, Regi impio, & simulata pietate adhuc tecto, debitos defererebat honores, eum quibuscunque poterat obsequijs, ad datam fidem ciuibus seruandam, prouocans. At ille totus ex fraude & perfidia compositus, conditum diu venenum retinere non valens, protinus iussit cunctis iniici vincula, facultates eorum diripi, & Paulum vrbis antistitem diligenter inquiri. Cum autem duobus antè annis eum vita functum intelligeret, furore & amentia stimulatus, contendit ad puluerem, effossoque sepulchro, corpus illius comburi, cineresque in aëre ventilare iussit. Deindè eodem furore agitatus, ingentem iubet accendi rogam; Paræt ministri eius imperio: Accenditur, congestis vndique lignis, pyra; fertur in sublime flamma; expectatur aliud tyranni mandatum, Quidam Christianorum trepidi pauidique in lacubris se abdunt; quidam fide & Christi amore acriter incensi, certamen cum tyranno subire parant. Lambebat interea cæli sidera vorax incendij flamma, cum ecce nefarius & perfidus Rex omnes eius ciuitatis ac regionis sacerdotes, monachos, & Deo sacratas virgines, & foeminas insigni virtute & castimonia nitentes, victos adduci iubet. Ijs pro magna parte mediū adductis, Hebræus, Hi, inquit; sunt, qui cæteros suo exemplo & doctrina ad Christi cultum alliciunt. Ocius igitur eos in rogam

Vide immanem barbarum.

Exurit omnes sacerdotes, monachos, sacratasque Virgines impius tyrannus.

præcipites date : & præconis voce, cæteris Christianis, eundem, ni resipiscant, interitum nunciate.

His ita constitutis, ipse Rex, caput urbis A-
retham est aggressus ; nunc minis, nunc pro-
missis, nunc argumentis, eum eiusque sequaces
à Christi cultu auertere tentans. At egregius
planè Christi cultor, tyranni perfidiam im-
pietatemque execratus, Quid, inquit, nos sepa-
rabit à charitate Christi? Nos Christum Iesum
à perfidis Iudæis in Crucem actum, vnum, &
verum Deum, Dei quæ filium cōfitemur, & pro
vniuersa ciuitate, alijsque Christianis nobis
subiectis hanc facimus confessionem : parati
nullum non tormenti genus pro illius nomi-
ne & honore subire.

*Aggreditur
Aretham.*

*Constantis A-
rethæ con-
fessio.*

Hebræus, hac loquādi libertate ægrè adau-
res admissa, eum quidem cum socijs suis in
vinculis detinuit, moxque vindictæ cupidus
in aliam multitudinem, ex omni genere, & æ-
tate collectam mortis tulit sententiam: prima-
tum verò vxores liberosque antè oculos eorū
adductos minis pariter ac promissis ad Christi
negationem prouocabat. Illæ autem virorum
exemplo ad constantiā animatæ perfidi Regis
imperium irridebant, & protensis in cælum
manibus Christi æterni Regis numē ad negle-
cti iurifurandi ultionē inuocabant. Qua earū
virtute Dunaā prouocatus furoris sui habenas
laxauit, matresque familias cū monachis & vir-
ginibus gladio feriri mandauit. Ibi tunc vide-
re licebat admirandum & iucundum specta-
culum earum quæ pro Christi nomine decer-
tabant. Sanctæ enim mulieres simulac senten-
prope-

*Ingens
multitudi-
nem, mortis
damnat He-
bræus.*

properabant. Eas verò monachæ impediabant
asserentes, iustum esse, eas quæ dignitate prio-
res erant etiam martyrij certamine antecedere
debere. Itaque magna & præclara erat inter
eas contentio, quænam hostem prius sterneret,
& gloriosa martyrij corona redimita ad cæ-
los migraret.

*Præclarum
facinus ma-
trone vidue
& duarum
filiarum eius.*

Inter ea certamina fortè foemina quædam
inter omnes genere, diuitijs, gloria, & pul-
chritudine præstantissima vidua, tyrannum
infectabatur. Erant ei duæ filiæ eximia pul-
chritudine virgines, quæ matrem ad marty-
rium euntem comitabantur. Tyrannus autem
eam cum honore ac reuerentia ad se adduci
præcepit: adductamque blanditijs ac promissis
à Christi confessione abducere conatus. Illa
verò constans animi, & promissionum Chri-
sti memor, tyranno respondebat egregiè, &
iusque impietatem multis arguebat; Deum
& creaturas omnes violati iurisiurandi vin-
dictam breui sumpturos asserens. Hæc aliaque
martyre dicente, Hebræus diutius loquen-
di libertatem generosæ foeminæ non ferēs, ab-
lata fictione eam ilicò discerpi iussit. Prima
autem filiarum eius annorum duodecim, cum
Regem audiret Christi nomen maledictis in-
sectari, sputum in faciem eius coniecit: vin-
dè ministri, tempori seruientes, ilicò eam fo-
roremque gladijs confoderunt, & profluentem
è vulneribus sanguinem matri libandum ob-
tulerunt. Illa verò sublatis ad cælum oculis
Tibi, inquit, ô Christe hoc meum offero sacri-
ficiū; tibi castas virgines martyres exhibeo
dignare & me earum sociare consortio, & costis
de ma-

*Admiranda
planè ma-
trone vir-
gini.*

Psalm. 111.

de matrem filiarum lætātem. Rex autem gra-
uissimo ægritudinis animi stimulo sauciatus,
cum iam nullam victoriæ spem reliquam cer-
neret, Configite, inquit, & illam gladijs, ne
diutius regio diademati illudat. Hoc ergo beato
sine sanctissima martyr, post gloriosum filia-
rum triumphum, coronata est.

*Demum &
ipsa trucidat.*

Sequenti autē die Aretas cum socijs nume-
ro trecentis & quadraginta ad certamē euoca-
t' fuit. Venit ille incredibili alacritate, deuexa
planē ætate vir (annum enim agebat nonagesi-
mum quintum) visu iucundus, & populo, cum
propter pietatem, tum eximiam, qua pollebat,
facundiam valde gratus. Igitur ut antē tribunal
Regis adductus fuit, primò immensas Christo
gratias egit, quod eū honore martyrij, post tot
tantāq; quæ in omni vita perceperat bona, dig-
naretur; deindē cōuersus ad plebē, quæ pijs la-
chrymis ducē suum ac tanta grauitate virū, ad
certamen prosequēbatur, multa ad eā de huius
vitæ breuitate & inēuitabili mortis in humanū
genus imperio luculēter differuit: cunctosque
ardētibus oculis hortat' est, ut libēter corpora
sua, breui alioquin interitura, pro Christi no-
mine & gloria, supplicijs tyranni offerrēt: cer-
ti æternam se in cælis lætitiā & gloriam nul-
lo vnquam tempore finiendam recepturos.

*Actas Ar-
the admo-
dum denega-
& præclarā
eius pro fide
certamen,
cum socijs
340.*

Hæc aliāq; dicentē & pulchra oratione pro-
sequentē; Hebræus, postquā diu satis sustinui-
set, tandem cum affeculis omnibus capitis dam-
nauit: quam illi sententiā certatim ad torrē-
tem, quem Odias appellant, properātes exce-
perunt. Accidit autē tunc eodem in loco admi-
randum planē in puero spectaculum: qui præ-
sens

Mulieris cuiusdam & filij eius pueri egregia virum.

Nota quinque annorum pueri admirandam virum.

sens cum matre martyriū certamina contem-
plabatur. Mater enim cum esset egregiē Chri-
stiana, martyrij æmulatione accensa, citissimē
accurrens, martyris ipsius Arethæ cruore, se-
limumque perunxit. Deindē Regem tyrannidū
& perfidiæ inculsans magna voce exclamavit
Erit Hebræorum Regi, sicut Pharaoni. Fuit il-
lic à satellitibus comprehensa & Regi obla-
ta: qui piam fœminam Christum præclarē cō-
fitemem, Regisq̃ue blanditijs ac minis aures
occludentē ignis incendio condemnauit. Cō-
geritur vndique ingens lignorum farmentorū-
que materia: pix quoque & sulfure adduntur
subditur ignis, flamma, non sine spectantium
horrore, in altum defertur: Puer interim solus
relictus matris absentiam magno eiulatu de-
plorabat, & æger animi huc illuc discurrebat,
amicissima lingua matrem iterato requirens.
Cumque reflexis in omnem partem oculis Re-
gem in excelsis sedentem solio conspiceret, fe-
stinus ad ipsum accurrens, prouoluit se ad pe-
des eius, totusque lachrymis perfusus, balbu-
tiente lingua (quinque enim annorum puer e-
rat) pro matre supplicabat. Rex autem eo ac-
cepto, genibusque imposito (erat enim scitus
admodum & elegans) rogabat quicum versari
mallet, & quem magis diligeret. Ille autem
ingeminatis vocibus matrem cum lachrymis
inclamabat. Nam propter eam, inquit, ad te
veni, ut soluatur, meque simul ad martyrium
assumat. Illa enim sæpē ad hoc me hortata est.

Attendens autem Rex verba pueri, Quid est
hoc, inquit, quod dicis martyrium? Respondit
puer: Pro Christo mori, & rursus viuere. Et

Res.

Rex, Quisnam est hic Christus? Puer autem: Veni huc, inquit, ad ecclesiam, & eum tibi ostendam. Inter hæc visa matre, incredibili fletu & eiulatu ad eam se deduci postulavit. Rex autem crepundijs & fructibus visu gustuque suauissimis, eius lachrymas & fletum extinguerenitebatur. Sed non poterat ullis munusculis pueri dolor leniri, nec eiulatus comprimi. Dehinc enim in eam obrutibus nihil nisi matrem ingeminabat. Cum verò cerneret eam in flammam iniici, totis visceribus inflammatus, acri dente Tyranni momordit femur. Rege verò illum abiciente pellenteque, cursu ad matrem contendit, & in medium ignem insiliens eam arctè est complexus, & sic demum in ipso complexu matris, extremum edens spiritum, pariter cum ea martyrij corona redimitus migravit ad cælos.

Interea Tyranno magis indies magisque in reliquum Christianorum vulgus sæuiente, eccæ tandem offensum Christi numen iram suam cælitus impio ostendit Hebræo, ut vel ad saniores rediens mentem misericordiam consequeretur, vel in furore persistens iustam scelerum suorum à Deo vindictam perciperet. Ingens enim diebus aliquot per aëra discurrens ingenti exercitum terrore complebat: deinde Tyranno ea signa parui pendente, pluuiæ instar in terram ruit, & magnam multorum animantium stragem edidit. Sed nec eo quidem terrore ad fidem pietatemque sceleratus impij Regis animus inflecti potuit: quin potius nouo accensus furore Christianis omnibus bellum indixit: & extremum exitium alijs

Y etiam

Vindicta diuina in impium Hebræum Dauidem.

*Præclarus
exercitus
Elesbaan
Rex Aethy-
opi de 120.
millibus ar-
matorum &
130. nauium.*

*Elesbaan
egregia pie-
tas.*

*Consulit mo-
nachum quē-
dam Rex
Elesbaan.*

etiam principibus ad communionem nefarii sceleris concitatis, proposuit. Rebus igitur Christianorum hoc modo afflictis, & in ultimū penē discrimē adductis, Elesbaan Aethyopum Rex, paratus vel grassantem impietatem bello profligare, vel gloriosæ morti pro Christi nomine constanter occumbere, nouum cōfestim instruxit exercitum, centum & viginti millium, nauiumque Indicarum 70. & mercatorum nauigijs, quæ bello aptauit, sexaginta: magnum & præclarum militum robur, quo hostiles impetus faciliè profligare posse, pestemque nefariam vno bello opprimere videbatur. Sed ne laudes vni Christo debita, ad mortales, viresque humanas transferretur, accidit, vt quædam militum pars per loca arida & transitu difficilia, ad partes magis Occidentales profectura, fame siti que conficeretur, foedeque periret. Id vero vbi Elesbaan qui tunc copijs naualibus aderat innotuit, re ipsa experiens quàm planè sit incertum atque vanum humano prorsus inniti auxilio, ad solū Christi opem supplex confugit, depositisque imperij insignibus & regio diademate, templum ingreditur, fusoque in conspectu Altissimi copioso lachrymarum imbre, multis corporis animique afflictionibus, quanto propaganda Christi gloriæ incensus esset ardore, egregiè testatus est.

Deindè concepta quadam diuinæ clemencie fiducia, è templo recta ad monachum quendam insigni pietate & prudentia virum, qui annos quinque & quadraginta in angusta turricula, admiranda vitæ sanctitate, Deo militauerat, de bello,

*Ordinatur
diaconus &
Concionator.*

*Samson Bri-
sanniae mi-
noris insignis
Episcopus.
Eius prophe-
tia & obi-
tus.*

*Fit Episco-
pus Dolensis
Maglorius.*

*Ab Angelo
monetur so-
litarium vi-
uere.*

ab Heltuto S. Germani Antissiodorensis Ecclesiae Episcopi discipulo, & liberalibus disciplinis & sacris literis egregie est institutus. Unde processu temporis vitae integritate puritateque conspicuus, à beato Samson Episcopo, Diaconus, diuinique verbi minister ordinatus est; qui & eum ob meritum sanctitatis eius reuerenter admodum habuit eumque secum, cum nonnullis clericis & Laicis in Britanniam minorem praedicandi causa trajiciens, assumpsit. Vbi multis vitae annis, vberissimo cum fructu & miraculorum signis, praeclare exactis, febris tandem correptus sacer Antistes decubuit; sentiensque vicinam imminere mortem, Maglorio ad se vocato, eum post migrationem suam eius gentis futurum praesulem spiritu prophetico praedixit.

Et quidem eo beatissime defuncto, Maglorius iuxta sermonem eius, Dolensis Ecclesiae regimen suscipere coactus, Christo adiuvante, magnarum virtutum de se exempla dabat cum ecce nocte quadam Angelus Domini assistens ei dormienti, haec inter alia ait: Hactenus quidem Maglori ad pascendum Domini gregem in huius Episcopatus publica luce versatus est; at nunc ut possis liberius vni vacare Deo, & eius laudibus totum te impendere, remotioris loci pete seculum, vitamque viuas solitariam; prouidit quidem tibi Deus multas oves vitae monasticae deditas: quibus te pastorem praeficiet innumeris clarificandum virtutibus. Eam visionem vir sanctus valde admirans, expergiscitur, agit.

agique Deo gratias, quod id iam pridem ardē-
ti desiderio concupierat, re ipsa ut perficeret
eum per Angelum suum admonere dignatus
esset.

Igitur non multo post Budocum, qui à *Prouiso sibi*
puero sanctè religiosè cum ipso vixerat, pro *in Episcopa-*
se Dolensis Ecclesiæ Antistitem consecrauit; *in successore*
cleroque & populo valedicens abiit ad lo- *adit solitu-*
cum quendam instituto suo opportunum val- *dinem.*

dè: cunctis interim incredibili quodam a-
nimi dolore tabescentibus ob discessum pa-
storis tam boni. Ibidem verò cum in abscon-
dito ieiunijs, vigilijs, precibusque feruentis-
simè incumberet, tamen diu latere non potuit,
sanctitatis namque eius fama passim increbres-
cente, ex diuersis regionibus cæci, claudi, le-
prosi, dæmoniacy, varijsque alijs affecti incom-
modis ad eum aduolabant, salutem expeten-
tes; Multi quoque animarum suarum remedia
percipere cupientes: quos ille benigno mentis
affectu excipiens, in utroque curatos homine
lætantes à se dimisit. Plerique autem multa
ei offerebant munera auri, argenti, rerumque
aliarum, gratos se illi declarare volentes: quæ
quidem ille protinus in pauperes viduas, pu-
pillos, captiuos, fameque affectos liberaliter
erogauit.

*Miracula
claret.*

*Munera ut
expenderit.*

Cernens autem vir sanctus tam multa sibi
offerri, tantamque hominum multitudinem
ad se indies confluere, magno animi dolore
correptus, iam planè deliberârat ad desertum
aliquem proficisci locum ubi nulla hominis
vestigia existerent. Accersito autem primum
ad se Budoco Antistite, ei animi sui conceptû

*Ereum pe-
tere cogitat.*

Y 3

pate-

*Matat ex
quidem opti-
mè senten-
tiam.*

*Condit mo-
nasterium.*

*Benè suis
præst.*

*Compedium
sanctissime
conversatio-
nis eius.*

parefecit. At ille luculenta sanè ex diuinis scri-
pturis concinnata oratione, viro sancto in
consulto meritoque laudabili proximis bene-
faciendi studio perseverare persuasit retinuit,
confortauitque, Vndè procedente tempore
cum permultos ad meliorem frugem sese re-
cipere cupientes in societatem suam admisit.
Condidit alio quodam in loco dono sibi
dato, Ecclesiam & Collegium monachorum;
quos congregauit sexaginta adusque duos: eos-
que vira & doctrina sua eruditos, Deo & san-
ctis eius debitæ seruitutis officia præstare do-
cuit. Qualem autem ipse sese præbuerit, qui-
busque virtutibus enituerit, cum nullus faci-
lè dicendo possit consequi, nobis pauca tan-
tum commemorasse sufficiet.

Et quidem cum ab ipso matris vtero vixis-
set castissimus, essetque virginitatis conserua-
tæ studiosissimus pane tantum vescebat hor-
deaceo & viliori legumine: eoq; parce. Quar-
ta & Sexta feria prorsus nihil sumebat cibi.
Carnem suam perpetuo cilicij vsu macerabat.
Vestes exteriores habuit nec admodum viles,
nec sanè pretiosas, sed mediocres: vt humanos
applausus & gloriolam declinaret. Ab eo tem-
pore quo solitudinem expetiit, nec vinum nec
ficeram bibit. Diebus solennibus per paucis
pisciculis vescebat. Fratribus noctu quies-
centibus, ille insomnis orationes spontaneas
precibus Matutinis coniungebat. Hospitalem
admodum sese exhibebat ad ipsum aduentan-
tibus: & vt multa paucis expediamus nulla nò
virtute exstitit perornatus.

Et quidem ille sic innumeris clarebat virtu-
tibus

eibus & miraculorum signis: cum ecce in S. Pas-
 chatis vigilia Angelus Domini eximio splendo-
 re coruscans, illi in templo more suo nocte vi-
 gilanti, adusque tertio apparuit, trāsitus eius
 ex hoc mundo prēdixit: beataq; immortalitate
 propediem eum participem fore asseneravit:
 quin & viaticum ei tanquam breui morituro
 tradidit. Ab illo igitur die de suo obitu solli-
 cius, nisi causa ineuitabilis & multis profutu-
 ra adesset, vsque ad diem vocationis suæ, sem-
 per versum hunc ore reperebat: vnam petij à
 Domino, hanc requiram: vt in habitem in do-
 mo Domini omnibus diebus vitæ meæ. Sed e-
 nim Templum Dei indefessus assiduò frequen-
 tabat; alijsque sanctitatis operibus iugiter in-
 tendebat: quoadusque tandem expleto la-
 bentis vitæ cursu, fratribus valedicens & in-
 ter verba sanctæ exhortationis animam expi-
 rans, felici migratione peruenit ad Christum
 omnium Redemptorem.

*Celitus præ-
 noscit obitū*

*Ab Angelo
 viaticum ac-
 cipit.*

Psal. 26.

*Vt se ad mor-
 tem præpa-
 rat.*

*Felicissimè
 obit.*

EGREGIVM MARTYRIVM SS.

Chrysanthi & Daria: Ex historia quam Vari-
 nus & Armenius presbyteri S. Stephani Papæ 7. Annal. C.
 scripserunt. Extat apud Metaphrasten. Coro-
 nati sunt Anno Christi Ducentesimo quarto vel
 circiter.

Vide Tom.

7. Annal. C.

Baron.

VIR quidā Alexandrinus, illustris in ci-
 uitate sua princeps, ordinisq; senato-
 rij, Polemius nomine, cū vnico filio suo
 Chrysantho Romā concedens, ibidē à Nūeria-
 no Imperatore maximis honoribus decoratus
 fuit. Hic cū filiū suū rerū maximarum cogni-
 tione

25. Octob.

parentes

eum.

Y 4

tione

*Vide quid
praestet le-
ctio piorum
codicum.*

*Carpophorus
in spelunca
degens Chry-
santhum in-
stituit.*

*Chrysanthus
à parente in
carcerem
conijcitur.*

tione imbuisset, eoque eruditionis prouexisset, ut philosophorum præceptionibus præclare instructus, ad metaphysicarum rerum disciplinas ardenti cupiditate aspiraret, accidit ut in sacros Euangeliorum codices fortè incideret, eosque incredibili quadam aueritate veritatis indaganda deuoraret. Cumque inter legendum insperata quædam lux, in medijs tenebris mentis illius oriretur, neque tamen rectam veritatis semitam per se, suoque ingenio inuenire posset, statim viam ducere requirere cepit. Accidit opportunè ut de admiranda Carpophori & virtute, & prudentia, & rerum diuinarum eruditione, multa audiret: cuius viri fama, adeo eius est amore incensus, ut nullum non moueret lapidem quo ad eius noticiam peruenire mereretur. Degebat is Carpophorus in horrida quadam & inuia spelunca: vbi persecutionis declinans sæuitiam cælestium rerum contemplationi sedulus vacabat. Ad eum igitur Chrysanthus veniens fuit peramanter exceptus, & paucis mensibus diuinas scripturas tam excellenter ab eo edoctus, ut septimo à percepto baptismo mense, Christum Iesum palam cunctis prædicaret. Ea res cum diu occulta in tanti principis filio esse non posset, celebri sermone ad aures Polemij patris eius delata est: qui vehementer stupefactus eum confestim obscuro foedoque carcere includendum curauit: ut eo squalore fractus à fidei constantia resiliret. Sed illa corporis afflictio animi iuuenis magis roborabat, confirmabatque: adeo ut famem sitimque, & cunctas molestias, summas reputaret delicias. Quid enim iucundius, quidam glorio-

gloriosius homini Christiano accidere potest; quam pro Christi nomine molestijs ac supplicijs affligi. Itaque cum pater filium asperis & duris rebus indies magis magisque in Christi fide & amore roborari cerneret, cuiusdam instinctu persuasus statuit eius animum puellarum blanditijs, carnisque delicijs ac voluptatibus enervare. Igitur triclinium peristromate ornari, & eò filium è tenebroso carcere preciosis indutum vestibus deduci iubet; deinde speciosissimas virgines è numero ancillarum selectas, eleganter comptas & ornatu mirifico fulgentes immittit, quæ castissimi adolescentis animum ad fœdas & impuras carnis voluptates alliceant. Degebat igitur inter impudicos puellarum greges vir Dei; sed adeò constanter in proposito perstabat, ut & ciborum delicias contemneret, & virginum, tanquam aspidum, contactus euitaret: Humi assiduò stratus, Christi gratiam, contra dæmones & carnis insidias, cum lachrymis implorabat; puellarum blanditias tanquam sagittas, fidei clypeo repellebat: clamabatque ad Dominum: Quis, ô Domine, seuum hoc & immane bellum, ab aduersario excitatum, sustineat, nisi præstò adsit victrix dextera tua? Scio, Domine, scio, neminem virtute propria cæstrum libidinis superare, & insitam nobis cupiditatem extinguere posse, nisi tuæ imbre misericordiæ, bullientia carnis incendia extinguantur. Voluptas enim titillat animum, quæ instar improbæ feræ, in vitæ nemore latitans, animas deuorat. Cuius si quis morsus effugerit, est quoddam tibi soli saluatori nostro, ex animo gratias agat. Tuum enim est,

*Conatur eum
pater puellarum
blanditijs à Christo
auertere.*

*Egregiè dimicat cōtra
puellarū blāditias &
carnis voluptates.*

*Nemo potest
esse cōtinens
nisi Deus
det.*

Y 5 nos

nos ab eiusmodi periculis liberare. Et nunc Domine, supplex gratiam tuam deprecor, ut aduersus immanes istas belluas opituleris, ut quemadmodum serpentes suavi incantantium voce sopore grauantur, sic & ipsæ, me precante, somno opprimantur: ne mihi bellum libidinis inferre queant. Hæc illo orante & lachrymis pectorisque tusionibus carnis pruritum, ut poterat, extinguente, virgines omnes graui adeò sopore oppressæ sunt, ut non nisi ex triclinio exportatæ, excitari possent. Foris igitur cepere cibum. Verum cum triclinium ingressæ, bella castissimo iuueni mouere vellent, altus eas rursus somnus complexus est.

Hæc ut fuere patri nunciata, coepit is filium ut mortuum deplorare. Quidam autem amicorum eius ut aliquam afflicto principi consolationem præberet, Magicam, inquit, ô virorum illustrissime Polemi, à Christianis edoctus artem Chrysanthus, facile simpliciores puellas incantatione deuincit; sed accedat erudita aliqua & prudentiæ opinione insignis; qualis inter Mineruæ virgines, vna omnium præstantissima, est Daria; quæ vultu admodum venusto, ingenij acumine, & prudentia atque eloquentia singulari, facile adolescentis animum superabit, & quocumque libet, nubilis iam ætate, impellet. Placet consiliū patri. Vocatur Daria à patre & ab amicis cognatisq; ad fraudem insidiasque egregiè instruitur; ornatur; componitur: Ingreditur deinde ad Chrysanthum audacter, blandisque sermonibus, & dulci atq; ornata oratione, conatur adolescentem à proposito remouere. Verum Chrysanthus Dei presidio mu-

*En potentem
vini precum
sum.*

*Daria mitti-
tur ad Chry-
santhum ut
eum à Chri-
sto auertat.*

diomipitus, diaboli iacula scuto fidei reiecit,
& Christi numen ardenti spiritu precatus, sic
ferè eam est allocutus.

Si temporariæ coniunctionis, causa, ò virgo
præclara, tam elegantem ornatû & dulcem o-
rationis copiam adhibuisti, vt me hominem
mortalem, alterius amore inflammatû, ab ani-
mi proposito abduceres, mentemque immuta-
res, quanto magis debes operâ dare, vt immor-
talis Regis filij Dei tibi amorem concilies?
quod quidem si volueris, nō erit difficile. Nam
si animam simul cum corpore mundam, & ab
omni macula puram integramque seruaris, &
cor tuum, æquè ac corpus, exornaueris, &
quemadmodû extrinsecûs splendes, sic mores
tuos intrinsecus cōposueris, mox Angelos fau-
tores habebis; Apostolos & martyres tui amo-
re inflāmabis: qui operam dabunt vt ipse Chri-
stus thalamum tibi incorruptis lapidibus &
margaritis in cælo constructum adornet; deli-
cias, quas nulla mēs creata capere potest, præ-
beat: denique iuuentutis florem largiatur im-
mortalē. His Daria verbis cōmota, nulla me,
inquit, amoris causa hoc modo ornatam huc
adduxit; sed patris tui lachrymis impulsa veni,
vt te parenti, restituerem; & ad deorû cultum
reuocarem. Si aliqua, respōdit Chrysanth⁹, te-
nes argumenta, quib. id mihi verè persuadeas;
& consilium mutabo, & te diligenter audiam.
Itaque pro cōmuni vtilitate de his disseramus.
Nihil inquit, Daria, magis vtile aut necessariû
est hominibus, quàm religionem colere; & di-
ligenter cauere, ne ea neglecta, maximum deo-
rum numen ad iram concitemus.

Hic

*Insignis ora-
tio Chrysan-
thij ad Da-
riam.*

*Dariam ad
Christum cō-
uertit Chry-
santhus.*

His ita constitutis cum virgo eximia prae-
dētia, & moribus ac ingenio facillimis, atten-
tas Chrysanto aures praeberet, non fuit diffici-
le animum aeternae salutis desiderio inflamma-
tum, ab inanium deorum & simulachrorum
cultu, ad veri aeternique Dei cognitionem ad-
ducere. Itaque Chrysantho differente, credidit
Daria: & communi sententia inter eos consti-
tutum est, ut, simulato coniugio, virginitatem
in Dei timore ad extremum vitae spiritum ser-
uarent.

*Baptizatur
Daria.*

Cum igitur sub matrimonij nomine Chry-
santhus summa patris voluntate & gaudio, in
pristinam libertatem dignitatemque restitutus
esset, antequam omnia Dariam domi suae sacro
fonte lustrandam curauit: lustratamque exiguo
temporis spatio eximia diuinarum rerum co-
gnitione instruxit. Quae, suscepto virginitatis
velo, admiranda sanctitate & castimonia eni-
tuit. Et quemadmodum per Chrysanthum in-
numerabilis virorum multitudo, sic per Da-
riam incredibilis foeminarum numerus ad Chri-
sti gratiam concurrebat: & multae virgines, di-
missis sponsis, se Christo dicabant. Multi item
adolescentes, spretis mundi delicijs ac volup-
tatibus superatis, castitatemque complexi, ei-
dem Christo se consecrabant. Ceterum seditio
in ciuitate repente exorta est, publiceque po-
pulus Celerinum praetorem adit. Clamant ado-
lescentes, se desponsatas sibi mulieres propter
Dariam amisisse. Vociferantur foeminae, sibi
Chrysanthum maritos eripuisse, atque ita sus-
cipiendae prolis spem omnem amissam esse.
Odiosa igitur crimina obijciebatur, & ingens
tumul-

*Chrysanthus
& Dario si-
mulato inter
se coniugio
multos ad
Christum cō-
uertunt.*

tumulus ac perturbatio magis magisque populum concitabat. Itaque Prætor statim eos corripit, & varijs tormentis, nisi dijs immolent, affici iubet. Traditur Chrysanthus Claudio Tribuno. Tribunus eum militum permittit furori: qui madefactis eum vinciunt nervis; ut illis arescentibus, & ad ossa usque penetrantibus, angereetur. Verum cum vincientium manus quiescissent, dicto citius vincula disrupta impios militum conatus eluserunt. Qua propter indignati triplicibus eum strinxere compedibus, foedoque incluso carceri illudere coeperunt: sed illis illudentibus, compedes in pulverem redacti sunt. Tunc impij satellites furore, & amentia pleni, sublatum lotio consperferunt: ut maleficia, quibus eum uti calumniabantur, opprimerent. Sed foetoris loco, mira odoris, suavitas est consecuta; non aliter, quam si roseus liquor diffusus esset.

*Capiuntur
martyres.*

*Crudeliter
vincitur
Chrysanthus.*

*Variè tor-
quetur.*

Quid igitur? ô immanes hominum mentes. Immane
Excoriato vitulo, ipsum in eius pelle nudum supplicium.
includerunt, ardentissimisque solis radijs tota die expositum torrere voluerunt. Sed vir Dei nullum ex vehementi calore incommodum percipiens ostendit, docuitque egregie, se non magicis artibus, sed summi & omnipotentis Dei protectione illæsum & saluum contra omnia tormenta permanere. Catenis igitur vinctum obscuro denuò carcere concluderunt. Sed fractis illic catenis, cælestis quidam splendor in medijs tenebris eluxit, qui haud mediocri militis admiratione affecit. Cuncta igitur renunciant Claudio: qui festinus ad carcerem veniens, Chrysanthum foras prodire, & prodeuntem palis

*Claudius
Tribunus
visis mira-
bilibus cre-
dit in Chri-
stum.*

palis alligari, virgisque atrociter caedi iubetur. Allatae sunt virgae sane durissimae; quae tamen sanctissimi viri corpori admotae, instar papyri, molles factae sunt. Quod quidem animaduertens Tribunus, eum solui, atque erigi, vestimentisque indui imperauit. Et ad milites conuersus, Nostis, inquit, o milites omnes magorum & incantatorum fraudes a me deprehensas, & ad nihilum redactas esse: hic autem non maleficium humanum, sed diuinæ virtutis potentiam esse comperio. Nam & neruorum vincula sponte dissoluta sunt, & compedes confracti, & corij humiditas in solis ardore per totum diem non exaruit, & tenebricosus carceris locus luce illustratus est; & virgae in manibus militum asperrimae, inter verberandum, veluti papyrus molles effectae sunt. Quare cum luce meridiana clarius veritas & iustitia nobis appareat, quid reliquum est, nisi ut omnes ad huius viri genua prostrati, veniam eorum petamus, quae summam per iniquitatem in eum patiamur. Precemurque, ut nos huic Deo conciliet, qui cultores suos in omni bello victores facit. Etenim quemadmodum nos vicit, sic omnes principes & Imperatores superabit.

*Baptizatur
Claudius cum
omnibus suis.*

His dictis Claudius una cum militibus Hieronima uxore sua, & duobus filiis, Iasone & Maro, & tota denique familia, supplex ad Chrysanthum abiit, eiusque pedibus prouolutus. Chrysanthus ea re vehementer gauisus cunctos catechesi instruxit, expiatisque saluari lauacro ad mortem pro Christi gloria constanter oppetendam hortatus est. Rumor rei gestae ilico ad aures Numeriani Imperatoris peruenit.

Imperatoris peruenit, qui milites in Christi
cōfessione cōstantes capitis dānauit. Et primò
quidem Claudius ligato ad collum lapide in
mare præcipitatus glorioso fine triumphū de
hoste peregit: quem pari virtute filij sequuti,
copias militares ad eandem martyrij gloriam
suo exemplo pertraxerunt. Fuere eorum cor-
pora à Christianis haud procul ab Vrbe, in via
quæ Mauri nuncupatur, honorificè condita.
Quem locum Hilaria cū frequentius vene-
randa obiret; à militibus quibusdam com-
prehensa est. Cumque per vim abstraheretur,
Sinite me, inquit, precationem meam absol-
uere; qua absoluta, sequar quocunque vocatis.
Ea facultate haud grauè concessa, pia ma-
trona flexis genibus, manibusque insita piete-
te in cælum protensis, tacitæ precationi se to-
tam dedit, atque inter precandū Deo spiritum
tradidit.

*Fit martyr
cum suis
omnibus.*

*Hilaria
Claudij vx-
oris ob. 344.*

Interea noua in Chrysanthum, Dariamque
à Numeriano excogitantur supplicia. Et quidē
illo in carcerem Tullianum profundissimum
ac teterrimum coniecto; hæc in lupanar detru-
sa fuit. Quibus vario tormentorum genere
affectis, varia Dominus gratia opitulatus est.
Chrysantho enim odoris suauitatem & lu-
men attulit. Dariæ verò leo, qui è stadio fu-
gerat, auxilio fuit. Lupanar enim ingressus in
medio sese extendit. Quod cū ciues lateret,
fuit ab eis salacissimus quidam iuuenis, mul-
tis coopertus flagitijs, immixtus, ut virgini vi-
tium inferret, & volentem nolentemque ad
scelus impelleret. Sed simulac pedem in cu-
biculum intulit, leo in eum impetum fecit,
pro-

*Chrysantho
& Daria
contra sup-
plicia mira-
biliter de-
fenduntur.*

*Vide rem
miram.*

prostrarumque pedibus conculcans, intētis in virginem oculis, quid ab ea fieri veller, petere videbatur. At virgo, re cognita, Adiuro te, inquit, per filium Dei, ne ei facultatem nostris audiendi sermones praeludas. Leo confestim eo relicto ad fores aduolauit, & cūctis introitum diligenti custodia praelusit.

Tunc Daria ad iuuenem: Ecce, inquit, immanis fera Christi nomine audito, Deum colit: & tu tot flagitijs sceleribusque opertus, homo tamen ratione præditus, in dementia tua ad extremum cum certa perniciē persistēs? At ille humi prostratus veniam & salutem deprecari, spondens si incolumis egrederetur, omnibus se Christum annunciatum. Imperauit igitur leoni Daria, ut abeundi ei potestatem faceret. Paruit rursus Leo; egressusque iuuenis per omnes vicōs plateasque cursitans, magna voce Dariam esse deam clamauit.

Dum hæc fiunt, audacissimi quique ad leonem vinculis coercendum ē stadio adueniunt, qui primo ingressu à fera deiecti, eiusque pedibus, spectante Daria, calcati sunt. Quibus Daria: Si, inquit, in Christum credideritis, incolumes abire poteritis: sin min⁹, dii vestri liberent vos. At illi vna omnes voce clamaret Qui Christum, verum viuūque Deum non credit, continuò intereat. Hæc clamantes, & Christum vna voce confitentes illæsi discessere: ac paulò post salutari lauacro mundati haud poenitendos fidei suæ fructus dedere.

Hæc omnia Imperatori ut nunciata sunt, iussit is Pontio prætori, ut Chrysanthum Dartamque

que varijs excruciatos tormentis morte acer-
bissima afficeret. Fuit sine mora constans ath-
lera in armamentario suspensus, sed mox fra-
cto ligno, & vinculis solutis, facibusque extin-
ctis, martyr in medio satellitum agmine illæ-
sus constitit: Daria verò simili virtute ab omni
militum petulantia immunis permansit. Nam
qui sacrilegas in eam manus mittere conaban-
tur, illico stupefactis nervis, ingenti dolore cru-
ciabantur. Quo cognito Imperator diuinam
virtutem magicis non veritus artibus ascribe-
re, iussit eos extra Urbem abduci, & in via Sa-
laria, effossa terra, viuos obrui. Illuc igitur
sancti perducti, in foueam canentes & precan-
tes descenderunt; & terra lapidibusque obrui-
ti, præclaram martyrij coronam simulque se-
pulturam perceperunt.

Porro cum Dei gratia multæ ibidem virtu-
tes coruscarent, accidit ut incredibilis viro-
rum, & foeminarum, puerorumque multitudo
ad solennem martyrij ipsorum diem celebran-
dam in specu quodam conueniret. Id Nume-
rianus ut intellexit, speluncæ os atque aditum
obstrui iussit. Quod quidem summa celeritate
cum factum esset, terra vndique decedente, o-
mnes diuinorum mysteriorum participes fa-
cti, martyrij coronam incredibili cum gaudio
adepti sunt: inter quos presbyter Diodorus,
Martianus diaconus, & alij non pauci eximia
pietate & doctrina clerici, cæteris Christi
fidelibus sua virtute atque constantia ad
mortem viriliter pro Christo op-
petendam animos addi-
dère.

Z MARTY.

Vini terra
& lapidibus
SS. martyres
obruuntur.

Tumulus
eorum mira-
culis cele-
bris.

Martyrium
Diodori
presbyteri,
Martiani
diaconi &
aliorum plu-
rimorum.

Vide C. Ba : MARTYRIUM S. MINIATIS MILIT.
 von Notat. tis Florentini: Ex eo quod extat apud V. P. Lau-
 in Martyrol. rent. Surium.
 Roman.

25. Octob.
 a Anno Chri-
 sti 253. &
 seq.

Costans eius
 confessio.

Egregie re-
 spondet De-
 cio.

Blanditur
 ei Decius.

Vo a tempore Decius Imperator tor-
 mentorum immanitate in Christianos
 læuebat, fortiaque credentium pecto-
 ra foelici cruore exornabat, miles quidam pie-
 tate nõ minùs quàm bellicę rei gloria insignis,
 in suburbio Florētina ciuitatis à ministris De-
 cij cōpræhensus fuit. Qui conditionem ac no-
 men interrogatus: Intrepidè, Christianus, in-
 quit, professionis sum: Minias autem mihi no-
 men est. Ea tam constans Dei cultus assertio,
 magnum sciscitantibus accēdit furorem, gau-
 dentque scelerati satellites se inuenisse, cuius
 supplicij Imperatoris crudelitas oblectari
 posset. Retractum igitur ex itinere, ac statim
 pro tribunali Decius vultu & voce minaci cō-
 pellans: Tunè es, inquit, Minias, qui Christianus
 nescio quàm inepta, religione, totam cōturbas
 prouinciam? Tum ille: Minias, inquit, ego sum
 seruus ac vinctus Iesu Christi, viui ac veri om-
 nipotentis Dei, qui te perpetuum gehennæ ti-
 tionem supplicij destinabit sempiternis, nisi
 ab istorum discesseris cultura, quibus spiritus
 vitæ vacuis, tu profana cæcus dementia, prece-
 fundis ac genua curuas.

Tum Tyrannus primò blandimentorum ar-
 mis succinctus, fixam adolescentiæ & immo-
 bilem cōstantiam expugnaturus, sic eum ador-
 sus est. Annos viuidæ iuuentutis tuæ abrumpe-
 re horremus, floremque decoris tui pœnis af-
 ficere indignum iudicamus, sed decorum inu-
 riam,

riam, quibus tu pertinaciter ac blasphemore obloqueris, inultam relinquere, sacrilegum arbitramur. In medium igitur ocyus confule, ut & laeso deorum honori, quibus vniversus subiectus est orbis, satis facias; & inuisa nobis de te sumendi exempla necessitatem auferas. Si respicere libet, diuitiarum tibi affluentiam & gloriae apponemus splendorem, omni que te gaudio & laetitia cumulatim dimittemus. Et quale, inquit, Minias, tu gaudium praestabis, qui continua impietatis firi laborans, sanguine sanctorum ebrius, aeterni miseriam luctus euadere non potes.

*Respondet
praeclare
martyr.*

Tunc Decius effera correptus ira, praecipit horribilem, cui deuorandus obijciatur, adduci feram. Paretur continuo, immanisque adducitur pardus: quem Christi seruus, apprehenso orationis scuto irruentem excepit, dicens: Domine Deus adiutor meus esto, ne derelinquas me Domine Deus salutis meae. Vix verba haec finierat; & fera diuino saucia telo expirauit. Arguitur vir sanctus maleficiorum: diciturque immundorum spirituum praesidio confusus, contra deos praesumpsisse. Sicque fidei & virtutis meritum feda fit existimationis ac sequitiae argumentum; & quod incredulos ad fidem vocare, animosque a ferocitate mitigare debuit, errorem adauxit, rabiemque exacuit.

Itaque fornax succedi iubetur, in quam, nisi dijs sacrificet, protrudatur. Veruntamen Decius rursus ad blanditias conuersus, spondet se cuncta, quae mortales prima putant, si consenserit, liberaliter daturum. At Minias contra exclamans, negat se perituras opes habere

Z 2 velle;

*Exod 14.**Daniel .13.**14 6. & 3.**Mittitur in**fornacem**martyr.**Leo item e**ius oratione**repente ex**pirat.*

velle; adiiciens mercedem se ab eo, pro omni tormentorum genere expectare, qui pro caducis aeternam largitur: afferitque se in tribulationibus non deserendum ab eo, qui filios Israel de terra egressos Aegypti, sicco per mare rubrum pede duxit, & Susannam de falso crimine absolvit, Danieleque de lacu leonum, ac tres pueros de medio eripuit ignis incendio. Inter hæc caminus maiori lignorum strue exstuat, & ministri Regis frementes sanctum denudant, oleoque perunctum in ignem precipitant. Sed adest confestim angelus Domini; qui excusso flammarum incendio, Christi seruo refrigerium præstitit: & suavissima consolatione ad percipiendam iustitiæ coronam inuitavit. Procubuit illico in genua martyr, fufisque pijs, cum gratiarum actione, ad Christum precibus, signo sanctæ Crucis se muniens liber è camino incendiægressus est.

Imperator dolens gemensque se à martyre vinci, horribilem iubet adduci belluam, quæ sanctum deglutiens, finem altercationi imponere posset. Adducitur leo sæuissimus, & paratur ad certum beati viri interitum: qui & ipse, signo Crucis contrà posito, in ictu oculi extinguitus est. Augetur sævientis Regis ira & furor: multiplicatur aduersus sanctum fremitus & terror: sed ille cælestia contemplans perstat immobilis. Placet ergò crudeli Tyranno martyrem in eculeo torqueri, dicitque se experiri velle, num Deus in quem credit ille, se fortior sit aut tandem de suis eum manibus pœnisque liberare queat. Non trepidavit quidquid Miniat

athlo

athleta inuictus; quin potius, astrictus patibulo, interrogatusque quænam eius, quem prædicat, fuerit potentia, præclare differuit: Iesus, cuius ego me seruum confiteor, cæcos illuminauit; paralyticos curauit; claudorū reformat; uigressus; leprosos mundauit; dæmones eiecit; mortuos suscitauit: & quid multis immoror? eius beneficia hominibus collata, nullis verbis explicari, imò nec humanæ mentis cogitatio pro dignitate concipere potest.

Non tulit ultra crudelis spectator gloriosum militem magnifica Christi testimonia libero ore proferentē: sed deposito de eculeo ligneis veribus sub ungues eius infixis, omnes eius digitos præcepit pertundi. Gaudet præliator Domini in tanto cruciatu, sciens passiones huius temporis futura gloria non esse condignas. Neque tamen cælestis rursus consolatio defuit. Nam vox angelica cælitus ad aures eius delata: Constans esto, ait, Minias: quia Dominus te suo in tantis supplicijs non destituet auxilio. Fremit interim clamatque Decius: Hic magica arte, qua suus eum instruit Deus, nostra debilitat tormenta: Feruens igitur plumbum auribus eius infundite, ne vocem Dei sui maleficia docentis admittere possit. Suspendite eum, & pedibus illius, grauissimi ponderis lapidem alligate, ut vel sic disruptus, laceffere nos desinat.

Inter ea supplicia visus est ei adstare angelus vultu habituque splendidissimis; qui eum hortans ad fiduciâ, leuia deinceps tentamenta futura promittebat. Nunciatur hæc Regi; qui iracriter & pudore affectus, ferro præacuto au-

*Virtutes &
miracula
Christi ex
Euangelio
breuiter pan-
dit martyr.*

*Crudele sup-
plicium.*

Roman. 2.

Capite ple-
xus migrat
ad Dominū.

res eius perforari iubet. Sed cū nulla tor-
mentorū genera fortissimū martyrem ex-
pauescere cerneret, capitis in eum sententiam
tulit: quam subiens latabundus, de huius vitæ
ærumnoso carcere VII. Kalend. Nouem. feli-
citer emigravit.

MARTYRIVM SS. CRISPINI ET

Vide To-
mo 2. Annal.
C. Baron.

Crispiniani: Ex eo quod extat apud V. P. Lati-
rent. Sur. Passi sunt anno Christi 303. Marcel-
Pape 7. Dioclet. & Maxim. 20.

25. Octob.

SS. Crispi-
nus & Cris-
pinianus ve-
niunt in Gal-
lias.

1. Thess. 4.

Discunt arte
Sutrinam,
nobiles viri
Crispinus &
Crispinian.

QVO tempore Quintinus, Lucianus, Rufi-
nus, Valerius & Eugenius Romæ cla-
ris orti natalibus in Gallias Christum
annunciaturi se contulerunt, feliciq; marty-
rio cursum cōsummātes, ad beatam immorta-
litate commigrarunt: Crispinus & Crispi-
nianus pari fidei deuotione & generis splēdo-
re, Suesiones venerunt. Ea tempestate cū Dio-
cletianus & Maximianus vna animi impia-
te Christi Ecclesiam acriter oppugnarent, cū
alijs summi Dei cultoribus, tum hisce etiam
athletis hospitij & humanitatis officia erāt in-
terdicta. itaq; quanquā generis dignitate &
natalium splendore essent insignes, tamē vt in
omnibus vitam Apostolico præscripto duceret
conformem, manuum labore victum sibi pa-
rare voluerunt: artemq; potissimū succurrere
(quod quæta & cælestiū rerum cōtemplatio-
ni nō in grata esset) discere placuit: in qua, Dei
beneficio, ita excelluere; vt cunctis admiratio-
ni, & multis chari essent: maximē quod nul-
lum laboris sui a quoquam exigeret premium.

Itaque

Itaque morū suauitate, & artis elegantia non-
nullos ad suam allexere familiaritatem; non
tam artificij necessitate vel opera, quàm verbi
Dei audiendi studio inuitatos: quos tanquàm
felices operum suorum primitias Christo ge-
nuerunt. Eorum vestigijs alij deinde non
pauci insistentes, simili ratione, Christi-
que virtute & gratia: ab infelici dæmonum
cultu ad veri DEI cognitionem perducti
sunt.

Non potuit ea res diu latere Maximianum:
qui misso cōfestim Rictiouaro crudelitatis suę
administro, eos ad se vinctos adduci iussit. Is
iam antè in corripiendis & afflicendis Chri-
stianis egregiè exercitatus, apud Sueffiones
pauperum consuentes calceos, eos reperit: sta-
timque iniectis catenis, ad Maximianum vin-
ctos perduxit. Illi nullo terrore cōmoti, cū
genus & religionem edicere iuberetur, intre-
pidè satis & sinè vllis ambagibus responderūt:
Romę non obscura familia orti, in Gallias pro
Christi amore venimus; qui cum patre & ipi-
ritu Sancto vnus est Deus: cui fideles serui prò
pra animi deuotione seruiamus, cupimusque,
dum spiritus hos reget artus, in eius cultu &
famulatu permanere. His auditis, ira per-
motus Maximianus: Per deorum, inquit, vir-
tutem, si in hac stultitia permanseritis, mul-
tis vos tormentis excruciatos, malè perdam.
Si verò dijs obedientes sacrificaueritis, mul-
tis vos opibus auctos, magnis curabo affici ho-
noribus. Ad ea sancti martyres: Minis, inquiūt,
non terremur, quib. viuere Christus est, & mo-
ri lucrum. Opes verò & honores, quos polli-

*Conuertunt
quosdam ad
Christum.*

*Rictiouarus
mittitur ad
eos compre-
hendendos.*

*Sistuntur
vincti corā
Maximiano.*

*Præclara &
constans eo-
rum confes-
sio.*

Philip. 1.

ceris, nos olim Christi causa contempnimus, & contempnissse latamur.

Tunc Maximianus furore accensus tradit eos Riſtiouaro, obtestaturque vt dire eos ex cruciandos, teterrimaq; morte perdendos curaret. Mox crudelis immanis tyrāni administer, iubet sanctos viros ad trochleam extensos fustibus cædi. Illi verò animis cælestia contemplant, Christi opem & auxilium implorant. Audiens Riſtiouarus eos preces Christo offerētes, quos putabat præ doloris acerbitate euoluturos, fert indignissimè; mādātque fudes inter digitorum ungues & carnem defigi, & ex pelle dorsi corrigias excindi. Parent satellites, acriter in digitos adigunt acutas fudes: martyres inter horrendos cruciatus spe gaudentes, in tribulatione patientes orant Dominum, vt ab homine doloſo & iniquo ipsos liberare dignetur. Non cūctatur bonus Dominus: exiliūt ē digitis fudes tāta vi, vt quosdā ē ministris interfecisse, alios vulnerasse ferantur. At Riſtiouarus præ furore insaniēs, aliud protinus supplicium excogitat. Molares lapides ad martyrum colla ligantur, vt in flumen Axonam demersi glacie crucientur. Martyres lati & alacres, diuinæ virtutis scuto protecti, nec aquis merguntur; imò potius ceu æstiuīs quibūsdam lauacris recreati, abiecto molari pondere ad vltiorem fluminis ripam incolumes enatant.

Eo conspecto miraculo Riſtiouarus à malo dæmone ira inflammatus, iubet eis vincula iniſci, vinctosque in bullientem plumbi liquorem deponi. Sed martyribus inuicta Christi dextera protectis, & numen diuinum vno ore inuo-

Obſerua quid
Extensio ad
Trochleas,
& eleuatio
ad Trochle
as admodū
diuerſa ſint.
Trochlea
propriè rota
eſt, rotam
continens
volubilem,
per quam
funis tracto-
rius immiſ-
ſus ligatum
brachijs re-
uinctum reū
ſurſum tra-
hit, vel re-
miſſus deor-
ſum relaxat.
Eiuſmodi
itaque tor-
mentum di-
ſtum reperi-
tur, eleuatio
ad trochleas.
Extensio au-
tem ad tro-
chleas, vir-
gis ac ſuſti-
bus cædeba-
tur, dorisque

innocantibus, feruentis plumbi guttula in oculum exilit ludicis, magnoque excruiatum dolore occacat. Tum miser ille furore percitus, picem, adipem, oleumque feruescieri & martyres in ea precipitari iubet. Paretur dicto citius, sed multo celerius angeli ministerio ab igne liberantur: ita ut auri instar per ignem purgati, nouo quodam splendore coruscare viderentur.

Impius verò Ricthouarus cum omnes suos conatus irritos esse cerneret, furibunda mente in ignem se precipitem dat, iusto profecto Dei iudicio: ut qui multos Christi martyres ad caelestia regna properantes, ignibus excruciatos interemerat, ipse quoque igne extinctus, ad aeterni ignis flammam inextinguibiles proficisceretur. Id conspicati victores martyres, pijs animis supplices Deo offerunt preces, ut ipsos de certaminis conflictatione ereptos, iubeat propitius ad se peruenire. Annuit eorum votis precibusque Iesus. Nam Maximianus statim, ut Ricthouari cognouit interitum, sanctos martyres capitis damnauit. Quod certamen laeti alacresque Octauo Kalendas Nouembris peregerunt.

Corpora eorum canibus auibusque deuoranda relicta, sed Christo custode nihil laesa, à pio quodam sene, eiusque sorore vetula sepulturae tradita sunt, in proprio eorum domicilio: quo Clerus populusque fidelis pia deuotionis affectu confluere, eorumque celebritatem festiuo gaudio celebrare coepit: communicatoque inter se concilio inde ea transferentes in duobus honorificis tumulis condiderunt, Vbi postea

*duplicibus
&c Hec
Baronius in
Notat. 7.
Decembris.*

*Capite plexi
migrant ad
Christum.*

*Tumuli eo-
rum mira-
culis cele-
bres.*

Vide 2.

*Tom. C Ba-
ron & Not.
ad Martyr.
Roman.*

26. Octob.

magnam ædificarunt ecclesiam: in qua eorum
meritis cælitus largitur infirmis sanctas.

MARTYRIVM SANCTORVM ROGA-
tiani & Felicissimi: Ex Epistola B. Cypriani, 8.
Passi sunt anno salutis 260. Valeriani & Gal-
liceni Imp. 6.

QVANTA horum Martyrum sæuissima
hac persecutione in perferendis multi-
plicibus pro Christiana religione sup-
plicijs enituerit animi fortitudo & inuidum
robur, ipsa B. Cypriani testificatione satis ma-
nifestum euadit. Eorum siquidem virtutes &
constantiam haud immerito collaudans; cæ-
teros confessores pro Christi nomine decer-
tantes, hisce fere verbis ad eorum imitationem
hortatur. Sequamini in omnibus Rogat-
ianum presbyterum, gloriosum senem, viam
vobis ad gloriâ temporis nostri religiosa vir-
tute & diuina dignatione facientem, qui cum
Felicissimo fratre nostro, quieto semper & so-
brio, excipiens ferocientis populi impetum,
primum hospitium vobis in carcere prepara-
uit: & merator quodam modo vester, nunc quo-
que vos antecedit. Quod ut consummetur in
vobis, assiduis orationibus Dominum depre-
camur: ut initijs ad summa pergentibus,
quos confiteri fecit, faciat &
coronari.

MAR-

MARTIRIVM SS. VINCENTII, SA-
bina, & Christeta: Ex Flore Sanctorum Hi-
spanie auctore 10. Maldonato Hispano. Errant
qui putant hunc eundem esse Vincentium Ca-
sar Augustanum, Diaconum S. Valerij Episco-
pi: hoc eodem quidem tempore passum.

Vide Not. C.
Baron in
Martyr.
Rom.

27. Octob.

CVM Dacianus præses Diocletiani &
Maximiani iussu sæua per Hispaniam
edicta dimitteret, pioque sanguine
cuncta tribunalia respergeret, apud Eboram
ciuitatem Vincentius adolescens compræhen-
sus est. Quem blandè primò Dacianus compel-
lans, interrogare cæpit, cur florentis imme-
moratis principum iussa contemneret; Cur
Christum à Iudæis ob flagitia crucifixum, Deū
crederet. Cui Vincentius; Ego, inquit, Deum
cæli & terræ conditorem colo: tu potius de-
liros flagitiososque sectaris deos. Nonne tibi
notum est, Dacianus intulit, Iouem omnia
quæ videntur, condidisse? Compertissimum
mihi est, dixit Vincentius, & vestri libri
non obscurè loquuntur, Iouem virum adulte-
rijs flagitijsque quamplurimis contaminatum
fuisse.

a Contigere
ea anno
Christi 303.
Iuxta Ba-
ron. Tom. 2.
Annal.
Vbi compræ-
hensus Vin-
centius.

Non tulit hæc Dacianus; sed amouete, cla-
mat, hominem nefarium; scelestum; impium
propellite; & si sacrificare renuerit altaribus
ad mortem, morte mulctate. Rapitur indè Vin-
centius, & ad Iouis templum deducitur; sed in
media platea durissimo pedem imprimens la-
pidi, cunctos in admirationem vertit. Demi-
rati certè carnifices pedis vestigium in filice,
verum esse Deum, quem prædicabat Vincētius
repu-

Nota mira-
culum quo
carnifices
conuerterentur.

Fugit è carcere cum sororibus suis & postea cū ijs martyrio coronatur.

reputantes, tres velut induciarum dies, à Daciano extorserunt. Interim illo in custodiam dato, firmiterque detento, sorores eius Sabina & Christeta in carcerem venientes, peruerunt, ut cum eis frater fugam capefferet, hac lege; ut si denuò vincirentur, ipsæ simul cum eo martyrium subirent. Vincentius salutis sororum suarum desiderio inflammatus, fugam cum eis arripuit, Abilamque peruenit. Dacianus ubi de fuga cognouit; immissa post tergum equitum turma omnes simul trucidari precepit. Qui Abilæ reperti membratim in ecoleodiuaricantur, ac conciduntur; nouissimè capitibus fuste lapideque illis, martyres efficiuntur.

MARTYRIVM SS. APOSTOLORVM

In Notat. ad Martyrol. Rom. & To n. 1. Annual. anno Domini 68. 28. Octob.

Simonis Chananæ: & Thaddæi, qui & Iudas dicitur: Ex Ioachimo Perionio de rebus gestis Apostolorum. Eos vno eodemque tempore & eodem in loco martyrio occubuisse confirmat quoque Baronius.

SIMON & Iudas fratres, Alphæo patre & Maria matre nati, gloriosam pro Christo mortem eodem in loco oppetierunt. Nam Simon quanquam in Aegypto, Thaddæus verò in Mesopotamia Euangelium prædicauerit, postremo tamen pariter conuenientes, in Perfide martyrio coronati meruerunt. Porro cum mater eorum, Maria Cleophæ, scilicet filia, modò Iosephi, modò Iacobi, scilicet mater dicatur; dubium non est hos quatuor vno patre & vna matre genitos, fratres fuisse. Et quidem Iosephus fuit discipulorum Christi vnus: Iacobus

cobus autem æquè Apostolus, post Christi in
 celos ascensum, Hierosolymas profectus pō-
 tificiam ibidem dignitatem, martyrij corona
 postremò redimitus, administravit. Hi verò,
 quo tempore se in Christi disciplinam tradi-
 derint, sanctarum monumentis literarum pro-
 ditum non est. Apostolos autem eos delectos
 esse, aut potius selectos ex communi discipu-
 lorum numero, Matthæus, Marcus & Lucas do-
 cent. Eos verò ex Galilææ oppido, quod Cana
 dicitur oriundos esse, indè facillè colligi po-
 test, quod Simon hic interdum Cananæus, in-
 interdum Zelotes nuncupatur. Quoniam enim
 Cana Zelus ab Hebræis appellatur; duo eorum
 qui Evangelia scripserunt, Cananæum, Lucas
 verò Zelotem eum nominat; illi verbum He-
 braicum secuti: hic Græcam interpretationē.
 Ceterum de varijs eorum laboribus & certa-
 minibus & glorioso agone certi aliquid affir-
 mare nolumus: quandoquidem scriptores Ec-
 clesiastici aliter atque aliter sentientes inter
 se conflictantur. Hoc tamen communi ferè om-
 nium traditione confirmatur, eos pariter
 post multos in Mesopotamia & Aegypto ex-
 antlatos labores, in Persidem convenisse, ibi-
 demque innumerabiles Iesu Christo filios ge-
 nuisse; fidemque, qua nunc omnes meritò glo-
 riamur, in vastissimis illis regionibus & effe-
 ratis gentibus disseminasse: sanctissimum-
 que Iesu Christi nomen doctrina
 & miraculis, ac glorioso de-
 nique martyrio illu-
 strasse.

*Matth. 10.**Marci 16.**Luc. 6.**Simon &**Iudas vnde**oriundi.**Ubi nā Chri-**sti fidem an-**nunciaverint**& martyrio**coronati sint.*

VITA

VITA S. FARONIS EPISCOPI

Meldensis: Ex ea quæ est apud V. P. Laur. Sm.
Fuit vicesimus eius sedis episcopus; Ordinatus
anno Domini 620. Seditq; annis 66:

Vide. C. Ba-
ron in Not.
ad Martyr.
Rom. &
Tom. 8. An-
nal.

28. Octob.
Patria &
parētes eius.
* Landegun-
da.

Frates eius
& Sorores.
S. Columbani
vita habe-
tur 21. No-
vemb.

S. Eustachij
vita habe-
tur 29. Mar-
tij.

Vvalbertus
eius frater
19 Meldēsis
Episcopus.

Faro in aula
Regum cla-
rus.

BEATVS Faro patre Hagnerico Burgun-
dione natus est, Theodoberto Austra-
lorum Regi tantum charo, vt propter
præstantes animi dotes in aulam ab eo accitus
fuerit; vbi ducta in matrimonium* Leodegun-
da, generis præstantia haudquaquam impari
sibi coniuge, tres ex ea suscepit liberos, Faro-
nem, de quo nobis sermo; VValbertum &
Chalnoaldum; itemque Faram filiam, multa
probitate conspicuam. Et quidem Chalnoal-
dus B. Columbano illustri sanctitate Abbati in
disciplinam à patre traditus, postmodum vnâ
cum VValberto fratre, & B. Agilo cognato,
Agnoaldi (qui fuit Hagnerici frater) filio, Eu-
stachio magnæ doctrinæ & sanctitatis viro, i-
psius Columbani discipulo, cõmissi sunt insti-
tuendi, quibus plerique alij adiuncti fuere; qui
postea Ecclesiarum præfules eximij extiterunt.
Et Vvalbertus quidē nonus decimus à B. Dio-
nyfio pro vitæ suæ meritis creatus est Meldē-
sium antistes.

Cæterum Faro in aulam Theodoberti Regis,
à patre adductus, militari habitu ornatus
fuit: interque regiæ primarios honoratæ mili-
tiæ stipendia fecit. Cùm autem Theoberti &
Theodorici Regum ditiones Clotario cessis-
sent, apud eum quoque Faro præcipuum gratiæ
& amicitia locum obtinuit: adeo vt Regi sub-
indē, ea fiducia fretus, æternæ salutis monita
daret,

daret, eumque ad mundanae gloriae contemptum
sedulo prouocaret. Comis & amabilis omni-
bus, humanitatis & misericordiae officijs ope-
ribusque preclarā nauabat operam; ita ut capi-
tis reos frequenter è praesenti mortis eriperet
discrimine: eosdemque salutaribus monitis e-
gregiè instructos, à flagitiosis actibus ad opti-
mam deinde frugem adduceret.

*Eius virtu-
tes eximiae
adhuc in au-
la existens.*

Missi eo tempore à Saxonum gente ad Clota-
rium venere legati; qui verbis iniuriosis adeo
Regis animum exacerbauerunt, ut praecipite ira
stimulante, confestim eos capitis damnaret. Et
quanquam procures à tali eum facinore dehor-
tarentur, dicerentque eo facto ius gentium, quo
nullum scelus excogitari potest immanius, vio-
latum iri, nihil tamen apud iratum Regis ani-
mum efficere potuerunt; ita ut omnino, ruptis mo-
derationis habenis, suo potius furori quam sa-
no consilio parere statueret. Dum Faro magna
usus prudentia, Regis mandatū, ceteris recla-
mantibus, visus est approbare: ita tamen ut in
posterum diem legatorum caedes differretur.
itaque legati militum custodia traditi fuere: ad
quos accedens Faro, praestanti sua eloquentia ef-
fecit, ut Christianis sacris, de aeterna salute so-
liciti, initiari voluerint. Quod simulac Regi
indicauit, non modò eos vita donauit Rex, sed
muneribus insuper affectos, cum honore ad suos
& gaudio remisit: quanquam postea eadem Sa-
xonum gens à Clotario bello superata & ferro
penitus concisa fuerit.

*Faronis pru-
dentia in le-
nienda Regis
ira.*

Interea, cum multis magnisque honoribus a-
pud Clotarium Regem clarus, sororem Faram
virginem sanctissimam magno ipsius videndi
desi-

*Renunciat
cunctis ho-
noribus &
fit Ecclesi-
asticum.*

desiderio teneri cognouit, eam accessit; adeoque familiari eius colloquio & sapienti oratione delectatus est, ut amplissimos palatii honores, Regisque singularem amicitiam sibi negligendam putaret; ipsiusque coniugij oblectamenta, adhuc vigente iuuentutis flore, respuerit; & consentiente vxore Blidechilde, Ecclesiastico ordini se adiunxerit; Ecclesiam beati Stephani Meldensis, quæ tum magna premebatur paupertate, multis villarum opibus ditaret; sanctæ quoque Faræ coenobium magnificè sublimaret; & non ciues modò, sed etiam peregrinos & exules suis facultatibus sustentaret. Crecente autem fama sanctitatis eius, gens Anglorum magno eius amore incensa, puellas virgines ad eum mittebat, quæ eius opera in monasterio Faræ, Christo militarent.

*Succedit fra-
tri in Epif-
copatu Mel-
densi.*

Porro ut Valbertus frater eius Meldensis antistes è vita excessit, Faro in eius locum subrogatus est. Ad quam dignitatem euectus, quæta vitæ sanctitate, virtutumque splendore claruerit, satis declarant miracula, quæ per eum Christus efficere dignatus est. Cum aliquando ouiculas suas domesticatim visiteret, casu carcerem, in quo vincti quidam detinebantur, præterijt. Illis autem lachrymabili voce facinorum veniam & vinculorum solutionem petentibus, mox pietate commotus, Abite, inquit, liberi, quandoquidem vos factorum poeniteat. Ad eam vocem vincula confestim soluta sunt; non ausa imperium sancti antistitis detrectare, in quo Christi virtutem sentirent.

*Vincula ca-
ptiuorum ad
eius vocem
soluuntur.*

Non est autem silentio prætereundum, quæ virtute animi & prudentia, coniunx eius Christo iam

Ita iam sacro velamine consecrata, beatissimi viri tentationem ab inuido & maligno damone illi iniectam extinxerit. Cum enim die quodam amoris eius & pulchritudinis recordaretur, misso confestim nuncio eam accersiri curavit, ut cupitis eius amplexibus frueretur. At illa semel iterumque vocata venire renuit: tertio vero accita cum sancti viri animum pertinacem sentiret, ut & suæ & illius pudicitie confuleret, depositis vestibus, quæ cultiores videri poterant, & tonsis capillis, horrido se cilicio induit, eaque deformitate viro se visendam obtulit. Ille vero tali eam habitu & specie contemplatus, vehementer exhorruit, dolensque se eatenus tentationi cecidisse, ab illicito se opere reuocavit. Fuit autem vir beatus in ea dignitatis administratione à Clotario Rege ad Childericum usque annis 66: sicque post multos labores migravit ad Dominum lugente Meldensi ecclesia, Angelis vero lætantibus, eiusque virtutibus in gloria miraculorum præclare cornuscantibus.

En vt tentationem sancti viri eius quondam vxor extinxerit.

Felix obitus eius.

Tumulus eius miraculis clarus.

Vide Tom.

2. Annal. C.

Baron. &

Nötat. ad

Martyr.

Roman.

29. Octob.

HISTORIA BREVIS S. NARCISCI

Episcopi Hierosolymitani: Ex Ecclesiastica Historia Eusebii Casareensis lib. 6: cap. 8. & 9. Fuit hic tricesimus eius Sedis Episcopus: Claruit sub Severo & Success. Impp. anno Christi 198, & sequentibus.

PRAETER multas alias res admirabiles in Ecclesia gestas à Narcisco, referunt hoc ab eo editum miraculum. In magna & solenni Paschatis vigilia, cum oleum diaconis & Ecclesie ministris deesset, & grauis quædam

Aa

dam-

*Præclarum
Miraculum.*

dam ægritudo & animi demissio vniuersam multitudinē occuparet; ferunt Narcissum his, qui luminaria aptabant, præcepisse; vt aqua de proximo puteo haustam ad ipsum perferrent. Quo absq; mora peracto, fusa super aqua oratione, mandauit, vt cum vera & constanti in Dominum fide, eam in luminariū vasa infunderent. Quod vbi fecerant, contrā omnem rationē, incredibili quadā & diuina virtute, naturam aquæ in olei repētē commutatam viderunt. Pleraque item alia memoria quidem digna, de vita istius viri commemorant, in quibus eiusmodi quiddam traditum est.

*En trium vi-
rorum exe-
crandam
peruersitatē.*

Cum quidā perditī homunciones grauem & seuerā eam rationē, qua in hominibus, tum admonendis, tū in eorū vitijs corrigendis vi cōsuevit, neutiquā ferre possent; præ metu, ne tādē debitas scelerum suorū, quibus obstricti erāt, pœnas luerent, cœperunt contra eū confutis dolis conspirare, & turpē quandam criminationis calumniam in eum conijcere; deinde quo magis auditoribus criminationis falso obiectæ fidem facerent, eam iureiurando confirmare: atque hoc modo deierare. Primus, si, inquit, non verē dixerim, opto vt ignis incendio miserē dispeream. Alter: Si non verē dixerim, opto, vt fœdo ac sæuo morbo corpus absumatur. Tertius verō: Opto, inquit, si falsā dixerim, vt luminib⁹ penitus orbatus sim. Verū quāuis nemo fideliū propter nobilitatem & testatā inter omnes omnino Narcisci castimoniam, illis vel grauissimo iureiurando se obstringentibus, animum aut fidem adhibuerit, ille ipse tamen partim præ indignatione obie-

Atz cri-

et criminationis, partim præ cupiditate vitæ in sapientiæ ac virtutis studio degendæ, quam iamdiu optauerat, ab oculis vniuersæ multitudinis se penitus remouit, & in solitudine locisque desertis ad multorum annorum spatiū vitam transegit. Verū sublimis ille diuinæ iustitiæ ultionisq̃ue obtutus, his sceleribus patrat, minimè acquieuit: sed quam celerrimè impios illos & nequam homines grauib; calamitatibus oppressit.

Primus enim illorū, perexigua scintilla in ædes eius subito ruente, cum tota familia & stirpe rapido flammæ ardore omnino consumitur. Alterius corpus eodem morbo, quam sibi tanquam mulctam fore imprecatus esset, ab extremis pedum digitis ad caput vsq̃ue infectum, contabuit. Tertius, ærumnos priorū euentibus admonitus, inuitabilem Dei ultionem admodum reformidans, palam malefica sua sociorumq̃ue contra Narcissum admissa, confessus est; ac tantis deindè tamq̃ue acerbis lamentis afflictauit, & vsq̃ue eò lachrymas effundere non destitit, quoad vtrumq̃ue oculū sibi penitus extinxisset. Atque hi pro ea criminatione, falsò contra Narcissum conficta, tales pœnas persoluerunt.

Porro cū incognitū esset vbinā Narcissus in abditis siluarū recessibus delitesceret, his, qui finitimis Ecclesijs præerant, visum fuit alium in eius locum antistitē subrogare. Dius igitur (hoc enim ei nomen erat) delectus est; cui non longo tēpore Ecclesiā gubernāri successit Germanion: quo mortuo Gordius episcopatū occupat. Cuius temporibus Narcissus, tanquam

Fugit in eremum S. Narcissus.

*Periurorum
terribilis
vindicta.*

Redit ad episcopatum.

A 2 2

ex mor-

ex mortuis ad vitam denuò reuocatus, à fratribus ad intermissa Ecclesiæ gubernacula suscipienda rogatus est. Et cum nō amplius propter ingrauescentem ætatē ministerio præesse posset, Alexander vt cum ipso in fungendo ecclesiæ ministerio coniungeretur, accersitus est. Vixit autem S. Narcissus annos centum, & amplius sedecim; multisque virtutibus clarus migravit ad Dominum.

Ætas admodum grædæua.

VITA S. ERMELENDIS VIRGINIS,

** Insula
Vide Iohan.
Molan. in
Indic. SS.
Belgij.
29. Octob.
Parēs eius.*

in * Villa Meldariensi quiescentis, in finibus
Brabantia: Ex ea quæ est apud V. P. LAN. SUR.

*Renunciat
mundo capillis præcis.*

*a Odenca
propè Louanum, vulgò
TerDunck.
b Beuecum.*

BEATA virgo Ermelendis patre Ermoldo & Ermensende matre, tam genere quàm diuitijs spectabilibus, nata; primos adolescentiæ suæ annos Christo consecrasse memoratur. Cum siquidem parentes eam ad suscipienda matrimonij vincula importunius vrgerent, illa iam duodensius se virginitatem suam cælesti sponso deuouisse asserens, arrepro ferro capillos per laetæa ceruicæ dependentes præscidit, relictoque sæculo, omnibus populi eius cōstantissima animi virtute calcatis, Christum per arctam & angustam viam secuta est. Tradiderant illi parentes redditus cuiusdā villæ, ^aOdenca nomine; sed illa, relicta domo, rebusque parentū postpositis, solitaria ad quandā peruenit ^bvillam, cui duo germani præerant, fratres, primo iuuentutis flore vernantes, & sæculi vanitatibus atque illecebris studiosè seruientes. Ibi venerabilis virgo cū diebus ac noctibus sedulò nudis pedibus ecclesiam frequentaret, totamque sese Domino in holocaustum offer-

offerret, duo illi fratres facibus parum honesti
amoris inflammati, eius pudicitiae insidiari co-
eperunt. Ignorabat alter alterius vulnus, quod
amor utriq; infixerat. Vterq; tamē & tempus
& locum obseruabat, quibus eius decore suam
posset satiare libidinem. Sed cum tempus ma-
litiæ suæ congruum non inuenirent, vnus quē
flamma libidinis amplius exurebat, ecclesiæ
custodem adiit; per quem singulis noctibus
sanctissimæ virginis ad adita tēpli introitus pa-
tebat. Custos donis muneribusq; ad sceleris
communione facilē inductus, cum de virgi-
nis consensu omninō desperaret, rapiendam
potius iuueni suadebat.

Igitur, vbi nox sceleri destinata aduenit, vir-
go imminenti periculi ignara, angelica voce
monita fuit, vt indē ocius recederet, & vir-
ginitatem, quam Deo consecrauerat, inuio-
latam custodiret. Eo oraculo valdē perterrita,
mox iussioni obediens iter cepit; ductuq; an-
gelico ad * villam Meldricem quæ in Braban-
tia Hugardiæ adiacet, peruenit: vbi miræ par-
simonia abstinentiæ diu vixit. Alebatur herbis
agrestibus, non inferior summis eremi cultor-
ibus: puellares quoque artus teneros diris
cruciabat iniurijs.

Tandem post multa certamina ad caelestem
gloriam à Domino euocata fuit; ad cuius exe-
quias, nō hominum resonabat turba, sed hym-
nidici Angelorū chori: quorū ministerio cor-
pusculum eius sepulturæ mandatū est. Latuit
deindē totis annis octo & quadraginta, aliena
à cultu sæculi; sed cēli ciuibus mirificē venera-
ta, coruscabat miraculorum gloria; Quibus

*Insidiantur
eius pudici-
tiae duo fra-
tres.*

*Monita ab
Angelo vt
vitet insidias
impudici iu-
uentis, in
* Meldricem
commigrat.*

*Vita eius
austeritas.*

*Mortua se-
pelitur ab
Angelis.*

*Claret mira-
culis post o-
bitum.*

permotus Dux Pipinus parens B. Gertrudis sacrum corpus è tumulo leuauit, locumque maxima prædiorum multitudine ditauit, sanctarum virginum monasterium illic instituens quibus Presbyteri ex monasterio S. Bauonis, quod in vicino monte Calfmont dicto situm erat, diuina mysteria administrabant. Sed hoc tempore neutrum subsistit monasterium: Virginumque bona in Leodienses S. Bartholomæi sunt translata canonicos.

Vide Tqm.

2. Annal. C.

Baron. &

Not. ad Mar.

179. Rom.

30. Octob.

MARTYRIVM S. MARCELLI CENTURIONIS, qui coronatus est anno Christi 298. Marcellini Pap. 2. Dioclet. & Maxi. Imp. 15.

Præclara S.

Marcelli

confessio.

IN ciuitate Tingitana cum adueniente natali Imperatoris, solennibus de more epulis vacarent, & omnia immodicâ lætitia perstreperent, Marcellus quidam ex centurionibus, Christiana pietate egregiè imbutus, profana refutâs cōiuiua, huiusmodi cōfessionē, reiecto cingulo militari, clara voce corā ipsis legionis signis edidit: Iesu Christo æterno Regi milito; amodò Imperatoribus vestris militare recuso; sed & deos vestros ligneos lapideosque adorare cōtēno. Milites eâ cōfessione stupefacti, cōfestim iniectis ei vinculis, in carcere abduxerūt: remque, quæ cōtigerat, Præsidi nūciarunt. Is erat Fortunatus, qui finitis epulis, eū ad se introduci præcepit. Introducto, quid, inquit, tibi visum est, vt contrâ militarem disciplinam te discingeres, & balteū ac vitem proijceres? Respōdit Marcellus: Iam die duodecimo Kalendarū Augustarum publicè me Christianum esse clara voce testatus sum; & huic deinceps

Vitis gestamen est Centurionis: quo in delinquē.

deinceps sacramento militare non posse, nisi Iesu Christo filio Dei Patris omnipotentis. Fortunatus Praeses, Tuam, inquit, temeritatem istam dissimulare nequeo, ideoque ad dominum meum Aurelium Agricolaum transmitteris.

Igitur die tertia Kalendarum Nouembrium Agricola praefecto praetorii oblatum est: & ex officio recitatum: Miles hic, reiecto cingulo militari, Christianum se esse testatus, coram omni populo in deos & Caesarem multa blasphemia locutus est. Tum Agricolaus, Quo furore, inquit, tu sacramenta proijcere, & talia loqui ausus es? Respondit Marcellus: Furor nullus est in eis, qui timent Dominum. Agricolaus dixit; Singula haec locutus es, quae actis praesidialibus continetur? Marcellus respondit: Locutus sum. Et Agricolaus; Proiecasti arma? Proieci, inquit, Marcellus: Non enim oportet Christianum hominem molestius militare secularibus, qui Christo militat. Tunc Agricolaus mortis eum reum esse dictavit: quod abiecto publice sacramento, insuper apud acta praesidis, verba furoris plena deposuisset. His dictis: gloriosus athleta Christi, capite caesus occubuit.

MARTYRIVM SS. ZENOBII ET ZENOBIAE sororis eius: Ex eo quod est apud Metaphrasten. Passi sunt anno Christi 285. Caij Pap. 2. Dioclet. Imp. 2:

AEgae ciuitas est in sinu Ionico sita, à Cilicib. culta; in qua Zenobius, eximia virtute ac pietate vir, ducta in matrimonium Tecla patruus sui affine, Zenobium filium,

tes milites animaduertebant.

Ducitur vin-
tum ad Agri-
colaum praefectum.

Haec dicit secundum illud Apostoli
2. Timot. 2.
Nemo militans Deo, implicat se negotiis secularibus.

Vide Baron. Annal. Tom. 2.
30. Octob.

Patria & parentes eorum.

*Virtutes
Zenobij.*

*Zenobius fit
episcopus
Aegarum.*

*Vide quam
mercedem
postulet Ze-
nobius pro
curationis
beneficio.
Matth 9.*

filiamque Zenobiam genuit: vtramque prolem præclaris à Deo animi corporisq; dotibus ornata: multisque naturæ adiuventis ad arduum virtutis iter egregiè instructam. Defuncto autem utroque parente, Zenobius iunior protinus ad benignè faciendi disciplinam se accinxit; facultates in pauperes distribuit, languidis & infirmis ministravit, & omnium calamitosorum curam insito animi ardore suscepit. Cui hæc charitatis pietatisque officia sedulus exercebat, & in tantis virtutibus diu vitam egisset, fuit ad Christi gregem pascendum Ciliciæ electus antistes; ut in posterum non modo corporibus, sed & animis mederetur: & illa quidem à morbis, has verò ab impietate liberaret. Hinc cum Indi cuiusdam præfecti coniunx in morbum incidisset immedicabilem, cancerem dico, qui interiorè thoracis partem depascebat, & supplex ad eum Aegas veniret, vir diuinus præfectum coniugemq; benignè excepit: operatū quidē salutē spondens, si debitā tamē curationis mercedē persolvere velint. Offerūt illi immane auri & argenti pondus, promittuntq; maiora, si desiderata sanitate potiarur. Tūc Zenobius, Mercedē, inquit, hanc & nō aliam postulo, ut ocyus à patrio discedētes, errore, ad veritatis agnitionē transeat: vosque Christo Iesu omnium Saluatori pura & integra fide sanandos committatis. Quod quidem prompto & alacri animo eis promittētibz, Zenobius, in nomine, inquit, Iesu Christi, qui sanavit mulierē profluvio sanguinis laborantē, sana esto. mulier; statimq; morbus illi gravissimus tanquam flagello fugatus cessit; & præfectus cum coniuge & libe-

& liberis sacro latice expiati, summo cum gaudio domum rediēre.

His alijsque quamplurimis clarus virtutibus & miraculis Zenobius, Imperatorem diu latere non potuit; qui studia pietatis & Christi cultores flamma ferroque persequabatur. Erat is Diocletianus, qui Christi confessorem vinctum ad se perductum hoc modo cōpellauit: Multa quidem de te ad nostras sæpè aures delata sunt; sed hactenus soli famæ difficulter fidem præbens, cupio nūc oculos ipse meos eorum quæ audiui, testes habere. Et vt paucis absoluam, hæc duo tibi propono hodie; vt vel edicto Imperatorum parens, maximos honores & opes vitæque splendorem assequaris: vel parere recusans, plagas, vincula, cruciatus & cætera tormenta subeas. Ad quæ Zenobius: Mihi, inquit, Christus IESVS cunctis tuis opibus & honoribus longè charior est: mortem verò & tormenta, quæ minaris, lucri loco reputanda arbitror.

Hoc Martyris accepto responso, Lysias præses eum in ligno sublimè sustulit, & diros cruciatus eius corpori inflixit. Quæ cum fierent, fortè Zenobia soror eius alicundè accurrens, exclamauit: Quidnam, inquit, Tyranne sceleris admisit frater, quòd tanta crudelitate in eū deseras? Hæc dicentem, & Lysia blanditias minasque contemnentem ministri pariter arripiunt, & vnà cum fratre in lectum ferreum igne candentem prosternunt. Cumque Tyrannus martyribus insultando clamaret, Veniat Christus, & opem vobis ferat, pro ipso patientibus: contrà exclamans Zenobius: En, inquit,

Aa 5 adest,

Diocletianus vinctum eum peruertere conatur.

Egregiè respondet sanctus.

Cruciat.

Zenobia cōprehēditur: & cum fratre torretur igni.

*In lebetes
bullientes
coniecti ma-
nent illæsi.*

*Demum ca-
pite plectun-
tur.*

adeſt, & rore cæleſti flammas mitigat, licet tu-
tanta impietatis circumdatus caligine, hoc vi-
dere non poſſis. Tum Lyſias rabie quadam &
furore acrior factus, in lebetes vehementer co-
cenſos dimitti eos præcepit; ſed bulliente li-
quore nihil eis detrimēti afferente, capitis in
eos ſententiam dictauit; quam extra muros ci-
uitatis Aegæorū pari alacritate ſubiērūt: quo-
rum corpora Hermogenes & Caius præſbyteri
in vicina ſpelunca condiderunt.

VITA ET MARTYRIUM S. EPIMACHI: Ex ea quæ eſt apud Metaphraſten. Forſan
paſſus eſt anno Chriſti 235. ſub Decio Impera-
tore: quo tempore poſſimum viguit perſecutio
in Aegyptios & Alexandrinos Chriſtianos, ſe-
cundà Baron. Tom. 2. Annal.

31. Octob.

Patriæciū.

*Epimachus
in monte Pe-
luſto habi-
tat.*

ÆGYPTVS cum plurimorum hominū
altrix, ex eorum numero, qui admiranda
ſanctitate in hac vita claruerunt; tum
Epimachi quoque eximia virtute viri educa-
trix fuit. Sola enim illa regio & ætatis & vir-
tutis ipſius progreſſum & incrementa perſpe-
xit. Vt enim olim eremus Ioannem Baptiſtam,
& carmelus Eliam habuit, ita hunc mons Pe-
luſus incolam ſuſcepit, & cæleſtis vitæ dulce-
dine incredibili refecit. Exercebat ſe ibi iugi-
ter in philoſophia diuina, facileq; aſpera que-
que & laborioſa non modò Chriſti amore ſu-
perabat, ſed præ ſuauitate rerum cæleſtium,
ſummas etiam delicias reputabat.

Interea Iudex quidam ſæuitia & ferocitate
terribilis Alexandriam venit; tota mente &
indu-

industria intentus, quomodò quibusve artib.
Christianũ nomen interneciõẽ deleret. Quam
ob rem Christiani omnes minas illius extim-
scentes alij in solitudinem fugiebãt, alij si-
mulata impietate, fidem pietatemque occul-
tabant: pauci fidei constantes atrocía suppli-
ciorum certamina subibant. Quod simulac co-
gnovit Epimachus, mox solitudinis pertæsus,
ab eremo in mediam urbem cum Tyranno cõ-
sisturus descendit. Itaque Alexandriam in-
gressurus admirabili animi fortitudine idolo-
rum aram euertit, & imperum in ipsum Iudi-
cem fecit; iustoque quodam furore stimulatus
Tyrannum, nisi à satellitibus repressus fuisset,
humili strauisset.

Quæ omnia Iudex indignè ferens, ira & fu-
rore vehemèter excanduit. quòd homo exter-
na specie vilis planè & abiectus, coma squali-
dus, toga miser, tanto impetu in eum ruere au-
sus esset. Fremens itaque frendensque vinculis
& conuicijs oneratum in carcerem detrussit, &
de alijs qui eodem carcere conclusi tenebãtur,
atrox inprimis supplicium sumpsit: vt & ea
vindicta suum dolorem leniret, & Epimacho
pariter terrorem incuteret. Postquam verò in-
gentem stragem martyrum edidisset, & cunctis
præcis prius linguis, capita amputasset, po-
stremus ad certamẽ euocatus fuit Epimachus:
qui admiranda animi virtute & constantia Ty-
ranni impietatem redarguit, & de cælesti glo-
ria, qua martyres coronantur, stupente Iudice,
Iuculenter differuit.

Vndè Tyrannus abiecta victoriæ spe, quam
sibi de Martyre facilem pollicebatur, eum in
cru-

*E solitudine
Alexandriã
venit: vt pro
fidei defen-
sione contra
immanem
Tyrannum
deceriet.*

*Mittitur in
carcerem.*

Dirẽ cruciã-

crucem sublatum ferreis lacerari vnguibus præcepit. Cumque ea tormenta nullam omnino vim ad infringendam eius constantiam haberent, acuti fuere adhibiti lapides, ut eius non modò carnes, sed ipsa etiam ossa laniarent. Sed accidit ut ea tormenta martyri maiorem apud Deum fiduciam conciliarent, & apud homines multò illustriorem redderent. Nam cum hinc inde preciosus illius sanguis diffunderet, & frustra carniū per aëra volitarent, puella altero orbata lumine, sanguinis fortè guttam in oculum exceperit; quam abstergere volens, repente se lumen recepisse gauisa est. Itaque cum ex eo miraculo clamor populi oriretur, & martyris inuicta virtus miris præconijs extolleretur, Iudex furoris impatiens, capitis eum sententia damnauit.

*Præclarum
miraculum.*

*Capite ple-
ctur Epimachus.*

*Vide C. Bar-
rou. Annal.
Tom. 2. &
Notat. in
Martyr.
Rom.*

31. Octob.

*Quintini pa-
tria & no-
bilis prosa-
pia.
Venit cum
Luciano in
Gallias.*

ILLVSTRE MARTYRIVM S. A.
*gloriosi Martyris Quintini: quod subiit Augu-
sta Veromandorum, Anno Christi 303. Mar-
cellini Papæ 7. Diocletian. & Maximian. 20.
Ex eo quod est apud V. P. Laurentium Sa-
rium.*

SANCTVS Quintinus Romæ senatori-
stirpe progenitus, pro Christi amore, quo
acriter incensus erat, primò patriam, gen-
tem, parentesque reliquit; & vnà cum Lucia-
no, Ambianos in Gallijs, spe potiundi marty-
rij, sese contulit. Itaque Luciano Bellouacen-
sium urbem adeunte, ipse Ambianis agoni-
sui tempus expectabat: nequaquam otio inte-
rim inertis deditus, sed Christi nomen cunctis
annun-

annuncijs; virtutumque eius insignia, nō solum documentis verborum, sed miraculorum etiam testimonijs propalans. Commendabant pariter ieiunijs & orationibus assiduis, agonū suorum certamina Domino, & cunctis nisibus hanc laborum suorum mercedem postulabāt. Cernebant enim quotidie præclaras fulgētesque martyrum coronas, quas Diocletianus & Maximianus Christi cultoribus furore æstuantē contexebant: timebantque nē forte ipsi, cæteris glorioso triumpho ad cælos tendētibus, ea gloria fraudarentur. Sed Christus Dominus militibus suis, eam pugnam cōtra satanam eiusque satellites auidē expetentibus, egregium profectō certamen obtulit, & victoria insignes mirificē exaltauit.

Claret miraculū.

Ea tempestate Rictiouarus Galliarum præfectus, insana crudelitate aduersus Christianos exardescēbat; eorumque sanguine rabiem suam vix vnquā satiari posse credebat. Compræhēdebat quotidie alios atque alios Christi milites; inter quos tandem (cum Ambianū deuenisset) quoque Quintinum catenis vinctū in carcerem misit. Ibat is lætabundus & exultans, quod desiderata diu gloria potitus esset. Sequenti autem die tribunali oblarus, quo nomine appellaretur, quo sanguine cretus, & quæ patria oriundus esset, quæsitus fuit. Ad quæ martyr responsum sua virtute dignum dedit, dicens: Christianus ego à parentibus Quintinus vocatus sum: Ciuis Romanus, patre Zenone senatore natus. Tum præfectus: Quid est, inquit, quod persona tam nobilis & tanti viri filius, tam impiæ superstitioni se tradiderit, ut homi-

Compræhēditur à Rictiouaro.

*Egregiè re-
spondit præ-
fecto.*

hominem à Iudæis in Crucem actum pro Deo colere non vereatur? Respondit Quintinus: Nobilitas summa est Deum cognoscere, eiusque mādatis salutaribus obsequi: qui suos cultores ad summum beatitudinis gradū euectat. Hæc aliaque cum martyr eximīa pietate differeret, Præfectus ait: Nisi accesseris, & dijs nostris sacrificaueris, per deos deasque nostras iuro, quia diuersis te cruciatibus ad ipsam usque mortem torquebo. Ad ea Quintinus: Et ego, inquit, per Dominum meū tibi promitto, quia neque iussa tua facio, neque minas extimesco. Corpori pēnas inferre potes: animę verò Christus miserebitur.

*Plagellatur
acerrimè.*

His auditis, Tyrannus immani furore commotus, dirissimis eū flagellis subdidit. Cumque eo tormento acrius Christi martyr vrgeretur, sublati ad cælum oculis Christi numen cum gratiarum actione inuocauit: & protinus vox cælitus ad aures eius delata insonuit: Cōstans esto Quintine, ego adsum tibi. Ea voce satellites humi ruentes, opem præfecti magnis vocibus inclamabant. Præfectus verò truculentiori ira permotus, à supplicijs ad caliginosissima ergastuli loca eum deduci præcepit: quo abductus solatio quidem humano est destitutus, sed solamine diuini spiritus abūdè reffectus. Nam sequēti nocte angelica præsentia recreatus atque è vinculis ereptus per medias carceris custodias transiit illæsus, rectaque ad vrbs forū contendens, aduocata cōcione de Christianæ religionis fideique mysterijs luculenter disseruit, & ingentem populi multitudinem è tenebris in admirabile Christi lumen traduxit.

*Multos con-
uertit ad
Christum.*

Inter-

Interea custodes carceris è somno excitati,
 cum clauso carcere Quintinum deesse cogno-
 scerent, animis turbati, ad inquirendum eum
 foras proruperunt. Quem ubi in medio popu-
 li consistentem, & verba salutis facientem cõ-
 spicati sunt, magna admiratione percussi, in-
 sanam idolorum culturam protinus abiece-
 runt, Christumque amplexati sunt. His audi-
 tis Rictiouarus immani furore turbatus, varia
 cum animo suo agitare consilia; incertus,
 blanditijsnè an minis atque supplicijs marty-
 rem aggredi expediret. Tãdem ad callida ver-
 sura fraudis conuersus commenta, blãdis cum
 compellans sermonibus ait: Quintine, fateor,
 pudet metui, quòd relictis tantis diuitiarum
 opibus, & clarissima generis nobilitate con-
 tempta, hic vilissimi instar mendici nobis assi-
 stis. Audi ergò me, & sanis consilijs festinè te
 accõmoda. Vnum est, quod te in amissas opes,
 & maiorem insuper gloriæ splendorem, resti-
 tuere potest. Tantùm dijs sacrifica: & ego tibi
 tanquàm deorum & Cæsarum amico amplissi-
 mas conferam dignitates. Purpura bissoq; ve-
 stitus, & aurea circumdatus torque, inter ho-
 noratos Imperatorum milites primas tenebis.
 Tunc Quintinus commenta fraudis in sæuis-
 simo præfecto intelligens, ô lupe rapax, inquit
 & canis versutia plene, quam insipienter ti-
 bi inquam de me promittis victoriam, mune-
 rum promissione & infelici opum congerie.
 An ignoras quia pauper non est, qui in Deo
 diues est? Nam mihi sufficit Christus, qui mihi
 viuere est, & mori lucrum. Illius ego diui-
 tias concupisco; illius opes amplector; pro eo
 non

*Carceris cus-
todes cre-
dunt in Chri-
stum.*

*Rictiouarus
martyri bla-
ditur.*

*At ille frau-
des eius con-
tundit.*

Philip. 8.

non solum acriter affligi, sed & mori paratus sum.

*Horrendi
sanè crucia-
tus.*

*Inuicta ani-
mi martyris
virtus.*

Tunc Rictiouarus insuperabilem martyris constantiam animaduertens, trochleis eum coqueri præcepit, tanta crudelitate, ut membra suis soluta iuncturis, ingentem spectantibus horrorem incuterent. Martyre verò in eadem animi fortitudine permanente, præfectus tyrannico furore agitato, resticulis ferreis eum cædi, oleo candenti, pice, & adipe feruentissimo perfundi, faces denique ardentes applicari iussit, ut vel flammis crematus assensum aliquando præberet. Sed Christi martyr cunctis supplicijs & blandimentis superior, corporeos exterius cruciatus contemnens: An tu, inquit ad Iudicem ignoras fraudis diabolicæ fili, hæc omnia non tam supplicio mihi, quam refrigerio esse? Patior hæc pro nomine Domini mei Iesu Christi, ideoque rorem consolationis diuinæ de cælis percipio. Hanc dicendi libertatem in martyre Rictiouarus non ferens, Afferte, inquit, calcem, acetum, & sinapi, eiusque ori infundite, ut vel sic tacendo, à nostris deorumque nostrorum iniuria resipiscat. Constitit immobilis martyr, pœnasque imminentes securè expectans: Domine Deus, inquit, quamuis hæc amarissima & exitialia sint, ori tamen meo pro mellis dulcedine, & faui reputo suauitate. Hæc dicens, truci præfecti iussione, grauissimis fuit ilicò catenarum circumdatus nexibus, & à militibus in locum quendam, Augustam Veromandorum crudeliter ductus.

Cernens autem Rictiouarus constantiam eius magis semper magisque roborari, statuit
extre-

extrema eum suppliciorum atrocitate aggredi-
 di. Itaque duobus sudibus ferreis à ceruice ad
 crura usque transfigi eum mandauit: & simili
 modo clauis decem digitos oēs, inter ungues,
 & carnem, terebrari; ut vel sic toto corpore
 confosso, membrisque terebratis, aut defice-
 ret, aut cederet superatus. Post quæ, inuictus
 Christi martyr, capitis à præfecto damnatus,
 precibus tota mente intentus, martyrij certa-
 men foeliciter peregit: pridie Kalen. Nouemb.
 Sacrum verò corpus eius, iussu tyranni Somnæ
 fluentis immersum est. Vnde post annos quin-
 quaginta quinq; à matrona quadam nobili Ro-
 mana, Eusebia nomine, cælitus admonita ele-
 uatum: integerrimum, incorruptum, fulgidum
 & inastimabili odore fragrans est inuentum:
 ac in loco passionis reuerenter admodum iux-
 ta loci ac temporis opportunitatem huma-
 tum. Beata verò Eusebia mox pro sepulturæ
 beneficio amicum lumen olim amissum virtu-
 te diuina fugatis tenebris lætabunda recepit.
 Trecentis porro & sexaginta plus minus annis
 post, beatus Eligius Nouiomensis Ecclesiæ An-
 tistes post sedulam indagacionem sacras bea-
 ti Martyris reliquias ibidem reperiens, suauis-
 simè redolentes, eximijsque miraculis cele-
 bres summam cum diligentia retro altare ædi-
 culæ transposuit. Tumbam denique ex auro,
 argentoque & gemmis mirò opere desuper
 fabricauit: Ecclesiam quoque, quod exi-
 gua conuenientibus populis videre-
 tur, eximio opificio amplia-
 ram decorauit.

*Alia inaudi-
 ta tormenta
 adhibentur.*

*Postremo co-
 pite ceduntur.*

*Somnæ fl-
 uis.*

*Prima ele-
 uatio co-
 ris eius.*

*Secundæ
 ambæ m. r. a-
 culi cele-
 bres.*

*En piam de-
 uotionem in
 sacras reli-
 quias, S. Eli-
 gij cuius vi-
 ta extat i.
 Decemb.*

Bb

VITA

*Vide Tom.**10. Annal.**& Notat.**C. Baron. ad**Martyr.**Rom.**31. Octob.**Patria &**parēs eius.**Felicitas in-*
genij eius &
*acumen.**Venit Her-*
*bipolim.**Instituit in-*
uentum
gratis.

VITA S. VVOLFANGI RATISPO-
nensis Episcopi: Ex eo quod est apud V. P. Lau-
rent. Sur. Migravit ex humanis anno Domini
999. Sedit annis 22.

BEATVS VVolfangus è Suevia ori-
undus parentes habuit, nec opibus nimium
affluentes, nec inopia pressos, sed hone-
state conspicuos, & mediocri sorte prudenter
cōtentos. Hic vt primū per ætatem discipli-
nis idoneus, triuialibus scholis adhibitus fuit,
ijs, quanquā puer, excello animo repudiatis,
ad Angiense monasteriū se contulit: vbi liben-
ter & comiter, propter ingenij magnitudi-
nem, exceptus, breui tēpore tantos in doctri-
na fecit progressus, vt ipsis etiam præceptoribus,
qui acumen illius iam præsentirent, admira-
tioni esset.

Indè verò non multo pōst tempore Herbi-
polim commigrans, Henrico cōtubernali ma-
ximè ad id iter hortatore, Stephano Italo cui-
dam in disciplinam se tradidit: vbi diuinarum
rerum cognitionem admirabilem, non ab ho-
mine, sed à patre luminum & veritatis acce-
pit. Porro cum Henricus eodem tempore ad
Treuirensē Episcopatum ab Othone Magno
Imperatore, ea dignitate minimè indignus e-
ueheretur, & VVolfangus ad magnos pariter
honores à præfule Henrico, qui eum secum as-
sumpserat, vrgeretur, ipse cælestis disciplinæ
amantissimus, reiectis honoribus, ad iuueniles
animos optimis morib. & doctrinis informan-
dos totum se contulit; & adolescentes quosq;
gratis imbuendos suscepit.

Cum

Cum verò ad sacerdotij dignitatem, viam sibi apertam cerneret, ilicò & esu carniū & preciosis vestibus sibi interdixit; vt rebelles carnis motus spiritui subderet, & animum cælestibus rebus totum egregiè instrueret. Vigiliarum & inedia patientissimus, precibus die nocteque sedulus incumberebat; sæcularia negotia, vbi res poscebat, ita tractans, vt corpore, non animo eis implicatus esset. Præcipuum illius studium in adolescentum animis, liberalibus disciplinis, moribusque informandis versabatur; quos, insita quadā humanitate paterni affectus fouebat, erudiebatque: & eos qui tenuiori fortuna & humanis exilijs destituti erant, non literis solum, sed corporeis etiam alimentis promouebat. Hac eius viuendi ratione Henricus antistes summoperè delectatus, Decanum eum clericorum vel inuitum creauit. Eo honore suscepto, mox ad collapsos clericorum mores pristina disciplinæ seueritate astringendos animum adiecit; effecitque vt communi deinceps mensa & cubili vterentur, claustroque reuincti, lectioni incumbere. In ijs verò omnibus seipsum tam exactum innocentia & sanctitatis præbebat exemplum, vt ab omnibus, non clericus sed monachus diceretur.

Interea Henricus Romā profectus, ibidemque aduersa valetudine correptus, vitam hanc mortalem cum immortali permutauit: qua occasione vir beatus relicta ciuitate Treuirensi ad solitarios Hercyniæ siluæ incolas abiijt susceptoque; monasticæ professionis habitu, sub Gregorio Anglico Abbate sanctiora spiritalis

Bb a mili-

Mores & vita eius antea sacerdotum.

Fit Decanus licet inuitus.

Vt in Decanatu vixeret.

Fit monachus.

militiæ fecit stipendia. Exacto autem tyrocinij sui tempore, multi è vicinis monasterijs, probitatis eius fama illecti, ad eum venerunt, quos omnes ille, permissu Abbatis, bonis literis & honestis moribus instituebat. Cumque totus in eo esset, ut percepta diuinitus talenta in aliorum salutem duplicaret, diuino oraculo admonitus, & cum bona venia Abbatis sui, monasterium non monachum deferens, cum aliquot comitibus prædicandi causa per Germaniam peregrinus in Noricum venit; sicque læta ubique spargens Euangelij semina, Pannoniæ fines petijt. Vbi cum veterum errorum fructes doctrina pariter & exemplo extirparet, Piligrinus Patauiensis antistes, qui eum tanquam peregrinum permanenter excepit, & omni humanitatis officio prosecutus est, apud Imperatorem Othonem secundum per legatos egit, ut eum Ratisponensi ecclesiæ Episcopum præceret. Nec mora: Otho diuino permotus instinctu, reiectis omnibus qui dignitatem illam ambiebant, VVolfgangum, hominem (ut apparebat) peregrinum quidem & inopem, sed monasticæ disciplinæ tota mente deditum, ea dignitate ornandum curauit.

Pergit in Pannoniam Christum prædicant.

Fit Episcopus Ratisponensis.

In Episcopatu monachum non mutat.

Reformat monasterium Emmerami: cuius vita habetur 22. Septemb.

Tantum igitur adeptus ministerium, nihil pristino vitæ instituto vel habitu immutauit, sed qua erat intrinsecus animi humilitate, quoque foris bonorum operum cultu & studio præ se tulit. Perspectis autem & cognitis Episcopatus sui rebus, cum beati Emmerami coenobium Abbate carere, & fratres velut oves pastore destitutas errare cerneret, illico Treuirensi monasterio sancti Maximini, Remo-

ramoldum acciuit; eumque primò Prepositum, inde Abbatē Emmerammi præfecit. Iam ante enim illud monasterium ad episcopum (nescio quo iure, quave iniuria) deuolutum erat; ita ut Ratisponensis antistes, & Episcopi & Abbatis simul munere fungeretur.

Cum autem magna pars eorum, qui ei à consilijs erant, hortarentur & vrgerent, ut eodem iure vteretur, & emolumenta monasterij sanè amplissima nequaquam negligeret, vir sanctus constanter recusauit, dicēs: Nunquàm ego in humeros meos sarcinam conijciam, cui ferenda par non sum. Sicut enim, teste Gregorio, indecorum est, ut in corpore humano alterum membrum alterius fungatur officio: ita nimirum noxium, simulque turpissimum est, si singula rerum ministeria, personis totidem non fuerint distributa. Hisce alijsque rationibus refutato suorum cōsilio, Ramoldum Abbatem constituit; & prædia omnia, ab eius antecessoribus per vim monasterio ablata, sancto Emmerammo, solis monachorum, pauperum, & hospitum vsibus deinceps seruitura restituit.

Post hæc ut alia quoque duo virginum monasteria ad regularis vitæ & disciplinæ normam reuocaret, tertium in quodam suæ ditioris loco virginum condidit monasterium: in quo virgines cælestibus disciplinis insignes, religiosa vitæ conuersatione, bonisque exemplis, alias similiter ad piam virtutum maximarum æmulationem prouocabant. Nec minor eius fuit industria in Canonicorum moribus reformandis; quos sagaci lenitate ad tam excel-

*Non vult
VWolfgangus
Episcopus simul
Abbas esse.*

*Ecclesiasticum statum
collapsum
egregiè re-
staurat.*

excellentem vitæ integritatem reduxit, vixit
hil à summæ perfectionis monachis distare vi-
derentur.

*Benignitatis
eius studiū
in pauperes
præcipuum.*

Cæterum ipse in quotidiana vitæ suæ con-
suetudine ne larum quidē vnguem à mona-
stica seneritate recedēs, præcipuo quodam stu-
dio mendicos & inopes fouebat, prudenter
cunctos & exemplo & doctrina admonens, il-
la piacula omnium sanctissima esse, quæ homi-
num charitate & beneuolentia continentur.

*Obitus eius
miraculis
celebris.*

Itaque post multa pietatis & iustitiæ opera,
miraculis pariter & virtutibus etiam postobi-
tum clarus, è corpore in cælos pridie Kalend.
Nouembris migravit. Funus verò fuit ingenti
omnium luctu in Coenobium S. Emmerammi,
quem præcipuo in vita honore habuerat, illa-
tum: Ibidemque post Missarum solennia & ex-
equiarum officia ritè peracta, præclare atque
honorificè tumulatum.

VITA S. NOITBYRGIS VIRGINIS:

Ex ea quæ est apud V. P. Laurent. Surium.

*Floruit sacra virgo anno Christi plus minus
septingentesimo.*

31. Octob.

*Vide de ea
Tom 8 An-
nal. C. Baro.
anno Domi-
ni 714.
Plectrudis
Pipini vxor,*

PIPINVS Ansigisi Ducis filius apud Fran-
corum gentem equitū magister, sue Ma-
ior domūs, ducta in matrimonium nobi-
lissima fœmina a Plectrude duos ex ea susce-
pit filios Drogonem & Grimoaldum; quorum
prior Campanorum Dux, alter regis aulæ
præfectus fuit. Cum autem animum ad Alpai-
dem pellicem adiecisset Pipinus, Plectrudis
legitima eius coniunx cum multis opibus Co-
loniam

loniam Agrippinam se contulit: vbi construo in honorem sanctissimæ Dei genitricis, insigni virginum monasterio, cum nepte, sua Noitburge piè deinceps & religiosè vitam instituit. Cumque neptem suam sanctissimis disciplinis imbueret, & in virginitatis proposito ad vltimum vitæ spiritum retinendo educaret, filij eius Drogo & Grimoaldus, ad ineunda matrimonij fœdera puellam allexerunt; impulsissentque, nisi morte præuerti eam curam cognatis reliquissent. Itaque illis è vita sublatis, cognati pari pertinacia virginis animum tentare. Illa verò mortales sponso planè fastidians, totam se ad deprecandum Dominum contulit: orans obtestansque ut prius ipsam è vita tolleretur, quàm vim à cognatis perpeti sineret. Magna sanè & eximia in tam delicata & nobili puella virtus; ut florente ætate, Christo immortalis sponso, cuius ardebat amore, regnum mundi & cuncta vitæ oblectamenta longè posthaberet: malletq; iucundam abrumpere lucem, quàm spiritum suum vel leui etiam peccati nubecula obscurare.

Nec deprecanti defuit Christus; sed incontaminatam eius animam ex huius vitæ laboribus & angustijs in suum regnum celeriter euocauit: & defunctæ corpusculum insigni miraculo, duobus videlicet luminaribus, altero ad caput, altero ad pedes eius diuinitus collocatis, cohonestauit. Ad tam diuinum & inusitatum miraculum cum ingens populi multitudo conflueret, & ciues Colonienfes sacrum virginis corpus vigilijs & precibus honorarent,

Bb 4 acci

*fundatrix B.
Mariæ apud
Coloniam
Agrippinam.*

*S. Noitbur-
gis recusat
constanter
nuptias.*

*Imperat à
Deo salutem
obitum.*

*In signe mi-
raculum.*

*Item aliud
illustre.*

Psalm 67.

*Claret mira
culis post
obitum*

*Transfertur
corpus eius
in Carthu-
siam, Con-
fluentinam.*

accidit sanè res admiratione dignissima. Cùm enim inter sacri funeris exequias alterius defuncti cadauer in templum inferretur, & iuxta virginis feretrū deponeretur, mox defunctus ad viram redijt: palàm affirmans se sanctæ Noitburgis meritis precibus à mortuis excitatum. Quæ res non immeritò summæ omnibus admirationi fuit, coegitque certatim oēs præpotentē Deum debitis celebrare laudibus, qui est mirabilis in sanctis suis. Peractis autem exequijs & corpore coram summo altari in beati Petri Ecclesia humato, nomen eius, crebrescentibus ad tumulum miraculis, adeò celebre effectum est, vt Ecclesia illa à sancta Noitburge vocabulum acciperet. Fuit verò postea virgineum eius corpus in Confluentinam translatum Carthusiam; vbi hodieque reuerenter asseruatur in laudem & gloriam Christi sponsi virginum & Virginis filij; qui cum patre & Spiritu sancto viuit & regnat in sæcula benedictus: Amen.

(.)

NOVEM.